

...rissimū Montiſſerꝛ rati...ar. Diuū Guiliel mū studioſoꝛuz Aſylū: Innocētij caluini der thoñ Phyſices ypo didaſcoli/ d eucra ſi conſeruanda Enchiri dion.

✠

¶ Ad diuum Guilielmuz Montiſſerrati Mar. Heliconiadumq; Principē Geoꝛgij Pharelij aduocati phy ſici Epig.

Serta Machaonijs fragrantia floꝛibus: are:
Hec data ſunt voto Marchio diue tuę.
Nāq; Ticinenſi luctans Caluinus in agro:
Maius olimpiaco munus honoꝛe tulit.
Hac poteris ſanos populos ſeruare coꝛolla:
Nam bona que medicus pꝛotulit hoꝛtus habet.
Si faueas igitur: repetenda oꝛacula coi:
Atra nec Aſclepy templa cohoꝛtis erunt.
Quę nequeunt plures veterani militis anni:
Jam dare ſerta valet: parta neoptolemus.

1514.

¶ Augustini Carrarie Pomarieñ. Ad in... medicine candidatũ Dñm Magistrum Cal... uinũ Berthoneñ. p̄sentis opusculi auct...

Fertur vt ethereas scandisse Prometheus arces:
Viuificasq; Joui subripuisse faces.
Atq; bis admotis confecta; animasse figuram:
Ex anguiq; animam contribuisse Luto.
Sic actum est Juueni caluinę gentis Alumno:
Cui vita impositum est: nomen ab innocua.
Nam cum vernanti: primoq; in flore iuuente:
Hoc breue/ sed pulchrum/ constituisset opus.
Quo normam: ⁊ canones seruandę eucraseos: arte:
Eximia: ⁊ rara dexteritate docet.
Subueritus cynicos morsus: turpesq; susurros:
Detrahere huic operi posse: parauit opem.
Auspice/ quo tuto: liber hic volitaret in auras:
Prosperit/ toto deligere orbe ducem.
Virtutum cumulo ferrati Principis almi:
Montis premonitus: huicce dicauit opus.
Et merito/ siquidem diuino hoc Principe fulgent:
Virtutum species: ⁊ genus omne boni.
Huius opes animi tanto splendore corruscant:
Instar vt etheree lampados orbe micet.
Numinis huius ego testis sum maximus: ora:
Qui nequij presens numine plena pati.
Nam memini: cuperem dum condita carmina magno:
Largiri domino: Belliferoq; duci.
Compositos sensus: meditataq; pectore verba:
Principe conspecto: dissiluisse: meo.
Quare age/ perpetuos/ Juuenis clarissime/ spera:
Hoc opus illesum posse videre dies.
Auspice nemo aderit: qui scripta hoc principe tentet:
Ledere: quiq; tuũ dente flagellet opus.
Aude igitur: gelidosq; metus exolue: perennem:
Te faciet grauitas principis: Atq; operis.

.issimo diuo Guilielmo Montiffer-
rar. expectatissimo humilis seruulus
Innocentius Caluinus: Bertbonē-
sis; Artium & sacre medicinę can-
didatus felicitatē perpetuam.

Quantū humano generi secordia: Vitaq; ocio plena obsit princeps Meritissime: id sane ligurgi legibus: Romanorumq; in ignauos grauissimis animaduersionibus cōstat: Quam rem mecum ipse pluries animo reuoluens: hoc vitij genus & abhorrui: & pro virili mea semper eo carere studui. Nam a teneris vnguiculis & parentum pientissimo consilio. Insitaq; mihi addiscendarum litterarum cupiditate: humaniora primum studia: Excolui: His imbutus ad peripatheticam disciplinam sacreq; medicine studia me me contuli: Ac ne succissiuas horas intermissasq; a studijs tempora deperderē: constitui quicq̃ quominus ocio torpescerem: faciundum opus eligere atq; cum humane vitę sospitatisq; nostrę fragilem statum esse recognoscerē: Visum est vno hoc libello dominationi tue: per me dicando: ea: quę ad seruandā eucrasim bonamq; corporis valitudinem spectant: quanto possem studio compilare: Scio me quidem non hac in re supremum nomen: Assequutum: neq; ea copia scribendiq; vbertate: hoc opus effecisse: Qua plures longe me ipso peritiores: huicq; negotio magis accōmodi apprime exigere potuissent: quod id oneris assumpserim: neq; tam luculente q̃ eruditiores: Absoluerim: Vitio mihi dandū nō Arbitror: quinimo si citra arrogantiam a me dici potest: laudandum me hac in re esse existimo. Nam licet id muneris adunguem minime perfecerim: Attamen q̃ hac in re magna multaq; voluerim: cōmendandū me sane cogito. Cum igitur huiuscemodi opusculū cōsumassem: extremāq; dys fauentib⁹: Manum imposuissem: Veritus ne si forte sine auspice: & alicuius prepotentis subsidio in lucem detur: liuentum morsibus obtundat: diu (fateor) Meditatus sū: quē mihi auspicē:

fautorēq; deligerē. Quū q; te eū esse princip.
Qui ꝛ virtutes colas: cultoresq; virtutū manu am
hac in re implorandū subsidiū censui: Attraxit m ... m sen-
tentiā pari formiter physonomia de te cognita: qua te, Cęsarē
Alexandrū macedonē: atq; reliquos aliqua virtute p̄ditos esse
dijudicaui: Tuendū igit̄ hunc libellū clementissime princeps
Accipias queso/ neq; ꝙ exiguus sit Aspernēris Velim. Sed
Animū dantis ac ad te cōfugientis omnib⁹ p̄feras obsecro: si
me quisq; insimulauerit. ꝙ opus hoc alijs olim p̄claris aucto-
ribus ptractatum faciandu; susceperim: Quodq; nō exacte q̄
hic cōscribi potuissent cōplexus fuerim: Huic equidē satisfa-
ctū iri crediderim: indigne me corripi. Nā ꝛ si. Gal. ceteriq;:
Idē fecerint. neq; ipse quicquā hic disponam. qđ nō a claris
auctoribus p̄scriptum fuerit: Attamē rei series: ordoq; adhuc
nullo auctore obseruatus: meo inesse operi cernit̄: Alterā quo-
q; obiectionē deijcimus. p̄pterea ꝙ vnicuiq; operi semper ad-
di facile q̄dpia; pōt. Quodq; isthec tumultuaria tp̄a: q̄ bello
potiusq; litterario ocio fuere cōsentanea. mihi plurimū obstite
re: Supremo loco q; humilime dn̄ationē tuā obtestor ꝛ obse-
cro: vt hoc qualecūq; meū dictamen: iuuentutis mee primitias
Tuendū suscipiat: ac ea quā ad eandē p̄stare solet cōfugienti-
bus: secū vtatur benignitate ꝛ clementia: illiusq; auctorē in ser-
uorum clientūq; suorū numero cōscribere ꝛ collocare dignet̄.
Quod si p̄sens hoc opusculū gratū extitisse cognouero: elabo
rabo indies (deo optimo annuente) Maiora aliq̄ p̄libate. d. di
canda. cōponere: cui cupio esse cōmendatissimus. Ex Ticinēsi
Accademia. 4. nonas Iunias. 1514.

...utilis Tractatus de bona corporis habitudine cō...anda Edit⁹ p spectabilē artiū ꝛ medicine candidatū dñꝫ magistrū Innocentiū Calunium Berthoñ. diuisus in capitula ad numerū sex rerum nō naturaliuꝫ addito prologo.

¶ Prologus auctoris hominis nobilitatē declarans. ꝛ operis presentis intentionem.

Cum vnūquodqꝫ opus tanta celebritate: commendatiōeqꝫ dignū cunctis approbet̄. quāte sublimitatis perfectiōisqꝫ finis eius extiterit: visum est nō ab re: neqꝫ intemporaneū fore. si h̄ pꝛhemiolo hōis dignitatē summūqꝫ statū varijs auctorū sententijs cōtestatuꝫ tractatui secuturo pmitterē. Quū ipsius laudate sincere: saneqꝫ habitudinis cōseruatio huiusce mee puincie: finis potissimus extitat. In primis igit̄ oīum animantiū hominē dignissimū: nobilissimuꝫ: pfectissimum: deoqꝫ perenni optimo maximoqꝫ dilectissimū esse pponimus. cuius opationes. ceterorū aīaliuꝫ operationibus collectim ēt pfectiores digniores qꝫ existere ab omnibus eruditissimis affirmat̄. summā incredibilēqꝫ hoīum pfectionē facile cōmostratū a phis fuisse credimus: cū intellectū humanū infimā ītelligentiarū appellare cōsueuerint. quippe qꝛ superiorib⁹ intelligētijs vniuersam mundi machinā moderātibus in multis apprime comunicet. Eandē rem planiorē facit plato: q hominē microcosmū: hoc est minorē mundū nuncupauit. Ab ipso ēt Gal. 3. de vtilit̄. pticulaꝝ cap. 10. col. vlti. Idē ēt scriptuꝫ cōperies. Sꝫ clari⁹ hac in re loquut⁹ est Aristo. in libro de pomo. In plogo. vbi hoīem dignissimā creaturarū: oīumqꝫ similitudinē secū habentē. Ad imaginē dei: plasmatū. explicare minime dubitauit. Hoīs pterea ītām: naturāqꝫ Arist. 4. de partib⁹ aīaliū. 9. diuinā esse plane cōfessus est. Comentator Alexandrin⁹. 5. epi. cō. 2. aucte platonis in fedrone: dicebat hominē ex pte deo similē ac eundeꝫ fore: ex pte inequaleꝫ ꝛ dissimilē. genus humanū ceteris animantib⁹ collatū nobilius: pstātius: ac pfectius asserere tuto possumus: cū id Aristo. ī suo de

secretis secretorũ cap.ď motu ⁊ situ celorũ nec ne iuuamentis mēbrorum vltimo.placuisse cognouerimus:p̄.u- dentissimũ ēt sapientissimũ excellentissimũq; hoiem nō ab ne- gabimus Aristo.testimonio innitentes.2.ď aia.94.⁊.4.de par- tibus aialium cap.9.cui eidē sniē fauet Gal.j.de vtilitate par. cap.3.vbi hominē cuilib; animantiũ spē preponit.Idē auctor allegatā iam sententiā planius.14.de vtili.par.cap.6.col.2.expo suit.Quanta sublimitate existamus.facile ex eode; Gal.j.de mēborũ iuuamentis cap.j.dignoscit.Ibi.n.hoies intelligen- tiam:qua cetera aialia minime sunt presignita:habere testatus est.supremā eximiāq; nr̄e spēi perfectionē ex compl̄one hoiu; temperatissima a deo prestitā credimus.Excedit.n.hō com- pl̄onis tēperamētorne oñ aialia sensu predita:sed ⁊ plantas ce teraq; nobiscũ existentia corpora vt Gal.2.cōpl̄onũ cap.j.pla- cuit.homini Insup plurimaꝝ virtutũ operationes.que reliqs aialibus virtute cōstantibus minime existunt.Inesse ꝑspicuũ est.Inquit.n.Aristo.j.de natura aialium cap.j.Iuxta finē ca- pituli.solũ hoiem vim cogitandi obtinuisse.Plurimũ ēt ꝑfe- ctionē nostrā cognoscimus ex dicto cōcilia.4.par.problematũ problemate.21.vbi inquit:oē aial presertimq; hoiem esse velu ti ciuitatē bene legibus munitā.Atq; id auctoritate Aristo.in lib.de secretis secretoꝝ.Quod sane ab eodē i lib.ď cā motus aialium scriptũ fuisse ꝑlegimus.Nam hō cuiuslibet quā ha- beant cetera animantia ꝑfectionis est cōpos.ꝑptera q vt inqt Aristo.7.par.ꝑblematũ.ꝑblemate.6.hois natura ceteris intel lectu.sensu ⁊ esse ꝯuenit.Ideo nō temere q̄rit Aristo.30.par. eiusdē ꝑbl.3.cur.hō oium aialium prudentissimus existat.5. q; eiusde; par.ꝑblemate sciscitat̃ quare magis hoi q̄ ceteris aialibus fides sit adhibenda.De hoie inquit in ꝓhemio met. Aristo.hoium genus arte ⁊ rōnibus viuit.bruta vero fanta- sijs ⁊ memorijs.Idē auctor politicoꝝ.7.scripsit.Alia quidem animalia maxime natura viuunt.praua quidē cōsuetudine hō aũt ⁊ rōne.Solus hō rōnis compos est rōneq; vtit̃:vt habet ab Arist.in quadā ad alex.epl̄a mores h; mansuetiores.ac ex hoium cōsuetudine quāplurima aialia agrestia ⁊ mitescunt:⁊ placidiora fiũt.Qď apte tetigit ꝯc.10.par.ꝑblematũ ꝑblemate

o natura: ciuile est aial prio de natura aialiũ cap. j.
hoiem esse aial politicũ ciuile ingeniosum & pacatu3 abunde
Gal. j. de vtili. par. cap. 2. & . ii. eiusdẽ cap. 9. declarat. Nobili-
tatẽ hois ẽt feris nedũ eruditissimis viris cognita3 eẽ ex cro-
chodylo conuincimus. Tale aial brutũ. postq̃ hoie3 occiderit
sup ipm ꝓstratũ deflere. Narrãt ꝓterea multi alij nãles histo
rici Harpyã faciẽ hũane sile3 hñtẽ: vbi hoie3 occiderit: si lim
pidas aqnas offendat. seseq3 speculet̃ in illis: nõ mediocriter
ob cõmissa3 cede3 affligi. torqueriq3 ꝓpterea q̃ sibi similẽ in-
teremisse aduertat. Quinimo nõnulli adeo hãc aue3 ꝯtristari
affirmãt vt vsq3 ad vite sue postremũ diẽ īteremptũ hoiem de
ploret. Horũ aialiu3 exemplo nostre etatis ℞Principes: ceteri-
q3. qui iusticie ferende ꝑsunt: cõdiscere possunt. Quãta rõne:
timoreq3 in ꝯdẽnandis addicendisq3 leto hoibus. se se gerere
teneant̃. Hi ꝑfecto pensiculate: cõsultoq3 reos morti condẽna
bunt. si hermoginis verba memori pectore seruanda: sniam la
turi remiscant̃. Inquit. n. vniuersas celorũ virtutes ante diui-
nã maiestatẽ cõclamare. si contingat creaturam: alterã ipsis si-
milẽ interficere. Nõ preteermittã equidẽ pulchirrimã cõciliat̃.
dfia. 6. dignam bracteatis lrĩs exscribi: sniam. Quam ad expli
cañ. cõnotandamq3 hois summã sublimitatem cõmodissime
in medium afferre possumus. Ait. n. corpus humanum est cor
pus mixtorũ oium dignissimum. vniuersiq3 vinculu3: veluti. n.
aurum defecatum: ad cetera metalla se habet: sic corpus id: ad
omnia corruptibilia cõparatũ. ℞Plura hic possem. ad hois enũ
ciandã maiestatem cõscribere. Que ab Arist. 4. de ptib9 aia-
liũ. 9. & 2. de natura aialiũ prio & io. par. ꝓblem. colligunt̃. verũ
existimo tãtã eẽ hois ꝑfectionẽ vt ꝺ ea nũq̃ satis & ad vnguẽ.
dici q̃at. vnũ tñ inuoluendũ silẽtio minime dignũ laude credi
ri3. Quũ illud potissimũ nobilitatis hũane robur: facillimũq3
argumẽtũ eẽ existimãdũ sit. Hoie3 inq̃ ceter3 aiantib9 nobilita
te ꝑstar̃ ꝑspicuũ fit. ex eo q̃ vnigena: deiq3 fili9 hũane carnis opi
mẽtis vestiri q̃ ali9 alteri9 sex9 maluerit. O. ꝑclarã: diuinãq3 vbi
incarnationẽ: qua hõ vipeis vincul̃ erept9: & celo: & terris elat9
ẽ Quũ igit̃ illustris. ℞Princeps hoie3 tot & tãtis vtutib9 isigni-
tũ aiaduertere3. Atq3 laudata sinceraq3 corpis hitudie ꝑfimas

sublimes operationes effici. Non vitio mihi esse di
sustinendam eucrasym bonaq3 valitudinem spectant. hoc opu
sculo: quāta fieri potuit industria: componere. Et.n. vt inquit
auic.6.col.cap.j.nr̄a compl'o cibis animi accidentibus ⁊ alijs
semp̄ immutat'. atq3 a sui prima essentia recedit insuper huma
num genus multimodis infirmitatib⁹ subiectu3 est. neq3 natiua
eius cōpl'o diu manere pōt. Quod a Gal.3. tegni.6. luce clari⁹
his verbis explicat'. Si.n. impassibile ⁊ immutabile corp⁹ eēt
ac semp̄ in optima corporis dispositiōe cōsisteret tunc arte ip̄3
cōstituente nequaq̄3 indigeret. Qm̄ vero mutat' ⁊ corrūpitur
nō seruans ea3: quā a principio habuit cōsistentiā. pcuratione
scd̄m hoc īdiget. His inq̄3 innumerisq3 alijs: q̄ hic satis oppor
tune adduci possent auctoritatib⁹ inductus: huic operi compi-
lādo. Tueq3 illustrissime dominatiōi dedicādo me me accinxi.
Quid vero artis huius adminiculo possit effici: iubet expone
re. Ne fortasse plura ab ea quispiā: q̄3 ferre possit: expostulet.
In primis itaq3 ea ps medicie: q̄ sanitat3 dicit' cōseruatiua: non
est ars (vt inquit auic.3.j.cap.j.) q̄ nos a morte securos faciat.
nec q̄ ab extrinsecis. accidentibus nos p̄muniat. aut vnūq̄dq3
corpus ad vite longitudinē pducat. Sed de duabus reb⁹ se-
curitatē prestat: putrefactionis penit⁹ phibitionem: ⁊ defensio
nem humiditatis ne cito resoluat'. Si.n. posse. atq3 arti medi-
corū cōmodum foret: humanū corpus immortale reddere va-
ni essent vtiq3 dij. Preterea natura ipsa vt iquit Gal.14.d̄ vti.
par.cap.2. opus suū eternitate condonasset. Qd̄ ars immorta-
les nos efficere nequeat: quicūq3 sane mentis sibi psuaserit: si
quib⁹ constent corpora nr̄a aīaduertat. Et.n. vt inqt Gal.3. de
vtili. par. cap.10. col.6. hō ex spermate. sanguineq3 mēstruo con-
stat. ex quib⁹ immortale: aut impassibile aīal pduci nulla rōne
pōt. Preterea si incredulus qs remotā nr̄i corporis materia3
spectet pculdubio a ptinaci sua snīa victus recedet. Cōstam⁹
enim ex.4. ell'tis atq3 in hec resoluimur: vt ait Gal. in introdu
ctorio medicor̄ cap.pe. necnō in de cōstitutione artis medica
tiue.8.⁊.9. Preterea.4. de simplici med.d.3. cap.4.⁊.j. ell'orū.
col.14. corpus oē ex quattuor ell'is esse cōflatū describit' ab eo
d ē. Eandē snīa3 accipe ab aui.2. canōis cap.j. Nō hic sane p̄-

te... cũ aliũ Gal.hac in re aperte loquentẽ. Jnqt.n.prio ð febrib⁹ad glauconẽ ca.3. Quodcũqʒ ꝙ fit necesse ẽ finẽ sortiri finis aũt oĩs est corruptio: vt apparet ab Arist.3.phycoꝝ.30. sensibilia oĩa corrumpunt̃ ⁊ in motu sunt vt scribit̃.3.met.ix. Jdqʒ eis accidit ꝙ cõtrarijs ↄstãt elẽtis. Et vnũqðqʒ elẽtuʒ naturali desiderio ꝓpriũ: sibiqʒ naturalẽ repetere locum affectat. Jdeoqʒ mutuo semꝑ ellẽta dissidẽt. Cuncta ꝑterea diminutionẽʒ patientia ⁊ alterationem: nõ nisi a suo cõtrario diminui alterariqʒ narrat̃. Et a Gal.in lib.de malitia cõplonis diuerse ⁊ ab Aristo.j.celi.20.⁊.j.phycoꝝ.8i.ob id.nõ insulse ab hypocrate dictũ fuisse existimo in libello de natura humana cap.2.ꝙ si homo vna res esset nõ in aliqua dispositionũ doleret.ꝙ qdeʒ a Gal.scriptũ habem⁹prio elẽoꝝ col.2i. Ab eodem repetitũ in de cõstitutione artis med.cap.8. Deniqʒ a cõi medicoꝝ opinione Ac oium eruditissimoꝝ hoium secta intellige.senectutẽ ipsamqʒ mortẽ nulla arte ꝓhiberi posse.fuit tñ olim qdã satis ineptus.⁊ cecutientis ingenij hõ:q libro vno artẽ qua isenescibilẽ hoĩeʒ ꝑmanere faceret se cõplexũ esse ꝓfitebat̃. Hũc insanũ hoiem atqʒ a vero plurimũ distantẽ summoꝑe vituperat Gal.in lib. de tabe ⁊ marasmo cap.2.⁊ .6. de regimine sanita. col.6.inqt.n.hoc mortale esse geniũ corp⁹cãʒ hʒ si demũ possibile esset humidã corporis cõplonẽ semꝑ custodire.credendũ vtiqʒ esset sermoni nos imortales fieri posse enunciãti: veꝝ qꝛ naturalẽ viã q̃ est ad desiccandũ effugere: nõ possumus: vt plane cõmonstratũ ẽ: ꝓpterea nobis ⁊ senescere ⁊ mori necessariũ existit.verũ qꝛ superiorib⁹dictis a quopiam posset obijci his inqʒ aduersari qð a Theologis scriptũ fert̃ oĩpotentẽ: scʒ: deũ finẽ terminũqʒ nobis miseris mortalib⁹instituisse nec minus obsistit qð a Mesue in sue practice primordio scribit̃ scʒ sanat solus languores de⁹. Nã ex his merito argumẽtari posset nr̃a dicta refelens supuacaneũ fore medicoꝝ opus quo sanitatẽ cõseruare conant̃. huiuscemõi obiectionib⁹friuolis qdẽ satisfactum iri puto. Nos arbitrij liberi cõpotes: statutuʒ a deo maximo terminũ posse preripere immaturaqʒ morte nostra culpa corripi. Priore igitur ratione nemo fret⁹audeat immoderate viuere. Qm̃ (vt clamat omnis medicorũ schola) ne-

quacq̃ gaudēdū est: neq̃ letandū bis: q malo regim.

Qm̄ ꝛ si in pn̄tiaꝝ nihil inde nocumēti sentiant. imposterū tn̄ nō euadent. Cū ergo oē ens pmanere: ꝛ viuere quantū possibile est: diligat. Imo semꝑ esse studiosissime affectet: vt visum est Aue. j. phicoꝝ. 8i. studendū est vnicuiq̃. ea q̄ ad perdurationē sunt: accōmoda: addiscere ꝛ explorare: explorataq̃ ꝛ intellecta seruare. Hoībus sane hoc facieñ. censeo. quibus. lȝ a principio bona complexio: laudataq̃ mixtio concedat': tamen facillime a cibis: potibus: exercitijs: reliquisq̃ rebus extrinsecis subuertitur mutaturq̃. vt inquit Auer. 2. col. cap. 4. Quare opportunum esse duxi. hoc opusculo iuuamenta ꝛ nocumentaq̃ a sex rebus nō naturalibus emanantia complecti. Quod munus diuino prius inuocato subsidio ab aere exordientes Auspicabimur.

De Aere. Capl'm primū.

Dum mecum sepe diuq̃ ꝑpenderem: qd inter sex res nō naturales primo loco describi dignissimū foret. Longam tandem post meditationem aerem prima sede locandum censui. Neq̃ id temere. quando quidem inter ea que humano corpori appropinquant nullo fortius q̄ ab ipso aere cōmutamur. Hunc. n. inspirantibus ore: naribusq̃ hominibus ad cor ꝛ ad arterias ꝑuenire certo scimus. Eodemq̃ spūs vitales animalesq̃ gigni Gal. asserit. huius cōmodi sn̄iam ab ipso pluribus in locis: ac ꝓsertim in subscribēdis intueri licet. s. 7. de vtili. par. 8. ꝛ. 12. de ingenio sanitatis cap. 5. col. j. Idē ab eo cōtestatū reperit' Auctoritate hyp. in libello de gn̄atione aīaliū. Inde iuuamēto anhelitus cap. 2. col. j. Nā inspiratu suscepto aere calorē cordis: ꝛ nutriri ꝛ infrigidari affirmat. Neq̃ minꝰ ingenue hanc rē ꝓfessus ē in de iuuamēto pul. col. 2. Quū ibi affirmet aerē spūs aīalis esse nutrimentū. qđ ab eodē in libello de dis̄nia sūma. 2. cap. 2. est repetitū. Idē cap. j. sūme. 3. ac eiusdem cap. 3. scripsit. Huic opinioni. Auenzoar. 3. theysir capi. 2. de epidimia palā asentit'. Idē Aui. tenuisse liquet. 2. p. doc. 2. cap. 2. qđ quidē. io.

3.ar. p.j.clarius explicat. Cũ igit aere ipso spũs pducantur: ac producti foueant nõ imerito ab haly.3.tegni cõmē.16. dictũ fuisse existimo. Aerē sane decoq. nroq3 susceptũ corpore alterari. Ex quib⁹ equidē verbis: cũ ab haly. aerem digeri pli-batũ sit. eundē & nutrire quãplurimi excipiũt & asseuerãt. Aer vehemētissime nos mutat nraq3 subuertit corpora. Idq3 nemini diffiteñ. Quũ ex dict3 gal.3.teg. tex.8. sumi cõmode possit. Nã inquit. nrum corpus a qbusda3 rebus alterari necario Eiusmodiq3 fore. qb⁹ hoiem nõ appropinquare est impossibile. Etenim nobis est necessariũ incõtinenti semp imorari. comedere. bibere & vigilare. Aue.6.col.cap.j. dixit. Aerē necessario: absq3 nro velle nos imutare. & Idcirco languentib⁹ a medicis inungi. vt aerē in oppositas morbo qualitates pmutent. Ab eode3 hic obiter memorabo.7.col.capi.2. scriptũ fuisse. q qñ aer egritudini cõtrarius existit. tunc bonũ est infirmo & gaudiũ medico. Eandē sniam videt inuere Auic.4.p.cap.j. his verbis. cognitio aũt rerũ que sua significant cõuenientia est ad sciendum tibi facilis. & aer quidē: q ex earũ existit sũma est dignior cuius rem custodiri op3. an sit medicine iuuamentu3 prestans an egritudini superiorē sniam magis dignã credi. verãq3 fore cõfirmatur a rabi mose i.24. suorũ ãph. parte pscripta. Ibi.n. narrat Gal. cu3 cuidã egroto crisis statuta die minus accidisset pcunctatum fuisse. cõpertum exploratũq3 habuisse. crisim domo frigida interclusam impeditãq3 fuisse. Atq3 ex templo aerē succenso igne calefacisse. ac exinde sudore crisim patienti euenisse. Non pertransibo locum Gal. quo aeris qualitatē: complexionemq3 sumopere medico aĩaduertendam coniectura nõ leui assequimur. inquit enim.9. de ingenio sanitatis cap. vlti. Existentib⁹ dispositionibus multis. ppria sm vnãquãq3 ē indicatio A calida quidē que infrigidandi. a frigida vero: que calefacieñ. Ideq3 ex vnaquaq3 cõtrarietate colligim⁹: cũ 9triis 9tria curent. Qd inde febribus ad glauconem capi.3. necnon. i3. de ingenio sanitatis capi.3. & ab ipso Aue.7.col.capi.j. conscriptum esse lectitauim⁹. Preterea.9. de ingenio cap.14. inqt Gal. Quod cõtinet aũt ē id sine quo: neq3 interimere possibile ē egritudinē: neq3 sanitatē habere. Alias qdē mãs effugere

vitareq; possumus.eam autē que cōtinentis est effu-
tes sumus a t ea necessaria nobis existit. Plura his consentanea loco allegato posuit Gal. Quib⁹ aeris nos circūdantis cōplexionē pquirēdā esse pspicimus eo q corpus tanq̄ medicīa afficiat. Qd̄ a Gal.3.de ing.sani.cōfirmat cap.8. Quū corpoꝝ habitudies aeris sequi cōplones necesse sit. Qd̄ ab haliabate.8. theorice cap.2.cōfirmat. Preterea Gal.10.de ingenio sani.ca.5.asserit necessario cor in aeris distemperantiā verti. Aer igit est qui in nr̄a corpora plurimu; operat.vt a cōmētatore alexādrino.5.epidimiaꝝ.cōmē.22.scribit.est.n.aeris ipsius alteratio nostri corporis pmutatio. Quātū nobis aer necessarius existat nemo est qui ambigat sane mentis:siquide; sine aeris atractione vita nedū nō longo. s; nec breui durare pōt interuallo. Nā animal oē si spiritu ⁊ anhelitu careat cito morit:vt inquit Gal.8.de iuuamentis membrorum capi. primo.colum.vltima ⁊ in ð vtilita.respiratōis capi.scdo col.scda. Ablato anhelitu a corde mor hoīe; cōmori necessariū esse dixit Gal.5.interioꝝ.ca.j. necnō Auenzoar.3.theysir.trac.3.cap.2. Et auerois.3.col.cap.39.⁊.41. q amoto anhelitu vita hoīu; deficiat a Gal.plane didicimus. Nā.6.interioꝝ cap.4.de signis passionū matricis:dicebat sine dubio esse credendu; hoīem semoto anhelitu: non posse viuere:aut pmanere nec anhelitum viuo pmanente separari.cū omne qd viuit necessario anhelitum habeat.oēq; anhelitū habēs viuat. Quū igit pro cōseruatiōe vite tanta necessitas euentādi nobis insit.ob id sūmopere Illustrissima. D.tua a malo:fetenti:venenosoq; aere se precauere debet. Ne forte ei qd̄ dij auertāt accidat:qd̄ quibusdā mercatoribus accidisse reffert Petrus de ebano.etenim auctoritate Aristo.in lib. de ꝓprietatib⁹ ellementoꝝ ⁊ planetaꝝ.inquit. Philippi regis temporib⁹mercatores oēs quādā viam ptranseuntes. que ad ciuitatē applicabat:quū ea; vie istius ptem attingebant in qua duo montes.vnus a dextris alter a sinistris existebant: statim emori. Quod socrates animaduertens caueam quandam vitream sibi parari fecit. seq; illuc defferri iussit.ex eoq; vitreo instrumento duos serpentes prospexit.hisce duobus montibus isidētes. Quoꝝ flat⁹illi⁹regionis aere; inficiebant eoq; in

fecto: & cōtaminatā transeuntes inde mortem obibant. Puel-
lam etiā a regibus priscis iusquiamo nutritam fuisse legimus:
quāquā Auic. 6.4. cap. 2. nō iusquiamo: Sed napello nutritaz
fuisse existimet: hoc tamen ab ipso Gal. 3. de simplici medicina
distin. 4. cap. p°io planissime asseritur. Nā inquit illā ideo a re
gibus illis fuisse iusquiamo nutritā: vt eius anhelitu cōplexu-
q3 cum ea coeuntes morirent: falsuz perinde puto auic. dictuz.
Idq3 nō imerito reffellit ab auer. 7. col. 2. talē auic. opinionem
detestante argumēto: q ipse scripsit. in ep̄la tiriache: q̄ ad glau
conē transmissit. Qd argumentū a Gentili. 6.4. capi. 2. recitat.
Non minori solertia: ex sentinis nauiū p̄fundis. inhabitatis: fe
tentibusq3 locis: exhalans aer effugiend⁹ est. Etenim aere cor-
rupto: fetentiq3 reddito incole veneno inficiunt. Propterea
q nulla res calori innato: cordiq3 magis inimicari credit: imo-
derato fetore: morsq3 semper complexionis cordis pessimitatē
sequitur. quo sane patiente vniuersa membra patiūtur: vt scri
bit Gal. 5. interiorum. capi. primo: spiritus enim vitalis a corde
manat. qui cordis & arteriarum complexione calidiore existen-
te: aut rariore. tanto citius venenum epotum: aut inspiratum
hominez perimit: & occidit. propterea q calidum cor: frigido
plus aeris atrahit: vt. 2. tegni Gal. placuit. vijs etiam latioribus
existentibus: rarioribusq3 in arterijs calidi cordis: q̄ frigidi. ve
nenum celerius calidi cordis compotes enecat. q̄ qui frigido:
corde constant. Ex his autumo non nullos affirmasse. passeres
iusquiamo nequaquam depastos occidi: viarum ad cor pro-
deuntium angustia. Nocumentoruz. enim corpori euenientiū:
primus ad cor tanquā ad basim fundamentumq3 vite occur-
sus est. Hinc pestilentis horis nequaq̄ in aere libero est imo-
randum: neq3 fetido nebulosoq3. Lacunarum orifitia: quantuz
est possibile: seruari clausa debent. quoniā aer ex eis emissus
omni studio fugiendus est: neq3 huiuscemodi excrementorum
receptacula: in cameris collocāda sunt. spiritus. n. maculant: vt
placuit rabi mose scd̄o de regimine egrorum: cuius ratio esse
creditur. quia aer particularis male olens: alterius aeris con-
tigui malitiam corruptellamq3 ad auget: ac exinde ipsum cor
cito inficitur: periclitaturq3. Quod id nobis obseruandum sit:

multa comonent animalia: que ipsius pestis: infectonisq; tempore consueta loca deserunt:in alienasq; regiones naturali quodã instinctu ducta auolant: vt ab Auic. scribitur i cap. de signis pestilentie: incredibiles: sup:aq; hominũ fidem effectus aer in nos producit. quosqdẽ nulli persuadere possemus: nisi hos experientia rerum magistra nobis indicaret. Quis enim tã dure ceruicis: pertinacisq; ingenij homo est: qui nõ inferiore exemplo: aerem in nos fidem excedentia quãplurima ꝑducere credat: fertur. enim quãdam virginem nostris temporibus apud Germanos esse: que hactenus absq; cibo potuq; sana ꝛ incolumis vixit. Hanc nullo liquore vsam. nec dormire: nec spuere: nec meiere ferunt. que quidez res miraculo habenda: diuinaq; potiusq̃ humana existimanda est: plurima de eiusdẽ puelle vita: i epistola iferiore libri nostri parte locoq; imprimenda commemorabuntur: super hac re pensiculate plures eruditi viri cogitantes: conclusere: ipsam solo aere nutriri. quã huius oppositum plurimi teneant. ꝑsertim Auer. 2. col. ca. 19. qui aperte affirmat: impossibile esse aliqđ membrum ipso aere nutriri posse. qđ tamen horuz veruz sit: impresentiarũ discutere supersedeo. grauioribus hanc viris prouinciam relinquens. Ex superioribus censere possumus: omni tempore sincerum purũq; aerem deligendum: atq; ex diuersa anni parte in suis qualitatibus emoderandũ. esse. Aer autez ille emoderatus temperatus esse concernitur: quo nec rigent: nec estuant homines: hec a Gal. scripta accipe. 3. tegni. 28. vbi aer in suis qualitatibus excedat: in oppositã qualitatem deducendus est. Estiuis ergo temporibus: thalamũ aqua rosata acetoq; irrorare conuenit. Aerq; domus inhabitate folijs vitium floribus nenupharis: violaruz ac ceteris multis huiuse generis: odoramentisq; frigidis est cõponendus: atq; temperandus: substernendos quidẽ flores potissimum deducimus: ex Aristotile inde sensu ꝛ sensato: vbi hz hominẽ solum odores florum sentire: potissimũq; i floribus odorandis oblectari. hybernis aũt horis calidis odoramentis: atq; maxime infrascriptis suffumigijs alterandus est.

℞. ligni aloes elliti. ʒ. 2. laudani optimi. ʒ. 4. cinamomi gariofo. subtiliter pul. aũ. ʒ. j. nucis muscate. ʒ. ſ. storacis calamite ꝛ lig-

de añ.ʒ.ij.sandallorũ alborũ ⁊ rub.añ.ʒ.j.belzoini elsti.ʒ.4.camphore.℈.s. musci ⁊ ãbre añ.g̃.4.istec omnia puluerizata misce ant: ⁊ cũ mucillaginib⁹ dragaganti: infusi in aq̃ vite.fiant suffumigia: addendo carbonis salicum. quantum: sufficit: vel fiat aqua infrascripta.

℞.aque rose muscate.ʒ.4.cinamomi fini gariofolo.ellop añ.ʒ.j.storacis calamite.ʒ.s. musci ⁊ ambre ãn.g̃.ʒ. omnia simul misce ⁊ super lanima ferrea proijciantur ignita. Aliud suffumigium optimuz.

℞.belzoini.ʒ.8.thuris.ʒ.j.s.misce: ⁊ cuz succo rosaruz.vel cum modico aque vite.fiant suffumigia.aut troc̃.seu rotule.

His quidem suffumigijs.vti possumus.nisi quispiam talibus offendatur.aut de facili dolorem capitis incurrat.reperiuntur.enim quidam homines.qui quorũcũqꝫ odoramentorum calidorum aromaticorum suffumigio facile patiuntur. suntqꝫ non nulli tales vt odorem thuris storacisqꝫ nõ patiantur. vt voluit Gal.ʒ.interiorum cap.9.odores boni aliquãdo epilepsiam ꝓducunt.qđ Auic.pria.ʒ.trac.5.cap.8.placuit.vbi tali accñte minus impediat̃.alijs rebus calidis odoriferis suffumigari poterit.huiuscemõi suffumigijs.aromatũqꝫ cõbustione.plagã suaz peste cõtagioqꝫ liberasse hyp.fert̃.vt a rabi mose.24.parti.suorũ ãphorismorum cõmemorat̃ Adđ ꝙ olfactibilia cerebrũ frigidũ sanãt.vt ab auer.ide sensu ⁊ sensato scribit̃.idqꝫ calore fumi fieri credit̃.nõ min⁹ odorifera cõfortat̃ nataqꝫ, fetida subuertere valẽt.vt a gal.scriptũ extat in.8.decẽ tractatuũ ca.6.odorifera maxie imutant cerebrũ.vt notauit haliabbas.ʒ.theorice capi.32. ac vt plurimũ egritudines cerebri frigidas sanãt: teste aue.ʒ. col.36. nõ temere aut inutiliter ex his ꝑsuaderi põt.aerẽ his reb⁹ simplicib⁹ alterandũ: q̃ virtute cerebri exsiccatiua: ꝯfortatiuaqꝫ p̃dita sunt: nã hoc mẽbrũ ꝑncipale: ꝑmũqꝫ ꝑncipiũ eẽ comẽ. alexã.5.epidimiaꝝ.4.2.epid.ʒ.6.epid.24.cõprobauit. illud corde nobilius supaddens. Accuratiõe magna cerebro medicis ĩtendẽdũ ẽ: qñqdẽ mẽbrũ ẽ alteratiõib⁹ aeris magis expositũ: atqꝫ idcirco virt⁹ nos ꝯtinẽtis valde subintrat: maiore igit̃ custodia cerebrũ obseruãdũ ẽ.ꝙ sint alia mẽbra est.ꝑterea membruz maxime passibile.cũ tale sit.ꝙ per se calidã: frigidamqꝫ discrasiam

patitur. Quod.3.epid.6.ab eodem comē. Alexandrino cōfirmatur: proposita cerebri maxime ab aere alteratione: ipsuȝ cor a continenti vehementer offendi minime inficiamur: siquidem continua aeris atractione ledi potest: spiritus. enim nostri similis. sepenumero: atracto aeri generant: ut asseuerase videt haly.3.tegni.comē.16.cauendū igit esse credimus: ne horrendi frigoris tempore: hora matutina domo exeamus. in aere etiā nebuloso: grossoqȝ: aut pluuioso minus ē nobis cōmorandū. tali eniȝ aere cerebrū pretermodū distemperat: ac exinde eiusdē virtutes. earūqȝ operationes euertunt. Aeris eniȝ densitas ingeniū hebetat: apprehēsionē cōminuit. iudiciū obtenebrat. cogitationes infatuat: affectionesqȝ obliquat: rabi moses existimat: aere facto putrido ⁊ abbominabili spirit⁹ omnes īmutari. Qđ si quispiam necessitate in huiusmodi prodire cogatur. frustruȝ citri conditi aut ȝinȝiberis: aut gariofoli: vel ȝedoarie ore teneat huiusmodi. eniȝ citra aeris alterationem: mēbra principalia corroborant: ipsaqȝ ȝedoaria ieiuno stomaco masticata stomaci dolores ꝓcurrat: putrefactioniqȝ aeris plurimuȝ resistit. Confert quoqȝ huic eidem intentioni alterius cuiusuis aromatici quicquā ore cōtinere vt ipsius aeris inquinatio emendet. Quare pomum istud odoriferum ad huiusmodi: oportunissimum subolendum cōmēdarem.

℞. belȝoini.ʒ.ſ. storacꝫ calamite.ʒ.j. gariof. ell'oꝝ: laudani optimi ligni aloes: cinamomi: rosaꝝ rub. an̄.ʒ.2. corticū citri: sandalloꝝ citrinorū an̄.ʒ.ſ. thimiami storacis liqde an̄.ʒ.j. mente sicce calami aromatici: macis: nucis muscate an̄.ʒ.ſ. musci ⁊ ambre an̄.g̃. 6. istec oīa comisceāt: ac exīde cū mucillagīe dragāti: aut cū modico cere pure fiant poma pforata: hoc aīaduerso ī dcā ꝯpositiōe: ꝙ ambra cū musco tm̄ in fine ponant: vt ī sūꝑficie remanētes ḡtiorē odorātib⁹ possint odorē reddeṝ: aromatica hm̄oi ꝑ̄ncipalib⁹ mēbris sane ꝯueniunt. quū spūs aīales: ⁊ vitales: ceteri qȝ spūs odoriferis oblectēt: vt ab auenȝoar.2. theisir trac.7. ca. 31. hyemali tpe ex carbōib⁹: ignis: ꝯclusis camerꝫ suscipiēd⁹ neq̄ ꝙ̄ ē. ꝙ̄plurimi. n. ex hm̄oi ignis fumo offendūt. qđ cuidā meo familiari ī Ticinēsi vrbe ꝯtigisse cognoui. nā cū se hyemali tpe scribēdi gr̄a ī thalamū ꝯtulissȝ: igne carbonib⁹ suscepto frigorꝫ

intemperiē amolliri voluit. aut eā aliquātisp demulcere. Quo facto intranspirabili existente loco cōcamerato: malo fumo pene elisus pinde ac mortuus elinguis in terrā cōcidit. Atq3 nisi misero nōnullis adminiculis cōsocij psto affuissent. pfecto extremū vite sue dié cōsumasset. pstito igit diuino in primis auxilio. sociali, medicinaliq3 subsidio. oppressus resipiuit: in pristinūq3 statū reuocat⁹ est. Hoꝝ carbonū fumus grauitaté capitis inducit. vt Aristo. in de sensu ꝛ sensato censuit. Nocet ēt oculis: vt experiētia ipa cōptū est. Idq3 eis pati accidit. ex sue substātie raritate. vbi spiracula quib⁹ fumus exalet qspiā edificet aperta ea fieri pcuret. sunt pleriq3 vitrū igni imponētes. vt mala ipsi⁹ qualitas corrigat. Qd parū vel nihil pdesse credim⁹. Inter cōmoda q ab intenso frigido sequunt: ē ipius natiui caloris aucta fortitudo: melior facta digō. a calore. n. ipo digō celebrat. vt a Gal. 6. de acnti ꝛ morbo cap. 3. col. 2. comemorat. Idq3 simul censet ab aristo. 4. methau. Meliore3 hyeme psici digōné credimus. cū tūc calidissimi nā sint ventres. Qd ab hyp. pria aphorismoꝝ par. aph. 16. desumi pōt. Nocumēta plurima i nobis ab excellenti frigore pducūt eo. n. plire diuersaq3 egritudines. pserti3 flāte borea pullulāt. atq3 inualescūt. si qdē calorē nālē delet: aut ppe extinguit. tusses. passiones pectoris. catarros. dolores neruoꝝ. iuncturaꝝ palesim ꝛ aliqn cōgelationes inducit. Nec mirū aut difficulter credi cuipiā d3. cū Gal. 5. de acnti ꝛ morbo cap. 2. asserat calorē nālē dñante frigore deficere. Frigora corpi nr̄o obuiātia extrinsec⁹. iflatiōis ventositatisq3 cā existūt vt vult auic. i3. 3. trac. 5. cap. j. ex nimia diuturnaq3 mora i aere validā i corpe faciēte impssionē: hyposarchā fieri ab eodē auctore. i4. 3. tra. 4. ca. 6. collegim⁹: pterea hec a gal. in libro de inequali discrasia doc. 2. cap. j. excipe possum⁹. quū ibi dicat gelu plurimos. vehemētis frigefactiōis toto corpore quosdā vero iterijsse. Ab imoderata ergo frigiditate. nl. in nr̄is corpib⁹ efficit s3 ob eā multi moriunt. offendūturq3 plurimū vt a gal. amplissime explanat i libello d causis pcatarticis cap. 2. col. 3. necnō cap. j. col. 3. plurima posse3 hoc i loco frigoris nocumēta ꝯgerere: q qdē singula vniuersa disponere opusculu3 hoc mirū i modū augerēt. pauca igit ex eis cōmemorabo. aer

frigido catarrũ: corizãq3 iduci censuit gal.6.de accnti ⁊ morbo ca.4.col.j. Qd pariter a cõmēt. Alexãdrino.7.epid.j.ↄfirmatũ fuisse legimꝰ: vehemētia frigoris paralysis orit: vt scribit.2.fen 3.cap.2. Aeris ad fridũ lapsu3 excellentē spasmũ ꝑducere voluit auic.2.3.cap.5.a quo ēt tremorē ꝑduci placuit auē3oar illi antiqſſimo prio: theisir trac.10.cap.4. Epſia3 quoq3 ab eodē fieri narrat Auer.3.col.cap.41.col.3. fridũ aerē pulmoni obesse a ꝑncipe.10.3.trac.j.ca.3.ↄfirmat. Aliqñ ab itēperie frigoris coli ca nascit: cũ ab illa caliditas iteriꝰ coartet: ac anus ↄstringat. ꝗ obrē feces ad supiora ↄpellũt vt. ¶Placuit Aui.16.3.trac.3.ca.6.aeris friditate dormitationē fieri. Qd ēt rabi moses i.23.suoꝝ āpho.par.scripsit. Gelido aere hũores ad intestina stomacũq3 exprimi: ⁊ expelli tenēdũ ē. Quũ id scripserit auē3oar.2.theisir trac.3.cap.2. seuissima frigora nobis eē subterfugiēda credimꝰ quorũdã aĩaliũ exēplo.q cũ ceteris fridiora exĩstãt: hyme fridi aeris euitãdi grã sese terraꝝ foraminibꝰ: lustrisq3 ꝑprijs recõdũt ac veluti mortua tota hyme illic cõstãt. Id a gal.cõmemoratũ vidimꝰ.2.iterioꝝ cap.vlti.col.4. Neq3 solu3 hoc exēplo.s3 ⁊ rõne facere cogimur oĩa.n.extra nã3 corpori supflua fore censent: atq3 ab hoie aufferēda vt habet.3.de ing.sanitatis cap.6. Hinc nõ minus effugiēdũ estuãtissimũ rabiosumq3 calorē deducimꝰ: ꝑptera ꝙ ab eo corpa nrã plurimũ dissoluunt ipiꝰstomaci digestio impedit: eiusmõiq3 nocumenta nobis accidunt: caloris naturalis ad extima dispensatione: ex qua spirituũ animaliu3 vitaliũ resolutio subsequit. Exindeq3 membra spiritibus animalibꝰ depauperata: exsiccataq3 ac ꝑpe mortua reddũtur: resoluũturq3. Estiuis temporibꝰ egritudines malaꝝ specierum qualitatũ ꝙ: tum fructuũ comestione.tum humoꝝ a ebulitione a natura nõ bene regulatorũ: nec ab ipso calore naturali fiunt. Quodq3 dãnosa sit aerꝭ feruētis itēperies canes comonstrãt: q eo tpe in rabie3 caloris estiui feruore humores adurēte cõcitant. Hos in autũno rabidos fieri voluit Auic.6.4.trac.4.cap.5. Ab intensa caliditate: humores ⁊ corpꝰ liquefaciēte hyposarcã fieri ab Auic.14.3.trac.4.cap.6.ꝑnunciat. Ab eadem famis ablationē fieri tenuit Gal.4.de accnti ⁊ morbo cap.7.col.2. Aer calidus auris dolores etiã ꝑ creat vt.4.fen.3.cap.6.

declarat. Necnō appetitus destruit habetaturq3: vt apparet i5.3.trac.2.cap.7. A caliditate circūferentis: nostrū corpus: digestionē debilitari voluit rasis 25.cōtinētis col.i5. Ab imoderato calore: naturalē calorem destrui a comētatore Alexandrino 5.epid.cōmē.io.circa finē declarat. Demū ab excellenti feruore. Aereq3 sicco & calido inumeras passiones fieri: credere dignum est. Quū ab eo opthalmias multimodasq3 tusses gutturis asperitates: sputa sanguinis: hemoroydarū fluxus fieri experiamur. Idq3 auenzoar.3.theisir trac.3.cap.j.cōfirmat. Estiuis horis mane spiracula in oriens vergētia: aperiri nō obesse existimamus: vt aer nouus frigidusq3 subingrediatur reclususq3 expellatur. Nō minus opportunū.cōmodūq3 fore dixerim odoriferum pomum hac lege: modoq3 compositum manu odorandum continere.

℞. florum nenupharis violarū buglose rosarū citri: spodij añ. ʒ.iiij. camphore. ℈.j. corticum citri macis nucis muscate: storacis calamite cardamomi masticis splēdidi: ligni aloes cubebarū añ. ʒ.j. laudani. ℈.2. musci & ambre. añ. g.4. & cū mucilagine dragaganti infusi in aqua rosata fiat pomum. Neq3 vlli miru3 esse debet: in huiusmodi pomo nōnulla calida comixta fuisse cum ipsa quidem odorifera virtutem cerebri cordisq3 innouēt & corroborent. Et enim medicine calide aromatice principalia membra potissimum confortant: vt ab Auenzoar primo theisir trac.9.capi.primo collegimus. Preterea id factum est ex mente Auice. A quo canon obseruandus habetur: q̄ non debemus principalia membra totaliter infrigidare: quin in eis admisceamus calida: que quidem habeant virtutem confortare. Qui canon ab eo scribitur.4.p̄.capi.p̄io necnon ab Auer. 7.col.capi.scd̄o columna vltima: salubre igitur existimo aere3 purū estate ad aliquātula3 frigiditatē declinātē elligere. Et.n. sincerus aer nedum corpori sed etiam anime nostre commodum se prestat. si quidem vniuersa mentis opera: seu iudicare seu aprehendere quicquā laboremus. Aere puriore melius perficiuntur. Alta palatia montibus extructa: presertim si illis in locis venti nō multum frigidi neq3 corporum dissoluti ui expirent commode habitari possent. Domus valde patula

ac oib⁹ ventis exposita minus incoli digna est: cū hyeme pter-
mōm frigida: estate aūt calidissima existat. vt Auice. visu℥ fuit.
p²io cātice. iiS. Ad sumū aer ī qualitatib⁹ suis excellēs. oīs tāq̄
hostis pessim⁹ euitādus ē. Nā aer: vt dr̄ .2. p̄. doc .2. sum .2. ca. 6.
corp⁹ larat: ꝛ si ei⁹ caliditas pauca fuerit. tēperata: tn̄ calorē ru-
bificabit eo q̄ sanguinem ad ptes exteriores trahit si caliditas
multa fuerit. corp⁹ citrinū efficit. ppea q̄ atractos humores re-
soluit. Ab eodē sudor mltus efficit vrina minuit digō debili
tat: sitis auget. Frigidus aūt aer ꝯstringit: digōnēq₃ fortiorē p̄
stat vrinā multiplicat humorib⁹ ad intra ꝯstrictis. sudor ab eo
minime fit egōq₃ minuit cū ani musculi frigiditate se exprimāt
atq₃ idcirco intestinū rectū expulsioni parū obedit. qua pp ster
cus nequaq̄ deponit. Quinimo ī corpe diu ꝯtinet. ꝛ ei⁹ aquo
sitas in vria℥ ꝯuertit. Aer humidus cutē lenit. ꝛ corp⁹ hume-
ctat. sicc⁹ vero cutē desicat: atq₃ extenuat. eoq₃ corpa nigrescūt.
Qđ mauroꝝ ethiopūq₃ exēplo ꝯstat aer vero Turbidus aīa℥
tristē efficit. humoresq₃ nr̄os cōmutat. Ab aere ī nr̄a corpa p-
ductos effectus aīaduertens existimo eū. Nos forti⁹ oī alia re
nō nāli subuertere Atq₃ alterare. q̄ qdē a cōi medicoꝝ cōpro-
bat sn̄a. Idq₃ his rōnib⁹ asseuerari p̄t ī pmis q: ī aere ip̄o de
gimus. Atq₃ sine ei⁹ inspiratiōe. vt supius comonstrauimus ne
quaq̄ viuere possumus. Tū q: nos circūferentialr circūdat: at
q₃ vndiq₃ tangit. necnon q̄ p²e sua subtilitate ad intima cordis
subit. Atractusq₃ arteriaꝝ dilatatiōe p vniuersos corpis poros
dispergit. Preterea aer pp sue sbe raritatē facile alterari pōt.
Tū q: vt affirmant astronomi sphera solis mouet ignē sphera
lune mouet terrā reliq̄ vero sphere. sc₃ saturni martis ꝛ reli-
quoꝝ planetaꝝ aerē cōmouēt. Qua de re varias mutationes
inesse aeri autūmāt. Aer ēt in nos opat pp īfluentiā. qđ astrolo
gis medicisq₃ placuit. p̄sertim Gal. 3. de dieb⁹ creticis capi. 9.
Quāquā oppositū a phoꝝ schola sustineat. p̄serti℥ ab Auē. 2.
celi. 42. Ait. n. celū in hec inferiora agere lumine: motu: ꝛ calore
tantū Aeris cōpl̄o solis motu pmutat vt haliabbati. 5. theorice
cap. 3. ꝛ. 7. placuit sumopere caueat seq₃ amoueat ab aere lune
radijs illumiato illustrissimā donationē tuā cohortor his. n. ra
dijs in egritudines frigidas cōmorantes sub eis hoīes labunt

ipſumq; cerebꝛū potiſſimū ledit:atq; offendit,ac a ſui nāli ꝯplōne diſiūgit ſemp.n.cerebꝛū frigido pluſq̄ a calido vitiat:quā obꝛē ipʒ magna īduſtria a frigoꝛib⁹ arcere debem⁹ q͛ꝺ q̄dē ei⁹ cōſeruatio ē vltīa:vt auer.6.collectoꝛij ca.14.placuit.a Gal.ēt ſcribit.5.de accñti ⁊ moꝛbo:cap.7.a.fri gido cerebꝛū valde alterari:⁊ ꝯturbari.Idē ab auic.in de fractura cranei declarat. Quū dicit: q̄ in oī diſpōne cauēn.eſt a frigoꝛe:q̄n ⁊ ī eſtate:qꝛ in eo timoꝛ ē magnus.5.fen.3.trac.j.cap.ii.ingt auic. Caput diſcoptū in hyeme ⁊ magni frigoꝛis tp̄e catarrū p̄ducit vehemētiā frigoꝛis capiti aduenietē īcubū p̄ducer. Idē auctoꝛ affirmat.j.3.trac.5.cap.6.ſolē lunāq; coꝛpa nr̄a valde trāſmutare.ꝺ clarat:a ꝯmē Alexādri.6.epid.24.j.theyſir trac.9.ca.7.īqt auē ꝫoar.Et vr̄ nō modicū id q̄ luna opat ī coꝛpib⁹ inferioꝛib⁹ q̄ īfra globū lune ꝯſiſtūt.nōne hoc manifeſtat ī cucumerib⁹ ⁊ cucurbitis ī tm̄:q̄ a vulgarib⁹ credit:certiſſimeq; cognoſcit. In alijs pariter coꝛpib⁹ īferioꝛib⁹ opat ī eos.n.q ſub radijs lune p̄manēt imp̄ſſio manifeſta imp̄mit: adeo q̄ coloꝛ eoꝝ ad citrinitatē ꝯuertit:⁊ capita eoꝝ grauant hāc ſn̄iaʒ a gal.vider poſſumus.3.de dieb⁹ creticis cap.2.⁊ ab albumaſar.3.introductoꝛij. illic.n.īqt cū hō pliri⁹ doꝛmiuerit aut diu ſub lune lumine ſteterit.in coꝛpe ſuo ignauia:laſſitudoq; gn̄abunt:doloꝛ capitis: catarruſq; ī eodē excitabit:vbi hoc cuiq̄ neceſſariū ſit(q militū:amatoꝛūq; mos ē)p̄curare dʒ.ne nimis ſub tali aere cōmoret capite exn̄te diſcopto.Quinimo ducim⁹ vtile eē illic moꝛari capite velato capitio ſpatulari ſupaddito pileo:hyemali maxime tp̄e:neq; rōni diſſentaneū foꝛet hoc.n.velamie multa p̄terim⁹ diſcrimina.In p̄mis nulli hō cognoſcit.Qꝺ primū huic ē.hō a multis varijſq; nocumētis ei euenir poſſibilib⁹ p̄cauet. lune radij p feneſtraꝝ rimulas ſubeūtes.aufugiēdi ſūt:obeſſe enim credunt ſanitati:loca mari:littoꝛibuſq; ꝯtigua p̄ habitatiōe min⁹ eligēda ſunt.Cū ſint inſalubꝛia.multitudine vapoꝛū ibi in aere exn̄tiū:in hmōi.n.locis maioꝛ a ſole vapoꝝ humidorū fit reſolutio.Erindeq; aer vapoꝛib⁹ admixt⁹ multa nocumēta ī nobis p̄ducit.ob id plura loca maritima a ꝯtagio peſtifero ꝯtinue vexāt.valliū p̄fundaꝝ ac aer ineuētat⁹ tāq̄ nr̄is coꝛpib⁹ obnoxi⁹ alienādus ē.multa.n.ab eo nr̄is coꝛpib⁹ dāna accidūt:

maleq; egritudines generantur vt voluit haliabbas.5.theorice cap.9. Aerē elligi debere laudamus: q a locis distet in qb⁹ cau lis: eruca: nuces: ficus: aut olera putrida: ꝛ viscosa. Arboresve grauiter olentes enascant. Id aūt scribimus aucte Auice.2.p. doctri.2.capi.5.sum.p̄ie.necnō Gal.j.de regi.sani.capi.3. ꝛ ab haliabbate.5.theorice cap.10. Nō inutiliter in p̄ntiarū hic cōme morabo hyemali tpe abluto capite: nō esse domo exeūdū. siq̄dē pori liriuio fricatiōeq; dilatati: amotis supfluitatib⁹ cute cō tentis frigiditate aeris subeūte: cōstringunt. Ex quo cōueniēs debitaq; vapor̄ in capite cōtentor̄ fieri nequit resolutio. Qd̄ pfecto icōmodo nobis marīo cedit. Preterea mutationes ex loco ad locū vel de regione ad regionez subitas. absq; debito medio. p̄cauendas esse iubent medici. Et enim inquit Auic.j. p̄.cap.de cōplonib⁹ hmōi mutationes ab aere in aerē opposi tuz multotiens mortis existere cām. Talis ēt pmutatio subita: nām cōturbat: vt vult cōmē. Alexan.2.epid.12. Ad id ēt facit id qd̄.7.col.cap.2.dixit Auer. Qd̄ si subito a calido ad frigidum transit⁹ fiat. nā tolerare nō pōt. Propterea q oia extra naz mo lestia sunt: vt scribit a Gal.2. aphorismor̄ in ɔmē. illius apho rismi: fm multum ꝛ repente ꝛc. ois pmutatio subita extra cur sum ɔsuetudinis. corpib⁹ magno nocumēto nocet. vt inqt Gal. 2.regi.acutor̄.20.22.ꝛ.25.clariusq;.34. Quicūq; igit cōsuetudi nē mutare desiderat: p virib⁹ ab ea paulatine recedat: ne subi to nā terreat vt vult Auer.6.col.capi.14.ꝛ.7.col.capi.2. scribit auctor ille medicor̄ stimulus ɔsuetudinē cōplonē in similē tra here. Aeris mutatio cā comotiōis hois ad irā: nec ipm q̄scē. pmittit vt disci pōt ab hypocrate i lib. de aere ꝛ aqua ꝛ regio nib⁹ cap. vlti. quātū aeris subita mutatio efficiat. exēplo Dyo nisij Tyrāni Siracusani patere existimam⁹. is.n. inimicos de linquentesq; puniturus carcerib⁹ quā tenebrosis diu detineri iubebat. Quos exinde ad p̄clara soleq; loca splendētia pmuta ri imperabat. in aulā valde pspicuāq; plurib⁹ vitreis fenestris ornatam deducens. qua sane permutatione subito miseri ca ptiui ceci euadebant. qd̄ hac rōne cōtingere possumus opina ri. siquidem visus a splendidissimo lumine patitur. quū spūs visibilis eo dispergat. vt vult Gal.4.de acciñti ꝛ morbo ca.6.

col.j.iuxta finem: splendidũ lumen tali passione visum afficit: qz minus: lumen a maiori disgregatur, vt inquit cõmen. Alexandrino.7.epidimiarũ.2.visus etiã ostẽndit.si qs in sole diu cõsistat indeqz ad opaca loca subito transmeet.quod a Gal.4. de accĩnti z morbo cap.6.col.2.percepimus. His nõ multum absimilia scribit Rabi moses in.24.par.suorum affo.nam inquit. ꝙ qui moratus in crypta obscura diu fuerit. Atqz subinde in lucem prodierit. Illi status similis mortuo accidit: atqz aliquotiens moritur. Non mediocre studium esse debet optantibus bonam habitudinem manutenere: se ab aere quiescente: motuqz prorsus carente abiũgere.citissime.n.talis aer putrefit z corrumpitur.qm̃ putredo a priuatione spirationis cõgeritur vt a Gal.scribit̃ prĩo de regi.sani.col.5. Accidit etiã aerem corrũpi vitiariqz aquis in locũ vnum collectis.stagnantibꝰ atqz prorsus ĩmotis. Talibus cito putrescentibꝰ ac fetentibus aquis aer ibi existens corrumpit̃. Aquis ĩmobilibus putredinẽ cito aduenire suspicamur: ꝑpterea ꝙ quies. Et humectatio ad putredinem ꝓparant vt declarat Aristo.4.methaurorũ. Ab antiqs etiam medicis consultum est vt nulla ratione ad inhabitanda loca sepulchris mortuorum proxima inducamur: ne vaporibus malis fetidisqz a cadaueribus resolutis nostri spiritus maculentur.corporum enim mortuorũ puteorumqz fetor cordi potissimũ nocet sincopim inducens: atqz sepe numero mortem subitam. Quod ab Auice.ii.3.tractatu scđo capi.6.scribitur necnõ prelibatum fuisse videtur ab Auenzoar.3.theisir tractatu tertio cap.primo. Hoc etiam affirmandum esse constat ex eo ꝙ atheniensibus populis accidit.nam inquit haliabbas.5. Theorice capi.ii.plures ex atheniensibus mortem obiisse propter vapores putridos.qui ad eos ex locis ethiopie. vbi cõmissa strages fuerat: peruenerant.vaporem putheis inclusum hoibus obesse: ostensum nobis reliquit Albertus magnus.3.metheoꝝ cap.ix.vbi adducit exemplum in patauina regione a seipso visum. Ait.n.his locis putheum diu clausũ cõstitisse: quo aperto: cũ quis expurgãdũ illius grã descendisset: puthealibꝰ vaporibus interijt elisus. Itidem scđo hõi cõtingit. Tertius autem nosce cupiens: cur duo tantum ĩmorarentur

regressumq3 ad superas auras retardarent. In putheu3 declinãs faciẽ adeo debilitatus est qd vix post longũ tps resipiuit. Idẽ a ɔciliato:e.j.par.pbl.pbl.13.ɔfirmat. Quare credẽdu3 est auẽ3oar allegato loco dicẽti.ꝙ qñ aliqs hõ in putheũ aere3 qetũ ĩmobileq3 hñtẽ ingredit.subito sincopi afficit. sensumq3 prius amittit.ac si diu ibi morã trahat.tandẽ emoriet. loca ẽt stercore columbino ĩfecta fugiẽda sunt pſertim estate.ĩficiunt enim humores nñi corpis ex eo.cõburũturq3.qd nõ ẽ difficulter credẽdũ quũ Gal.3.ɔplonũ ca.2.col.2.scribat.domũ quãdã in vrbe musia regionis asie stercore colũbino fuisse cõbustã.pestilẽta sedes ẽ locoꝝ paludosoꝝ.atq3 aquaꝝ stagnãtiu3. vt sentit aristo.j.par.pbl.pbl.11.necnõ Gal.j.de regimine sanitatis col.5.Aer.etiã lacunarũ locorũq3: quib9 linũ aspaltum. ꝛ huiusmodi infundunt.euitandus est:cũ sit putrefactiõis causa vt voluit Auic.j.4.trac.2.cap.j.Aerem etiã illum in quo frequenter terremotus accidit minime sortiri debemus.ꝑpterea ꝙ pestis oẽm terremotũ insequit.vapor.n.terre foraminib9 inclusus nãm veneni subit.Et ideo aĩalia ẽt bruta inficit.ꝛ necat ac ea pſertim que terre os admotũ sustinent:quales oues.fere enim ɔtinue vaporẽ fumosum hauriunt.vt Neronis tẽporib9 in terremotu campano cõtigisse fert a seneca.Aer etiã aliquãdo tantũ ex quibusdã mineralib9 aquis.terrisq3 venenosis inficit:vt aues superne volantes:quadrupedes hoĩesq3 illac transeuntes interimat subito. mortis huius subite cã hec vr assignanda.sc3 q2 aer inspiratus ad cor subito ꝑuenit:sueq3 venenositatis malitia subito mortẽ parat.meridionales venti relinquendi sunt caput.n.grauant:audituq3 obtũdunt.A. ventis quoq3 fridis arceri debem9.si quidem tussim catarrosq3 inducunt vt narrat cõmẽ.Alexã.2.epidimiaꝝ.12. pistilentis tẽporib9 stuphe vitande sunt:tũ q2 humores citius ad ebulitionẽ ꝑparant.Ex vnoq3 infecto anhelitu oĩbus alijs contagiũ fieri posset.Preterea aerem reclusum celerrime putrescere superius cõnotauimus.Natura ventorũ etiã animaduersione digna est cum eorum quilibet aerem in suam complexione3 transmutet in nostraq3 corpora nocumenta pariat.quod ab haliabbate.5. theorice cap.8.scriptum agnouimus.Ad fumu3 aer ille venit

deligendus: ceteris bonitate superior. qui clarus existit. in quo nō sunt vaporis multi admixti. qui neq3 quietus neq3 oppres-sus est. Sed a ventis illuc afflātibus euentat. q cū attrahit suauis delicatusq3 percipit. Is rursus bonus est: qui post oc-casum solis velociter infrigidat: vt a rasi decernit. 3. ad Almā sorem cap. 25. ⁊ ab Auic. 2. p. doctri. 2. sum. j. cap. 5. necnō ab ha-lyabbate. 5. theorice capi. 2. Gal. aūt p̄rio de regimine sanitatis col. 5. inquit. Is aer bon⁹ ē q certissime purus. ille aūt talis esse creditur: qui neq3 paludosus ⁊c. q̄ illic longa serie ordineq3 ab ipo disponūt. Possemus de aere hic multa ꝯgerere. q̄ scribū tur a Gal. io. de ing. sanita. cap. 8. ⁊ 2. de crisi capi. 3. ⁊. 3. de ing. cap. 8. necnō ab halyabbate. 5. theorice. verū breuitate gaudē-tes premissa sufficere arbitramur.

¶ De Exercitio. Capl'm. 2.

Quū manutenēde corporis humani bone valitudi ni: exercitium quietēq3 nisi moderate fiant: cōfer-re proculdubio cognoscerem: consentaneum qui-dē mihi ee persuasi de vtrisq3: post salubres aeris enarratas qualitates. nōnulla meis pro viribus ꝑtractare hoc opusculo. Necnō quid ab eximijs: litteratissimisq3 medicine auctoribus: ac ꝑfessoribus luculentissimis: exploratū discussū3 ve fuerit: in mediu3 afferre. In primis Aue. 6. col. cap. 2. Exer-citium nihil aliud esse: q̄ motus mēbrorum aliqua precedente volūtate diffinit. Auen3 oar. vero suo Antydotario. inde oīu3 hominum sanitatis regimine. cōpendioso scriptum nobis reli-quit. Oportere eum: qui suam bonam habitudinem seruare: tueri ac sustinere desiderat: exercitio vti. ea tamen lege. ne ex eo laboris vlla species. aut grauamē intensum] suboriatur. Itidē Rabi mose3 ac diuinum hyp. si eorum scripta ꝑcurras sensis-se aiaduertes. Nec īmerito de q̄ete exercitioq3 tot ⁊ tanta scri-bunt. cū nihil vniuerso terrarū orbe reperiri posse. duidicē. q̄ motui exercitioq3 tēperato cōferri possit. Et. n. hmōi motu ca-lor nobis cū genit⁹ mēbris oīb⁹ totiusq3 corpis minimis ēt par ticulis exacuit. auget ⁊ custodit. supfluitates nr̄o corpe singul'

dieb⁹ ꝑgenite ac nã ad ipsas expellēdas impotente. motu exercitioqꝫ tēperato extorsum cōpulse. plane abundeqꝫ testāt. Exercitiū seruāde sanitati. amoliendeqꝫ future egritudini opitulari plurimū. Etenim Auic. 3. p. doctri. 2. cap. j. Ex tēperatis ēt alimētis. delicatis optimisqꝫ cibis superfluitates. ⁊ excremēta resecari innuit. q̄ nisi corporib⁹ exercitio motuqꝫ salubri ꝓpellant. bona ꝑfecto valitudine ꝑturbata morbos tandē: atqꝫ seuissimas egritudines inducant. Ex ꝑriorū lege exercitiū bonū esse cōuincimus. Nā cū ignauia. q corpus hebetet: vires eneruet. calorē inatum suppimat: insalubris ⁊ mala existat. qs tunc seq nō videat. Exercitium quo virtutes vniuerse nr̄e molis stabiliunt: ac cōfirmant. ⁊ pubescunt: ⁊ salubre ⁊ bonū esse. ociositas igitur modum ꝑtergressa veluti sanitatis accerrima nouerca: atqꝫ insidians hostis. cunctis hoibus euitet. Nō minus. n. humanū corpus ocio desidiqꝫ vita elanguescit. atqꝫ corrūpit. ꝙ rubigine ferrū cōsumit. diuersi. n generis sordes excremētaqꝫ i nobis coaceruari certe cōstat. q̄ cū a nature moderamine sepe numero destituant. intra venas aut extra facile putrescūt: putrefacta deniqꝫ mille modis nos inficiāt. hinc tabefacta vitiataqꝫ nostra corpa ꝯstituūtur. languores oēs in nr̄os artus. imbecilitēqꝫ factam mollem irrunt. obidqꝫ in lib. de euchimia ⁊ chachochimia cap. 3. Gal. dixisse arbitror. Marie. n. custodie sanitatꝭ: quies corpis obest. moderata vero exercitatio. plurimū ꝓdest. Aui. j. cantice. 146. qd imodesta qes pariat his verbis scripsit. vltimata. n. qes ē incōueniēs neqꝫ excellēs otium qesue superflua vllo pacto ꝓdesse pn̄t. Quinimo huiuscemōi corp⁹ hūiditatibus replent. qb⁹ glādule: nodiqꝫ: atqꝫ huiusce gn̄is multa pullulant. Preterea nullius cibi desides appetitu vigēt. verꝫ aliqn̄ pp exercitij vel dimissionē vel puitatē appostemata flegmatica in ipo stomaco ꝓducūt. vt ex Aui. 13. 3. trac. 4. cap. 4. late videre ꝯstat. Nec temere: aut vlla sine graui rōne hec scripta fuisse existimādū. qn̄qdē qete nimia natiu⁹ calor: nō minus frigesit ⁊ extiguit. ꝙ flāma turbulēto fumo suppmit. huic antelate snīe Auic. cātice prio. 184. assentiri vr̄. qete excernēdū: minus excernit. nec educit. absumēdū nullo pacto ꝯsumit: qete nr̄i corpis meat⁹ exigni obturāt: calor isit⁹ deficit. Nec imerito nr̄a corpa

isecta: vitiataq; reddi necesse e. Nā oppilatões: spasmi: catarri q; subsequūtur. epilētici: apopleticiq; fiūt hoies: quo circa ap-prie a raby mose. 17. par. suo affo. dictū fuisse meditor. s. diu-turnitatē icolumitat ex saturitat astinētia otijq; abiectōe fieri. Qōqdē pri9 ab ipo hypocrate. 4. par. epid. 18. his elegētissimis vbis scriptū reliqt. studiu3 salut irrepletio nutrimēti impigri-ties labo. Quies. n. at. q3 desidia. nām bonā auacuationē ople re ptermōm ibibet. Ac semp aliqd egereñ. supest. his idies cō-gestis supfluitatib9 morbo gen9 multiplex orriri cernit. exacta aūt euacuatio supflui nō fit nisi aut medicinis. aut exercitio. s3 cū medicie aut sint venenose. nām frāgētes teste gal. 3. oplonū cap. 2. asserēte. qd medicie pculdubio venenose sunt. aial nā3 corrūpētes. vel si venenose min9 existāt. purgāt tn̄ z iueterāt: ac nos vt medico dec9 hypocrates sensit. ad imaturā senectutē: acerbāq; morē pducūt. cū supfluitatib9. n. nō mediocrē hūidi-tatū nāliū. spirituūq; portionē euacuāt: atq; cap opc ipossibile ē. qn bōs simul cū mal egerāt. pterea l3 ipe venenose nō existāt nāe. tn̄ eas bibere deglutireq; graue: ac isuaue: z difficillimum esse singulis hoīs experimur. idq; ab Auic. 3. p. doctri. 2. cap. j. cōmemorat. Quietē in corpe frigus addere: vel si superfluat inatum calorē extinguere. z haly. 3. tegni. comen. 2. z Auic. 2. p. doctri. 2. cap. de eis que pueniūt ex motu z quiete comonstrāt. Quies. n. Auic. loco mox adducto dicebat: semper est infrigi-dans pter priuationem viuificationis caloris naturalis. ac p pter contrictionē que eundem calorem suffocat: est etiam cor-pus humectans. pter resolutionis superfluitatū defectu3 vn̄ Auer. j. cantice omē. 146. de hmōi quiete inquit. de quietis āt natura est corpus obtenuē ac ferre nullam inanitionē supfluis humiditatibus opplere. ob id a cornelio libri d medicia cap. 3. exclamatū in quietem fuisse comperio. Expelleñ. n. ab hoībus hisce verbis cēsuit: otiosa vita vtilis nequaq; est. z malitia exer-citij priuationē cōsequens ex captiuis: z carcere detentis facile pbat. ho. n. facies chachochimice vl chatetice fiunt. Eorūdē color imūdus ac plūbe9 efficit: ex flegmat z habūdāt friditat pncipatu opatiões fere oēs: lese: viciate: cōtaminateq; fiūt: neq; id hūane spei solū idiuiduis accidit. s3 z hmōi brut i spelūcis

excauatisq; specub⁹ hyemali tpe vitã degẽtib⁹. ⁊ ꝯclusis quottidiana experiẽtia euenire cõpertũ ẽ: ꝯriũ vo facit exercitiũ. qđ sane ꝯgestas supfluitates ex poris adducit ⁊ soluit. Meli⁹. n. ac longe salubri⁹ existit: corpis subcutaneas supfluitates motione laudabili suppetentiq; expelli: q̃ vel tenui dieta: vel farmaco. hoc. n. cũ calidũ ⁊ siccũ fere oẽ sit. eliquari carnes: ac solida cõminui mẽbra freqũẽter accidit. Exercitiũ vo corpi nulla i re nocet qnimo eo corroborant̃: organa a calore nãli viuidiore fcõ: hãcq; sniã ex Gal. j. sanatiuoꝝ col. vlt. cernere ẽ: exercitiũ motus ẽ adeo vehemẽs: vt respirationẽ i mai⁹ vel min⁹ alteret: veloci⁹: aut spissi⁹: q fodiẽdo: eqtãdo ⁊ metendo ac hui⁹ gñis plurima: exerciẽdo ꝯtingit. exercitiũ duo sequũt̃ emolumẽta: quorũ alteꝝ ẽ supfluitatũ euacuatio: alteꝝ solidoꝝ mẽbroꝝ atq; toti⁹ corpis: bone habitudinis ꝯseruatio: cũq; exercitiũ vehemẽs existat mot⁹: necesse hec. 3. fieri in exercitato corpe. pmũ organicoꝝ mẽbroꝝ inuicẽ i motiõe ꝯtritoꝝ duritiẽ: quã impassibilitas coꝝ subseqt̃. ⁊ ad opati͂oes robur ingens: inati caloris accẽsio: qua redit⁹ spũu; fit fortis attractõ. Tũc alteratio pꝛõptior: nutritio melior: ⁊ oĩu; corpoꝝ effusio. qua solida molescũt mẽbra: hũida vero subtiliant̃. ac poris latiorib⁹ efficiunt̃: spũs fortiore motu circũfert̃. q̃ poroꝝ expurgõ: ⁊ supfluitatũ expulsio salubris efficit̃: hec a gal. 2. regiẽ sani. col. 2. affirmant̃. Idẽ illemet libro illo col. 4. dicebat. cõe oib⁹ exercitijs ẽ. nãlẽ calorẽ aĩalib⁹ deint⁹. ex ipis ppꝛijs aĩaliũ corporib⁹ augere. pterea exercitiũ a Fulgẽtio tale esse describit̃. Exercitiũ ẽ hũane vite ꝯseruatio. supfluitatũ ꝯsumptio: virtutũ roboratio: tpis lucrũ: otio inimicũ iuuẽtuti debitũ. senectuti gaudiũ. Ille igit̃ sol⁹ ab exercitio abstineat. q sanitatis gaudio vult carere. pp. n. exercitij euacuatiui dimissionẽ. ad stomacũ sanguis effundit̃. vñ sanguine⁹ vomit⁹ plerũq; fit. vt ab Aui. in. 13. 3. trac. j. ca. 16. fuit approbatũ. necnõ a Gal. 6. de accñti ⁊ morbo capi. 2. col. 5. Qñ dixit. q asueuerant vti exercitio. mox vero quiete fruuntur. eis quidem sanguinis fluxus accidit. iuuame; n. temperati exercitij. vniuersale quidem est: nam eo spiritus intim⁹ auget̃ nutrimẽti mẽbroꝝ supfluitates expellunt̃ aut resoluũt̃ sba membroꝝ mollescit. neq; ista carent auctore. cũ ab Aue. 6. col. ca. 2. scripta fuerit ibi. n. igt

vniuersaliter exercitiū moderatū.saluāde bone habitudinis pͥcipua ꝛ singularis existit cā.Exterius.n.hmōi exercitia supfluitates trahūt atqꝫ ꝑpellūt.Jtidē fricatiōes balnea estus:vnguētaqꝫ calefaciētia opanť. vt ex gal.4.sanatiuoꝝ plane colligitur Auic.j.cātice.144.de exercitio ita sensisse visus ē.Exercitiū ad hoc disponit.vt corpꝰ nutriať.paruū qdē vt nutriať. ꝛ augeať. Nō igiť gaudeāt neqꝫ leteně:q moderato exercitio minꝰ vtunť ꝑpterea ꝙ coꝝ ꝯplones cōmutanť.suffocatiqꝫ ꝛ ꝓ nimia pinguedine ꝓssi:atqꝫ fatigati emoriunť.pinguia.n.pp natiui caloris extinctionē putredini magis obnoxia fiūt.Jdqꝫ exēplo multoꝝ ꝑpinguiū obesoꝝ aīantiū ꝯstat.Quāplura.n.tū ex volatiliū quadrupedūqꝫ gñe sunt:q ex sui nimia adipe seposaqꝫ sba ꝙꝫ celerrime vite munꝰ exigūt quales qdē turtures ꝛ ꝙplures reliquas aues eē nouimꝰ.Jstis.n.mortē nō tā repentinā aduenire crediderim.si pabula sibiqꝫ peculiares escas.Jn ꝑatis cāpisqꝫ volātes ꝯcitarent.q: hec loca exercitij eis ꝯsuetis haberentur. Māifestať.hoc āt:si turtures caueis obseptas ac detētas ꝯspiciamꝰ.q potissimū exercitij inopia pinguescūt. nālis eaꝝ calor īminuiť:ac a supfluitatibꝰ ellidiť.citissimeqꝫ in putredinē vertunť.qm̄ ꝯplonis.natureqꝫ exñtes hūide velocius citiusqꝫ supꝓmi:ac suffocari videnť.Jdqꝫ Arist.5.par.ꝑblm.ꝑbl.21.ac eiꝰ interꝓti ꝯciliatori placuisse ꝯplector:Adde ꝙ.gal.ii.de ingenio cap.4.illa sola magꝭ putrere ait corpa q̄cūqꝫ calide ꝛ hūide cōplonis existāt.Jdē fere ī lib.de flo.sūma.j.cap.2.ꝛ pͥo ꝺ difijs febriū cap.3.ꝑpe finē his vbis aiebat paratissime.n.putrefiunt oīa q̄cūqꝫ sunt calida ꝛ hūidaꝭ multū.idē in tra. de eucbimia ꝛ cacbochimia:hac qꝫ de cā medicos asseuerasse existimo.in febres putridas.ꝑcliuiora calida ꝛ hūida foř corpa.vt.8.terapē. cap.7.ꝛ.8.a gal.scriptū legiť.Jdē ꝛ rasis.16.ꝯtinētis.ꝛ Auic.in sūma de sfebribꝰ ca.2.sensisse aīaduertiť huiuscemōi ꝑterea corpora:q valde pinguēāt modico sanguine ꝯstēt:velociꝰ senesceř vt vult arist. in de ꝑtibꝰ aīaliuꝫ celeriꝰ ēt moriunť. q ꝑtermōm obesi existūt.neqꝫ tale ꝓloquiū cuiqꝫ ābiguū eē dꝫ.hyp.viri diuini īgenij:ꝯprobatū testimonio.putrescēs calidū eē ꝛ humidū Gal.4.de san.ing̃.cap.5.Et ꝯplonū.j.ca.4.ꝛ.9.de ing̃.ca.3.plane asseriť hūidioris sbe corpa ī putredinē faciliꝰ labi ex.cōmē.

Alexandrino.3.epyd.8. Auenzoar.2.theysir trac.3.capi.j.⁊ ab auer.3.col.ca.4 .didicim⁹.Abiectū.d̄niq̱ exercitiū nedū nāliū moborū cā ē.sꝫ ⁊ inn̄āliū.siq̄dē nālis calor exercitio nō minus ⁊ euentat̄ ac viuidior fit.q̄ꝫ flabello moto ꝯtēperat̄ ignis.quo sane abiecto nō poterit cib⁹ ꝑfecte digeri:neq̱ p corp⁹ dispartiri. vñ corp⁹male ꝯpsōis factū ꝑticeps arefit.hec snīa ex auic.3.p. doc.2.cap.j.excipi pōt.quū dicat exercitiū.relinquēs frequēter incurrit ethicā.qm̄ mēbrorꝫ debilitant̄ virtutes.ꝑpea q̄ motuꝫ dimittūt.q inatū eis calorē deffert.q vite cuiuscūq̱ instrm̄ existit. Iter.n.euacuatōes leuiores ac tollerabiliores sunt:q̄ exercitio fiunt.siq̄dē medicamina corp⁹absumūt. vt ꝯciliator.j.ꝓble.par. 46.ꝓble.censuit. Reges igit̄ imoderata morbos humescētes gñat.vt.2.de accnti ⁊ morbō ca.5.gal.censuit.qes.n.putrefactionis existit cā cui⁹rei insigne arg.ex aq̄ stagnātī sumi pōt.q̄ facili⁹ceteris putrefit. Ex a gñatis in otio supfluitatib⁹egritudines corporib⁹iducunt̄. At si exercitio excremēta ꝯsumant̄.egritudinū mille spēs a nobis sūmouebunt̄. Exercitiuꝫ igit̄ nequaq̄ꝫ dispiciēdū est. Otio ꝑterea nr̄um corp⁹imutat̄.naꝫ si qes inequalis fuerit:⁊ frigiditatē ⁊ hūiditatē facit inequalē. si equalis equalē.vt Joānitius inqt.i sanitatis ꝯseruatiōe ita qes mala ē sicut tēperata motio bona existit. Qd̄ a Rabi mose.17.par.suorū āph.decernit̄.volētib⁹igit̄ bonā seruare habitudinē exercitiū minime ꝯtēnendū ē ꝑpea q̄ a moderatis gymnasijs ⁊ aīe ⁊ corpis custodit̄ sanitas.imoderati vo mot⁹.ꝑsertim si i ira ꝯcupiscentia.cogitatiōeq̱ ꝯsistāt.colericū magis efficiūt hoīeꝫ. Ex quo febres ceteriq̱ calidi nā.morbi suboriūt̄. Quare nō immerito a gal.j.de sanitatis regīe dictū fuisse meditor. A forti qdeꝫ motu.⁊ exercitio abstinēdū fore.quū ab huiuscemōi nr̄a corpora a ꝓprijs ꝯplōnib⁹plurimū elongent̄.mutēt̄q̱. Exercitiuꝫ lege carēs ab vniuersa Medicorꝫ sinodo ꝯdēnat̄ ac dat̄.vitio nā a gal.sanatiuorꝫ.3.scriptū fuisse ꝯstat. Exercitiū n̄ adeo laboriosuꝫ eē debere. q̄ hūani corpis exsiccet habitū.i eiusdē trac. lib.4. Ab oī imoderato fortiq̱ motu abstinēdū ꝓponit.auic.j. cātice.143.dicebat.i exercitijs decet.q̄ tēperatū:moderatū.⁊ eq̄le fiat.sic nāq̱ corpa ⁊ equat:⁊ tēꝑat:ac supfluarꝫ hūidatū facilē egressuꝫ parat.qd̄ vo ex eo imoderatū ē:labor dr̄.q sane spūm

euacuat ꝛ minuit: corp⁹ extēuat pigues ꝛ carnosos īflamat. extra neū īsup calorē ꝛ hūiditates a corpe educit: neruos dolorꝫ violētia debilitat: corp⁹ senescē facit. aut ad senectutꝫ metā celeri⁹ accedere: hec ab auic. j. cantice. 145. Exercitia qs neget si mīta sint corp⁹ exsiccare: ꝛ si moderata ad gñandā carnē iuuare: mot⁹ pterea fortes ꝛ diurnos: ꝛ euacuatōēꝫ spūꝫ: ꝛ corpis īfrīdatōīs cāꝫ eē scribit auic. Altero loco i. 2. pte cātice. 42. idē aiebat. Nō eē magno ꝛ forti exercitio exercitādū corp⁹: neqꝫ ob id qeſcēdū prſus: atqꝫ adeo qeti īdulgendū: vt oē exercitiū deserat. qn īmo ꝛ id euitādū. Quale nā exercitiū fieri debeat. A. Joānitio pulcherime ðcernit: inqt. n. is auctor exercitiū corp⁹ īmutare: qꝫ si equale sit equalē calorē pstat: si aūt ampli⁹ fiat: primo hercle calefacit magis: sꝫ postremo corp⁹ īfrīdat: atqꝫ desiccat: sicut. n. īqt exercitiū moderatū ꝑuāde sanitati mario ē adiumēto: sic ꝛ īmoderatū ī delēdā bonā corpis ꝯpsonē pncipalis cā eē credit: ob id apprime gal. ī libello de exercitio pue sphere cap. 3. dicebat: fortassis existiabis me: cursuꝫ ꝛ alia q̄ extenuāt corp⁹: exercitia laudare: hoc aūt nō ita se hꝫ qñqdē imēsuritatē vbiqꝫ vitupo: si qd. n. mēsura caret: id bonū neq̄q̄ ē: ð eodē exercitio ab aue. 6. col. plura dicunt ī ca. 2. Nā īqt exercitiū forte: corp⁹ nimis euacuat ꝛ ðbilitatē īducit. ex īcōsueto fortiqꝫ exercitio sqnātia puenit: sic mihi ipi quōdā ꝯtigisse recolo: qð marie ī plectoricꝫ corporib⁹ verēduꝫ est. pp. n. īmoderatā motionē: egritudines male accidūt. quo circa arist. 5. pbl. pbl. 9. sciscitat: quāobrē velox ī hoīe ceterisqꝫ aīanib⁹ cursus: circūuicia capiti morbida faciat in eiusdē par. ꝓbl. 3. qrit: cur īter reliqua mēbra corpis potissimum venter extenuet: his scꝫ qui exercitio vtuntur. Jdqꝫ euenire autumat: quod ventri plurima pinguedo circunsistat. que per īmoderatum exercitium resoluitur. Jn eiusdē par. probl̄emate. 27. postulat. Quare quibusdam cum laborauerint pustule suboriantur. Ea preter Exercitium īmodestum ad ephimeram febrem corpora preparat: vt Galie. primo de febribus ad glauconē. 3. cap. asseritur. Exercitium superfluum ad epatis infrigidationē sepe numero pducit: vt ab Auic. i3. 3. trac. j. cap. i9. scribit. Jdē a Gal. ii. de sanitatis ing. cap. 4. cū velocis cursus: venas pluries corrūpē attestet. idē ī lib. pue pille. exercitiū:

forte longūq3 virtutē adeo debilitare censuit. vt ex eo formicātē vermiculosumq3 pulsu3 fieri. ac exinde ad mortē pueniri dicat. qd pculdubio Ab Auic. z. p. diiudicatū fuisse ꝯstat. Nec longe ab hac sniā Arist. fuisse video. q. 31. pbl. par. pbl. 14. qrēs cur nā exercitiū ad acutū visu3 min⁹ expediat inqt. ꝙ id fieri arbitrādū ē. ppea ꝙ exercitio sicciores pide oculi: ac cetex corp⁹ efficiat. Jdcirco neq3 senes tā acute intuent. neq3 tā pspicue. ꝙ̄ iuuenes. cū eox oculi diuturno exercitio: motuq3 pliro. duriores: ꝯpactiorisq3 sbe facti fuerint. ac fere tale oculis accidit. quale corijs q̄ ex gallax infussiōe. obdurataq3 ac ꝯtracta efficiunt. qua pp̄ter senū visus obumbraf. ac a tunicis oculoru3 exterius diffundi phibet. Jdq3 cause hebetati senu3 luminis: esse credit. Exercitiū insup forte in estiuo factū tpe ad malas z diuersas: ac pestiferas egritudines corp⁹ p̄ dispōit. Nā cū estiuis tpib⁹. nimio circūstātis aeris feruore vniuersu3 ferme corp⁹ rarefiat infrigideturq3 nālis caloris ad extima ppulsionē. maximā debilitatē seq diffiteri nō possum⁹. adde ꝙ z virtutē defectā3 reddūt. ne dū calor estuātissim⁹. S3 z labores z exercitia. necnō aquosox cibox. ac mali chimi īdigestio. Jllo. n. tpe plurimi sunt aquosi fruct⁹ recētes indigestiq3. q pfecto putredinis cā potissīma ꝯstant. de qb⁹ Gal. in de euchimia z chachcobima cap. j. ptermōm cōqrebaf. in eosdē inuehit in de subtiliāte dieta cū eox comessationib⁹ assiduis: seuissīmas. ac accerbissīmas egritudines ppessus fuerit. Jdq3 ei accidisse memorat ipi⁹ elato p̄re. z defuncto. quo tāꝙ̄ vite sue moderatore optio. z eruditissimo: vt ip̄emet. Explicat destitut⁹ sociox vota z coetaneox libidines sequut⁹ hisce horarijs: vsus singul' vsq3 ad. 28. ānis p̄rememoratis egritudib⁹. laborauit. sic igit exercēda mēbra sunt exercitioq3 fouenda. ne inde in eis qcꝙ̄ ex malis humoribus timēdū colligaf. hoc ex mēte Auice. dici pōt in scda pte cantice. 43. ꝙ nihil ad sustinēdā sanitatē. z laudatā corpis cōplonē. exercitio mag3. conferat. liqdo ex verbis Gal. in lib. de exercitio pue sphere cognosci p̄t. ca. j. Ait. n. ea oīu3 exercitiox esse optima. q̄ nō solū defatigatū corp⁹ efficiūt. S3 z aiam letabūdā p̄stant. his adnectit multos solo gaudio egritudinib⁹ solutos plerosq3. vero tristitia meroreq3 graues morbos incidisse. Jbide3

cap.4.maxime inqt igit exercitiū laudandū est. eo q̄ corpis sanitatē:partium cōformitatē:anime virtutē prestet. hoc autem ei q̄ per paruam spherā fit inest. Tale enim ⁊ animam potens ad omnia iuuare: ⁊ corporis partes p̄ equalitatē exercere: ad sanitatē sumope cōfert:q: vt ab eodē sentit.3.thegni.37. Exercitatiōis.ea qdē spēs est elligēda: ex qua vniuersa corpis mēbra s̄m proportionē moueant. Nec ei⁹aliqua portio plus:aliqua vō min⁹laboret. Sȝ quo hmōi tale exercitiū diligam⁹.saoꝝ vboꝝ seriē adducēdā esse existimo.in primis talis exercitij facilitatem nobis affert.ingens primū qdē hui⁹acqsitio nobis ē facillima. si.n.ex cogitaueris p̄parat̄ōe quāta īdigent alia vniuersa exercitia:⁊ q̄ ad venatiōes.⁊ ad reliqua.huiusce generis multa:facile qdē vtiq; noueris:nullis ciuilib⁹occupatis in reb⁹.artesq; diuersas opantib⁹.cōmodū fore:talib⁹accingi exercitijs. Non enim canib⁹venaticis.retib⁹armis ⁊ equis opus est. Sed sola sphera ⁊ parua qdē.vn̄ ars ista pauperib⁹.facile inueniri ⁊ cōcedi pōt:ac sufficienter occupatos expectat ⁊c̄. Multa demum: variaq;:de hmōi exercitij laudib⁹dicta fuisse legunt:nec īmerito qn̄quid ē vniuersa ps nr̄i corporis:vniformi ac equali cōmouet motione:supfluitates oēs ī qualicūq; pte corporis sint. plene cōmodeq; desicant:ac euanescūt. Quelibȝ.n.humiditates supflue.qualicūq; occasione genite.desicande cōsumēdeq; sunt. Qd̄ a Gal.3.de sani.regi.scribit. Ob id cantorū scriptorūq; artes:ac huiuscemōi ociosarum artiū. multe pfessiones.satis supq; ab omnib⁹vituperant: q: talib⁹incūbētes artib⁹:vnā dūtaxat partē corporis defatigant:neq; ista exercitia tanto gaudio.leticiaq; fiūt.quāta parue pille exercitiū conficit.nam alicui exercitio mixta curiositas.⁊ ad delectationē faciens: maxie corpori:⁊ ad sanitatē:⁊ aīe ad prudentiā cōfert. Nō minimū autē ⁊ hoc bonū est.cū exercitiū:⁊ aīe:⁊ corpori cōferre possit. Magne vō pille lusus.p̄fertim q cū pedib⁹efficit:nō laudat: q: fortis est:⁊ cū timore efficit:vt voluit Auer.6.col.cap.6.col.2.quā plures exercitioꝝ modi sunt.quos hic vniuersos ex serie dinumerare:nō opus est.cū magis cōmodum rationiq; cōgruū esse ducā:exercitij horā salubrē describere:atq; statuere. De exercitij hora qualis nam magis expediat:ac tuende sanitati pfit

discutere minime audeo:tātū.n.opus ꝛ antiquissimis:ꝛ erudi tissimis viris Medicine professoribus ascribēdu; sane foret. Quod aūt hac in re mihi faciendu; proposuerim:nihil est nisi vt eorū qui hanc in re; quicꝗ conscripsere:auctoritates ac opi niones adducā.quo pacto. Quod vero ꝑprius ac verius exi stimē approbabo Auc.6.col.cap.2.ꝛ prio cātice.ꝯmē.144.tps esse ad exercendū corpus scribit.quo digestio vltima: perfecta esse aīaduertit.digestiones.3.fore dicunt.vna quidē in stoma co celebrat.Alia in epate: postrema deniq; in mēbris ipsis.tē pus igitur exercitationi cōsentaneū:illud esse creditur.quo sui nutrimenti mēbra digestionē pfecere.nā si ante huius digōnis cōplementu; fiat.oium quide; rerū insaluberrimū fore confir matur.Idq; accidere:quod tali hora cōmissum exercitium ci bu; indigestū.tunc egredi:pertransireq; faciat ipsumq; deniq; corrūpat.Eiusq; rei ratio talis affertur.nā cu; digestio nō nisi quiete perficiatur.quemadmodum expulsiue operatio:nō nisi motu completur:his quidem positis exercitij pre digestionis cōplemento facti:nocumenta facile prius explicita:cognoscun tur:Auic.vero.3.p̄.doc.2.cap.3.de incoandi.mensurandi:ordi nandiq; exercitij hora:inquit:hora qua exercitij ꝑparatur ince ptio:oportet vt corpus sit mundu;: ac ne in partibus intraneo rū venarūq; mali chimi ꝛ siluestres existant.qui ab exercitio to to corpe diffundātur:atq; cibus exterius assumptus:i epate sto macoq; venis sit digest⁹.Alteriusq; cibi hora aduenerit: plura ibidē ab eo descripta nō ꝓsequor:ad Gal.me me verto:q.2.de sani.regi.col.2.exercitij tps optimū esse memorat:cū cibus ex extrinsecus duab⁹ decoctionib⁹ abūde ꝯcoctus fuerit:duplici q; digestione:ꝛ eā que in ventre ꝛ eā que in vasis conficit.di gestione; ītelligit:duab⁹ hisce peractis coctionib⁹.simul alteri⁹ cibi tpe instare:vult.si aūt quispiā ante hec exercitet.cū exer citiū ciboru; dispensationib⁹ conferat:crudis idigestisq; cibis vel hūorib⁹.vētre:vasisq; cōsistētib⁹: ea sane tūc tēporis motio ne:ꝑdicti chimi cibiq; ad oīa mēbra attrahūtur:hisq; totū cor pus opleri necesse est.Adde ꝙ cōciliator dña.118.eādē ꝯtro uersiā pulchre disputat:ne igit ab alijs ātiqssimis medicis di sentiri videar:opinioni gal.ꝛ Auic.adherebo.Arg.auer.suisq;

rationib⁹ r̄ndere supest. Quāq͡ȝ.n.digestio fiat ī quiete:nihilominus nequaq͡ȝ cōcludi debere: sentio. Exercitiuȝ.scȝ esse faciēduȝ cum tres digestiones ad solute fuerint.quinimo cum.3.digestio fieri incipit in mēbris. Tunc equideȝ cōueniens:opportunum faciendi exercitiū: tēpus esse creditur.lȝ.n.tali hora nocumentū aliqđ sequat̃.attamē nocumēto iuuamentū maius existit. Nam membra exterius consistentia:inanita. frigefactaq͡ȝ ac ab ipso corde fonte naturalis caloris vberrimo semota:exercitio tali hora prestito.viuidiora fortioraq͡ȝ redduntur.propterea ꝙ natiuus in eis calor excrescit.exindeq͡ȝ sanguinem melius attrahunt: ac sibi conueniens ꝛ suppetens hauriunt pabulum. Ac si Auer.superioribus obijciens dicat.si exercitio talia mēbra magis vigent.suo incalore.cuȝ calidi sit attrahere:quideȝ. sanguis indigestus semicrudus:neq͡ȝ mēbris proportionatus attrahetur.huic argutissime obiectioni.docte satis responderi potest. Id sane predicta ratione conuincit̃.si exercitiuȝ priusq͡ȝ 3.digestio ichoet̃: fieri incipiat:verū iā natura nutrimentū.inutriendis mēbris impartita est. Exercitio igit̃ hoc tp̃e facto:mēbroꝝ virt⁹ attractiua corroborat̃.q̄ qdeȝ antea naturali calore aliquātisper depauperata fuerat:hoc insuper excremētorum expulsio melior efficit̃. Exercitiū lȝ ante comestionē faciendu ȝ sit.nō tn̄ stomaco nimis exn̄te famelico fieri suadet̃.sic.n.resoluit ac postmōȝ corp⁹ īfrigidat. Neq͡ȝ simul cū comedim⁹ cōmēdat̃:ne eo cib⁹ icoct⁹ ꝑ toti⁹ ꝑtes corpis elabat̃. Nā hmōi gymnasiū multaꝝ egritudinū cām eē grauissimi auctores attestant̃: supra.n.repletiōeȝ exercitiū epilāȝ comouet. Id ab auic.j.3.tra.5.ca.8.colligit̃.idē exercitiū supra repletionē.lapidē renū ꝓducit:qđ ab eodē auic.i8.3.trac.j.ca.i6.habet̃. Adđ ꝙ ipi⁹ furfuris cā ē.vt Auenȝoar pmo.thesir trac.2.ca.io.scribit. Quocirca a gal.pulchre dictū fuisse existimat̃ ī lib.đ euchimia ꝛ chachochimia.ca.3.s.queadmōȝ exercitiū an̄ cibū.maximū ad sanitatē bonū ē.sic supra.cibū īutil' mot⁹ existit.ꝓserti si post satietatē superfluā cōmitat̃:distruibit̃.n.ex vētre cib⁹:accept⁹ an̄q͡ȝ digerat̃. exīde humoꝝ crudoꝝ īter venas mltitudo ꝯgerit̃. ex qb⁹ acuti morbi ꝯseq solēt.rasis ēt.4.almāsorꝫ iqt.sic mot⁹ an̄ comestōeȝ sanitati ꝯfuāde ꝓstat auxiliū.ita post cōmestōeȝ ad egritudies

generandas facere vt. de eodem Cornelius in suo de medicina.lib.cap.2.istec memorat.semp.n. exercitiū antecedere cibum debet.in eo qui minus laborauit 7 bene cōcoxit amplior.in eo qui se defatigauit:ac minus cōcosit remissior.Ad hec nō inconcine subiungi possunt Gal.verba:in ō sani.regimi.lib.5.Ex auctoritate.n.hyp.illic īquit:labores cibos antecedant.hor oīum snīe de motu superfluo intelligant.Nā vt ab Auenzoar dicit motus supfluus:7 balneū.7 coitus post cibum magno sunt nobis nocumēto.ac his pśertim:quib9 anguste sunt vene. post cibū aūt exercitiū leue cōceditur.quo ad cib9 ad stomaci fundū. in quo melior sane digestio cōficit:descendat. Idqz ab expertis medicis cōcessum nō ambigit.Atqz īter qplures ab Auic. 3.p.doc.2.cap.9.Idem Auenzoar.7 rasis.25. cōtinentis cap.j.ex auctoritate ruffi.neqz tale dogma ab ipso Aristo. pretermissum fuisse liquet.cū sanitatis cām ambulationē esse confirmet: post cibum in posteriorib9.ppterea q cibi tunc in ore stomaci nō remaneant.Itidē a Gal.diudicatū in lib.de euchimia 7 chachochimia facile psuaderi pōt.cū.3.cap.col.2.dicat nō egrotabit ō bite dietatus omnino 7 exercitatus. si simul prouideat vt cum decet egerat.ac nullo forti motu supra cibum moueatur. hoc enim plurimum inconueniens foret:quia qui ppter rerum circunstantias.ante cibū exercitari probibentur.nō solū certitudinali dieta op9ē:qnimo 7 sanatiuis farmacīs idigēt.i fame nequaqz laborandum hyp.cōsuluit.in scda āffo.particula.āffo.16.verumtamen vt Gal.inquit in illius āffo.expositione. q semper īmoderatum exercitium.precedere.vel preoccupare cibus debet.corpus enim famelicum magnis exercitijs non debet accingi. Exercitio enim corpori famelico superueniente. virtus valde prosternitur.naturale membrorum humidum dissoluit. Quo fit vt alui visiceqz excrementa pre exercitio fint expellēda.hoc ex Auic.snīa.3.p.doctri.scda capi.3.loquimur. Idqz a Gal.2.de sani.regimine comprobatur:Illic auctor ille preclarus asserit.Exercitia post mictus 7 egestiones agenda:ne quid horum robore caloris.qui est in exercitijs. ad habitum totius corporis reducatur·Quantitas ergo exercitij: nec calamo:nec verbo proferri pōt.Sed determinandum qdem est: exclusiue

vsqꝫ ad lassitudinē coloris vrineqꝫ permutationē: huiusmodiqꝫ saluberimū dogma: ex antiqui: Medicorū principis hyp. disciplina colligitur. cū ab eo scda āpho. par. āpho. 49. dictum fuisse constet. In omni motione corporis: cū ceperit quis dolere: quiescere statim remediū est. Itidē Gal. placuisse liquet: nā ab eo. 3. tegni scribitur. In Gymnasijs quādo primū ceperit qs dolere corpus: quiescere statim remediū est. Preterea 6. col. cap. 6. Auer. taꝫ diu exercitiuꝫ fieri debere cenlet. Quo ad Anhelitus elleuet. irrorariqꝫ corpus īcipiat: ac ipsi⁹ tumor īminui: has horas exercitij ex vrina qdē cognosces. nā cū vrinā aquosaꝫ pspexeris hūoreꝫ ex ventre i epar redijsse īdicabit: qui humor sane adhuc indigestus existit: ex citrina vero colerica ve vrina. certe nobis indicat: digestionē multo iā completaꝫ fuisse tēpore: si moderate citrina videatur: tunc exercitio tempus idoneum demonstratur. Et enim exercitium mag. minus ve fienduꝫ ex temporū: etatum ꝛ cōplexionum diuersitatibus iudicat. Nā calide cōplexionis existentibus: exercitiuꝫ lene: facileqꝫ: modica suauiqꝫ deambulatione ꝛ quiete ꝯcedit. Idqꝫ a Gal. 6. de sani. regi. dictū fuisse arbitror. Nullis vehementer calide cōplexionis existentib⁹. exercitio opus esse. Sꝫ eis ambulationē sufficere. Quidā tamē hyp. auctoritate autumāt: corpora calida quiescere debere: qd sane de remissa quiete debꝫ accipi: cū omnimoda corporis quies. sanitatis viā nō ingrediatur: ac ob id necessariū est: vt exercitiū fit cū suaui fricatione: q pfecto fricatio: ī crementum carnis efficit: ipsi vero fricationi: ex oleis frigidis: quale est violatū associari debet in iunctio: huiuscemodi ab Auer. 6. col. cap. ii. cōstituta legūt. tēperate cōplexionis compos. exercitio temperato vtatur: sunt enim nōnulli maiori fortioriqꝫ exercitio indigentes: ac tales lacertos fortes: motiuosqꝫ neruos: ac iuncturas aptas habēt. Ipsisqꝫ naturales humiditates nō multū resolubiles īsunt. Idqꝫ eis inesse arbitror: vel strictura pororū: vel ciborū viscosorū cōmestione. qui vero ī primis venis multitudinē crudorū humorꝫ ꝯtinent. hij neqꝫ balneis admittēdi: neqꝫ exercitādi mouēdiqꝫ sunt vniuer saliter: mot⁹. n. oēs istiusmōi: ad totū corpus humores crudos porrigūt: geti igit vt īdulgeāt: ꝯsulēdū ē. qd eqdē ꝯsiliū gal. 4.

sanatiuorũ placuisse visum est: q̄ȝobrē Auer. 7. col. cap. 10. inq̄t corp⁹ mucillaginosis crudisq̄ȝ cōstans humorib⁹. nō oȝ vti. nec balneo nec fricatiōe. Exercitiū in pueris. ne sup̄fluat p̄cauēduȝ est: augmēto. n. corpis obest. Motu senes oēs indigent: ne calor eorū natiuus extinguat: vt a Gal. 3. de sani. regi. habitū est. Post venerē moderato minus exercitiū fiat. ppterea q̄ maxia facta fuit spirituū resolo: post vigiliā supueniente vel tristiciā q̄ȝ vel hap vtrasq̄ȝ: si q̄dē idigō sequat: exercitandū nequaq̄ȝ ē. ab Exercitijs amouēdus ē pinguis: ac asungie multeq̄ȝ adipis vt Auice. in 2. cantice pte. 46. ⁊ 47. p̄clare testat. Estiuo aūt tempore exercitiū cōminuendū est: cū tunc homo sudore dissoluatur: ac subtiliet. Jidem sensisse video Aristo. q̄ pria par. pbl. pblemate. 25. decernit. in estiuis nō nimis exercendos nos esse: q: hoc egritudinū multarū cā existit. Et enim exercitiū longum resoluēdo cor debilitat. qd̄ q̄dē Auic. in 10. 3. trac. j. cap. 5. velle visus est. hibernis vero tēporib⁹ cū fit exercitiū. spūm in medio exercitij spatio cōprimere: plarimū q̄dē pdest: vt paula im pori exinaniant. tū ppter ipoꝝ angustiā merito nos cōtinentis aeris. Caueāt aūt atq̄ȝ ab anhelitus cōstrictōe se cōtineant. quib⁹ diafragma debile ē. Idq̄ȝ ex documento Auer. 6. col. capi. 6. col. 2. accipit. i p̄ncipio velox motus nequaq̄ȝ fiat. facit. n. nobis asma ptingere. Idcirco exercitatio pria ex serapiōis sn̄ia scd̄o breuiarij capi. 24. parua fienda ē: q̄bus vlcerata sunt crura hos requiescere decet. ppterea q̄ hmōi morbo laborantib⁹ exercitiū p̄termodū officiat. vt notauit Gal. in lib. de tremore iectigatione ⁊ spasmo: post potū corpus mouere. motu violēto: vomitū incitare. scribit Raby Moses in 14. suorū affo. par. Motus insup post coytū laboriosus cōceptionē phibet: sterilitatēq̄ȝ inducit: p̄sertim si mulier ad posteriora vsq̄ȝ ad. 7 aut. 10. saltus p̄silliat: egredit. n. sperma vt Auice. tenuit in. 21. 3. trac. j. capi. 8. sed clarius in eadē fen. trac. 2. cap. 17. exercitio forti desiccari: durescereq̄ȝ corpa atq̄ȝ sensum intellectumq̄ȝ retardari Raby moses in. 18. suorū affo. par. asserit. Atq̄ȝ idcirco athletas: oneraq̄ȝ portantes: aut lapides eleuantes aliquātisper dementes eē credit: ex imoderato exercitio membra dislocari scribit Auero. 3. col. cap. 15. Eodē sincopiȝ iduci scribit Auic. in. ii. 3. trac. 2. ca. 6.

supfluitas ēt mot⁹ tremorē mēbris īducit. ꝙ a Gal. īterioꝝ. 5. ca. 5. col. 2. a serapiōe p̄rio breuiarij cap. 31. discussu3 luce planius ē ex frequenti ⁊ inordinato motu sequit̄ morphea. vt appet. ab Auenzoar. 2. theisir tracta. 7. cap. 4. pueniūt etiā dolores ī corpore. p̄rio theisir trac. 7. capi. 30. ⁊. 31. scribit. ꝙ exercitiū supfluū generat podragā. Cauēdū p̄terea ducim⁹: ne forte post laborē loco nimis euētato ąes ad veniat: facillime. n. ad intima corpis. Ex rarefact3 poris aeris īstillatio penetraret. Ac ad acerrimos labores disponeret: pedū lotio vices exercitij supplet. si inebdomodā semel ante cena3: aut in accubit⁹ hora fieret. Presertim quādo accidunt dies ieiunij. a superiorib⁹. n. talis ablutio diuertens inferiores partes expurgat. Idq3 maxime in vite regimine cōuenit. Ab aquarū mineraliū balneis: nisi aliqua aut infirmitas aut necessitas vrgeat: cauēdū ē plurimum. ꝓpterea ꝙ vniuersas corporis virtutes eneruant: mēbraq3 principalia cōmaculant: ac aliquādo ephimerā superinducunt: hoc a principe in ephimerarū febrium trac. scriptum legitur: superiores he vniuerse de exercitio cōnotationes obseruatu intellectuq3 digne sunt. Atq3 potius eis qui ī diuitijs. libertateq3 vitā degūt: obseruādū ē. Et. n. vt ipse Gal. ī lib. de euchimia ⁊ chachomia ꝓfitet̄. Quoddā genus existit hoīum: ꝙ talē vite occasionem sortitū est. vt ante cibū exerceri cōmode nequaꝗ posset. Neq3 oportune: salubriq3 tempore comedant: aut perfecte cibum digerere possint: huiusce inꝗ generis hoies impossibile quidem esse creditur: vt absq3 morbo consistant. Idem. 2. de sani. regi. inquit. Eū q liber est a necessitatibus: sanus custodiri pōt vt nō egrotet: ⁊ senescat opportune. in eiusdē3 p̄rio. inquit cupiētibus se longeuos sanosq3 esse opus est. sibi solis viuere atq3 omni necessarie operationi vacare. Quu3 igitur dominationi tue nullam re3: que ad vite institutū regimen attineat: deesse videa3: medius fidius superesse nihil arbitror: ꝙ ꝓ tua: qua polles prudentia continentiaq3 nō mediocri: leges nobis hacten⁹ prelibatas exscriptasq3 seruare contendas.

SI humane molis effigiē: quib⁹ cōstet partib⁹. linceis oculis pensiculateq; pspiciam⁹. Eis quidē portiūculis cōflatā esse animaduertemus: vt cōtinue dissolutioni subiectam esse hoīu; naturā fateri oporteat. Neq; id temere: aut falso credem⁹: qñquidē: tū calore nobis intimo: tā circundantis nos aeris estu. assidue quicq; ex nostro corpore exhauritur. q cū ita esse nedū ratiōe. sed et quotidiana expientia cōprobetur. necessarius quidē et cibi et potus vsus extitit: quib⁹ q dissolutū fuerat. instaurari aliquantisper liceret. hinc nobis ipsis infusa virtus est appetendi. qua necessitate cibationis horam cognoscamus: ac quātitatē cōuenientēq; spēm eduliorū affectantes: psequamur. hanc sniam a Gal. inde cōtinua dissolutione cap. j. monumentis mandatam scias velim. Ibi. n. cōplura longis verborū periodis: de huiusmodi re scripsit. verūtñ: q: q dissoluit. nisi dissoluto simile fiat nutrimentū instaurari resarciriq; nequit. Ob id nature necessariu; existit: cibum potūq; deglutitu; cōmutare: vt in eius qd exhaustum est locum subscribi possit. Ac simile dissoluto: mēbris admoueri. Ab his Gal. verbis nō discripat Auer. qui pmo cantice. in 4. dicit: cibi necessitatem ob duas causas extitisse: quaru; pma: q: impossibile quidē fuit. a primordio gnatiōis sue. hoīe; cū sua naturaliq; mole produci. que inquā moles incrementū ei debitū cōueniēs ex nā iudicat. inquātū tale aial. aut tale aial existit. hāc igit ob rem cibus ei necessarius extitit. quoad suu; corpus ad molem ex natura sibi debitā pertingeret. quo postq̄ deuenit augeri protendiq; cessat. prime antelateq; cause pxima est hec ratio. q cum hoīum spiritus animantiumq; reliquorum corpora: continentis nos aeris calore dissoluerentur: necessarius oportunusq; cibus cunctis viuentibus extitit: qui ab interiori virtute cōmutatus. in dissolute partis locum reponeretur. ad sūmum cum animal calore naturali. Igneo. qui lator est anime: viuat. Atq; ignis. inquantum ignis semper comburat: atq; aliquādo in animali extinguatur. Idcirco continuo nobis cibi vsus necessarius fuit. vera. n. cibi est actio q augē

dum est augere. ac omne q ex corporis dissolutione deperditum est instaurare. simulq3 ad pristinum statum deducere: qd ab Auice. eadem parte affirmatum legitur. Quocirca in cibi potusq3 assumptione: sũmopere studendum aduertendumq3 suspicor. cum nostra corpora ad ingredientium ciborum potuũq3 qualitates ĩmutentur. Et.n.cibus potusq3 propriã3 stomaco dant naturam. Quod Gal.in.2.ãffo.par.cõmẽ.si.testat⁹ est.nam homo tali modo.potu ciboq3 debet vti.vt nõ quantũ gula appetit. Sed quantum necessitas exposcit:assumat.pcauendum igitur nobis est.ne quod: Altissimus deus ad sanitatem: z ad inouandum robur prestitit.etatiuo decursu: caloreq3 extraneo consumptum.vitio gule deprauetur.qd equidẽ anime:corporiq3 maximo futurum est nocumento. Neq3 eni3 comedendum nobis est. implendi ventris gratia. cum id sustinendi corporis ratione magis fieri debeat. quod si ad satietatem quis comederit.ei profecto luxuria dominabitur. ventrem.n.cibis.viniq3 potationibus irrigatum distentũq3 luxurie voluptas insequitur.demu3 his hactenus rationibus conuincitur.suam volenti seruare sanitatem opus esse. vt animũ suu3 duobus intendat.quorum alterum quidem est cõuenienti ei: quod dissolutum est: cibo corpus alere. Alteru3 est excremẽtis ex cibo genitis:corpus espurgare. Idq3 fieri debet.ppterea quod vt Gal.ait:nõ omne quod comeditur.bibiturq3 assimilatum nobis effici potest. Idcirco nulli dubium est. Quin aliqua ex cibis z potibus superfluitas ĩ corpore maneat.a qua emundare corpus op3.ac ab eo eijcere. Et enim cum comesta edulia stomacu3 subeant.ac in eis operationes suas stomacus produxerit.eorum pars ad epar elabitur.reliquum vero in feces desinit. quibus expurgandi sumus. q̃q̃ enim homo tẽperatis vtatur alimentis. delicatis: laudatissq3 ferculis. Fieri tamen nequit:quin alique sordes inutilesq3 reliquie. Expulsiue secernenda expellendaq3 offerantur. quo fit vt se quilibet a superflua nimiaq3 repletione cõtinere debeat. Neq3 talem in exercitio:laboreq3 enormitatem cõmittere debemus.qua cib⁹ alimentaq3 assumpta corrumpantur:completaq3 digestio intercipiatur. Qm̃ cum aliquis tantũ biberit:comederitq3:vt imo

destius impleatur. Nec nō quidem corpori distensio euenit. qua membro conueniens forma situs aufertur. Non enim ignorandū nobis est. ꝙ mēbro quouis extra suū situm extenso continuitas eius exsoluitur. ac inde virtus eius dissoluitur. vnde mali letalesq; morbi inascuntur. hinc a Gal. 5. de accñti. ꝛ morbo capi. 2. concine pulchreq; scriptum fuisse non ambigo. corpora scꝫ neruosa. si pretermodum impleta. inanitave fuerint extendi retrahiq; Ac id eius exemplo. quod organorū musicorumq; fidibus euenire videmus. plane comprobat. Et enim si ad sūmum distente edibus humidis collocentur. vel aere siccissimo disrumpūtur. Quod detrimentum ne cōsequatur. contracta solent fila. musici relaxare. Sed vt quisquis pro virili imoderatas comessationes abhorreat: his iniūgā nihil stomaco repletione deterius esse: Ac ob Id golosorū corpora: minus augeri. propterea ꝙ eorum cibi minime digerantur. incoctos cibos ac indigestos humores: singula membra respuunt. Inaucta q; manent corpora: neq; huiuscemodi sententie auctore carent. cum Ab Auic. i3. 3. trac. j. cap. vltimo determinatum fuisse liqueat. vehemens saturitas in quacūq; dispositiōe fiat: afferre mortem potest. siue in cibo siue in potu cōmittatur. ꝗplures eniꝫ homines se se imoderate cibantes suffocati perierunt. Id mirum cuipiaꝫ. nec incredibile debet esse. quādoquideꝫ. ꝛ ab Auic. 3. p̄. doc. scōa cap. 7. ꝛ ab hypo. 2. affo. par. affo. i7. idem ab Auic. j. cantice. i83. confirmatum fuisse: facile cognosci potest. Neq; huiusmodi auctum adminiculo solum persuaderi potest. cuꝫ ingenti nimiaq; repletione ꝛ crapula naturalis calor ꝛ suffocetur. ac extinguatur. Ad hec argumenta accedit cornelij celsi nunquā satis laudati viri opinio: qui cap. scōo inquit. vbi ad cibum ventum est: nunq̄ vtilem esse satietatem: ac sepe numero inutilem fore cibi nimiam abstinentiaꝫ. Plerumq; enim ingenij acrimoniā ciborum copia impediri. Ad luciluꝫ seneca scribit. Quod detestabilis sit ac enormis imensa comestio. Gal. obiurgatione palam est. nam si libelli de flobotomia doctrinam primam sum. 2. cap. 2. perlegas: tale vitium ab eo culpari faccilime perspicies. cum ab eodeꝫ his verbis asseratur. intemperatos vini potatores auidos golososq;

hoies vel farmacās vel flobotomās nullo iuuabis magisterio In téperatāqꝫ vitā producentes humorum crudoꝝ multitudinem coaceruant. ex saturitate nimia plures morbi comouentur. multiqꝫ gule impatientiā vomitu medicantur. quodqꝫ deformiter ingestum est. deformius egerunt. propter cibos potusqꝫ anime suis ī operibus impeditur. Idqꝫ sano corpore existente fieri scḋo legū sentit Plato. Quod si tanto viro id posse contingere credi potest: quis nō igitur sibi persuadeat. longe melius homini parum quottidie sumere. ꝙ raro plus honesto comedere: cum repletus stomacus: digestionem bonam celebrare nequeat: hinc chilus īdigestus per vniuersas corporis partes attrahitur. quod certe sanitati maximum nocumentum parat. nam cum multa in ventre contineatur esca: ac epate vehementer indigente. epar ipsum ⁊ reliqua inanita membra fortius attrahunt. quod Gal. placuisse certe scio. 3. de virtutibus naturalibus cap. 13. col. prima. cibum quidem plurimum pre sua multitudine digeri nō posse. neqꝫ in stomaco sano ad expellendumqꝫ valido permanere. quinimo ad interiora com pelli velociter: vt hinc ventris profluuiū. laboresqꝫ colici subnascantur vt scribit Auice. 13. tertij tractatu tertio capi. 8. animalia cibis quamplurimis fruentia colore distant plurimum. vt Aristotiles in libro de partibus animalium censuit. quamobrem alimenta a nobis solum tanta sumi debent. quantis opus est ad amissas vires īnouandas. quantum obsit nobis. enormis viuendi formula. ingenio quantumcūqꝫ tenui dignoscere quicunqꝫ potest. si que satietatem nimiam sequi soleant: abunde intueantur. Et enim hac virtutes animi corporisqꝫ supprimuntur. Ingenij tota vis obruitur. libidinis stimuli humana precordia obsident. Celestibus alieni. cibo meroqꝫ pleni ad vilia contendimus. Quid pluribus in īmodestam. victus legē inuehi opus est. Satis enim fore arbitror. si peripatheticorū principis Aristotilis. ad Alexandrum magnum. in libro de secretis secretorū verba subiunxero. inquit enim preclarus hic auctor. qui in pleno ⁊ vacuo debitum modum transgreditur. is quidem egritudinum furores: ac infirmitatum molestias effugere nequaqꝫ potest. ab eodem ꝙ ad rem nostram spectat:

hypocratis ad agium cõmemorat: cum inquit hypo. Dietas adeo tenues obseruaret: vt eis debilitatem corporis sustineret: ex suis discipulis vnus causam percunctatus: eum cõmonuit: ne tantam corporis debilitatem sufferret: sed talem comedendo potius amoueret: cui diuinus: ac prope celestis hyp. respõdisse fertur: fili mi: vt viuam comedo: vt comedam non viuo quibus Aristo. scite vt omnia subiungens. hec loquitur. Alimentum nobis vite gratia explorandu₃ est: vita aũt. propter alimentum nequaquã subtinenda. Quod vt seruare nullos pigeat: emolumenta moderate diete his verbis apponit. Multos inquit nouimus: alimenta comestionesq₃ diminuisse: suis appetitibus se se cohercentes. gulã compescentes. ĩ omnibus temperantiam rebus imitari. qui incolumi corpore prolixa vita ac appetitu bono constiterunt. his opationes meliores motus alacriores ad fuisse testat̃. Quare ab oĩb⁹ vno ore cõfirmatur. longeuos salubresq₃ eos fieri. q̃ supfluitatẽ indigentiamq₃ fugientes. equalitatẽ ac temperãtiã psequunt̃. His igit̃ manifestũ exploratũq₃ eẽ ducim⁹ animia cõmestiõe seip₃ ɔtinere supfluitates expurgare. sũmã optimãq₃ sanitatẽ fore. ⁊ si oĩa durationis grã. nobis fienda credim⁹. qsq₃ igit̃ diu viuere pmanereq₃ cõcupiscit. eaq₃ ad longeuitatẽ attinere discussim⁹ indipisci p viri li studeat. desiderijs suis voluptatũq₃ stimulis obstet. cibos cibis min⁹ supaddat. hoc enim comisso vicio in stomaco cibi corrũpũt̃. malaq₃ digõ pficit̃. Eã pp idropesis. cancer. formica: echerisipilla: morphea: albaras: scabies: impetigo ac huiusce gñris plura accidũt. Nã sanguinẽ digõne cõueniẽti nãe minime digestũ. mẽbra: vt ipso nutriant̃. nõ attrahũt. hoc vnicuiq₃ credẽdũ est. cũ ab Auice. i₃. ₃. trac. ₃. cap. j. ac eiusdẽ. fen. trac. j. cap. i6. descriptũ fuisse ɔspici possit. Et. n. inquit cũ hõ cibo ad satietatẽ replet̃. in potu q₃ vini aut coitui supflue nimis agit. spasmat̃: ac epilepsiã ĩcurrit: ĩterdũq₃ satietate repletiõeq₃ plurima subet. ei plirã pmanentẽq₃: quoad vomãt excitent̃ ac surgant. siue ergo qspia₃ grossis aut subtilib⁹ alimentis: satiet̃: egritudines irrationabiles inde sequuntur. Nam si ad nausiatiuam sacietatem deueniat. ac ex nutrimentis ea grossis fiat: iuncturarũ dolores: renũ morbos: dissuria₃: podagrã: splenis ⁊

epatis grossiciem flegmaticas malanconicasq3 egritudines tūc subijt: ⁊ si tenuib⁹ cibis constat oppletio tunc febres acute errantes ac maligne. apostemata mala ⁊ acuta Auice. testante ꝓueniunt. quo circa Aristo. p̄ia ꝓblematū particula. ꝓblemate 5. querere arbitror. cur viciosis corruptisq3 cibis vescentes. aut diutinā ꝓpessi famē. tumescentes pedes habere soleant: cōciliator in ꝓblematis illius expositione. dubitationē satis cōmodam ꝓmouet. idq3 ab eo dubitatum fuisse liquet. propterea ꝗ Aristo. his pedes inflari dixerit: qui corrupto īsincero ac multo cibo fruunt̄: hoc. n. ambiguū censet̄. cu3 hali. 3. tegni in tractatu causarum dicatur. Aliquando malum ex bonis cibis. ex malis laudabilem generari sanguinē: si ex malis nutrimentis bonus sanguis efficitur: his igit̄ nutriri corpus neq3 pedes tumefieri est a seuerandu3: huic obiectioni Aristotelica dogmata fouētes: respnosum iri hoc pacto putamus: hali sn̄iam accipi debere. ac in his hoībus solūmodo id verū fore. qui vehemēti desiderio prauu3 inlaudatumq3 cibū deuorantes: laudabilem sincerumq3: reddunt. tunc. n. digestiuam ac vniuersas. corporis humani virtutes: talem cibum auide studioseq3 cōplecti: creditur. expurgataq3 cibi nequitia. ad begnignum conuerti. q̄ᵒ rasi placuisse video. 25. continentis de regimine cibi ⁊ potus col. 3. ad sūmum halij sententia pressius ē audiēda Arist. vero latior ac absoluta prelatio iudicatur. Hac exolutione. dictum principis verum esse fateri possumus: qui. 3. p̄. doctrina. 2. capi. 7. inquit. ille vero in quo mala nutrientia digeruntur. non ob id seipsum fallat. nam quide3 post dies aliquos. in ipso mali humores generabunt̄. quibus egritudines accerbissime: morsq3 sequi posset: his concessis: etiam consentiri possumus. malorum ciborum pauce quantitatis assumptione minus euenire: ꝙ ex boni cibi quantitatis: īmodice replectione: hoc Arabi Mose de vite regimine tractatu primo confirmatur: idem a Gal. in libello de dissolutione continua pertractatur: quod si nōnullis vel inopia vel consuetudine: mala nutrientia comedere necessariu3 fuerit: nō sepenumero: sed raro talibus vtatur: ac eisde3 aduersantia comisceat: etenim consuetudini que in sanitatis procuratione multum obseruatur: dandum aliquid est. nam

qui prandere cōsueuit:ac ea consuetudine cena cōtentus amo-
ueatur. corporis incomodum sibi non mediocre parat:necnon
qui cibum assumere. statutis horis assueuit. ad aliam trans-
gressus horam:ex huiuscemodi comutatione. nocumentum
sibi iminere cognoscat. His igitur animaduersis prestare cui-
cūqꝫ non dubito:ne ab īmoderata diuturnaqꝫ victus assuetu-
dine:quāquā minus bona recedat:ac ne id ratione carens ac igno-
bile floccifaciatur:Gal.testimonio id fieri debere comproba-
mus:ille enim hypo.auctoritate.in libro de dissolutione conti-
nua: consuetudinem alteram naturam esse describit. idem in
libro ad glauconem protulit.idem ab Aue. p̄.phisicorū.71.in
fine:cunqꝫ his addimus Aristo. in libro ad Alexan. de modo
se cōtinendi a cibo ꝛ potu cōsueto: idē ī de memoria ꝛ remini
scentia non a superioribus sententijs discrepare consuetuꝫ ꝙ
est:naturale effici Gal. verba plane significant qui.3.de.s.me-
di.distin.4. cap.j.finem versus.mulierem quandam atthicam
iusquiamo consuetaꝫ eo nutritam fuisse memorat.ob id Galie
nus ibidem inquit.non esse necesse causaꝫ sibi enunciare: cur
ex consuetudine proprietate plurima fiant. Qua consuetudi-
ne permutata multa nobis detrimenta accidant:declarat Ga-
lie.scdo regiminis acutorum in fine.inquit enim:ab assuetis vi-
gilijs ad somni multitudinem conuersionem.capitis grauitatē.
ꝛ mollificationem nobis īnasci.neqꝫ id a Damasceno preter-
missum fuisse scias velim. cuꝫ in suis āphorismis āphorismo
51.consuetudinis.īmutationem ꝛ in vtilem:ꝛ pessimam esse di
cat:vsus enim tanquā natura est. Quod Auice.3.p̄.doctrina.5.
cap.primo ꝛ Galie.scdo complexionum cap. quarto vno ore
asseuerant.naturam enim acquisitam:ex antiquorum opinione
consuetudinem esse Galie. affirmat. consuetudinis robur
amplissimū.declarat Aristo.scdo metaphi.14. Naꝫ inquit:hic
omnium litterarū fons vbertimus.quantam vero vim habe-
ant.ea quibus assuescimus.legibus īnotescit:in quibus apolo
gi fabule que propter consuetudinem applicabiles sunt. ꝙ
sume veritates: Idem sexto Topichorū cap.secūdo: ꝛ retho
ricorum primo.omne consuetum delectabile.ac velut īnatum.
esse: testatuꝫ reliquit:eiusdem consuetudinis vim amplissimaꝫ

fore narrat in tertij phisicorū pphemio. in christicolas sacrosanctam nostram fidem Auerois inuectus inquit: Assuetudinem maximā esse causam nos a rebus manifestis pluribus ac per se cognitis impedientem. Quecūqȝ enim longo tempore consueta sunt: et si deteriora fiunt: insuetis minus molestare cōsueuerunt: his aliquantisper inspectis non imerito Aristo. prima particula problematū: problemate. 15. dixisse existimo: propter quid mutatio egritudinalis: cuius problematis causam hanc esse meditor: quia ab eo quod consuetum est. nō fit passio: vt Auic. quarta primi protulit: neqȝ secius est oppinatus: Gal. in libello de assuetudinibus. Nam inquit assuetudinem tantum in humano corpore operari. qđ cuȝ ab Aristo. scriptum extet in de secretis secretorum: puellam serpentū veneno et imbutaȝ et nutritam fuisse: eisqȝ alimentis assue facta in serpentum naturam conuersa fuit: ita q̄ solo morsu eius homines interficerentur. hanc historica monumenta indorum reginam Alexandro magno macedonum Regi largitā fuisse: memorant. Si igitur consuetudinem tantum valere coarguimus. conari queqȝ decere arbitror: vt a se se a malis assuetudinibus amouet. a quibus cuȝ assuetus fuerit: et earum vsus antiquus extiterit. amoueri dubitabile scribunt: Rasis in. 6. suorū āphorismorū particula: et Rabi moses in. 8. suorū āphorismorū. nequissimam. n. prauam cōsuetudinē esse scribit: Gal. ii. de sani. ingenio cap. 15. potissimūqȝ ab imoderata ciborū malorum plenitudine cauēdum est. Nā vbi quis in egritudinē labitur: difficillime cōmutari possunt. ei edulia. quin aliqđ ex eis nocumētū suboriatur. Quādoqȝ. n. sanitate florente malorū ciborū exhausta copia: digestio corrūpitur: atqȝ adeo viciatur: vt eius causa ad mortē nōnulli pertingant. Qđ si hac minus mala digestio fiat. nō mortalis egritudo sequetur. rectaqȝ ac sincera dieta ab istanti morbo liberabitur. Adhuc leuior predicta digestionis corruptio ꝯmitti potest. vt nec ea ad egritudinē perducatur. distant enim male digestionis species. ex ciborum complexionū etantūqȝ diuersa specie: necnō mēbrorū. ad recipiēdas egritudines multimoda pparatione: q̄ mala corruptaqȝ digestio seruande sanitati plurimū obsit significatū. nobis ab antiquo sublimiqȝ viro Auē-

zoar habunde crediderim.inquit enim is medicine grauissim⁹ ausper.volentem ab egritudinibus se se perseuerare.oportere vt a malis digestionibus pro posse caueat.⁊ enim si in sincera ac illaudata concoctio in stomaco celebretur.perfectam post in epate fieri nō est existimandū. hinc mihi persuaserim.nōnullos coetaneos viros dignissimos quibus: Jacobus forliuieñ. adnumerandus est: ꝓbasse.hanc problema.48.decime particule expositionem. hec in ꝓblemate.cū ab Arist.sciscitetur.cur quibus rari dentes existunt.breuioris vt plurimum vite sint.causam huiusce quesiti ꝓferentes interpetes id rationis adducūt. hoc scilicet euenire ꝙ dentiū raritate.minus laudata fiat in ore cibi contritio.quo circa cum stomacus oris nocumentum corrigere ac emēdare nequeat.nec epar stomaci. exinde ĩ toto corpore mala fit nurtimēti digestio.Qua in humano corpore mali humores coacernantur.humorūq; facta ꝯgerie.morbus enascitur.exindeq; ad mortem frequentissime perducimur.huiuscemodi ĩterpretatio dissolutioq;.q̄q̄ superficietenus approbata digna videatur:attamē plane dogmatibus Aristotelicis aduersatur.Qd̄ cuiq; ꝓblematis solutionem inspicienti patebit. neq; inficias iri debere.idcirco arbitror.masticationem cibiq; ꝑambulaz in ore sectionem digestioni fiende plurimū ꝓdesse. cū in ore aliquantulam digestionez celebrari posse.ab omnib⁹. ānuatur:cernere quidem est Auer.2.colliget cap.ii.hoc asseuerantem.quam rem Gal.3.virtutum naturalium capi.7.col.j.⁊ Aui.in.i4.3.trac.j.cap.j.censere. idē in pria.p.doc.5.cap.2.his verbis cōfessus est.nutriens masticatione aliquā digestionē recipit: q: superficies oris superficiei stomaci cōtigua existit:⁊.n. vbi cibus in ore nō bene dissecetur.in stomaco etiā perperam corrupteq; digeri necesse est.stomaci digestiua aberrāte:epatis ceterorūq; nostri corporis mēbrorum cōcoquendi nutrimentum vim habentiū.digestiuā labi consequit̄.hoc ab Auenzoar prio theisir trac.i4.capi.4.cōmemorat̄:is equidē preclarus ⁊ scientificus medicine:Ausper.2.theisir trac.5.cap.j.impossibile esse existimat.epatis virtute digestiua diminuta.oīum mēbrorū eandē virtutē nō deficere.ppterea qd̄ stomacus ne dū sibi.sed ꝓ alijs mēbris cibū digerit.ex his igit̄ colligi posse video pni

ciosa nocumēta sine masticatione vitari nō posse.hoc Arasi.2. ad Almansorē ca.16.declaratū ꝓsperim⁹.sentit illic auctor hic irrefragabilis dentiū raritate.eorūq₃ debilitate vite breuē terminū ꝓtendi.demū hoīe existente debilissime digestionis:vt a Gal.5.de iuuamētis mēbrorū capi.2.col.3.necnō.4.de vtilitate particularū cap.9.declaratur.idem ab Auice.In.13.3.trac.j.cap.j.dicernit.ex signo ꝙ hoī semicocte cibaria offerantur.reliquis vero animantib⁹cruda.vtillimum qdem censetur a medicis errorē digestiue cognitū isq₃ ab Auic.13.3.trac.j.ca.38.ponunt.medicamentis accomodatissime subleuare: huic lapsui maxime cōferre credit.infantē carnosū ⁊ eucraticū amplexari.huius enim cōplexu īnatū calorē stomacus indipiscit cibūq₃ pfecte digerit:verū īmutate digestiue pcipue atq₃ longe melius cōuenire existimauerim.vetulā.15.aut.16.annos agentē intra vulnas cōplecti:horū loco vbi infans aut pscripta vetula absint.catulū gattūq₃ pigues amplecti ꝓderit:neq₃ istec leuia aut inania credenda sunt.quādoquidē ⁊ a Rabi mose.24.particula āphorismorū āphorismo vltio:⁊ a Gal.7.de ingenio capi.7.⁊.5.de sim.medicia disti.2.cap.2.oīa pmemorata cōtestata legunt:vnum tamē hic de gato amotandū esse iudico. sc₃ ab eius amplexu pcauēdū. ꝓpterea ꝙ ad pthisim paratos pthisicos efficit. aut hūc modū:hmōi finē fidē facit Auenzoar. qui ī ꝓhemio theisir inquit.odoramēto anhelitus gattorū toti⁹corporis īnatā humiditatem pulmonisq₃ cōsumi: superiorib⁹etiā ad exequendā digestionē adminiculis adiungi pōt.eiusdē virtutis lapsui nō minus ꝓdesse manum calidā admotā stomaco tenere:stomacū aque vite exteri⁹fricare valde corroborat.pannos aque vite infusos. puluinarq₃ stomaco super posita cōferunt.plurimū quoq₃ cōcoctioni ciboꝝ pficere nō ambigit .iacere pedibus inferioris.aut īferiore saltē parte.cū id ab Aristotele.6.particula ꝓblematum ꝓblemate.3. possit excipi.dubitans enim eo loco cur nā conflexe iacere maxime cōmodum sit. atq₃ a plurimis medicis ita fieri cōmendet.Arbitratur hunc iacendi modum. Ideo vtiliorem fore:ꝙ calefactū ex eo ventrē velocius cibum digerentē facere.nepharium quidem ⁊ inhumanū esse duxerim.nō anterioribus ad sustinendā digestiuā

⁊ monitis ⁊ antidotis electuariuȝ a Gal. in libello ꝺ secretis se cretoꝝ positū. describē. qn̄quidē ꝑparande digestioni plurimū cōferre. certe nouimus. in primis Gal. testimonio ibidē asseren tis. hoc plurimis egritudinibꝰ opitulari. atqȝ eo nō minꝰ corro borari ꝑpurariqȝ stomacūqȝ coria galla dempsant. eiusdē in sto maco cōmoda memorans inquit. huius antidoti virtute vento sitatē stomaco fugari. cibū digeri. appetitū excitari. flegmaqȝ ꝙ i eo densuit resolui. abstergiqȝ. visuȝ mentēqȝ eiꝰ vsu alacriores effici. obliuonē deleri. vocē claramqȝ reddi. canicieȝ retardari. podagram frigidis humoribus inatam. ad nihilari. demum se nili etati addeo conferre censet. vt eo dumtaxat pro Conser uanda sanitate senes indigeant. his igitur animaduersis. ex tali ellectuario certissimis cōmodis descriptionem suam aut intē pestiue hic apono.

℞. piperis albi: nigri: macro piperis: galange: cassie: lignee: ca lami: aromatici: croci: spice: ide gariofoloꝝ: cardamomi: carpo balsami: asseri ȝinȝiberꝫ: seminis mirti: sicci: an̄. ʒ. j. masticis: splē didi: ⁊ electi. ʒ. v. terenda cōterant. ac subtiliter excribēt: ⁊ cuȝ melle dispumato. q. s. in formā ellectuarij reducant. de quo su mat. ʒ. j. post cibū: in itroitu lecti. obseruādū: tn̄ atqȝ ꝑcauēdū eē velim. ne incōsulto quepiam medico istud fiat. verendum eniȝ est. ne si id temerē fortuitoqȝ fiat: error maximus admittatur. vbi enim quis oppletum corpus ac preter modum calidum epar habeat. timeñ. quidem huic homni foret: ne talis electuarij as sumptione: deterioribus accidentibus afficiatur. smaragdus quoqȝ ore contentus. dentes stomacumqȝ coroborat. ab egritu dinibusqȝ stomaci masticis ebibita decoctio preseruat. Qꝺ affirmatum extat ab Auenȝoar in prohemio theisir. Cuȝ plu ra hic adnumerari conscribiqȝ. ⁊ singularia ⁊ composita dige stioni tempestiue ⁊ cōmode possent. verum ad canones Gal. ⁊ Auic. qui hac in re experimenta ⁊ antidota dignissima monu mentis traddidere. confugiendum est. accipiendum nō est ci bus nisi appetitiua virtute incendamur. Idqȝ obseruādū sem per est. nisi longis egritudinibus prolixisqȝ morbis appetitus prostratus eēt: neqȝ appetitui semper obsequendum est: pre sertim si canino maloqȝ appetitu laboremus. oportet autem antequā in stomaco cibus ingeratur intestina ab ex cremen-

tis seccũq₃ cumulo exinaniri: vt ab Auice. precipitur: capitie de regimine eius quod comeditur. & bibitur: famẽ etiam diu sub- stinere. incõmodum: & insalubre est. Preterea q stomacus fa- mis tolerãtia. malis impletur humoribus. habetur enim a Ra si. 25. continentis col. 5. iuxta finem: stomacum nutrimento indi- gentem: vbi illud nõ assequatur: superfluitates colericas fleg- maticasq₃: quas ad ipsum propter vehementem attractionem epar expellit attrahere: sepenumero etiam sanis contingere fer tur. magne famis tempore ad stomacum purum sanguinem in cibi locum defluere. Idq₃ credibile fit. Rabi Mose hoc as- serente: in suorum aphorismorum. 3. particula. hinc causam ac- cipi existimo: qua illud quesitum exoluitur. quo queritur. cur elapsa cibationis hora solita. quis minus appetenter comu- dat. nam hoc accidere ratiocinamur: qua iam stomacus depra- uatis humoribus impletur. eosdemq₃ depascitur: diuturna pre- terea famis tollerantia. sincopim tremoremq₃ cordis incurrere. pe riculosum est. Idq₃ eis timendũ quibus debilibus colericus humor dominatur: hec videri possunt ab Auicena in. 13. 3. tra- ctatu tertio cap. 18. & a Gal. interiorum quinto cap. 6. necnõ. 6. de regimine sanitatis colum. penultima. Narrat enim Galie quendam fuisse grãmaticum: qui cum ieiunus citra horam as- suetam teneretur: perinde atq₃ epilenticus in terra₃ decidebat. Quandoq₃ etiam ieiunij tollerantia fit epilepsia: que stomaci debilitate perducitur: vt inuit Auice. prima. 3. tractatu. 5. cap. 8. eandem sententiam ab Aueroi desumpsimus tertio collige: ca pi. 41. colum. tertia. Fames coleram incendit. humoresq₃ gros- sos digerit. Idcirco a colericis minus facile sustineri potest. prolixa enim indigentia. stomacus erugine vt Hypo. secũdo regiminis acutorum. 29. Rasisq₃ continentis colum. tertia no- tauere impletur. Propterea cibũ in tã vesana fame assumen- tes: bonam digestionem nunq̃ perficiunt. ppter q ex hauste vene a stomaco chilu₃ ante tempus attractionis sue fugant. ac exinde hominum corpora vitiata redduntur: famis nocu- mento additur difficilius fore. sitim q̃ famem tollerare. hu- iuscemodi rei causam ab Aristotele. 28. particula pblematum

pblemate.5.traditā habemus.ambigens cur sitim minusq̃ fa-
mē tollerare valeamus.inquit. an q: sitis res ē anxia.cuius rei
indicium est.q sicientes suauius bibimusq̃ famelici comeda-
mus:tristius inquit is auctor:illud est: qd suauiori aduersatur
aut id fieri suspicandū:q: calor quo vitā degimus.humidum
magis quam siccum expostulat: addi loco tertie rationis his
potest:q sitis imprecationis vicem obtinet:hinc poetis fictum
est:tantalo sitim in suppliciū apud inferos adesse:sitim ne pa
ciamur:a Gal.premonemur:narrat enim.4.de accidenti ꝛ mor
bo.cap.7.col.3.nōnullos sitiz tollerare volentes.in tam ingen-
tem sitim in cidisse: vt eam restinguere nulla arte potuerint:
quosdā etiā nautas aqua potui necessaria carentes aquā ma
ris ebibentes:in grauiorem sitim:q̃ a tali potu se se cōtinentes
incurrerunt:demūq̃ eo haustu.ab humanis excessere:nuperri
me scio:quedam febre accutissima laborantem:in statu febris
multam quantitatem aque absorbisse:neq̃ feruentissima sitis
hoc potu deferbuit:qnīmo assidue: multā absorbens aquā.
siti nequaquā sedata ab humanis excessit:sitis famisq̃ tolerā-
tia frigidis humidisq̃ corporibus confert:idq̃ credendū existi
mo:ppter animalia hiberno tempore cauernis accubātis.qua
les vrsus eritiusq̃ Auic.testan.13.3. trac.2. capi.7.sustinere fa-
mē sitimq̃ pliriore spacio arasi.25.continentis col.5. discribit
ethicam hominibus infere: idem tamē prescripto loco col.4.
autumat.humida viscera indigentia sanari:extra modū bibe
re cauendum est:si quidem īmoderatus potus:cibum stoma-
co natantē efficit:post ante cibum cōcoctum digestionem cor-
rumpit:nisi sitis adeo vehemēs sit quare bibendum est:vt eā
minoremus: vt placuit rasi.25.continentis colum.2.ex magna
cibi potusq̃ repletione tussim aliquando oriri credimus.ea-
dēq̃ pulmone oppresso.epulantes elidi emoriq̃: qd ab auen-
zoar:prio theisir trac.10.cap.3.ꝛ ab Auer.3.col.cap. 30. abūde
comostratū vidimus.danandā quidē ac explodendam:reple
tionem ex superioribus dictis cuiq̃ notissimū esse debere cre
dimus idq̃ validius cōtestatum:psuasu q̃ dignum faciūt:his
ānexa incōmoda.etenim Gal.5. interiorū cap.6.col.2.de ea in-
quit seipsum nōnullos vidisse.spasmo correptos oris stomaci

nimia repletione ingenita.cibi vsq3 ad fastidiū repletiõe spasmū epilepsiãq3 fieri monstrat.auic.i3.3.trac.i.ca.i6. idē p2ia.3. trac.2.cap.7.ex nimia stomaci plenitudine lithargiã subo2iri tenuit.trac.vero.2.p2ia fen.3.capi.i2.scriptū reliquit. repletionem quã gulositas:7 potus 7 comestiones multitudo generat subeticos hoies effici:qui sensibus accutis esse desiderãt satietatē abho2rere ab eodē aucto2e.discãt:affirmat enim.p2ia fen.3. trac.4.cap.ii.nihil magis inimicū sensui quã cibo2 imoderatã quantitatē.singultū eructuationē q̃ cum vo2acitate hominū ingluieq3 fieri narrat auic.i3.3.trac.5.ca.i9.id q̃ accidere:ppterea q2 stomacus in eã partē cõtrahit coadunat q̃ vbi vapo2 existit.exindeq3 singultū efficit.hoc ab auenzoar scriptu3 habem9 p2io theisir trac.i5.cap.vlti.verū cum nostris co2po2ib9 sepenumero singultus accidat.q2 in multis p̃sertīq3 in pueris in dies experimur:q2 in paruulis maxie cõtigit singultare frequenter vt in scriptis gal.8.miamir capi.7. nobis reliquit:atq3 etiam potissimum cõplexione3 humidã habentibus.aut q humidio2ib9 alimentis vescūt:vt hmõi passio amoueat.fiat scd̃m qd̃ arist. visu3 est fieri in.33.par.pble.pble.5.quo soluendū p̃ponit.cur sternutamẽto cõp̃sso q̃ spū 7 acceto.singultus ɔgescat.hūc modū amouende hmõi passionis facile pcipimus:idē ab eo sumi põt.in eiusdē particule pb.i.ibi eni3 pcunctat.cur sternutamētū quo singultus opp2imit.eructuationē minime ɔuincat.hoc pariter:inuit hypo.6.par.ãpho.ãpho.i3.a singultu habito sternutatio superueniens soluit egritudinē.qd̃ huic mo2bo īdecētissimo ac inhumano magis cõsentaneū remediū credim9.nihil ē:q̃ vt si nobis ī mensa existentib9.singultus accidat:a suo 7 iusto situ panis reuoluat.res ista: quidē superstitione carere nõ videt.attamē ea nihil verius:quū multotiens ego ipse expertus fueri3. qd̃ ɔuenire arbitramur.a magna animi affectione.hoies scd̃m varietatem complexionū:diuersimode cibandi sunt:sanguineis enim co2po2ibus minime īmundis equales cibos moderate quantitatis natureq3 cõuenientes administrarī cõuenit:quib9 aūt flegma super abundat: his cibos calefactiuos 7 exicantes p̃stare congruum est.nutriendi que sunt cibis humiditatem superfluentem consumentibus : complexionis colerice existētes.colerã repmētib9 nutrimētis humidiq3 edu-

candi sunt.colera nigra abundātes sub eiusdēq3 dñio positi.
calidis humidisq3 dapib9 assuescāt.idq3 a gal.didicim9.i libro
de euchimia 7 chachochimia ca.6.vbi aliqd corp9 existat spis-
su3:cardeq3 dissolutiōis.cibis subtilib9 7 hūidis paucis educa
ri debet.ab hmōi.n.corpe q exoluit pauxillū ē: rare vo textu-
re corpi.cib9 mult9 grossius viscosus subigerēdus ē.vt multitu
dini spūu3: tali corpe dissolutoꝝ succurrat. hac lege regēda sūt
corpa:nisi nos alicui9 mēbri corpis lesio doloruē:ab ea dimoue
at,tūc.n. ɔsulēdu3 ē:cibos dolenti mēbro ɔueniētes offerri: vt
gal.placuit i libello de dissolutōe ɔtinua:etati quoq3 nō medio
criter intēdēdū est: qñqdē vna etas diuturnā ,plixāq3 famē q3
alia:minus īcomode pati pōt:minusq3 ex longa īdigētia corp9
absumi:iuxta illud hypo.pria par.āpho.āpho.i3.senes facille3
ferūt:ieiuniū scdo ɔsistētes.minus vo pueri:hoꝝ vo hoiu3 ma
xime īfantes:hoꝝ vo ipoꝝ qcūq3 sunt aīosiores: ,primo āpho.
idē colligit:q crescūt plurimū:habēt īnatū calorē:plurimo er-
go nutrimēto īdigēt:cōsumit.n.corp9: senib9vo paru9inest ca
lor:,ppter hoc igit paucis fomentis indigēt:amultis.n.cibis ca
lor extinguit.,ppter hoc igit senū febres sepulte sunt: in supe-
rioris āpho.interp̄tatione gal.inqt:abstinētiā pueris durā:seni
bus vo facilē:pueros famē difficile pati arbitrādū est:qm̄ pue
rile robur virtusq3:teste gal.j.regi.accutoꝝ.44.celerrime debi
litat:decrepiti vo neq3 ieiuniū neq3 ciboꝝ multā quātitatē pa-
tiunt:quū coꝝ nā sit sicut lucerna ad extinguēdū parata:q3 cū
fere extinguat:paucū oleū sibi administrari denūciat.nā si pau
lo plus abūdauerit.citissime extinguit.sm tpoꝝ qualitatē augē
dā cominuēdāq3 cibi potusq3 quātitatē:aīaduertim9:attenuā
dus:ergo ē cib9estate:hyeme vo multiplicādus.qd affir.a rasi
25.ɔti. col.i3. idq3 hac rōne dignū credi col.7.auctor ille existi-
mat.,pptera qvētris repletio:i estate cici9fluxū ventris aut vo
mitu3 cū febre generat:hybernis aūt horis maior cibi quātitas
grossior q3 assumi pōt:quo qdē calor natiu9in īteriorib9fortior
efficit:stomaci digō corroborat.nā iqt hyp.j.āpho.par. āpho.
16.ventres hyme 7 vere calidissimi sunt nā.7 somni longiores:
in his ergo tpoib9oblatiōes plures dande sunt: eteni inat9ca-
lor mult9ē:ampliori igit nutrimēto idigent:neq3 ab re inqt:hy
po.amplioreē cibū dandū esse.qñquidē digō a calido pficit:vt

a gal.eristimatũ est.ide iuuamēto anhelitus cap.3.col.2. pterea in ĩterpretatione precedentis āpho.inquit gal.cum calor naturalis sit cā oĩs actionis:marime in hyeme appetitũ augmētat:dĩgōnē ꝯfortat sanguinē auget in corpe:dissolutas corpis partes instaurat:ad sũmũ3 his omnib⁹:cōgestis rationib⁹auctoritatibusq3.cibũ multũ in hyeme dandũ esse cõuincit:qd̄ hyme melior celebret digestio cibiq3 cōcoctio:ab Auer.in ꝓlogo.4. methaurorũ sumi põt:inquit enim hoĩes terris frigidis ĩmorātes: ꝯpletius cibos digerere.ꝙ locos calidos inhabitantibus. laudabilioremq3 digestionem hyeme potius quam estate produci.etenim digestio a calore naturali perficitur:quod a Galieno asseritur:scd̄o de differentijs febrium capi.9.necnõ a philosopho.4.methaurorum:omnes insuper virtutes naturales hyeme suas operationes meliores efficiunt:vt Aui.3.p̄.doc.5.summa.2.cap.j.cõfitet:idē cap.de eo ꝙ comeditur ⁊ bibit: cibaria tenuis nutrimenti qualia sunt olera minus hyme ꝯuenire eristimat:qnĩmo alimēta grossa carnesq3 densas magnoꝝ q̄ aĩaliũ: probat erhiberi: eo enim tpe caloris naturalis coadunatione: Auenzoar teste:perficit:digōq3 celebrat.attenuanda ēt est cibi mensura in estiuis diebus:q: tũc caloris naturalis inopia: digestio completa minus perficitur: ad eriores partes efluens calor:relictis interioribus cibos oblatos nequaquā bene cōcoquit:estuante calore potus auctior est concedendus: vt sicitati a tempore laboreq3 ingenite succuratur:idq3 Arist.prima parte:ꝓblematum ꝓblemate.39.placuit:quocirca ill̄.d. tuam cohortor: assuescere cibum horis dieij temperatioribus accipere:horarũ acceptiõis cibi cõmodis sũma est ꝙ ad frigidu3 vergit :quũ tũc naturalis calor intus aggregat:qd̄ a gal. scriptum fuisse vidimus.in libello de dissolutione continua:huiuscemodi hora estatis potissimũ diligēda:feruidiore eni3 hora cõmessatiões amouēde sunt:caliditate.n.circũferentis nr̄i corpis digestiua cõminuitur. qd̄ a rasi.25.continentis col.15.describitur: neq3 ratione caret. propterea quod aeris caliditas intimum calorē ad extimas partes corpis extraēs.eodē interiora depauperat:⁊ hāc ob rē antiquos cenā prandio ptulisse crediderim. hoibusq3 p̄cipisse largiorē cenā prandio assumere.noctis enim supueniente frigore:calor int⁹ipulsus somnoq3 pariter:iterio-

ra mēbra calefaciēte digō melior pficit: hui⁹ rei ratio a rasi loco adnotato ponit. col. 8. quia inter prandiū debent hore octo īteresse. a cena vo ad prandiū sedecim: si aūt feruentib⁹ horis sumendi cibū necessitas incūbat. cibor quātitas attenuari dz: estate insup. ieiunijs abstinendū. pbat damascenus hoc āpho. ieiunare estate corp⁹ exicat colorē citrinat: melencoliam pcreat: necnō visum ad defectū pturbat. eadē rō a rasi colligit in. 6. parti. suor āpho. phibēdū hisce tēporib⁹ ieiunare credit. tū ppter dier longitudinē calorisqz extranei: vigore: tū ēt qr hō in appetenter comedit: calore enim vehemētissimo fit famis ablatio: qñquidē ꝛ dura corpa mollescūt: dissoluntur: atqz attrahere nō valentia defecta reddunt ac dissoluuntur: humores liquidioresqz. fiunt qb⁹ defluētib⁹: īnanita mēbra replent: vt aptissime a gal. 4. ō accidēti ꝛ morbo ca. 7. col. 2. cōmostratū fuit. quouis tpe ieiunia tēperata debēt esse. ne si supfluāt stomacū debilitent: modicus ēt tempatusqz cib⁹ ꝛ aie ꝛ corpi vtilis iuenit. a ieiunij supfluaqz abstinentia cauēdū est sumope. ppterea qꝛ ex his vt ingt auenzoar prio theisir trac. 9. ca. 5. spasmus orit. morsus ēt ieiuni hoīs veneno sus esse dicit: ab auic. 6. 4. trac. 4. cap. 3. ex ieiunio siue ex comestione semel in die facta: corp⁹ desiccat. cōstipat q venter: vt denotat rasis. 25. cōtinē. auc. rufi col. 13. post cibū aquā bibere noceū est ꝛ insalubre. hoc arist. ad alexādrū magnū scribens detestat: apotatione aque sup cibū aium tuum retine. donec id tibi in cōsuetudinē trāseat. stomacū eniz refigerat: ignē seu calorē extinguit. cibū cōfundit: ꝛ impedimētū generat: quātū verēdus sit hmōi pot⁹ aque frigide ab auic. pcipies si eius verba legeris: lquit enim i. 13. 3. trac. 2. cap. j. de regi. dolorz stomaci: ex potu aque frigide estuosuz clamosumqz dolorē in stomaco pduci: eo qꝛ accidit plerosqz subito cōmori: cuz dolor cordi cōmunicet. pterea ex tali potu stomac⁹ valde deprauat: fitqz debilior: vt auenzoar. asserit: stomaci vo debilitas oīum ferme corpis egritudinū cā est: vt aui. 13. 3. trac. 2. cap. 4. necnō gal. 4. de accidēti: ꝛ morbo cap. 7. col. j. ꝛ 5. interioruz 6. placuisse cōpertū est: de aqua. q. pferat obsitqz: nō hic diffuse ptractabo: cū multa ō ea icap. ppo sim dispositur⁹. obseruādū pariter est. ne sūpto cibo qcqz sup comedat aut super bibatur icohata digestōne: quo ad tps digōnis trāsactū fuerit: regē

dus est.n.stomac⁹ magna cū diligētia: cū ipsi⁹ beneficiū toti corpori cōmodū p̄stet: teste rasi.25.ↄtinētꝫ col.8.auic.ēt teste.3.p̄.7 14.3.trac.j.cap.19.q̄ .n.in corpe deteri⁹ est: est nutriēs sup nutriens q̄ nō est digestū mittere.2.vo loco inquit intromittere cibū supra cibū 7 error ordinis ei⁹: sunt, ex reb⁹ magis epati nocētib⁹: maximū nocumētū q̄buis stomaco iserẗ: ac huiuscemōi cā eā fuisse existimo q̄ꝫ tetigit gal.3. virtutū nālīū cap.4.cibū.n.in stomaco existentē: stomacus: vn̄ quaqꝫ cōplectiẗ: ac se se totū cibo implicat: sup ingesto alio cibo ab opatione sua stomacus deficit: virtus digestiua. Id circo lentescit: de stomaci sup cibū cōtractione locut⁹ est Gal.4.de vtilitate par.cap.7.vbi qs intolerabili: aut aliquantisp vehemēti siti ↄtorqueaẗ: siue aeris caliditate: aut ciboꝝ salsedine. Id accidat: hic vinū aq̄ pot⁹ ↄueniens bibere crediẗ: 7.n.vinū magis amicū nature suaqꝫ caliditate citius digeriẗ: virtutēqꝫ digestiuam cōfortat: vt ab Auer.scribiẗ 6.colli.cap.13.vinum aūt. Ad sitim extinguendam incōmistum esse dꝫ: mixto.n.vino: stomacū debilitare narrat Gal.2.regi.acutorū.28.q̄ ad seruandā in columitatē ptinet: est ne. diuersarū qualitatū sperumqꝫ vna cibatione edulia stomaco ingeranẗ: q̄ plerūqꝫ in laurioribꝰ ↄuiuijs fieri assolet: talis enim ciboꝝ varietas colericaꝫ passionem pducit: patientēqꝫ in spacio trium aut quattuor dieꝝ ad mortē pducit: diuersarū virtutū cibaria in quietudinē i stomaco facē mēorat gal.3.reg.acutoꝝ ↄmē.37.ex plurib⁹.n.reb⁹ ↄposita: velocioris corruptiōis eē: q̄ꝫ q̄ ex paucioribꝰ ↄstat: vt notauit gal.j.de iuuamētis mēbroꝝ ca.4.circa p̄ncipiū.cibos multiformes vna mēsa māducaẗ: deterrimū eē euitādūqꝫ demōstrat: aui.3.p̄.doc.2.ca.7.col.3.cū iq̄t: nihil deteri⁹ ē q̄ꝫ diuersa nutriētia simul adiungē: talē varioꝝ ciboꝝ assumptionē dolor cōmitaẗ: p̄serti qn̄ p̄ponēdū post poniẗ: aut ecōuerso fiat.quemadmōm siquis dapes eduliaqꝫ veloces digōnis tardeqꝫ aggreget: hac in re insignis: inter auctores medicine extat ↄtrouersia.s.an cibi facilis digōnis vel q̄ dificilis ↄcoctōis sūt: i fundo stomaci locādi sint: huiuscemōi difficultatē tetigit ↄciliator dr̄ia.119.lateqꝫ eādē q̄ꝫ cū plrimi moderni discussē.veꝝtn̄ id breuib⁹ absoluēs: hāc ābiguitatē hoc pacto dissoluēdā: suspicor vbi duo cibi densitate tenuitateqꝫ parū distātes offeranẗ. dn̄sior sane cib⁹ tenuiori p̄ferēd⁹ ē: vt a stomaco veloci⁹ digeraẗ

fundꝰ.n.stomaci fortiorē hꝫ digerēdi virtutē:vt a gal. dicebat̃ q̃nto iterioꝝ ca.6.⁊ ab auic.13.3.tra.3.ca.7.⁊ ab auer.2.colli. ca. 9.col.j.ab his auctoribꝰ locis p̄fixis.vno ore asseritur. digōnē meliꝰ ĩ fundo stomaci.appetitū vo in ore p̄fici.ꝙ vez eē credit̃. ꝓpter spūuꝫ sanguinēq̃ꝫ maiorē aggregationē:q̄bꝰ digō multū adiuuat̃.cibos igit̃ parū distātes oblatos equaliť:nā digeret:cū minorē spirituū caloriſq̃ꝫ quātitatē subtilis cibꝰ expostulet.ꝙ si magna tenuitate grossioriq̃ꝫ discrimine cibi discrepēt.tūc eq̄dē necesse ē cibū facilioris digōnis p̄poni.nā si fecioři mō pabule mur.cibū ĩ stomaco corrūpi accidit.ac exiñ toti corpi nocumētū ĩfert̃:hec ascripta dissolutio admittēda vr̃:neq̃ꝫ ĩter auctores vl la supest ꝯtrouersia:sūt.n.auctoꝝ hac ĩ re. dcā valde.ambigua. atq̃ꝫ vnā q̄uis ptē ꝯprobātia:ĩ p̄mis aui.4.p̄.ca.j.ĩq̄t.⁊ nos anu triēte terremurꝙ cito digerit̃.cū accidit:vt nutriēs p̄cedat.ꝙ tar de digerit̃:⁊ timemꝰ:ne cū eo misceat̃.q̄m sup ip̄um natabit:⁊ nō hn̄s viā qua penetret:putrefiet:ac corrūpet̃.illudq̃ꝫ ꝙ ei ad miscebit̃:corrūpet:hec seq̄lla ab ip̄o colligit̃.2.p̄.doc.2.ca.7.idē ip̄i placuit.13.3.trac.3.ca.2.silēꝫ s̄niaꝫ hꝫ rasis.25.ꝯti. necnō gal. 2.alimētoꝝ ca.11.⁊.19.vbi loq̄t̃ de p̄scis.nā ĩq̄t q̄cūq̃ꝫ cachochi ma hūida ⁊ lubrica ⁊ facile subire potēti a:p̄ora q̄dē māducā da sūt.hec.n.celerit̃ subeūt ceteriſq̃ꝫ aditū p̄stāt.ꝙ si ĩpostrema ciboꝝ pte assumāt̃: secū alia ĩcorrūptionē ducūt:⁊.n. q̄ velocit̃ alterāt̃.digerūturq̃ꝫ.facilitate ĩcredibili corrūpūt̃.ꝙ gal.j.alimē toꝝ ca.j.col.3.placuit. huic gal.p̄missorūq̃ꝫ auctorū s̄nie aduer sat̃:ip̄emet gal.ĩ libello de dissolutiōe ꝯtinua ca.j.col.2.ĩ fine.ĩ q̄t.n.ꝙ siq̄s cibos velocis digōnis dureq̃ꝫ ꝯcoctiōis vna mēsa ĩgerat:durioris cōcoctiōis fundo stomaci ꝯplectēdos p̄ponet: huic aucti sic rn̄suꝫ in meditor.s.gal.nō ĩtellexisse: de cibis mul tū intenuitate ⁊ grossicie dissimilibꝰ: sꝫ de his q his ĩ oppositꝫ differētijs modice distāt.vn̄ sic ĩtellectus hic locꝰ:p̄rsus v̄itate plenus ē:plurimū aīaduertēdū ē:ne post assūptiōeꝫ cibi ira vl̃ angustia subsequat̃:ac huiuscemōi reliqua accidētia q̄bꝰ cibꝰ exiñ ĩstomaco corrūpit̃.⁊ aliq̄ñ semi crudus ad epar emittit̃:q̄ꝓ obrē obducto oppilatoq̃ꝫ epate: ceteriſq̃ꝫ meatibꝰ: longinqua mēbra cibo depauperant̃:ac extenuant̃:q̄eteꝫ somnūq̃ꝫ post ci bū s̄upra modū ꝓsunt:digōni suauis post cibū motus minime discōueniens est:tali.n.huiuscemōi motu cibus ad fundū sto-

maci fert.eqtatio fortisqз motus qlibet post assũptũ cibũ in nu trimẽtũ corruptionẽ faciũt: humoresqз malos exituras:ac his pleraqз similia teste rasi.25.ↄtinentis col.2.7.8.iserũt. alibi. Idẽ auctor inquit:ꝙ motus fortis post cibum humorem crudũ in corpore:expãdit:exercitiũ forte inquit Auenzoar.j.theisir trac. 14.cap.4.post repletionẽ factũ siphac scindit.quies: ergo post assumptionem cibi ad conseruandam sanitatem maxime pſtet auxilium.habentibus cerebri debilitatem qui que facile a vaporibus a stomaco sublatis offenduntur.aliqua vaporuз ascẽsus prohibentia comedant: qualis esset antiquus caseus aut panis crustula:quibus stomacus sigillabitur: vaporesqз superiora petere vel caput offendere vetabit. digerendi impotes: aut satis imbecilli comedendi modum multiplicent.quãtitatẽ qз minuãt.nã cibũ multe quãtitatis male:ve qualitatis nequit stomacus tolerare:vt scripsit Gal.5.de accidẽti.7 morbo ca.3. ĩ multo nutrimẽto digerendo laborat vent. in modico nequaꝙ̃ laborat. ꝙ placuit cõmentatori Alexan.3. epidimiarum.22. Idem.4.epidimiarum.17.inquit.quibus studium est sanitatem conseruare cibis multis se replere nõ debet. post assumptum cibum dormiendum non est illico:nisi quo ad cibus ad fundum stomaci peruenerit. in salubre etiam est ab inanitione ad repletionem subito commutari.cum sit multarum egritudinuз causa:ꝙ ostenditur detentis in carceribus.aut castris exemplo.qui obsessione aut alia de causa famem patientes.varios sepenumero morbos incurrunt. Idqз colligi potest ex dictis Hypocratis scđa particula. amphorismorum amphorismo.52.secundum multum 7 repente euacuare.aut replere.aut calefacere.aut infrigidare.aut quomodolibet corpus mouere fallax est.7 omnino nature inimicum.paulatim vero certum:7 ex alio ad aliud transire decet.nõ aliter.ꝙ quidem hac ratione fieri creditur.quia huiuscemodi subite mutationes rerum:nõ sine quodam conflictu animoruз contingunt.teste boetio.2.de consolatione philosofica prosa prima subita.n.permutatio naturã cõturbat.2.epidimiarũ.12. permutationẽ regiminis in ↄriũ factam:subitam sanis etiam nocere declarat Gal.2. regiminis acutorũ.19. Idqз clarius ab ipo hypo.loco ãnotato.21.obseruãdũ quoqз nõ in vtile est:ne in pria mensa stiptici fructus cõme

dantur:qualis sunt nespula:aut sorba ꝛ reliqua huiuscemodi. ꝓpterea ꝙ cibi descensus a stomaco impediretur:ꝛ si tales fructus.laxam hn̄tib⁹ aluū cōpetāt:si cōtigat cibū ī pncipio comestionis corrūpi illū eijci debere censem⁹.ꝙ vomitu aut laxatione aut aliquo quouis pacto fieri dꝫ.teste Gal. cuius vene sunt anguste ꝛ ei⁹sanguis est paucus.a cibo nō multū se ꝯtinere debent.ne magna cōsequant̄ incōmoda.habētes latas venas cōtrariā viuēdi legē seruent:vt habet̄ a gal.2.cōplexionū.4.col. pria.sanitatis cōseruatio pene tota.circa regimen cibi ī potus ꝗꝫ ꝯsistit. ꝗꝫ in alijs reb⁹nō naturalib⁹.ꝗꝫ obrem bene dictuꝫ fuit. ab auer.ī libello suo ꝺ tiriacha ego.n.ītellexi ab ātiqs medicis. ꝙ ipi nō curabāt.nisi cū cibis q erāt cib⁹ꝛ medicina.ꝛ hoc erat qm̄ hoīes illi⁹tpe ꝓhibebāt̄ ꝑ leges:ꝛ eoꝝ decreta.ab vsu malorꝝ nutrimētorꝝ:ꝛ a malis cogitatōib⁹:ꝛ cogebant̄ a suis magistris exercitio vti ꝯueniēti ꝯplexionib⁹cuiuscūqꝫ:nō mediocri. igit̄ cura cibaria multū frigida vel multū calida sumi nō debemus.īducūt.n.dentib⁹passionē:vt sentit gal.5.miamir cap.4. ꝛ auic.7.fen.3.cap.j.necnō auēzoar.j.theisir trac.io.ca.ii.nō omittā:hoc loco dictū rasis ī pria suoꝝ āpho. par.amphe.5.vbi inquit.ꝙ cū vmes ī arborib⁹nascūt̄.eoꝝ fruct⁹comedi nō debēt: qꝛ mortalia sūt venena:ꝛ min⁹ꝙ ex eo accidit ē:ꝙ putrescit sanguis atqꝫ febris mortalis accidit.postremo ꝯsultū cuicūqꝫ esse velli ne cibos comedāt q malos generāt hūores:ꝛ si celerime digerant̄:cū īpossibile sit:qn ex eis nobis ignorātib⁹malus humor ī venis coadunet̄. q facille corrūpit̄:atqꝫ furibūdas febres efficit.ꝙ ex rabi mose.17.suoꝝ āpho.par. scribit̄.hec sūt q̄ ꝓ cibo potuqꝫ salubri scribi digna cēsui:qb⁹obseruatꝫ diuino fauore pstito.bona corpis habitudo ꝯseruabit̄.accedemus.igit̄ ad enaranda somni vigiliarū cōmoda atqꝫ detrimenta.

De somno ꝛ vigilia. Capl̄m. 4.

Qanta nobis somni vigilieqꝫ modeste necessitas ī sit.quot:quātaqꝫ ab eis detrimēta cōmodaqꝫ aīantia ꝯsequant̄.facile qsqs ediscere poterit.si q̄ ꝺ eis hoc loco scripturi sum⁹diligēter īspiciat. Necessaria nobis dormitationē affirmare vrgeor:ppea ꝙ vniuerse corpis nr̄i vires.tū aeris circūdātꝫ alteratiōe.tū ꝯtinuis ventoꝝ motiōib⁹:solisqꝫ ꝛ stellaꝝ calore defatigāt̄.atqꝫ resoluunt̄:atqꝫ nisi

in somnū aīantia subeāt. defectasq; vigilijs: cōtinuisq; defatigationib⁹ vires reparēt. intēpestiua celeriq; nimiū morte. oīa passim īterirent. Nulla qppe re cōmodi⁹ languētia: defatigataq; aīalia corroborari possunt. q̄ sūmo geteq; moderata. cū somn⁹ labor nr̄or sit reqes. mēbrorum cōfortatio. pegre pficiscētiū desideriū: digōnis auxiliū. sudoris expulsio. spūū debita opatio: ferorum aīaliū qetatio: rusticorum laboratorum sustētatio. pisciū ēt captiuatō. Et. n. multa sunt pisciū reliquorūq; aīaliū gn̄a: q somno depbēdimus. Qd ab arist. 4. de nā aīaliū cap. 10. scribit. somni necessitatē ex auer. 2. col. 21. cognoscere possum⁹. Nā inqt somni puatione. eē ex is q vitā destrūt. plurimā fore sōni vtilitatē monstrat hyp. 2. pnosticorum. 12. Quū īqt: ex deteriorib⁹ signis ē vt nō dormiat: īfirmus neq; die: neq; nocte. Quū somn⁹ sit qdā nāe opatio: qua corp⁹ regit. Jō somnū aīalib⁹ pfectis necāriū eē credimus. qñqdē eo ablato sensus nimis exercitatōe succūberēt qb⁹ exsolutis vita ↄsumeret. Et. n. dormire īpotētiū facies citriescit opatiōes eorum ledūt: atq; ea p̄sertimq; virtutis nutritiue opatio ē. sōnū ⁊ vigiliā nr̄orum actuū qdā veluti pncipia existimam⁹: siqdē ī vigilia circa ea: q ad vitā necāria sunt ītēdim⁹: ī somno aūt calor auget. digō pficit: virtutisq; nutritiue opatio nobis dormiētib⁹ melior efficit: q ab auer. 2. col. ca. 11. col. 2. notant. spūs. n. q ī vigilia depdūt. somno vires depditas resumūt. Quū somnus nihil aliud sit: q̄ ligamētū ⁊ qes sensuū ⁊ ipōrum ad ītima corporis. sc; ad ipm cor. ab īstr̄is suis retractu. Qd ab aue. 2. col. 21. determinat: q̄q; alie plures diffinitōes. ab eodē ī libello d sōno ⁊ vigilia tradant: necnō. 3. colli. cap. 41. ⁊ ab alberto magno in libello de hoie ī. 2. pte sum. An ī somno spirituū redit⁹ ad cor aut ad cerebrū fiat. ī p̄ntiarum discernere minime ↄtendo: hec. n. d liberatio: atq; discussio theoricis ē ascribenda. somnū Arist. in de sōno ⁊ vigilia diffiniēs: īqt. q sōn⁹ ē passio sensitiue particle ⁊ vinculū ⁊ imobilitas qdā. auic. vō ī. j. cātice. 137. inqt. q somn⁹ ē qes virtutū aīaliū ⁊ sensitiuarum. ipē. n. calefacit īteriora corpis. qua de re cibi digō laudabilior ⁊ melior efficit. eādē sn̄iam. 2. p. doc. 2. cap. 13. habem⁹ ab auic. gal. vō. 4. de accn̄ti ⁊ morbo cap. 8. inqt. q si virt⁹ motiua fuerit fatigata. ī aīali dormiēte. ↄfortat. p̄sertim: si ante somnū moderatū cibū accipiat. in somno. n. cib⁹

melius digerit. Nā somnus vt Gal. asserit .ii. de ingenio sani-
tatis ca.3.col.j. digerit nō solū in stomaco: verū ēt ī toto corpe.
opatione digōnis meli⁹ ī somno celebrari. sentit Auer.2.col. ca.
allato. necnō Auic.13.tac.3. capi.5. Idez a rabi mose trac.j. de
regi. sanoꝝ determinauit. Quod hac rōne nobis affirmādū cre-
diderim: eo ꝙ calor nālis. q̄ nā in vigilijs ad exteriora dispersō
vt mēbra motu sensuq̄ʒ fruant. opat. ī somno ad ītimas corpis
ptes remeat. Idcoq̄ʒ melius pfectiusq̄ʒ digerit. Ad hoc ēt cōpro-
bandū. satis attinere vr̄ Aristo. snia. ii. par. pble. pble. 41. nā scri
bit ibi. ꝙ calor nālis totus in dormientib⁹ ad locū digōnis retra
hit. somnus res eqdē est appetibilis. nedū ab hoie. sʒ ab alijs
ēt plerisq̄ʒ aīalibus. Quod ex Aristo. in de somno ⁊ vigilia pcepi
mus. inqt. n. loco dicto. aīalia qdē oīa igit pene somno cōmuni
cāt. ⁊ natabilia. ⁊ volatilia. ⁊ gressilia. ⁊. n. gn̄a pisciū oīuʒ. ⁊ mari
norū ⁊ malachiorū dormientia visa sunt. silr aīalia q̄cūq̄ʒ habēt
oculos. aīalia rabie pcita somno ꝯquiescūt. q̄ vbi sopita fuerīt.
si manib⁹ dephēdant. nequaq̄ʒ mordent. Quod de thyris dici pt.
p̄sertim hyemali tpe. Estiuo. n. tpe maxime canicularib⁹ dieb⁹.
huiusmodi thyros. reliquaq̄ʒ aīalia rabida minime quiescunt.
Neq̄ʒ vno loco cōsistere possunt. Hec a gal.2. interiorū cap. vl
ti. col. 4. collegimus. Studēdū est igit oportune debiteq̄ʒ dormi
re p sanitate cōseruanda. Quod si res aliqua. nos a cōsueto som
no dimoueat. aut eū aufferat. pcurandū est. vt cibis reliq̄sq̄ʒ re
bus somnū inducentib⁹. dormiat. cuius rei gr̄a: latucā in extre
mā ciborū pte mādūcare solem⁹. aut papauer albū. cuius vsus
apud ianuenses inoleuit. necnō apud derthonenses: ipsi quoq̄ʒ
eidē medicinali cibo assueuere. exuberante pedū manuūq̄ʒ vo
le fricatiōe somnū induci. narrat Gal. ī libro megategni nō mi
nus ipsa capitis balneatiōe somnus puocat. eo ꝙ caput hume
ctat. humiditate enim somnus pfundus. pducit: vt inqt auic.
prima.3. tracta. primo cap.17. hanc ob rem. d. Auero.3. col. cap.
41. col.2. dn̄io multe frigiditatis cū humiditate ī cerebro pfun-
dū somnū. effici. vino bene ꝯmixto cibisq̄ʒ frigidis ⁊ humidis
somnum pduci scribit. gal.3. interiorū cap.5. ⁊.4. de accidenti ⁊
morbo capi.8. pterire hoc loco auctoritatē. rasis.25. cōtinentis
esset absurdum. nam inquit potu aque calide somnuʒ induci.

somno omnes lassitudinum species amouentur. vniuerseqȝ for tes euacuationes excepto sudore retinentur. Auic. teste .2.p. ve rumtamen iuxta mentem. Aristo.4. problematum problemate 5. citissime dormientibus effunditur sperma. qd ne dictis auic. dissonum esse videatur. sic interpetamur. hanc rem non tantuȝ somni merito fieri: sȝ potius id. accidere: quia super renes dormitur. que responsio sumi potest ab Auice.2.3. tractatu primo cap.23. Alexandrinus cōmē. epidimiarum.4. cōmen.12. inquit. in somno digestionē. ⁊ superfluitatum acutarum. expulsionem fieri. somni cōmoda precipua fore ex Aue.6. col. capite de ope rationibus somni. ⁊ vigilie didicimus. nam inquit operationes somni sunt digestio ⁊ humectatio. vigiliaruȝ vero operationes sunt dissolutio ⁊ consumptio: ⁊ caloris intrisceci ad exteriora ꝓ uocatio. tempus admittendi somni laudatum esse creditur. si post. aliquam cibi quantitatem assumptam fiat. etenim si prius adeatur. macilentuȝ corpus efficit. humiditates īnatas excicat. vt Aristo. ad alexandrum. scribit. eodē corpus infrigidatᷣ. propterea ꝙ naturalem calorē resoluitur. vt Auic. placuisse perlegimus: si vero post refectionem fiat. robustiores homines efficit. atqȝ nutrit. duȝ eniȝ dormit homo quiescit corpus atqȝ tūc. caliditas toto diffusa corpore ad stomacū ⁊ ad interiora ei⁹ atrhaitᷣ: eo que tempore stomaci virtus super cibi decoctionem corroboratur: rationalis q̄ virtus suaȝ quieteȝ querit. Hinc nō nulli phi. existimauere. vespertinā comestionē meridiana magis proficere. quū meridiana hora. preserti estiuis tporibus. caliditas ad exteriores partes expandatᷣ. ac ob id digerendi potestas multū cominuitᷣ. atqȝ sup digerendo cibo minus ꝑualet. in vespertina aūt. secus oīa. atqȝ his opposita ꝯtingūt. ꝑcanēdū est ēt. ne somnus nec vigilia tali modo fiant. qd corpus repleāt aut excitēt. si qdē somno modū supergradiente naturalis calor extinguitᷣ. ⁊ ad dispositionē tumidā inducitᷣ. eodēqȝ corp⁹ extenuatᷣ. teste rasi.25. cōtinentis cap.3. col.9. vigilijs v̄o excellētib⁹ corp⁹ excicari pariter ꝯtinget: nālē calorē dissolui accidētalē superincēdi: q̄ ab Aue.6. col. ca.5. adnotata fuerūt. idē in libello de somno ⁊ vigilia dicebat. hominē. nō debere plus ad somnū quā ad vigiliā declinare. qm̄ si pl⁹ ad somnū declinauerit quā

oportuerit.ei⁹aīa habetabit.ac instra q̄ suis in actib⁹aīa exercet consument. vbi ad vigiliā declinauerit virtutes ⁊ instra nālia corrūpent.auic.vo cap.de his q̄ ꝓueniūt. ex somno ⁊ vigilia inqnit.qđ somnus sup̄fluus facit egritudines frigidas.obtusiones in sensib⁹.⁊ capitis grauedinē.idē.2.pte cātice.38.iqt somnus nequaquā p̄ lōget.qm̄ hoc obest aīe.nec ēt vigilie qm̄ ide debilitant⁹sensus.cū.n.ꝓlongat somn⁹sup̄ aīam.lentescit eniꝫ qđē vita ei⁹.⁊ tenebrosa efficit.nāl' q̄ calor nō min⁹extiguit.ꝙ ignis cineribus multū cooptus.cū aūt qs ad vigilandū conat. sensus debilitant.calor q̄ nālis infrigidat. sicut īfrigidat calor ignis ex sup̄fluo motu.vt sentit Auer.in ꝯmē.mult⁹p̄terea somnus cā est male colorationis.vt vult Aristo.2.parti.ꝓble.ꝓble: 30. huius causa esse creditur:quia prolixe dormientibus male superfluitates inexpulse retinentur.que regurgitantse ac se supra calorem īnatum conuertentes.sua qualitate.frigida ⁊ humida relaxatiua eāđē extinguūt.idē.ii.parti.ꝓble. ꝓble.27.inquit ꝙ somnus longus corpora.tardiora efficit.mēbra inquiete retinens.his adde hi somno nō solū corporeas vires hebescere.quin ⁊ animales ītelectualesqꝫ. cū somnus sit ex numero triū.que scientē vti sciētia ⁊ agere scđm sciētiaꝫ ꝓhibet.qđ ab Aristo. ponit.6.ethicorū.nā inquit ea tria fore.ebrietatē egritudinem ⁊ somnuꝫ.rogerius in.cap.de coriza inquit nihil esse ꝙ magis reuma ꝓuocet somno ꝓlixo.atqꝫ idcirco. hypo.2. affo. parti.āpho.3.cōmode dixisse arbitror.somnū ⁊ vigilias vtrasqꝫ mō magis factas malū esse.eteniꝫ vbi somnus nimiū p̄ longet longiori q̄ tp̄e p̄maneat.naturalē caloreꝫ intus retinet.interioribus occlusuꝫ.qua dere exteriorū mēbroꝝ operationes impediunt.p̄terea vbi calor naturalis p̄termodū.intus retineatur nullibi inuento digestibili nutrimento.se ad humiditates mēbrorū cōuertens.easdēqꝫ dissoluēs.hoīum corpa desiccat aduersa his efficit somnus moderatus.nā laudatū sanguinē generat.q si modū excesserit determinatamqꝫ salubritati quantitatē humoris vitiat.ꝙ rasi.25.cōtinentis cap.3.col.2.⁊ vltīa.galieni testimonio scriptū fuisse cognouimus.inquit enim excellētē somnū.nedū.humores corrūpere:sed ⁊ ipsam digestionem offendet. Supuacane⁹somnus p̄cipue neruis obest: vbi post

repletionē fiat.vt declarat Auic.2.fen.3.capi.j.ꝑterea somnus ꝓlixus omnibus alijs rebus nocentior est laborantibus humoribus frigidis.id q̄ arasi.25.cōtinentis cap.2.col.3.necnō a rabi mose in.8.suoꝝ affo.parti.didicimus.ĩmoderatas vigilias etiā obesse.dignū ē credi:qñquidē vbi vigilie ꝓ longent.calor naturalis mēbrorū deficit.vniuersaqꝫ mēbra sicciora efficiunt:vt inuit haliabbas.5.theorice cap.35.circa finē.quāobrē ab aui.j.canticorū.141.7.142.rectū scriptū fuisse existimamus.tēpera tā vigiliā sensus excitare vires ad suas operatiōes exercēdas plurimū disponere.atqꝫ fecib⁹ supfluitatibusqꝫ vniuersuꝫ corpus emundare.ex ꝓlixa vigilia expgefactio 7 insomnietas accidit.qua anxietas 7 angustia aīe oritur.ipsa etiā spūs dissoluūtur:fedantur corpora.splendor calorqꝫ corporis corrūpit.oculos in culcat:digestioni obest:mentēqꝫ supprimit.aufertqꝫ.necnō corpus infrigidat.etenim vigilie supflue: 7 ĩmoderate cerebri cōplexionē viciāt:humores adurunt.egritudines acutas ꝓducūt.atqꝫ ex eis febris ephimera nascit:que q̄dē ex aui. 7 ab Auer.7.col.cap.6.descripta hic enarrauimus:ex vigilijs etiam modū excedētib⁹ virtus ꝓsternitur:atqꝫ mollescit:gal. teste p:io ꝓnosticorū.15.necnō.12.de inge.sani.cap.j.7.5.que sane sñia rabi mose.7.āpho.par.7 Aui.j.3.trac.4.cap.14.placuit.inquit.n. Aui.vigiliarū superfluitates spūm resoluunt atqꝫ eneruant: simul que cerebrū replēt:ab eodem.ii.3.trac.j.cap.5. legimus vigilias cor ipsum dissoluentes 7 debilitare multis preterea vigilijs digestioinē cibi potusqꝫ offendi:sensit Hypocras.2. regiminis acutorum vltio.quod etiā a rasi.25.cōti.cap.3.col.2.confirmatur:nimia vigilia hoīes ad appetitū famelicuꝫ duci sentit ibidem rasis col.4.idem ab aui.discussum est.13.3.trac.2. ca.12. idcirco hmōi vigilia ab hypo.4.epidimiarū.16.vorabilis nuncupatur.ĩmoderata etiā vigilia humiditates exolui. carnes extenuari.a comentatore alexandrino.3.epidimiarum.23.determinatur. ob id nō ĩmerito aut:in opportune p:io alimentorū cap. p:io labores cibos vigilias somnos rem veneream debebere esse mediocria a Gal.consultum est:hinc.d. vestram sumopere cohortor:vt ab inducentibus vigilias se se dimoueat:quale est in sole diuturnam moraꝫ trahere.solis enim feruore vigilia.

pducit: excicatis cerebri corpis q vniuersis humiditatib⁹: vt Gal.3.interior cap.5.necnō a rasi.25.cti.cap.3.col.6.pponit: vini veteris largo austu potuq3 vigilias exoriri narrat hijs vbis Gal.2.interior ca.vlti.iuxta finē: tenues diete ⁊ vinū purū.⁊ ca lidissimū nā si ver⁹ ē.vigilar faciūt.sicut nobis cōtigit in pgamo bonū est inqt ipse vobis hoc narrare.atq3 in mediū adducere: fuisse eodē loco memorat: cuiusdā notarij seruū: q dño quottidie ad balneū pficiscēte cū alio seruo eo q domi remanēte seruande rei domestice.pparandorūq3 eduliorū grā. valde sitiens aqua nullibi iuenta.vinū vetustissimū ample bibit: huiuscemōi potū oibus dieb⁹ vite sue puigil effect⁹ est: vigiliasq3 imoderatas febris cū mentis alienatiōe subsecuta est. qua misellus ille diem suum obijt: ebrios somno frui nō posse.scribit Aristo.3. parti. pblematum pble. 26.nā eo pble.sciscitat.cur ebrijs nequaquā sōn⁹ aduen at.inquit id fieri qm ad causandū somnū: oportet q ccurrat qdā humiditas sufficiēter vel mediocriter calida: ⁊ cū hoc digestibilis: ita q ppter digōnis celebrationez fumi suaues ad caput extoli possint.somnū pducturi quū: igit in ebrijs humiditas sōni pductiua oio sit absumpta.aut ferme exigua aut idigestibilis.ob id sōno puat: eaq3 rōne graui ebrietate oppssis intelligēda ē: si qdē mediocri ebrietate vino q detētos nō solū posse dormire: sed quodāmō in subet ⁊ somnū q psundū incidisse cognouim⁹: q a sōno nō nisi cū maxima difficultate excitabant.etenim eorū calidū a maiori vini caliditate extinguit.queadmodū minorē flāmaz a maiori extingui videmus: quinimo in his vino eductis.sublatisq3 vaporib⁹ fumosis ⁊ humectātib⁹ viasq3 spirituū oppilantib⁹ somnus pducit.qd Petro de hebano placuit: auctoritate haliabbatis in prio sue pratice.aduertendū tñ vnā cōplexionē longiore somno alia idigere.queadmodū frigida sicca q cōplexiōe pditi longiorē somnū expostulant: vt scribit.Auer.6.col.cap.12.senibus etiā somnus potissimū cōuenit.pptereа que exatiuo discursu eorū mēbra sicciora redita. somno humidiora efficiunt: parua que humiditas in ipsis inuēta cōseruat: que Auic.3.p.doc.2. capi.de somnis ⁊ vigilijs scripsit. humiditate exuberante copia somnū plixiorē fieri. puerorūz exemplo cōstat: q2 vt narrat Gal.3.

interiorũ.cap.5.somnus prenimia hũmiditate eorũ dominatur. humiditas enim ad somnum pducendũ maxime pertinet.qđ arasi didicimus.25.cõtinentis ca.3.colũ.9. senibus vigilias accidere ppter siccitatẽ creditur.quis frigiditas etiã somnũ producere velit.gal.2.interioꝝ cap.vlti.col.4.Arist.vero inde somno ⁊ vigilia aliã causaꝫ proponit.cur vehementer pueri dormiãt:nã opinatur.id effici.nutrimẽti partib⁹ fere omnibus sursum elatis:cius rei argumẽto est.superiorũ mẽbrorũ moles inferi⁹posita excedẽs ea etate q̃ adhuc augescũt corpa.eandẽ ob rem epil'iam facillime subit hec etas.est eniꝫ similis epil'ie somnus.ac ferme somnus est epilepsia:id asserente gal. inde iuuamento anhelitus cap.scđo.hinc huiusmodi morbus incipientes dormire:vt plurimum comprehendit.dormientesqꝫ eo corripiuntur:vigilantes autem nequaquã.quuꝫ multus igitur his etatibus:spiritus sursum feratur:eodem dilabente vene intumescunt.quibus porus respirationeꝫ complens coartatur. idcirco pueris vina haud conferre crediderim neqꝫ suis nutritibus.propterea q̃ eorum cerebra vino debilitantur:mẽbra emolescunt.hũmidum radicale absumitur.hec etas potissimum frigiditate hũitateqꝫ vitio epil'ia addita ẽ.vt.3.col.41.col.2. notatũ ab.Auer.extitit.amatores sõni existimandi sunt:occultas habẽtes venas:q̃les nani magnoqꝫ capite hoĩes.qb⁹ v̄o latiores existunt vene:nequaquã sõnolẽtia laborãt:atqꝫ ab ea venaꝝ amplitudine defendunť:nisi aliqua alia passiõe vrgeanť.huic dispositioni ꝯ̄ria:melancolicos insomnes esse p̄scripto loco phus attestať.fortib⁹ v̄o exercitijs detenti:grauiore sõno teste gal.4. de accidenti ⁊ morbo cap.vlti.fruũtur: queꝫ eadẽ sententia ab Aristo.aff'irmata videri potest.3.particula problematum problemate.26.etenim animalibus se se mouentibus atqꝫ defatigantib⁹nati⁹calor vndiqꝫ dispergiť.Atqꝫ nõ mediocris eiusdẽ quãtitas cõminuiť refrigescitqꝫ.ppterea necessario ad locũ sui principij:⁊ sui thesauri:quo ab impedimentis libereť:remeat: quã rem ab aue.2.col. cap.21.ample declaratam p̄speximus: p virili nr̃a cauendum est dormire sub radijs lunaribus:cũ nr̃a corpora grauissimis egritudinib⁹obnoxia tali somno reddantur.Qđ auic.plurimũ d etestať.atqꝫ desuadet:pria.3. tra.4.ca.

j. ppe finē: somnus sub lune factus sanguineum screatuȝ facit possidere: q fit cū rascatione. idqȝ euenit. qm̄ luna humores co mouet. Mathe⁹ de gradi inqt: se medicū nouisse: q p q̄ exigua sub radijs lunarib⁹ mora: nisi capite velato fuissȝ extēplo ī san guineū sputū īcurrebat. Et. n. luna mō quodā nobis īcognito sanguinē comouet. albumasar vo. 3. ītroductori de hmōi sōno: isthec q̄ subscribā: cōmemorat: hoī plixe sub lunaribus radijs edormiēti. pigrities ⁊ laxatio aduenit: catar⁹ capitisqȝ dolor ex citat: sūpto cibo statī dormieñ nō eē ꝯsulit: sic. n. caput vapori b⁹ īplet: atqȝ oculis nocet: pserti si post repsonē ñat: q oīa vber rime narrat aui. 3. 3. trac. j. ca. 5. vbi aūt eo tpe necessitas īstet. ca pite recto accūbētes dormire debem⁹: quo ad īferiora stomaci cib⁹ descēderit. nā sōn⁹ pfūd⁹ postq̄ cib⁹ vb ore ad fūdū stoma ci missus fuerit: melior ē. vt iqt aui. sir⁹ figuraqȝ dormiēdi meli or salubriorqȝ a medicis pbat: q̄ sup dextrā ptē ī pria sōni ho ra dormit: atqȝ exinde leue post tps ī leuā deuoluimur: magno eni. comō eē somn⁹ sup leuaȝ credit: ppea q tali sōno epar sto macū ꝯprimat: qd sane ab aui. ꝯfirmat. i3. 3. trac. 3. cap. 5. demū post longā ītercapedinē ī dextrā reuoluimur: vt feces ac cib⁹ ī feriora petūt. atqȝ meli⁹ expurget colera: sōnū nobis magis ad uenire ī dextro latere qescētib⁹ scribit aristo. 6. pbl. pbl. 5. a su periori snia nequaq̄ discrepat aristo. si ei⁹ scripta ad alexā. ma gnū ī libello de secretis secretoꝝ ppēderis. Nā igt o alexāder: cū vo refect⁹ fueris. īcede sup molia strata. atqȝ ī his tēpate dor mi: ⁊ vna hora sup dextra ī reqesce. exīde ad sinistrā reuertet. totūqȝ sōnū sup eo pfice: lat⁹. n. sinistrū cū frigidū sit calefactio ne īdiget. Nō ē tñ oib⁹ hic dormiēdi modus pmittēd⁹: cū epa te calido existētib⁹: dextri lateris reqes pl'imū obsit. ppea q hu iusmōi situ epar pter mōm discrasiaȝ calidā patit. atqȝ ea imo derata colere quātitas gignit: qua multa nr̄is corpib⁹ accñtia adueniūt: pleriq̄ medici ꝯsueuerūt: qb⁹ farmata ppinauere in iungere. vt ī dextro latere iacerēt: quo ex farmaco dissoluti fu mi ad singulas quascūqȝ ptes cōmodi⁹ penetrēt: vbi vo medi cina qes sup sinistro qescēdū suadēt: vētrē fluxibilē hñtib⁹ qes sup sinistro comoda ē. sōn⁹. n. vel accubit⁹ sup dextrū: cibi a sto maco discensuȝ velocissime efficit: asserēte hoc aui. i3. 3. trac. 3.

cap.9.qb⁹ stipticus venter extitit aliomō:qes ē admittēda.hui⁹ rei ōriam mouet cōci.q̄ ē.123.p virib⁹meridian⁹sōnus subterfugiēd⁹oib⁹ē:eo nobis graues morbos parāte:hūc euitare co monemur:ab aui.3.p̄.doc.2.cap.9.vbi īqt.dormire de die malū ē:generās egritudies corrūpēs colorē:grauās splenē.ventrē laxās:segnitiē faciēs.apetitū deiciēs:apost^a.generās.ac febres. cito.n.īterrūpit.ac nām stupidā reddit.de meridiano sōno inqt rasis.25.ꝯtinētis ca.3.col.10.eo colorē citrinū effici.huiuscemodi miridianū decubitū memorie plurimū obesse.testat aui. pria.3.trac.4.ca.14.nocere ēt paratis ad asma.Idē.10.3.trac.j. cap.40.scribit.quo circa vnquaq; pbań ē.hyp.2.pnost.ii.eulogiū.quo īqt.somnū ꝯuenientē ac nālez esse q noctē nō effugerit:diēq; nō īpedierit.hūcq; laudabilē:ei vo ꝯriū prsus īprobādū.siqs aūt meridiare ꝯsueuerit.Ab hac sibi ꝯsueta dormitiōe subito repenteq; minime recedat.hoc.n.obesset.ppea q ꝯsuetudinē alterā nām eē:ad alexādrū scripsit arist.ppea pluries interp̄tati sum⁹repētinas mutatiōes ab ipa nā tollerari nō posse. qd ab hallj.3.teg.ꝯmē.53.comemorat.his igit q huic sōno cōsueuere hec q̄ subscribunt.obseruāda nō ab re suspicamur.ī p̄mis.vbi meridiādi necessitas adsit.fenestras.vniuersaq; spiracula ꝯcludi debere teneo.quo tenebris ⁊ loci opacitate. somno celeri⁹occupemur.ac meliuscule.dormiam⁹.hisce locis tenebrosis:somnū qetēq; iucōdiorē meliorēq; pfici scribit aristo.6. pbl.pbl.7.cur aūt lucidis pspicuisq; locis.minus dormire valeam⁹.rō hec ascribit.ppea q simile quodlibz sibi sil'e affectat. spūs calorq; nr̄ ītim⁹hō:geneitate affinitateq; cū luce p̄grādi ad exteriora ipsi⁹lucis desiderio pdeunt.ī sōno aūt opz ipsos spūs calorēq; natiuū intro ab exteriorib⁹ꝯpelli:q̄ sane snīa.ab hyp.5.epid.32.desūit.dormir sup lecto p̄duro.subdiuoq; p̄ter ꝯsuetudinē corp⁹idurat:vt scribit hypo.2.regi.acuto.51. sōno p acto capitis pectio pr̄imū ꝯuenit ī regie vite.huiuscemōi nāq; capitꝫ a pectie expurgatio iuuās ē:ac senib⁹ pprie ꝯferre creditur.qua de re ea multotiēs ī die fieri dꝫ quū vapores ad supiora attrahat:atqꝫ aptib⁹occuloꝝ dimoueat.qd ab aui.3.3.tra.4. cap.de cura debilitatis visus describit.idē aristo.ī libro de secretis secretoꝝ placuit.sup ventrē dormire digōni mixꝫ ī modū

cōfert.calore inato intus retento:huiuscemodi tñ dormiēdi figura.calidā totius cōplexionē.vel stomacū calidū habentib⁹: nequaquā approbat.ne stomaci cōpressione ledant: eandem abhorrere debēt:difficultate anhelitus laborātes.licet debilitati digestiue ꝯferat:supine dormire aut cōquiescere:ꝛ si mēbris totiq3 corpori quietē pbeat:eius tamē abundantia visu3 cominuit.renalesq3 lapillos generat.qd.25.cōti.cap.2. legimus.necnō etiā ab ipso rasi in tractatu de pseruatione ab egritudine lapidis.cōdemnat etiā talis somni species ab hypo.j.pnosticorū.18.nec īmerito detestabilis est damnandusq3.huiuscemodi somnus.qñquidē eo corp⁹ad inumeras egritudines grauesq3 morbos disponitur. qualis sunt apoplia freneſi incubus q̄ simul cōplerisq3 alijs.iō nūq3 supfluitates quib⁹ad palatū ad nares ꝛ ad cōsuetos meatus iter īterdicit.ꝛ ad posteriora delabunt:que snīa ipsius Auic.est.qui ergo apoplexiā epilepsiāq3 pati paratus est.nequaquā supine dormiat.laborans catarro a capite fluente: talē etiā quietē abhorreat: qñquidē verendū ē. catarralē materiā in pulmonē distillare.ꝛ ventriculos etiā ipsi⁹ cerebri repleri.sub solarib⁹radijs somno frui:dormiente3 facit incidere in subet.vt scribit Aui.j.3.trac.4.capi. primo somnu3 interrūpere. valde incomodū esse credit.ppterea ꝙ natura3 a digestione cessare facit.etenim cibus nedū in stomaco sed ī toto corpore melius ī sōno digerit:vt a gal.4.de accidēti ꝛ morbo cap.vltio demostratū fuit.quibus renes calidiores existūt. lectulū nō nimis molē habere pcurrēt: idq3 ēt estiuis horis oībus pcurādū est fieri.exacto sōno supfluitates vniuersa q̄ corporis excremēta secernere salubre ē:q̄ res nō solū in supfluitatū comuniū egestiōe ꝯsistit:sed ꝛ tussi nariū expurgatiōe sputo manuū lotiōe capitis perura dentiū fricatiōe pficit:dentes fricare nō ē qd paruifaciam⁹: aut nos pigeat.ppterea ꝙ dentiu3 īmundicies fetētis anhelit⁹cā ē.pterea adētib⁹īmundis vapores ad cerebꝝ offerunt.qb⁹ip3 cerebꝝ pturbat. sūmo igit studio grādiq3 desiderio supfluitates ille eijciēde sūt:vt his expulsa bona corpis valitudo sustieri possit:supest hoc loco de isomnijs nō nulla delibare q̄ ꝯseruāde sanitati pnosticādisq3 futuris egritudinib⁹plurimū opitulant:q̄ sane egritudines accide-

rẽt:nisi aliqua arte medicamieq̃ʒ succurraẽ.q̃ hic lr̃is mãdamꝰ a preclarissimis medicis p̃sertimq̃ʒ a Gal.ĩ trac.de dignotione eorũ q̃ habenẽ in somnijs:accepimus:insomnia corpis dispõnẽ vbi frequtẽter eueniãt qualis nã sit indicant. in his tñ nõ nulle regule oďseruãde sunt. ĩ primis qbꝰ talia somnia ꝯtigũt. nequa quam:mala comederint cibaria:cerebrum virtuteſq̃ʒ suas im- pedientia atq̃ʒ perturbantia.proximum vero est vt cibaria.non ad calidum frigidum humidum siccumq̃ʒ declinent: quibus in ventre seu in stomaco existentes.huiusmodi fantasmata fa- cere in somno contigit.quãquam corporis dispositio illis mi- nime attestetur.tertium in his obseruatu dignum est.ne ea no- bis in somnijs appareant.que quottidie magna cura ⁊ indu- stria a nobis perficiuntur . his animaduersis ex somnijs ista ꝓnosticabimur:vbi igitur aliquis in somnijs succensos ignes. volantes aut velocissime currentes vel aliqua sursum tenden- tia viderit: coleram conijciemus. si vero fumus caligo dense tenebre resq̃ʒ nigriuscule ⁊ reliqua huiusmodi conspiciantur. colera nigra infestari hominem diudicabimus. ac si cuipiam nix imbres grando pruina flumina in somnis offerri videan- tur.hunc flegmate:laborantem censebimus.si vero rubicundo colore infecta distintaq̃ʒ in somnis intueatur.aut se in lauacro sanguine pleno lauari ĩsomniauerit egritudinẽ sanguineaʒ hũc hoĩeʒ subiturũ ꝓnosticari poterimꝰ.futuris nobis iminẽtibꝰ p̃ sagitis egritudinibꝰ vnicuiq̃ʒ elaborãdũ erit:ꝯueniẽtibꝰ medica minibꝰ supfluẽtẽ viciatũq̃ʒ humorẽ educẽ.aut eo humore corpꝰ expurgare quẽ aptũ ad parãdũ morbũ eẽ medici discufferit.at q̃ʒ ꝓculdubio bona corporis habitudo illesa cõseruabiẽ.

De Coitu. Caput .5.

Summꝰ oĩuʒ reꝝ opifex:hoĩem dissolubili mole cõ flatũ a tq̃ʒ elemẽtoꝝ ad loca ꝓp̃a atq̃ʒ a natura rerũ magistra sibi destinata: ꝯtinuo desiderio morti de- putatũ eternũ ꝑpetuũ:vt loquaces affirmaueẽ phĩ: redditurꝰ:coituʒ hoĩbꝰ efficiendũ instituit.cui sententie proxi- mum est. illud haliabbatis.5.theorice.36. vbi inquit. natura

coitū in animali cōstituit.generandi causa.vt inde animaliū species permaneret:ac eorū generationis cōtinuatio cōstaret. ne forte si generatio itercidatur:aliqua species aialis intereat.substituunt in locū pereuntiū:que in dies generant:ad hoc plurimū attinet q scriptū est ab Auer.2.de aia.34.dicente: sollicitudinē diuinā cū nō potuisset hoiem scdm indiuiduū facere vt pmaneat.misertā hois fuisse dando ei virtutē ex qua possit fm speciē permanere.candē sententiā scripsit Arnaldus de villa noua.in libello suo de coitu cap.j.ysac etiā.9.viatici inquit.deū in coitu admirabilē ac ppe inseperabilē delectationē constituisse:ne fortassis habominatione coitus generatio destrueret: hinc aialia delectatione magis ad coitū cōmouent:teste arist.4.pble.pble.15.Aui.ēt.20.3.ingt:qd delectatio vocat ad spermatis emissionē:quā ob rē Arist.nō imerito palegato pbl. qrebat.cur coitus delectabilissimus sit.Hac igit coit⁹ delectatione incredibili necessitateq pspecta.nō absonū aut irrationabile esse duxi:somni vigilieq caplo coitus sūmā apponē. quō id fiat:ex doctrina gal.i.2.de sani.regi.ibi dicētis:qd si sanitatē volumus optime custodire.incipiēdū est alaborib⁹:exinde sequatur pot⁹ z cibi deinde somni z vigilie.post assuetis rei veneree venerea libido:hecq oia moderata eē debere cōmonet.ad salubrē corpis habitū seruādū:coit⁹ plurimū attinet atq pdest:si post somnū:z aliquātulā digestionē celebret:neq bis admittatur coitus:vbi a natura ad ipm irritamur atq inuitamur qñquidē sperma supfluitas est ordinata:atq a natura expulsioni pparata.sicut alie supfluitates: differt aūt ab alijs excremētis. q ipm in se iuuatiuū est:vt ānotauit Auer.6.col. cap.7. z trusian⁹.3.tegni in.17.comē.quū igit sperma sit supfluitas vtilis z vltimi nutrimēti.teste arist.j.de gñatiōe aialiū.18.q digō.4.icipiēt fieri i venis capilarib⁹:aqb⁹ nutrimētū ad mēbra resudat: supfluit:neq ea idiuiduū idigeat.qpq spēi necessariū existat:vt q eis supfluitas nisi resecet corruptiua fit nature.excernēdū fore sperma vt bona sanitas pseruet:facile cōstat.q ipm sperma supfluitas sit: vt habet ab haliabbate.5. theorice. 36. z ab Auer.2.col.ca.x.col.2.hali: vo.3.tegni.35.ingt aggregat i corpe ex spermate supfluitas q nisi coitu expellat: in corpe coartat:

atq̃ ex ea male egritudines generant̃:hac ob rē gal.6.interio-
rū ca.4.designis passionū matricis dicebat.diogenē sapientissi
mū coitu semꝑ vsum fuisse:quasi aĩaduerterit nocumentū suo
corpi fieri:si ab ei⁹ emissiōe nimiū abstineret:ad hac rē nequa-
quā credēdū est:coit⁹ dulcedine iductū fuisse:fert̃ de eo: qñq̃
meretricē:acersiri q̄ cū diu moraret̃:pudenda perfricās seipm
polluit.cū q̃ meretrix aduenisset inqt.qd volui manus mea fe-
cit:hinc arbitrari debemus:rē venereā agrauissimis viris volu
ptatis delectatiōisq̃ in ea ꝑcepte gratia nequaquā fieri.seu po
tius supfluitates emittende rōne gal.inquit.⁊ arbitrat̃ reliqua
animāua ab hoīe nō delectatiōis sed expellende supfluitates
desiderio ad coitū incendi:si quidē natura nō minus aĩalia ad
emittēdā spermaticā supfluitatē ꝓpellit:vrgetq̃: quā ad eijciē
dū stercus ⁊ vrinā:quo circa arist.4.ꝓblematū ꝓblemate.16.
querit:cur coitus ad egritudines quasdā a flegmate genitas
conferat:eiusq̃ dubitationis rationē hanc inter ceteras autu-
mat:q̄ simul cū materia spermatica: superfluitas flegmatica
egerit̃:de coitu.ꝓterea fert̃.si fiat in hora quā sequit̃ supfluita
tū euacuatio:corpus aleuiare:atq̃ ipm ad augmentū ꝑparare:
hoc etiā existimauere medici:vehemētissimā cogitationē dele
ri:audaciā addi:irā superfluā supꝑmi:melancolie plurimū cō
fert:morbisq̃ a colera nigra ꝓgenitis:quū fumum spermatis
aggregatū ad partes cerebri ⁊ cordis expellat: ꝓdesse ēt pluri
mū cognoscit̃:doloribꝰ renū repletoꝝ.flegmaticisq̃ egritudini
bus:eisq̃ ꝑsertim hoībꝰ qbꝰ inata caliditas fortis ē:q̄ sperma-
tis exitu minime destruat̃:coitu ēt materie apostematū adigui
na ⁊ testiculos genitoꝝ abscindunt̃.eodē coitu:vapor fumosus
in corpore existens subducit̃:vt voluit aui.20.3.ca.10. ⁊ haliab-
bas.5.theorice.cap.36.iquit:si qspiā coitu modeste vtat̃. ab eo
cogitatōes cedunt:ire deseruescit:melancolice passioni ꝓdest:
multitudiniq̃ somniorū medet̃.appetitū instaurat:fortiorēq̃
efficit.si vero a coitu abstineamus.corrupto spermate fumi ex
tollunt̃ ad mēbra principalia:varias passiones inducentes.de
eo inquit rasis.4.ad almansorē cap.17.qd is repletum corpus
alleuiat:animamq̃ hylarem letabundamq̃ prestat:leuitatem
q̃ ei⁹ adauget.irā quoq̃ sedat.cogitationē remouet plurimū

etiā ꝯferet. amore captos. atq; eis q̄ ꝑ amore adeo cōburunt. vt fere ad mortē deueniāt. nā si coitu multotiens vtant̄ l3 quā diligūt nō potiant̄: furibundus tn̄ amor demulcet̄. atq; deponitur. coit⁹ ēt caput sensusq; leuiora efficit. coitus cōmoda plurima refert cōciliator: differentia. 124. cu3 inquit. hominē alacriorē: audatiorē: minus irascibilem fieri: minus cogitantem. ingeniosiorē3: grauioribusq; moribus illustrari: corpe leuiore fieri. melius dormire. natiuū calorē experge fieri. virtutesq; vniuersas corroborari. coit⁹ abstinētia quā plura nobis icomoda adueniunt. tristes efficimur: corpus aggrauat̄. eiusq; dimissione pollutio frequēs accidit. ex nimia spermatis abūdantia. quā simul debilitas stomaci insequit̄. abstinētes ēt a coitu in priapismū decidūt: teste gal. 6. iterioꝝ capi. vlti. col. vlti. vn̄ virile mēbrum ꝑter modū adauget̄. qd̄ qdā suo familiari cōtigisse memorat. ibidē Gal. qui se diu a coitu abstiuerit. ꝑter ꝯsuetudinē. spermatis cumulatione vapores mali ab eo elati generant̄: q ad cor ⁊ ad cerebrū atq; ad alia mēbra principalia cōscendentes eoꝝ sanitatē ꝑturbāt: egritudinēq; generant: quo fit vt humores nr̄i corpis in veneni naturam cōuertant̄. venenosaq; ac mortifera accidētia in nobis ꝑducunt̄: quēadmodū cap. ꝑlegato a Gal. describit̄: fiunt enim ex his viciatis humorib⁹: i naturāq; veneni ꝯuersis: sincopis tremor cordis spasmus retentio nimia anhelit⁹. matricisq; ꝑfocatio. vn̄ gal. testat̄. se quosdā agnouisse: q pre pudor̄ veneratiōeq; coitu se se ꝯtinētes algidi facti sunt: atq; ex his nō nulli in tristiciā falsas ꝙ prauatasq; cogitatiōes iciderūt: alij melancolici facti sunt: alijs digō appetitusq; cōminuti fuerūt. ibidē asserit se ēt cōplures nouisse q vxoris angustia coitu abstinētes quo sepe vti ꝯsueuerāt: defectionē appetit⁹ ꝑpessos fuisse: atq; modicū comedisse. cibū i eis nō bene cōcoctū fuisse: qd̄ si multū comedissent: vomitu eiciebatur. idē inquit ꝙ dum semel sup his plurima cogitaret. queda3 vidua mala accidētia patiēte: ex vulua superius eleuata qd̄ ab obstetrice fuit indicatu3. ei pessaria fortia adbiberi iussit Gal. quorū imissione caliditateq;. ac manus intremissione vulua ꝓpter consuetudinem delectationēq;: in coitu olim ꝑceptam obtremere incipit. atq; ab ea humor quidā grossus exiuit. atq; ab

antelata passione quieuit: sperma igit͛ si sit ex mala materia: si nō exierit: nocumentū deterius efficiet. quā menstrua. ideo mulieres vidue. menstruis exeuntibus. ⁊ spermate ꝯstricto nimis patiunt͛: huiuscemodi quidē accidentia. vt plurimū viduis virginibus religiosis casteq; degentibus accidūt. quo circa in eis itolerabiles egritudines ac mortales generant͛. plusquā ī alijs. etenim ex ispermatis corruptione: ꝓfocatio matricis accidit. id q; potissimu; atq; frequentius mulieribus a coitu remotis accidit: quod ab Aueroi. 3. col. 19. ⁊ a Galeno in libro de gynecijs hoc est de passionibus mulierū: comemoratur. inquit enī; Gal. q͛ matricis dolor viri abstinētia cōtingit. q͛ viduis virginibusq; euenit. Auic. vero. j. 3. trac. 5. capi. 8. inquit. aliqñ in vasis seminalibus aggregari ac corrūpi sperma. infrigidari atq; ī malā qualitatē verendā ꝯuerti. exquo epilenticus morbus efficit͛: q₂ aliquis ita incredulus: atq; mobilis esse posset: vt nollit credere ex spermatis retentione: tot tantaq; fieri nocumēta. iō gal. in libris interiorū loco adnotato: cōtra huiusmodi hoīes exclamat. multaq; eis exempla adducēs inquit: q͛ ex parua qualibet materia: in aliquo loco cōclusa: nocumentu; toti corpi infferri minime credunt. haud eorum reminiscuntur: que morsu aranee cōtingunt: exiguū quidem valde venenū est. ac angusto foramine ꝓgrediens. adde morsum scorpionis longe deteriorē: canisq; rabidi dies multos delitentem. hoīemq; tandē ad mortem perducunt: contactu etiā vnius piscis turpiginis nuncupati. qui tante virtutis est: vt si manu cōtangatur. alteratione ad manus delata. cōgelationem prestat in toto corpore: quod etia; Rabi Mose in. 23. suorum āphorismorum particula scripsit. quam ob rem existimandum est: sperma retentum multu; nocere. vite bono regimini: atq; id circo bene scriptū fuisse a Rabi Mose in. 9. suorū āpho. particula credo. eorum scilicet corpora qui coitu vti consuevere: atq; ab eo defecerunt refrigerari. ⁊ ad motum tarda effici: ac eorum quibusdam memoria praua. timor sine causa efficitur. atq; pestem contigisse refert. huiuscemodi q; omnia. corruptionem retenti spermatis sequūtur malos enim fumos generat. atq; retentum sperma in naturam veneni conuertitur. vt auic. 3. p. tractatu. 5. capi. 8. scribit

ideoq3.xi.3.tractatu.4.cap.16.ab antiquis philosophis vuluã cõcipẽ desiderantẽ: animali assimilauerũt. aiuntq3 ea3 toti corpori nocere.nisi desiderata dilectaq3 inueniat.idq3 adiuino platone ↄfirmatur.quũ dicat ventriculi qui vulua dicunt: cũ animati ⁊ cõcupiscũt:⁊ desiderant filios producere.si aũt diu permãserint.ꝙ fructũ nõ ferant:angustia efficiũtur.nequeuntes loco vno cõsistere.suo enim motu spiritũ vias oppillant: anhelitũq3 corrũpunt.hinc mulierib⁹ varia diuersaq3 accidentia fiunt.mulier enim pariens atq3 grauida facta. minus languet: vt inquit Aui.xi.3.tractatu prio cap.8.hoibus coitus comendatur. p̃sertim iuuenibus:siquidẽ apernicio sis nocumẽtis euadant.vt ab Auic. prio cantice.153.scribitur.Gal.aũt in libello de dignotione eorũq3 in somnijs fiunt.inquit.re venerea vti debent:q spermate abũdant.atq3 ita in ea exercendi sunt hoies ne tamẽ aut grauetur aut aliuietur nimiũ corpus:ex coitu imoderate facto nocumenta plurima ⁊ anime ⁊ corpori adueniunt.violent⁹ igitur coitus sũmo:errore vitandus est cunctis hoib⁹:ꝑpterea ꝙ eo nimio corporee vires amputantur:atq3 in extremã senectutẽ ꝓcipitamur.vñ de illo dicit cõciliator:qđ coitus imoderat⁹ vitã abbreuiat.senectutẽ accelerare facit.intellectu3 sensum vniuersasq3 corporis virtutes iminuit. calorem spiritũq3 corrũpit. motiuos neruos dissoluit:atq3 ꝓpe articulos.⁊ ãchas. atq3 vniuersaliter omnia membra:presertimq3 oculos.cerebru3 stomacũq3 debilitat.ex eo omnẽ dispositionẽ prauã corpus aquirit. ⁊ ad sũmum animã dissipat.corrumpitq3 totum corpus. quam ob rem Aristo.4.problematum problemate.2. inquit:cur plurimo coitu vtentiu3 oculi manifestissime compatiunt. quia coitus est res oculo nocibilior:vt ãnotauit Aui.in.3.fen.3.tractatu prio cap.5.compatiuntur etiam anche.vox acuta in grauẽ vertitur.incipientibus vti coitu.vt.7.de natura animalium colligitur:abstinentibus vero econtra. ex graui in acutam cõmutatur:ꝙ ab Aristo.5. de natura animalium cap.14. affirmatur. idem a comentatore Alexandrino tertio epidimiaru3.7. vocis raucitas iuuenibus accidit. quãdo coire incipiunt: tunc enim inouatio natureq3 alteratio efficitur. virginum matrix coire incipientiũ. inflat ⁊ perturbatur.pilosus homo ex nõ pilosofit

spermatizantia corpora: sicciora et rarioraque fiunt: quod ab Aristo. dicitur: proble. 4. eiusdem parti. 6. quoque eiusdem parti. queritur aristo. cur homo coiens maxime omnium animalium resoluatur: inter alias rationes hanc adducit: vel scilicet fieri. quia homo plurimum sperma effundit: sui corporis proportione. eiusdem parti. proble. 11. querit cur quum primum incipiunt posse coire corpora fetent. que minime antea fetebant. idque viris mulieribusque fieri scribit: ob id aristo. libro de secretis secretorum ad alexandrum inquit: o alexander noli appetere quod corruptibile caducumque est: quod que nobis cito derelinquendum est: diuitias imortales appete: vitam immutabilem. regnum eternum. perdurationem gloriosam: cogitationes tuas in bonum dirige: gloriosum virilemque semper te presta: effuge leonum ac reliquarum bestiarum in suis imundicijs semitas. cogita de futuris et accidentalibus casibus. Quia nescis quid futura dies paritura sit. o clemens ergo imperator: et princeps noli te ad coitum inclinare: et ad mulierum appetitum: quia coitus est quedam proprietas porcorum: que igitur tibi gloria si vicium irationabilium animalium bestiarumque exerceas: crede mihi indubitanter. hanc esse totius corporis destructionem: viteque abbreuiationem: virtutum corruptionem. legis transgressionem: atque hec preter incomoda: femineos parit mores ac plurima ex eo nocumenta sequuntur. vnde seneca in epistolis monet: voluptates esse precipue extirpandas. que latronum more nos amplectuntur vt strangulent: ciceronem si audias hoc vitij genus abhorrebis. inquit enim. luxuria impedit consilium. atque vt sic dicam oculos perstingit mentium: inimica est rationi: atque nullum vult cum virtute habere comertium. preterea voluptas omnis penitentie plena est: quare non ita appetenda est: narratur ab historicis demosthenem querentem vt meretrix quam amabat: ei consentiretur. dixisse respondisseque scorto postulanti centum talenta: tanti penitere non emam. ex quo responso: subduci potest: eum cognouisse inseparabiliter voluptatem luxuriamque penitentiam sequi: plurima igitur animaduersione dignum est: ne quis superflue coitu vtatur: eo enim velocissime in debilitatem incurret: appetitusque destructionem consequetur: oculorum pariter concauitatem: vt. 4. ad almansorem dicitur. aristo.

etiam inde causa longitudinis et breuitatis vite inquit. frequē-tātia coitum multoq3 spermate exuberantia cito senescere. sperma enim superfluū ampli⁹ desiccat emissu3. qua de re mullus equo et asino vite longioris existit: mares si coitū frequentēt: femellis vite breuioris sunt. queadmodu3 passeres masculi femellis suis minus viuunt: eorū vite spaciu3 annū minus excedit. si quidē in eorū gutture nigredo que in autumno: in eis videri solet: nō apparet: memoratur esse animal quoda3 ꝙ postquā generauit moritur. hec ab Aue. j. cantice. 156. eunuchi etiā longioris vite coit⁹ dimissione dicunť. et castrati q3 nō castratos longitudine vite excellunt. vt sentit Auer. in auspicatione trac. de causa longitudinis et breuitatis vite: nimio coitu stomacu3 in digestione deficere creditur. si quidē nimio motu et agitatione. pinguedo vel adspes stomaco vicina liquefit. atq3 dissoluitur. iter quas zirbus adipinus cui⁹ auxilio digestio multu3 ꝑficitur. quod palne cōstat ex gal. 4. de vtilitate particularu3 ca. 9. hoc affirmante exemplo: militis in bello vulnerati. qui extracto sauciatoq3 adipe zirbino conualuisse fertur: ac nūquā cibū escamq3 optime potuisse cōcoquere. hec res medius fidius cōfirmatur. ex problemate. 17. 4. particule. vbi querit Aristo. cur venter coitu frigescit exicaturq3 inquit: id Aristo. effici: quia calidū in coitu expellitur. 21. problemate percōctatur cur. na3 coeuntes maxime exsoluūtur. atq3 vt frequenter infirmiores fiūt. etč. vtrū propter id ꝙ oībus: expurgatio est sperma: q mox subscribā coitu3 cōsequūtur. scilicet ꝙ eo corpus exiccatur naturalis virtus iminuitur atq3 ob id corpus infrigidatur qd a Joānitio dicit: Cornelius celsus ca. j. inquit. coitus: neq3 minus cōcupiscendus neq3 minus pertimescendus: rarus enim corpus excitat: frequens exsoluit. cum autem frequens non numero sit: sed nature. ratione etatisq3 et corporis ratione dr: his plura premissus auctor eleganter enumerat. que omittens. Auicenam in tertio de animalibus capitulo vltimo. adducā dicentem: spermate ab homine exeunte: multum corpus discolorari: ac multo magis debilitari: quam si quadragesies exiret de suo corpore sanguis tantus. quum sit res habilitata in membra transire. est enim emissio pure naturalis caliditatis. si quidem sperma

ex claro puroq₃ sanguine generatur. quo precipua principa-
liaq₃ membra nutriuntur. quod haliabbati. 5. theorice. 36. pla-
cuit. Gal. autem 5. de simplici med. distinctione sexta. cap. scdo.
prope finem inquit: substantiam spermatis non generari nisi ex
substantia bona atq₃ iuuatiua. cumq₃ his ꝛ ipsa spiritualis ꝛ
multi spiritus existit. 14. de vtilitate particularum capi. decimo.
inquit: materiam spermaticam vitali spiritu plenam fore: atq₃
ideo dicebat Aristo. primo de generatione animalium capi. 18.
modicissimo spermate egrediente dissolutionem imbecilitatem
manifeste consequi. detestabilem coitum euitandumq₃ faciunt
verba Auic. primo cantice. 156. dicente. multum coitum corpus
debilitare. atq₃ ob eum nos varias nocumentorum dolorumq₃
species hereditare: ibidem Auer. in comē. inquit. coitus abbre
uiat valde vitam: facitq₃ eā celeriter ac breuiter terminari. Rabi
moses in. 7. suorū āpho. particula vult. frequentantes coitum
debilitari. cū eo taliq₃ coitu totum corpus euacuetur. humores
spiritusq₃ educuntur: ꝛ ei comes est quedam delectatio. qua so
la potissimum principalis virtus extinguitur atq₃ cōminuitur:
nimio coitu corpus exiccatur si quidem egresso spermate: vita
lis fortitudinis fit emissio: vt vult comentator alexandrinus. 5.
epidimiarū. 25. vbi homo modū coitus ꝑsus excesserit. neces-
se est: testibus atq₃ spermaticis instrumentis materiam attrahi.
que in nutrimentum membrorum principaliū: parata est conuer
ti. qua emissa sanguis attrahitur. quam ob rem quāplures vi-
dimus hoīes coitu imoderato vtentes: sanguinem demū emit
tere qua de re necesse est: virtutem debilitari dissoluiq₃: vt ha-
liabbati visum fuit: coitum plurimū neruis nocere scribit auic.
scda fen. 3. cap. pmo. Aristo. in ethicis existimauit. in passionibus
venereis laborantū corpora maxime cōmutari. preterea luxu-
ria ꝛ crapula plus occidunt quam gladius. in coitu plurima
considerantur. scilicet etas tempus complexionum diuersitas
ꝛ pleraq₃ his similia: coitum soli adolescentie conuenire nar-
rat. Gal. scdo de regimine sanitatis vbi iquit: labor cibus ꝛ po
tus ꝛ somnus omni etati cōmunia sunt: actus enim venereus so
lius est adoloscentie. qd hac ratione comprobatur: etates enim
anteriores posterioresq₃: vel nullum sperma: vel infecundum

emittunt. coitus p̄terea iuuamenta amedicis discussa adolescē tibus iuuenibusq̄ robustis ascribunt. vnde prio pratice ab ha liabbate dicitur. grandiores inatu nō plurimū esse coitu. assue scendos: seniores aūt ab eodem: debere prorsus abstinere: aui. prio ca tice. 154. macilentis senibus debilibusq̄ coitū interdicē dum sentit: noceret enim hmōi corporibus nō mediocriter ni mia caloris et humiditatis paucitate. suis in corporib⁹ existen te: ob id causam celerime mortis senū credimus. qui iuuenes vxores superduxere. nā vltra debitū suū regimē: sperma emit tunt: quo suorū corpor̄ virtutes exoluūtur: et pereunt: coitum senes dedecere cōprehendimus: ex ciceroniano dogmate. inqt enim: luxuria cum sit omni etati turpissima. senibus tamen p̄ cipue fedissimam fore: coit⁹ vero q̄q̄ iuueni cōueniat: ea tñ le ge admittēdus vt interpollatis fiat vicibus: ne si cōtinuus exi stat: dissolutionē corporis sentiat: imo potius leuitatē: ac placi diorem somnum: teste Gal. 3. tegni. 36. nutrices acoitu arcēde sunt. ppterea q̄ coitu sanguis menstruus puocat̄ sapor odor q̄ lactis pmutatur: qd̄ auer. 6. col. cap. 6. et Gal. j. de regi. sani. placuit: coitus cōueniens aliqñ esse credit̄: in his qui in media etate cōstituti. cōplexionis calide et humide: naturaliter existūt: cū etiam vel ratione consuetudinis: idq̄ ab haliabbate. j. prati ce cap. 10. accipimus: estate aūt p posse coitus euitandus est: eo q̄ ipso calor inatus nimium resoluit: neq̄ appetitui mulierum atq̄ imoderate ear̄ libidini satisfaciendū est: etenim feminarum calor exiguus: sue cōplexionis frigiditas corroborat̄ ab aeris circundantis caliditate: q̄ obrē aristo. 4. pbl. pble. 25. qrit. cur. nā viri estate minus coire valeant: mulieres aūt magis: idē. 5. de generatione animalium: scribit: masculei sexus hoies: ad coitū in hyme moueri: feminas aūt estiuis temporibus. circa rationem superiorē aliā causam adducimus: idq̄ euenire meditamur: q: quū a viris nimio caliditatis estu. res venerea nō celebret̄ aut partius admittat̄: mulieribus ipsis cōsuetudine coitus adeptā. appetitus incredibilis eis facillime insurgit: salubrius veris tē pore coitus cōcedit̄. deinde hyeme estatē vero nequaquā. au tomno vero minime: quum ab haliabbate vidimus prio pratice cap. 10. talia scribente: automno coitus minuat̄: eisq̄ tēporib⁹

quibus graues pestiferiq; morbi terris iminent: atq; presertim dum pestis inualescit. cōplexionem siccā atq; melancolicā habentes a coitu dimoueant. ꝛ si appetitu coit⁹ ventositate i suis corporibus genita incendantur. solent enim hmōi hoies: ꝑter modū coitū appetere: vt ex ꝓble. 30. 4. parti. cognoscit. eo enī; q̄rens. Aristo. qua de re luxuriosi maxime sunt melancolici. id cause in mediū ꝓfert. sc; id fieri: q: tales ventositate nimia sunt oppleti. sperma q̄ ipm ventositatis fit exitus. ebest ergo corporibus qb⁹ melancolia dominat. frequens coit⁹ si quidē eo grosse ventositatis inflatiue plurimū in hypocondrijs generat: vt scribit a Rabi Mose. 7. āpho. parti. rasis. 4. ad Almansorē censuit. corpa sicca a coitu tā quā apestifero hoste sibi cauere debere. eandē sniam cōpleri sunt Gal. 6. regi. sani. col. 5. ꝛ Auer. 6. collectorij cap. ii. quā nec haliabbas ꝑtermissit. cū. 5. theorice cap. 36. hec verba dicat: coitu enim si quis cōplexione sicca existens vsus fuerit: in ethicā icurret: importuna coitus admissio: si sup repletionē fiat. mala est: talis enim digestionē fieri prohibet: atq; in easdē quas motu sup saturitatē facto subimus: egritudines incurrere facit. atq; cū his corpus eneruat. teste aui. de horis coit⁹ cap. 9. a quo ēt prio cantice. 155. asserit: eū podadrā. dolores alios inumerosq; pati. qui coitu sup assumpto cibo vtitur. eūdē que pati siaticā atq; iuncturarū dolores. aut q ex apostematibus epatis aut oppilationibus cōtingunt: nec nō apostemata ꝛ febres. vt Auer. in preallegati textus comēto ꝓponit. vt aūt plene quātū obsit: coitus saturitatē sequēs addiscamus. volo hic cōplures auctoritates eius nocumēta declarantes adducere. i primis aui. 16. 3. trac. 5. cap. i. inqt: coit⁹ post repletionē vermes generat: in eadē fen trac. 3. cap. 6. dicit coitū sup fluum post cibū. ꝑ̄sertim post fructus comestos colicā generare: adducendus est ēt rasis in trac. de ꝓ̄seruatione ab egritudine lapidis inquiens: assiduū coitū ꝓ̄sertim cibo sumpto lapidē generare: coitus multitudo post refectionē tremorē generat: vt. 2. fen. 3. cap. ii. cerni pōt. podragā dolorē iuncturarū. coitu super repletionē facto gigni sent t aui. 22. 3. trac. 2. cap. 5. eodē; similiq; coitu mortē subitā fieri: narrat comētator alexandrinus. 6. epidimiarū. 3. nā inquit virū quendā largiore cena repletum cum

muliere dormiuisse rē q̄ʒ venereaʒ pfecisse. statimq̄ʒ vhemēter respirantē: animā exalasse. idq̄ʒ mulier professa ē: que corā iudice pducta: cū homicidio accusaret: se huius culpe imunem esse asseuerabat: verū hūc hominē sibi mortē itulisse: qui cibis exaciatus: coitū celebrauerit: atq̄ʒ ea de re apopleticus factus obijt: sciscitatus est iudex sup hoc negotio: medicos: an id cōtingere potuisset: qui fieri hoc posse testati sunt: nō minori īdustria coarceri debemus a coitu dū nimiū sumꝰ inanes. ppterea q̄ hoc nocibilius ⁊ onorosius est ipsi nature: īnatusq̄ʒ calor extinguit: atq̄ʒ liq̄facta pinguedie: etica mēbrorūq̄ʒ arefatcio suboritur: a medicis eruditissimis. coitū esse sup modū stomaco nocentē: eiusq̄ʒ dimissionē magis oībꝰ cōferre asserit: inter cōplures hoc ab Auic. i3.3. trac. j. cap. vlti. habet: opportune salubriterq̄ʒ fiet coitus: cū cibus a stomaco descenderit: atq̄ʒ pria scdaq̄ʒ digestio cōpleta fuerint: iāq̄ʒ succedit dispositio in digestione. 3. hoc enim variandū est: ex bonitate malitiaq̄ʒ hominū digestiōis: vt nos cōmonet Aui. 20. 3. nō pteribo locū rasis: plura ad rē nostrā ptinentia cōplectens: eteniʒ ad Almansorē scribēs inquit: coitu nō eē vtendū dū fame vrgemur: aut multo cibo vinoq̄ʒ repleti sumꝰ: vel cū de balneo egredimur neq̄ʒ postquaʒ vomuerimꝰ: aut vētris onꝰ deposuerimꝰ. aut soluerimꝰ. post flobotomiā q̄q̄ʒ aut laborē: a re venerea semoueri dbemꝰ: idē sentit: post multū coitū a labor ⁊ flobotomia abstinēduʒ eē: vbi qs cupiat celerrime rē venereā absoluere: ieiunus coeat: nā ieiuni citius coeūt: vt affirmat ab Aristo. 4. pble. pble. 9. in quo sciscitatur: cur ieiuni celerius coeant: eiusq̄ʒ pble. hanc afert solutionē: id scilicet effici: quia ieiunis pori corporis magis vacui existunt: plenis autē pleni: quā ob rem humiditatē ī sperma exire phibēt. ptere a coitui debemus inherere: vbi sano desiderio atq̄ʒ a natura ipsa ad hoc pmoueamur: neq̄ʒ feq debemus votū libidinemq̄ʒ rei veneree: ex aspectu formose mulieris aut amasie īnatā quāquā difficillimū sit: tunc ab eo se se cōtinere: desiderium coitus illud rectum esse creditur: quod ex spermatis multitudine nō ardore pruritu q̄ʒ solo efficitur: qui bene coire desiderant. prandere largius: atq̄ʒ parco tenuiterq̄ʒ cenare debent: vt in proxima nocte: perfecta sit digestio: atq̄ʒ in cor

poribus indigesta digestis pauciora sint: quod consilium ex mente Arist.3.particula problematum problemate.ii.colligit: siquis coiturus: habeat complexionem frigidam: calidus existat: du3 rem veneream explere contendit: frigiditas enim coitum impedit: atq3 ob id Aristo.4. problematu3 problemate.5. dixisse arbitror: denudationē pedu3 coitui neqnaquā conferre: ebrietas si coire volumus: nobis cauēda est: ea enim coeūdi appetitū delet: carnosi etiā pinguesq3 difficillime coeunt: atq3 hi presertim: qui suprema pinguedine carnositateq3 constant: tum quia habent malam ad huiusmodi rem aptitudinem. tu3 q superfluitas prolifica ad vasa seminaria minus transit: sed omnis pene superfluitas. in pinguedinem cōmutatur. q effici arbitror. propterea q natura sic excrementa permutare consueuerit. hec animaduertens philosophi sententiam primo: de generatione animalium.i8. vehementer approbo: inquit: enim obesa minus seminis habere: quā matie confecta: quā ob rem p̄pingues mulieres atq3 preter naturam crasse existentes: nequaquā cōcipere possunt: his enim matricis os pinguedo obthurat: atq3 priusquā extenuentur minime concipiant: etenim mulieres viriq3 pinguiores minus fecūde: quā nō pingues sunt. multitudine adipis lubricantis: sterelitatem producēte: q Aui. 2i.3. tractatu primo capi.8. placuisse possumus agnoscere: itidem scripsit Aristo. scdo de partibus animalium cap.5. q etia3 arasi nono. cōtinentis cap.4. confirmatur: huiusq3 rei causam fore arbitrari debemus: q3 sanguis qui deberet in natura3 spermatis conuerti: in adipem ⁊ seuū cōuertitur: qui pilis abondāt hi magis in venere3 sunt apti. minusq3 coitu ledunt: eo℞ nimia humiditate a calido cōtemperata. hāc ob rē p̄cōctatur Aristo. 4. parti. p̄ble. p̄ble.3i. cur aues ⁊ pilosi hoīes venerei maxime sint. eandem rem tenet Rasis ad almansorē loco adnotato. ad summum vbi coitum comissuri sumus. medium corpus deb3 esse: vt neq3 repletum neq3 inanitum: nō calefactum infrigidatum humectatum exiccatūq3 existat. totiq3 corpori mediocritas in omnibus insit. quod si vtens eo aberrauerit: paulisper arecto declinet: necesse est. atq3 calefactum prestat: venereis admoueri plenum q̄3 exinantum humidum q̄3 siccum: talis eni3

securius illecebris cupidineis coituiq; potest incūbere. q fide dignū est. quū scriptum sit a Galeno. 3. tegni. 37. que vero hactenus de coitu diximus: aut dicturi sum⁹. his qui matrimonij vinculo alligati sunt. scripta esse volumus: hominibus eni; qui aliu smodi sunt: nequaquā coitus appetendus aut approbandus est: sed video mea superiora dicta posse tali argumēto refelli: atq; cōuinci: nō solum maritalibus sacris astrictus: coitu; conuenire: sed ꝛ quibuscunq; hominibus competere: cum periculu; eis insit: ne spermatis retenti putrefactione: subito moriantur. malis pestilentisq; accidentibus spermatis retentione; ꝯseqntibus: ne igit̃ his rationib⁹ ꝑsuasus quispiam pecet: legēq; nostram trāgrediat̃: talibus obiectionibus respondeo. mortem preligendam esse: quam coitu maculari: melius etenim est vita excedere quā luxurie vicio animam perdere: nam luxuria ꝛ corpus ꝛ oīa nobiscum que hic bona sunt: destruit: coitū re; turpissimam fore: plane comonstratum est ab Aristo. 27. pble. 4. particule: quo querit cur hoīes plurimum pudeat: desideria coitus proferre: reliquorum vero desiderioꝝ nullu; proferre suppudeat. huius pudoris causam opinatur Aristo. q: eaq; nos proferre minime pudet: ad indiuidui permanentiam necessaria sunt: etenim absq; alimento ne quidem viuere possumus: nec sani nec egri existentes: vt a Gal. derminatum est: alimentorum prio cap. prio. quod etiā. 6. de regimine sanitatis excipitur: coitum etiam exposcere faterīq; hominem pudet: quū indiuiduū ꝛ viuere ꝛ permanere possit absq; coitu. facit enim solum coitus ad speciei: nō ad indiuidui conseruationē: in hācq; sententiā locutum fuisse gal. existimo. 3. tegni ea in parte. venereoꝝ vero vsus scđm epicurū: nullus est salubris: coitū ad esse speciei nequaq̄ necessariū esse: dogma auic. insequētes: facile sustinere possum⁹. nā Auer. 2. metaphisice. 15. ei imponit q existimauerit hominē sic ex terra posse produci: sicut mures ꝛ reliqua animantia: que aputrefactione sumūt initiū: luxuriā nobis naturalr̄ inimicā fore: alio signo a pho. 4. parti. pbl. 10. clarissime comōstrat̃. quū q̄rat eo pbl. cur iuuanes mlierē q̄ prio ineūt: re venerea pacta odio ꝓsequant̃. hui⁹ rei vel īgeniti odij cām autumat: permutationē magnā qua nostra coꝛrū puntur

corpora: videmus enim ꝑpter cōmutationem. corpus extendi augumētari pilosuȝ atqȝ durius effici: vocē ꝑmutari: mutatas aīe operationes etiā ex hac re cognoscimus: q̄n̄q̄dē virtus cōcupissibilis rationi minus obedit: atqȝ belluinos mores inducit homo. q fere demens efficitur: sedato libidinis feruore: coituqȝ peracto cū qb⁹ rē habemus: odio ꝓseqmur: atqȝ vehemēter abhorrem⁹. qđ ēt euenit. atqȝ fit legis trāsgressiōe: violatoqȝ virginitatis atqȝ puritatis vigore: necnō ipsius ꝙ supra delibauimus corruptiōe. atqȝ id potissimū in cā esse credit̄. cur feminā cui p̄io admittit̄: mas odit: femina v̄o marē p̄io sibi cognitū incredibili delectatione ꝓsequat̄. conciliator sup̱ hoc q̄sito causaȝ hāc ꝓtulit: masculū enim dicit esse q̄d ꝑfectum. nō orbatū. femina aūt occassionatū mareȝ imperfectamqȝ nuncupat. hec snīa clarius a Gal. 14. de vtilite particulaꝝ. 6. cap. ponitur. ibi inquit ille vir medicorū princeps. femineū animal masculeo sexu imperfectius esse naturaliter: cū autem copulant̄ atqȝ coeunt. imperfectius ꝑfici: ꝑfectū vero imperfici: ob id p̄io phisicorū. 81. dictū fuit a p̄ho. feminā appetere virū. ꝛ turpe bonum: sicut materia formā ꝯsiderat: nulla feminei sexus extat species: que magis equa muliereqȝ coitū appetat: turpe igit̄ inquit albertus. 3. de aīa nobis est: abijcere regimē superioris ꝛ induere regimē inferioris: ꝙ nobis cōmune est cū bestijs. hoc vitiuȝ nō esse nobis tantopere insequēdū. monstrat fetor: quo ꝓpter illud sordescimus atqȝ male olemus. nā sicut mare motu soleqȝ incalescit ac fetet: sic luxuriosorū corpora. sua cōcupiscētia ī ardesunt. peractaqȝ libidine fetent. ab eo facile vitio coercebimur: si appetitui rō subsit: qđ sane hoī fiēdū ē. si qdē inquit. in ethicis. Arist. nobis elaborādū conādūqȝ eē. vt cōcupissibilis nostra virtus: rōnis imperio subiecta sit: sec⁹ eniȝ fieri nō min⁹ incōsentaneū. quā ancillā dominari. dominā qȝ ancillari: īcōsuetū irrōnaleqȝ existit. in hmōi rē seuerinus boetius in p̄io de consolatione philosophica. metro. 2. exclamat. Heu quam precipiti mersa profundo mens hebet. ꝛ propria luce relicta tendit in extremas ire tenebras. detestabilem coitum faciunt non nulla que ab ipso fiunt incommoda. interque balbucies. nam eo balbutinetes propter inordinatum motum fiunt

hoies.quã ob rẽ ꝙ homini ꝓpriũ est. deperdit. etenim vt inqt Arist.5.de generatiõe aialium.7.oratione solus hõ vtitur. neq3 hoi qcquã nobilius aut cõuenientius ẽ:quã loq̃ ⁊ rõcinari. vt scribit Gal.ĩde morib⁹liquidis cap.3.Quũ igit tot tantaq3 nobis a coitu pericula morbiq3 imineant. deũq3 summum pa é tẽ nostrũ.ꝙ nephariũ est:offendamus.ad quẽlibet attinere cen seo.hoc vitij gen⁹. atq3 reliqua delicta ꝑ virili ne comittat̃ eni ti.Qđ ꝓculdubio facillime fiet.si tpe quo luxurie stimulis in cendimur.atq3 venereis illecebris.elicimur.mortis future.me moriã menti nostre obijciamus. atq3 ab hoc seculo ad equissi mi iudicis tribunal.nobis comigrãdũ fore.ꝓponat̃ oculis dies vltimus.succurrãt aĩo flagella.diuersorũq3 tormẽtorũ modi.iu dicij dies horribilis.eternos ignes stridoresq3 dentiũ ĩ ĩferno. ꝑtinacibus peccatorib⁹.paratos reminiscamur.neq3 verẽdum est.quin his meditatõib⁹:vniuersa crimina.nos a celesti patria diuertentia delinquamus.vnũ tñ hoc dixerim.ex theologorum sentẽtijs exceptũ:nõ horũ suppliciorꝫ terrore deũ nobis colẽdũ suaq3 mandata rectissima obseruãda.Quũ oĩa bona hoĩ diui ni amoris gratia.peragẽda sunt.ista postremo loco atq3 ĩ calce capĩi delibata. tibi princeps illustrissime scripta esse nõ velim ꝑsuadeas:quũ eo sis ingenio.vt potius mihi atq3 alijs consiliũ prestare possis:quã a me consuli.expeditis que ad coitus mate riam spectare videbant̃:me me ad accidentium cõmoda nocu mentaq3 cõmemorenda cõuerto.

ACcidentib⁹ animi diuersas ac pene pestiferas egritudines humano generi afficientib⁹. nō minus ad me spectare visuʒ fuit. de his hoc opusculo. quāta posseʒ industria ptractare. atqʒ eoꝝ cōmoda nocumentaqʒ recensere. ab eis sane afficimur: atqʒ in morbos incidimus. ꝑpter inordinatū motū spirituū. qui diuersimode mouent. diuersitatē accidētiū insequētes: qđ ex timore gaudio ira ⁊ tristitiaqʒ ꝯstat: de his agi necesse fuisse gal. auctoritate p͛mo regiminis sanitatis col.3. qui ꝓbe īquit enim: illic: oportere me dicuʒ qui custodire sanitatem debet: studere ne mores animi corrūpantur: neqʒ finis eiusdē gratia. qui aphis intendit. ipsi⁹ anime sanitatē cōseruare: hominēqʒ virtute preditū reddere cupientib⁹. quinimo id a medico fit ne facile corpus egritudinē subeat: neqʒ ab re his medici insudant. qñquidē furore fletu tristitia sollicitudine modū excedentibus: febriū ⁊ aliarū egritudinū principia nostris corporibus inasci cognoscimus. testāte Auer.3.col.capi.25. accidentia aīe valde cordis complexionem permutare: atqʒ his etiam aliquādo homo subito ad mortem peruenit: idqʒ euenire. caloris inordinato motu. in timore sanguinem caloremqʒ atqʒ spiritus ad penetralia referri. atqʒ ad suum principium. scilicet ad cor regredi certo scimus. exteriores vero corporis partes frigesiunt. in ira calor spiritus ⁊ sanguis ad exteriora corporis euolant: huiuscemodiqʒ accidēte naturalis calor magis icnenditur: ex ira timoreqʒ motus cōpositus. p͛dicta diuersimode moueri facit. ī timore pulsus mot⁹ paruissim⁹ atqʒ debillissim⁹ existit. ex verecūdia motū virtutes ipsi⁹ aīe pri⁹ ad īteriora fieri scribit: atqʒ deinde ad exteriora subito ꝯuerti. vbi aūt mot⁹ int⁹ remanēs: ad exteriora minime ꝓdeat: nō verecūdia tale accidēs sʒ timor appellabit: vt hec res facili⁹ īnotescat: verecūdie hic essentiam disponā. verecūdia fit ex cā subita atqʒ inopinata: qua p͛ia calor naturalis ad interiora penetrat: atqʒ ī intimis fortior effect⁹: defensionis gratia ad exteriora prodit. quaʒ descriptionem ponit Gal.5. de accidenti ⁊ morbo cap.5. col.4. deniqʒ omnibus anime accidentibus

cõmune est.teste Auic.2.p̊.doc.2.sum. prīa cap.14. eis spūs aut exterius aut interi⁹ pmoueri:atq₃ hmōi ppulsio aut subito aut paulatim effici dicit:eteni₃ si subito cuiquā timor accidat:morte subita solet opprimi:idq₃ pusillaminis euenire facillius pōt. Quoru₃ anima teste Gal. defecta lassaq₃ mox extinguit:atq₃ suffocat.extinguit.enim frigiditatis dominio.suffocat sanguinis ad sua primordia ⁊ ad cor regressione:vbi calor sanguisq₃ cõculcatus cā festine mortis existit.hoc mulieribus atq₃ hoīb⁹ frigidā cõplexionē habentib⁹.naturalis caloris paucitate plurimū euenire meditādū est.ire aūt vitio nullū vnquā mortuū fuisse scribit Gal.atq₃ ideo hoc fieri arbitrat:qr ppter irā naturalis calor minime extinguit:neq₃ virtus naturalis deficit. etenim ira sanguinē.circa cor incēdit:atq₃ ab ea febris ephimera pducitur. vt placuit Aui.cap.15.de febribus ephimaris:sibi tamē ipsi cõtrarius esse videt.Auic.prīo cantice.157.quū eo loco asserat:irā aīe timorē frigiditatē inducere:que qñq₃ in tantū adauget.donec ledat in vltio: hac in re galeno potius viro experientia pleno assentiendū est:atq₃ auic. litterā corruptā existimo.q̄ patebit inspicieti auer.ibidē interpretationē:nam eo loco de ira verbū nō facit:de timore tamē locutus est:cõstat igit timore infrigidari corpora si galenū intueamur:de virtutibus naturalibus cap.7.col.j.iram vero calefacere supra modū credibile est:idq₃ scribit ab Auic.3.p̊.cap.4.de regimine infantiu₃: ire puocatione īfecta plerūq₃ corpora sanant:q̄ maxime fiet: inata caliditate debili existente: q̄ res galeno placuit. prīo regiminis sa.col.3.,hoc etiam potissimum declaratur: exemplo ab halij posito. 3. tegni.21.narrat⁹ enim quēdā p̄potentē ducē visitasse cuius corpus naturalis caloris paucitate.vhementer infrigidatū animaduertens:hac industria naturalē calorē succendi atq₃ ampliorē fieri studuit.arma in primis vniuersa ō thalamo ducis amoueri iussit:atq₃ familiā vt regē in iram indignationē q₃ pronocaret:iunxit:obtemperatum est his omnibus medico: atq₃ ira dux commotus: sanitati pristine codonatus est: idem fecisse iosephum quendam medicum legimus: qui tito Vespesiani filio membrorum contractionem patienti.assistens:infestissimum regie soboli hostem offerri: adesseq₃ imperauit:

quem amici atq3 languentis affecle. magis ipso regis filio ve-
nenari fingebant: hoc inimici spectaculo: adeo in iram exarsit:
vt inde naturali calore fortiori reddito. salubrem corporis ha-
bitum consequutus fuit. Non pretermittam hoc loco exem-
plum a Ualerio maximo libro primo de miraculis positum.
nam eglem samium athletam elinguem mutumq3 fuisse me-
morat: cui cum victorie quam adeptus fuerat titulus honorq3
eriperetur: indignatione maxima succensus vocalis euasit: con
trarios timor effectos parit. nam timorem patientes: frigidita-
tem tremoremq3 sentiunt: naturalis calor his imutatur: subti-
lis pulsus efficitur: atq3 non nulli quandoq3 moriuntur: atq3
hoc illis accidit: quibus aduersa maliq3 ominis nuncij offerun
tur: cuius rei causa est: calor naturalis: ad originem sua3 redi-
ens: scilicet ad cor: qui ibi collectus extinguitur: atq3 suffoca-
tur: sepenumero etiam communes superfluitates que volun-
tarie de corporibus nostris egredi solent: timentibus inuolun
tarie egeruntur: atq3 huius causam ponit Aristo. 27. particu-
la problematum: problemate. 10. quo proponitur querendum.
cur timentibus ventres soluantur. mingantq3: eiusdem parti-
cule problemate primo querit Aristotiles. cur timentes ob-
tremiscant: huiusmodi omnia ab infrigidatione in timore fa-
cta: produci tenet Aristotiles. nam timentibus calor defficit:
atque contrahitur: hincque: timentibus soluuntur ventres.
fit autem aliquando timentibus sitis: quod in hominibus ad
patibulum seu ad morte3 ductis conspicitur. idq3 scdo eiusdē
particule problemate. querit Aristo. nam proponit: cur metuē
tes nō nulli sitiant: aut illi qui tormenta sunt adituri: cum enim
timore refrigerentur. sitire minime deberent: quum sitis ex ca-
liditate siccitate que producatur: est enim sitis appetitus frigi-
di ⁊ humidi scdo de anima. 28. hanc rem igitur metuentibus
aduenire. ob id credimus: quia caliditate vniuersa in interiori
bus coadunata: sitis producitur: frigiditas vero sola nulla secū
caliditate inata. in exteriori parte corporis manet: demum timo
re magno multa producuntur accidentia. ⁊ egritudines: tali in
primis fieri potest singultus: quia humores omnes ad partes
cordis redeunt: inaniturq3 stomacus ⁊ alia membra: eodem ti-

more spasmū in substantia cerebri fieri scribit Auenzoar p̄mo theisir tractu.15.cap.6. tristicia timor ꝛ ira appetitum aliq̄n̄ destruunt:vt Auic.13.3.tractatu.2.cap.7.terrore timore fletuqꝫ superfluo saltū produci:narrat Auenzoar.2.theisir tractatu.7.ca.17.superfluitas timoris ꝛ tristitie est ex fortibus causis in generatione melancolie:qđ ab Auic.j.3.tracta.4.cap.19.scribit. cognitis his vehemētib⁹ imutatiōib⁹q̄ ab accidētib⁹ aī fiunt:cauēdū est ꝓ posse illa subterfugere.hec.n.corpus quāplurimū mutant alterātqꝫ.operationesqꝫ mentis palā cominuunt:atqꝫ offendunt.rōnalis virtus etenim ab eis obtenebrescit: p̄sertimqꝫ ab ire incendio:cuius causa:feruente sanguine in corde qcūqꝫ rōnis actus ꝯfundit̄:nolo tn̄ p̄suaderi cupiā.irā detrimento esse: q̄nquidē quib⁹ irasci cōuenit.si temperamētū nō excellat:ira nequaquā obsit:inquit enim ph̄us.4.ethicoꝝ.12.nō irasci in q̄bus q̄portet insipiētis est:gaudeū quoqꝫ moderatū cōceditur:subitū.n. malum est.atqꝫ ab eo mors frequenter inducit̄: pusillaminibus p̄sertim corporibus.Quorū plurimos subito magnoqꝫ gaudio defecisse testat̄ Gal.5.de accidenti ꝛ morbo cap.5.que mors hac de causa fit.in maxima quidē leticia calor naturalis spiritusqꝫ ad exteriora cōuolant.exhalatiōeqꝫ plurima spirituū facta.cor ip̄m frigesit.atqꝫ mortē gaudentes hm̄oi hoīes obeūt: hāc.n.patere testatāqꝫ esse arbitror:duarū mulierū exēplo.quarū alterā narrat valeri⁹.9.libro cap.12.de mortib⁹nō vulgarib⁹. nunciata clade ad lacū trāsimenū facta.ad ip̄saꝫ portā filio sospiti factam obuiam:complexu eius expirasse.alteraꝫ vero domo merenteꝫ.nunciato filij obitu.primo conspectu redeuntis. exanimatā fuisse: vnde in huius exempli fine subiunxit Valerius genus casus in auditum quasenim dolor nō extinxerat.leticia consumpsit.eodem modo philomenē mors arripuit. nam cum puerum aduocaret:vt asinum ficus in conspectu suo paratas comedenteꝫ expelleret. comestisqꝫ ficubus omnib⁹puer aduenisset.in pueꝝ segnē inquit.post quā sero adfuisti:da nūc vinuꝫ asello:cui⁹dic terrij gr̄a. in p̄grandem risum erupit.quo mor vitā finiuit.mores p̄nimio gaudio facta:vt plurimū p̄pinguib⁹crassisqꝫ hoīb⁹accidit.ꝑpterea ampliore facta leticia:paucitate caloris venarū:q̄ angustiis meatibus hos necat atqꝫ inte

rimit.que ratio ab Auer.p̄mo cantice.158.colligit. Qui ibidem inquit.multū magnūq; gaudium impinguare hoies.atq; id cir co crassuz obesumq; reddi.si tñ gaudiū tristitie cōferat.p̄stanti⁹ eē tenendū est.gaudere cū gaudentib⁹:quaz flere cū flentib⁹. etenim gaudio hillarescit animus: corp⁹pinguescit. naturalisq; calor sopit⁹ expergesit. qd equidē arasi ad Almansorez.4. cap.9.asseritur:his verbis.quecūq; letari gaudereq; faciūt.robur viribus corporeis attribuūt.naturā excitant.atq; ei suis in actionibus opitulant.sanis demū oibus p̄sunt.nisi his qui diminutione carnis exuberantis īdigent.p̄terea gaudenti animo etatē florentē effici dicit:spirituz vero tristē ossa desiccare. tanti existimat letitia animi iocunditas. cordisq; exultatio. vt ipsa hominis vita credatur.adde his quosdā homines fore: qui letitia cantileneq; auditu sanantur.vt sentit Auic.p̄ma.3. trac.4. cap.25.⁊ haliabbas.5.theorice cap.vlti.nō nulli etiaz fuere qui exultandi ratione offendentes:a morbis quibus afficiebantur: erepti fuerunt.neq; difficile aut incredibile videri debet. eo q̄ letitia gaudiūq; naturalē calorē corroborant.scribente hoc haliabbate.p̄mo practice cap.ii. iocūda igit letaq; meditari aut īspicere plurimū cōfert.naz ⁊ his dilatat aīa atq; fit hilaris. natiuus calor ampliorē formā ꝯsequit .tristiū vero horribiliūq; meditatio eorūdē ꝯspect⁹.aīam calorēq; naturalē coartat. queadmodū rabi mose.8. suorū āpho.parti.placuisse aīaduertimus. hinc expedire credim⁹.musice discipliē delectatiōis gr̄a operā dare.cū aīa naturaliter musica melodijsq; suauib⁹oblectet .magnos ēt affectus facit musica.suauisq; ꝯcentus.nā iratos sepenumero demulcet.atq; hoies negocioꝝ multitudine p̄ssos alleuiat.ex tristib⁹iocondos efficit.musice comoda nobilitatēq;.ex Seuerino Boetio in p̄hemio libri musicā ꝯtinētis videre lz. nā inqt is autor.musicā nō solū speculationi:veruz ēt moralitati cōnexā esse.nihil enim est tā humanitati p̄priuz:quā dulcibus modis remitti:cōtrarijsq; affici.idq; nō modo in singulis vel studijs vel etatibus se tenet. veruz etiā per cuncta diffunditur studia.idq; plane constat.nam infantes iuuenes nec nō senes ita naturali affectu quodā spōtaneo modis musicis adiungūt. vt nulla omnino sit etas.q; a cantilene dulcedine se iuncta sit.

qua de re nō īmerito dictū a Platone mundi aīaʒ musica har
monia cōiunctaʒ fuisse. deniqʒ nostre aīe corporisqʒ compago:
musica quadā lege cōnexa est. idqʒ tangentibus pulsum osten
ditur. in quo natura quedā musice teste Auic. in sūma de pul-
sibus esse existimat. ob id arbitrant complures medico musi-
cā necessariā fore. per accidens tamē vt īquit Auer. 4. collecto
rij cap. 17. antiquis ēt philosophis visuʒ fuit celorū motus har
monia quadā effici: qua pp īfantes cantilena dulci oblectatos
plorātes lacrimātesqʒ cōquiescere. plerisqʒ creditur. complura
ēt animātia belluini generis melodijs accētuqʒ congruo oble-
ctari: legitur. cuiusmodi ceruos eē vidimus: q sibilo cātuqʒ venā
tiū deprēduntur. eteniʒ hoc a venantibꝰ obseruatur atqʒ talis cer
uorū capture mos inoleuit. vno si quidē corā sibilante: clā alius
a socio pmonitus: atergo aggressus ceruum ferit: hec oīa po-
sita sunt ab Arist. 9. de natura animaliū cap. 5. eadeʒ captura ce
tū marinuʒ pisceʒ ingentissimū deprehendi: naturales histo rici
memorāt. piscatores eniʒ locū vbi est hic piscis obseruātes nu
tantesqʒ: illuc cū nauibus multis cōgregant: factoqʒ circa eum
fistularū ac tubaꝝ cōcentu: aliciunt insequētē: q2 gaudet huius-
modi sonis: cūqʒ iuxta naues sono modulatiōis adheserit: atq
nitū cernunt: piscatores cū quodā ferreo instrō dentato ipʒ cō
prehēdūt. atqʒ subito interimunt: musici cantus dulcedine: ne
dū bellue: sed ⁊ homines decipi cōstat. si qdē sirenū cantu so-
piti detenti. qʒ ab eis vnguibꝰ dilacerantur. Hec ars ad delecta-
tionē sedationēqʒ anxietatū multū pficit: quā ob rem Aristo. 8.
politicoꝝ pueros eā edoceri cōmonet. eādē scientiā herësistra
tes hymnis cantilenisqʒ sūmopere comēdauit. qđ a gal. 2. ð vir-
tutibꝰ naturalibꝰ cap. 3. ppe finē ponitur. pterea narrat Isidorus
q heresistrates freneticū quēdā simphonia curauit. musici igi
tur cōcentus cātilene aīam hylarē pstāt. teste Auer. 6. col. cap.
ii. q etiā Auic. 3. p. doc. 2. cap. 2. placuit. Arist. in libro de secre-
tis secretorū inquit. humanā aīaʒ naturaliter musicis melodijs-
qʒ delectari: hisqʒ sensus requiescere sollicitudinē curasqʒ eua
nescē: totūqʒ corpꝰ viuidius effici. studēdū igitur a malis accntibꝰ
aī abstinere. neqʒ dolēdū est: lʒ aduersa sinistraqʒ nobis accidāt:
hoc fieri suadent vba ciceronis in libro officioꝝ dicentis; sicut

aduersas res sic secūdas imoderate ferre leuitas est: p̄clarūq3 est:in omni vita ⁊ ratione semp idē vult⁹ eadēq3 frons:quā ob rē princeps illus. ꝯstans esto.aduersaq3 equo feras animo.neq3 te frangant ꝓcellose hyemes:aut fatorū inimica series.nullū enim aīaduersis remedium magis opportunū cōperiri potest. ipsa animi fortitudine.tristiciā fuge quantū potes:ea enim a bonis recedimus:testimonio Aristotelis in ethicis.Gal.5. de accidenti ⁊ morbo ca.7.cōmonet: sanitatis causa: irā tristiciamq3 subterfugiēdas esse.ex ira merore sepenumero saltus accidit: vt scribit Auic.2.fen.3.cap.18.idem.10.3.tra.3.cap.4.memorat: nimia rixa spu.ſi sanguinis aduenire:ex ira quoq3 tussis oritur: vt voluit Auenzoar p̄io theisir trac.ii.cap.3.ex ira pariter epilensia fieri pōt.vt ab Auer.3.col.cap.41.col.3.discribit: fortem iram pro posse vitare debemus: si quidē ex ea timore quoq3 ⁊ solicitudine cardiacā passionem fieri voluit Auenzoar p̄io theisir trac.ii.cap.3.ephimera febris ex ira fieri pōt. vt ānotauit Auer.7.col.cap.6.deniq3 tristitia hōis cōplexione3 imutat. atq3 si absq3 manifesta causa diu permanserit:cordis malignitatē disperationē melancolicūq3 significat.q̄ omnia posita fuerunt ab Auer.3.col.cap.4.⁊ ab hypocra.6.āpho.parti. āpho. 54.doloribus maximis tristicijsq3 valde stomacū debilitari scribit Aui.13.3.trac.5.capi.8.vbi tristiciam vult esse vnā ex causis digestionē debilitātibus: idē in eade3 fen trac.p̄io.cap.17.oppositi his effectus temperato gaudio fiunt. que sñia habetur ab Aui.13.3.trac.3.cap.3.tristitia aūt omnibus corporibus nocens est:ea que subuertit:atq3 p̄serti3 q̄ frigida ⁊ sicca sunt:vbi autem fortior validiorq3 fiat:ad ethicā febrē patientes ꝑducit: hāc sñia3 memini vidisse ab haliabbate.5.theorice cap.vlti.nō debēt igit̄ hoīes:qui rōnali aīa vigēt:vbi aduersa illis accidūt: in irā tristiciā furorēq3 p̄cipitari:talia enī facere beluis ꝯuenit: vt in quadā ad Alexandru3 ep̄la scribit Arist.his vbis:aīalia omnia irōnabilia ira furore suaq3 ꝯcupiscētia vtunt̄: hō aūt solus rōne vtit̄:fugiamus quātū possum⁹ tristiciā qua nos mors celerius arripit:cordis enim robur tristitia flectit:atq3 ipsi⁹ cordis plaga est: in leto corde festinat valitudo bona:boniq3 sanguinis ꝓcreatio: qb⁹ letū iocūdūq3 cor est:his pulcrior ē in fa-

cie colo:viteqꝫ prolixus terminus:hanc ob rem hypo.2.apho. parti.dixisse suspico:in oi egritudine confortari mente et bene se:habere ad oblationes bonu; &c. Cognitis icomodis ex ira furore tristiciaqꝫ productis illustrissimã dominã tuã coborto:. ab ira tristicia se se coercere. q tam nobis inimica vt ea plures defecere atqꝫ nõ minus nostra cõsumunt corpa:quã tinea idumenta pforant. vermibusqꝫ ligna corrodunt:hec cordi nocet ptermodũ:cũctaq; corpis aieqꝫ bona.pestifera quadã pnitie deuorat.ad sũmu; illustrissime princeps a furore indegnatiõeq; te tempera.iracũdie motũ reprime.ire impetũ compesce: hmõi accidẽtia ne modũ transgrediant cauere debes:vt corpis sanitas integra.moresq; animi sinceri pseruent. ad tue complexioni debitũ vite finẽ attingas:affectiones enim animi quantũ operent:nulli dubiũ est:cũ complexio corpis virtutẽ aie sequat.teste gal.i libello de icãtatiõib⁹:idẽ colligit adamasceno i aphorismis.passiõib⁹aie mutari corpa palã ẽ.si robustos hoies fortẽq; vocẽihabẽtes. pallescẽ sine voce debilesq; fieri aiaduertim⁹.atq; idẽ arabi mose pfirmat. qd ẽt ex gaudio agnosci pt. nã debilis robust⁹hilarisq; magno adueniẽte gaudio efficit. imaginatiõe ẽt fit motus sanguinis:ac velut si qs ad rubea ispiciendã ptẽdat.dentiũ pgelatio fit eis q aliquẽ res acetosas aut acria comedere viderit.vt ab Aui.2.p.doc.2.sum.j.cap.14. scribit.pfidẽtia ẽt plures sanari testat gal.j.pnosticoꝝ pmẽ.2. quũ illic asserat: ab eo medico plres sanari q plres pfidunt.quãtũ hmõi ai accidẽtia affectiõesqꝫ efficiãt.multorũ exẽplo psuaderi põt.etenĩ comentato: alexã.8.epidi.38. plura d his cõmemorat exẽpla.et inter cetera.menandri auguris.q quodã signo ab aqla suscepto.mortẽ suã portendẽte: adeo tristatus ẽ. vt comestione abstinẽs.febre supueniente mortu⁹fuit.idẽ scribit duas olim mulieres cõdormientes fuisse:quaꝝ altera dormiẽte extincta.altera sibi psuadẽs somno eã fuisse extinctã.in posteꝝ somno indulgere nũquã voluit.quã ob rẽ passa febres obdormiuit in domino. fert ẽt quendã capadocẽ extitisse: q cũ audisset. celũ athlanteis humeris sustineri:sũmope tristat⁹est.cui⁹ tristicie cãm pfitebat esse.q2 vberebat.ne mortuo athlãte celũ caderet.atq; cum celo et ipse deleretur.quo dolore miser hic pa-

riter extinctus est.affectiones huiusmodi multā operari mon/
stratur.ex eo ꝙ ipsis multotiens fetus nec patri nec matri simi/
les produci copertum est. idq; arabi mose.24. suorum āpho.
particula ponitur.inquit.n. se aquodā antiquo nouisse:ꝙ cum
filium formosu; generare cuperet.in camere pariete:formosa;
pueri figuram depingi fecit.vxoriq; sue mandauit.vt coitus ho
ra.eam semper inspiceret figuram:neq; oculos ad aliam rem
diuerteret. quo a coniuge sua obseruato.filium sane formosu;
ab ea suscepit. qui nec matri nec patri similis depictam solum
effigiē referebat:hoc exēplo cōplures mulieres amorte duris/
q; cruciatibus. a medicis eripiunt:nō etia; videmus iuuenes
affectiōib⁹aī cōsumi.atq; hi ꝑsertim qui voluptate aliqua. aut
alicui⁹optate rei amore detinent. hi nāq; adeo solent angi at/
q; affici:vt nec bibere:aut comedere:nec dormire:seu aliā quā
libet opationē exercere valeāt:qnimo ad totius corpis ab sum
ptionē pducuntur: postremūq; diem suu; absoluunt: nō nulli
etiā passionē ab Auice.pria.3.trac.5.cap.24.illisci denominatā
subeunt.accidētib⁹animi motiuam debilitari virtute;. notauit
Gal.5.de accidenti ⁊ morbo cap.scdo.preterea animi acciden
tia horribilia: bonā digestionē pfici: vt asseruere medici p
hibent.qd admirabilius omnibus est: anime fortē in magina/
tionem varia ac ppe in credibilia pducere ex Auic.doc.sumi
pōt:etenim his auctor existimauit.nō solū imaginatione huma
na.proprium corpus alterari posse:sed ⁊ alienum.Qd hoc ra/
ciocinio deducebat. Constante anima nostra ex nobilissimis
principis:atq; ab his īmediate dependente:vtpote que a cor/
poribus celestibus atq; intelligentis ipsis exorta fuerit.cum q;
ipsa infima intelligentiarū sit. aliorū entiū mundanoꝝ materiā
naturaliter anime nostre obedientē esse:debere credidit.si qui
dem superiorum naturam multum sapit: ⁊ maxime cum fue/
rit pducta ex mobilissimis celestiū influxibus: tūc enim pote/
rit per imaginationē: corporis essentiā ac materiā trāsmutare:
⁊ niues ⁊ pluuias ⁊ grandines īducere. ⁊ pellere.⁊ alias mira/
biles trāsmutatiōes efficere.qd potissimū verū esse opinat:cū
aīa ī imagitationib⁹valde fixis fortibusq; versabit:atq; seiūcta
fuerit.ab optionib⁹sensitiuis multū diuertentib⁹:⁊ īpediētib⁹

animam: hec ab ipso Auicena in metaphisica sua .6. naturalium cap. de dispositionibus virtutum motiuarum: & de prophetia que fit in virtutibus sensibilibus: plura possent hic apponi: de huiusmodi rebus & imaginationibus: sed magis philosophis pertinent. tum etiam quia cuncta accumulaturi nō sum⁹: nō hic ea scribam: superest nō nullorum simplicium cōmoda incō modaq₃ ad tuendam sanitatem spectantia: sex rerum non naturalium compendio expedito subnecta₃: illustrissima₃ dominationem tuā obnixe atq₃ ꝓ virili mea rogo vt his que disposui acquiescat. ceteros mihi placidos esse veli₃: atq₃ pro cōmodo & voluptate que elaborate composui perlegant queso.

Expeditis sex rerũ nõ naturaliũ capitulis: visum est nõ inutile eis nõ nulla simplicia q̃ in comestionib⁹ vsu pcipue disponi solẽt: adnectere: qb⁹ enarrãdis satis a superiori stilo declinabimus: accomodãtes scribendi modũ materie pposite: atq3 de eis tantũ eas virtutes operationesq3 cõmemorabimus. q̃ ad tuendã sanitatẽ spectare videbunt: etenim q̃ ad medicinã spectãt: oĩa de eis hoc loco pponere ptendam. indecens ac pliriũ ptermõm nostru3 fieret opusculũ: subeuntes igit horũ simpliciũ enarrationẽ. pria fronte aquã ɔstituem⁹: q̃ cuilib3 viuenti cũ vegetabilib⁹ tũ aĩantib⁹ ipsis vtilis est: qppe q̃ oĩb⁹ ĩ vsu cõtinuo sit atq3 familiaris: psertim q3 apõ sarracenos qb⁹ leges vina bibere ĩterdicũt. quã ob rẽ apõ eos mag3 aquaꝝ correctiõib⁹ studebat vt ea absq3 vllo discrimine salubriterq3 vti possent. adõ ꝙ h̃ salubrit ĩter oĩa elemẽta obtiuit puilegiũ: vt ĩ eo ꝙ comedit ꝛ bibit ingrediat: nõ vt hẽat virtutẽ nutritiuã: sed nutrimentũ penetrare faciat p vniuersas nostri corpis particulas: ĩ quas ñ penetraret: nisi merito grauitatis ipsius aque descendentis: hãc rẽ cõfessus est gal. 3. regiminis acutoꝝ. 42. vbi aquã nõ nutrire sed esse cibi vehiculũ asserit: hypocras aũt ibidẽ inquit. in aqua nulla3 aliã inuenire operationẽ: nisi q: in acutis bibit egritudinibus: de ea enim primo ꝛ principaliter determinaui: insequendo ordinem ꝛ modum alphabeti ꝛc. aqua est frigida ꝛ humida. fitq3 in cõplexione sua dissimilis. locorum diuersitate: aut aeris ratione: aut alicuius minere herbe venenose animaliu3 multitudine aut corporũ mortuorũ in ea existentiũ: aque ceteris meliores: sunt aq̃ fontiũ: vt cõmunis medicorũ schola sentit. nõ tamẽ oĩum fontiũ. sed eoꝝ tantũ: in qb⁹ nulla superfluitas dominans existat. q̃ qdẽ esset ipsius corruptionis cã: huiuscemodi originẽ suã habeat versus orientalẽ ptẽ: vt sentit hypocras ĩ libello de aqua. talis aqua fluere debet p terrã liberã nõ valde lutosa3 vel lapideã: vel q̃ substãtiã habeat nimis mollẽ: cu3 debeat eẽ media: vt voluit Auer. 5. col. 38. signa bonaꝝ aquarũ sunt: leuitas claritas albedo bonus odor cum ẽt facile calefiunt. ꝛ facile frige-

scunt in talibus enim aquis delectabitur natura. grauitas autē aut leuitas aque hoc modo cognoscitur. īfundantur duo pāni vel duo cotta vnius ponderis: deinde exprimant fortiter. et pōderent. ex pāno habente maiorē quātitatē ponderis iudicabimus aquā esse maioris quātitatis. ex leuiori maioris leuitatis. aqua minoris quātitatis et ponderis est eligēda vt voluit auic. scōa p. doc. 2. sum. j. cap. 16. aqua que currit eligenda est. debet que ventis et solis discoperta esse. ex cursu enim nobilitatē atque bonitatem acquirit. discopertior debet esse que super luto currit. quia q̄ super lutū vadit melior est aqua. per petras effluēte. vt sentit Aui. nō tamē aqua lutosa et turbida melior est. quā petrosa: ppter malam cōistionē &c. fontes q versus septentrionalem plagam fluūt dulces qdem sunt. sed excellentē habent frigiditatem. qui vero occidentē versus dilabuntur. asperrime atque seuissime īfrigidant: quo circha pleuresim spasmos que homines efficiunt. brancose etiam sunt teste Gal. in libello suo de aqua. aque etiā versus austrū pfluentes calidiores salsioresque existunt. et ad vrinandum nō idonee. nilus quam quam versus austrū currat: a medicis tamē probatur. ceteris que fluminibus melior esse creditur. subit enim ventrem et mulieribus in partu confert. illa aūt aqua que fluit a precipiti loco: cum alijs assignatis conditionibus bonis melior est. quā que ab infimis discurrit. etenī meliores purioresque atque delicatioris odoris sunt. aquis in planis existētibus locis: rasis vt imponit sibi Auerrois dicit quod melior est aqua magnorum fluminum et ductuum: quia sol in eis operatur. et grossas partes a subtilibus separat. licet huiusmodi aque ab hypocrate vituperantur. q quidem credi dignū est. in libello de aere et aqua. id que ab eo dici existimandum est. quia per diuersas terras transeunt. que quidem diuersarum substantiarum sunt. propterea q eas ingrediuntur multi riui: etiam impossibille videtur. q aque magnorum fluminum non sint turbite. qd patet si ponatur aqua fluminis in aliquo vase. donec resideat. tunc enim multum sabuli terreque in fundo vasis inuenitur. turbide fiunt etiam secū plurimā cōistione. que amarimis pluuijs in hec flumina deferunt. qd quidem fontanis aquis minus euenit. aqua vero que prouenit ex

aliqua minera.aut aliqua terra calida.aut ferro auro argento ere aut metallo sulphure alumine aut nitro inutilis insalubrisque existit. propterea quod ingenti calore emanat. huiuscemodi aquarum terrarumque species:nulla omnino iuuatiua et salubris est.sed dure omnes habentur.bibentibusque stranguriam nimiamque afferunt solutionem.vt sentit hypocras.vbi necessitas hanc bibendi adiit.melius est ex auro manantem:quam ex argento bibere. aut eam que ex argento quam que ex ere:sic que de singulis subsequentibus dicendum est.aqua in lapidosis agris enascens. fumositatibus abundans grauis est infirma nocibilis presertim: illa in qua sunt serpentes rane bufones et reliqua huiusmodi animalia venenosa.aqua vero pluuialis est leuissima subtilissima pura bona dulcis gustui.maxime que illa que a nubibus cum tonitru in estate descendit. educit.n. sol et rapitur quod illud est subtilissimum ab aquis et aliquando a cadaueribus et a corporibus mortuorum huiusmodi aqua licet melior sit.citissime tamen putrefit: quam omnes alie. quod omnes medici affirmant: id quod euenit suam propter nimiam subtilitatem.eiusque putredo corrumpit humores.vnde impedit pectus et vocem grauat.caput. et tussim inducit.quod Gal.prelegato loco placuit.hanc igitur bibituri ei acetosa aliqua commiscebimus. vt sua inestimabilis remoueatur putrefactio.puthealis aqua. et que exductibus veniunt.male sunt aquis fontium comperate. quia propter stricturam nimiam terre istatem accipiunt.qua propter aliqua putrefactio eis aduenit.aqua proueniens ex via plumbo composita mala presumitur.quia aliquam sumit a plumbo malitiam. qua propter ad disenteriam potus eius perducit. vnde Albertus magnus tertio mineralium capitulo quarto.inquit.quod aqua que diu currit vel stat in fistulis plumbeis vel stamneis efficitur intestinorum aut viscerum excoriatiua. aqua vernalis estiuali melior est. Preterea aque in bonitate malitia que discrepant : ex ventorum flatu . Nam si boreas eflauerit. dultior quidem fit aqua . Si vero auster minus quidem dulcis erit . Sed magis calida. aqua stans et paludis mala quidem esse creditur . Spleni enim nocet. Et complexionem corrumpit. et febres generat . turbida vero in epate

oppilatiões adducit:ꝛ in vesica lapidem:ꝙ voluit Rasis.3.ad almansorē cap. 4.fugiende sunt aque stagnorum turbide:ꝛ sal se ꝛ fetide:ꝛ vniuersaliter quicūq; aliquam qualitatem in gu stu ostendunt:vt scribit Gal.primo regiminis sanitatis.col.4. optima aqua est illa que nullam apparentem habet qualitatē: neq; in gustu neq; in odoratu. huiusmodi aqua bona erit pu ra bibentiq; delectabilis ac sana bona:aqua omnibus etatibꝰ cōuenit:ꝙ de vino exercitio somno ꝛ vigilia coitu aut cibo di ci nequit:que alijs ꝛ alijs etatibus magis cōueniunt: palustres aque pessime quidem omnes sunt:quia odorem putrescente; inconuenientemq; demonstrant:tales aque in estate multum calide sunt: hyeme vero frigide ꝙ maximu; signum est:sue fa cilis putrefactionis ꝛ malitie facileq; alterantur tempore esta tis pturbantes ventres.a vesica tarde pertrāseunt. vnde multo tiens dissenteria accidit: Hyeme vero scissiones pleureses ꝛ tusses faciunt: aliquando conuertuntur ad splenem.ꝛ aliquā do desinunt ad hydropisim.sole palustres aque quas vidi in egipto sunt sane:sicut exposuit Gal.in libello suo de bonitate aque. quoniā in estate quidem non putrescit aqua: automno autem nilus eas replens antiquam quidem extrahit: nouam autem superinducit: aqua paludis putheali deterior est: pro pterea ꝙ aqua puthei continua exhaustione magis purificatᷣ: ꝛ acuitᷣ:aq̄ palustri.cū in foraminibꝰ terre nimiū detinetᷣ: adue nit putrefactio:ꝛ mala cōmistio: aqua niualis ꝛ glacialis mala deiudicatᷣ.q: cū cōgelatᷣ exprimitᷣ ab ea qđ subtilissimū est.vn̄ pdura fit: ꝛ nimiū frigida:qua ꝑpter nec ad vrinandu; nec ad digestionem celebrandam existit idonea: eidem mala est pe ctori ꝛ lateribus.inducit spasmum tetanos eruptiones in tho race spuitiones sanguineas: ꝛ empimata suscitat: diu cōmo rans in stomacho.ventositatem grossam.gurgulationes indu cit:atq; si ibi humorem colericum inuenerit illum corrumpit: ꝛ quandoq; tantum infrigidat:ꝙ nocumentum in corde perci pitur:ꝛ ab ea subita mors aduenit:bibentiū talem aquam ven tres cōstringuntur:ꝙ est eis difficile vomere:tunc ad hydropa sim perueniunt:propterea ꝙ aquositas in eis retinetur: conue nit tamen sanguineo pingui:vt in scđa parte cantice.:7.nec nō

3.fen p̄.doctrina scda cap.8.vbi inquit nō est offerēdus potus aque niuis nisi sanguineo multe carnis:nō nulli ēt homines reperiuntur:qui aque frigide potu:tremorem incurrerunt: vt inquit Gal.5.de accidenti ⁊ morbo cap.pmo ⁊ serapio pmo breuiarij.31.narrat enim Auerrois in scda parte cantice.27.auctoritate Gal.ꝙ cuidam pacienti post potum aque niuis adeo nocumentum in guture accidit:ꝙ nihil deglutire potuit: ⁊ tandē mortuus est:aqua in qua sanguisuge viuūt mala est:ac venenosa presumitur:aque vero salse fugiende sunt:amare vero furiose dicuntur:quia ventrem desiccant ⁊ dissoluunt sitimqꝫ inducūt.vnde propter salsedinem stimulantem:magnus fluxus accidit:vnde homines multotiens moriūtur:rabi moses in.20. suorum āphorismorum particula inquit:potum aque frigide ante cibum nocere epati ⁊ eius lacerco:ex potu illius in ieiuno presertim post balneū aut coitum:timetur corruptio complexionis ⁊ hydropisis:vt clare patet videre ab Aui.6.4.sūma pmā. tractatu primo capi.ii.aqua frigida ebibita neruis nocet.propterea quia facit eos deficere a digestione humiditatum: que sunt in eis: vt apparet declaratū a principe in scda fen.3.capi. pmo.aque frigide potus non est nimium frequentandus:eo ꝙ neruis obest:scdo cantice .27.potus aque frigide inducit diabetem vt.19.3.tractatu scdo cap.17.pot⁹ aq̄ frigide temperat digestionem: maxime si digestio impediretur propter humorem colericū.hec ab Auic.ponuntur in.10.3.3.tractatu tertio cap. scdo.potatio aque frigide ieiuno stomacho corpori nocet.presertim ante prandium: post assumptū cibum non sumat quātitas aque multa:quia impedit digestionē: ⁊ cibum indigestū per vniuersas partes corporis penetrare facit: cum sit grauis subtilissima atqꝫ penetratiua: ⁊ magis quam oleum vt sentit Aristo.⁊ conciliator.5.particula problema.proble.6.idem cōciliator in.21.particula proble.15.proble.quia aqua omnium humidorum subtilissima existit:hac ratione quia grauius est seruare in manu aquam quam oleū:vt Aristo.de sensu ⁊ sensato scripsit:si autem absumpta cibaria nimis in stomacho tardarentur: tunc bibere modicum aque non esset malum. vt in scriptis nobis relinquit Auic. in canticis vbi hec scribit: ꝙ est

euitandus potus aque imensa nisi rōne adherentie ꝛ tardi de scensus bucelle. sumenda nō est aqua cū cibo vel supra ipsū. qꝛ cum sumitur aqua supra cibum. autē qua stomachus ipsū calefecerit. infrigidat. ꝛ incrudat. vt Auer. in comen. placuit si aūt aqua multa. post assumptū cibū detur. ipsius tardatur cibi decoctio. sicut carnis decoctio aqua frigida adiuncta lentescit. aqua frigida post retentes fructus bibita. aliqñ colicā inducit. vt vult Auic. 16. 3. trac. 3. cap. 6. aqua enim cū sit simplex nihil restaurat. neqꝫ p̄stat corpori nisi frigidam qualitatem. vt exposuit Auer. 7. col. cap. 12. de cura causonidis. multā aquā frigidā bibere malū exīstit. vt nobis aperte insinuauit Auic. 3. p̄. doc. 2. de regimine aque ꝛ vini. maxime in ieiunio assumpta. tunc enim penetrat aqua ebibita. nullo retinaculo impediente. vsqꝫ ad intima mēbroꝝ principaliū. suū calorē inatū mortificans. tūc habet rationē veneni. vt asseruere medici: ꝛ hoc intelligit̃ de homine vere ieiuno. ebrio tamē qñqꝫ pficit. neqꝫ ledit̃ ip̄e si ieiunus bibat aquam. qꝛ ebrius. ieiunus nō est omodo. qꝛ stomachum vacuū nō habet. sed adhuc reliquias hesterne crapule retinet. quarū nitrositas aqua mitigatur. ꝛ stomachus ab is per aquam sumptā abluitur. ꝛ vapores reprimunt̃. ꝛ fumi. tūc que stomachus ad noui nutrimenti susceptionem preparatur. nō sumat aliquis aquā. post exercitiū. aut balneū. aut coitum. ꝛ reliqua huiusmodi. qꝛ propter motum ꝛ apertionem viarum nimis penetrat. in pfundo corporis. ꝛ ex ea corruptio totius. corporis timetur. ꝛ nocet epati sua frigiditate. vt in. 10. 4. 3. tracta. 1. cap. 19. scribit̃. qua propter aduenit frequenter hydropisis. vt licet in pluribus locis videre presertim a galeno. 5. interiorū ca. 7. col. 3. ꝛ serapione. 4. breuiarij cap. 7. idem rasis. 25. continentis. aqua frigida extinguit calorem inatū. pectus offendit. ꝛ appetitū stomachi deicit. ꝛ mēbris omnibus neruosis obest. debemus aūt scd̄m canones aquam frigidam in estate bibere. calidam vero in hieme. neqꝫ econtra agendum est. etenim potatio aque calide. in estate stomachū debilitat. ꝛ molificat. appetitūqꝫ valde destruit. aque frigide potus in hieme naturalē calorē extinguit. ꝛ instrumēta pectoris destruit. pulmoni nocet. atqꝫ nocumēta plurima in nobis generat. vt sentit ph̄us ad alexā

drū.aqua tepida bibita inducit nauseas; calefacta magis infirmat stomachū.sed cū raro bibit lauat ipm. ꝛ ventrem soluit. aqua enim si decoquat. sua nocumenta quāplurima deponit. nō debemus aūt nos lauare.ī balneo aque frigide.sicut a multis fit tpe estatis.ita ꝙ in eo magnam morā trahamus.q: nimiū mēbra infrigidat.na; vt scribit Gal.4.interiorū cap.4.quida; piscator in quodā flumine moratus est. adeo ꝙ anus vesica ꝛ circūdantia omnia mēbra infrigidata sunt. vnde vrina ꝛ egestio in voluntarie egrediebant.ꝛc. aque etiā frigide potu epati durities aduenit.vt ponit Auenzoar p:io theisir.trac.xiij.ca. p:io.Auic.in.16.3.trac.5.cap.j. ad finē inquit.lotionē manuū ex aqua calida maxime facit ad generādos vermes. presertim si fiat.post assūptione; cibi cuiꝰ rei hec assignari potest ratio. q: ꝑ lotionē manuū aq̄ calide. factā post cibi sumptione;. naturalis calor a stomacho retrhait.vnde imperfecta fit digestio: que q̄dem potissimū est causa vermiu; rasis.25.cōtinentis cap.j.col. 7.auctoritate tabri nos monet.ꝙ nō debemꝰ vti potu aque puthei.super aquā fluminis.neq; ecōuerso.neq; potu aque vniꝰ regionis super aliā. donec nō fuerit digesta pria.aqua enim q̄ bibit si fuerit ponderosa. ꝛ tarde descensionis. ꝛ longe more in stomacho.aut inflatiua.corrigere debes eam coquendo deinde infrigidando. ꝛ sic correcta vti debemus inquit Gal.6. epidimiarū cap.4.quando in aqua percipitur aliq̄s horribilis odor.tunc suspicandū ac timendū est.ne ꝓueniat ab aliquibꝰ cadaueribus mortuis. vel animalibꝰ reptilibus venenosis.vel ex lacertis.quonia; quādo in aqua lacerta extincta fuerit. magnū corpori infert nocumentū.vt clare videre constat ab auenzoar.scdo theisir tractatu.7.cap. 10. permutatio aquarum valde mala est.quippe que pediculos generat.vt memorat Arist. prima particula ꝓblematum ꝓblemate.16.in quo querit. propter quid habentes pediculos. aquarum mutationes.eisdem plurimum faciant abundare.ꝛ.13. ꝓblemate eiusdem particule querit.cur aquas permutare morbidū sit.aere; vero nō ita. an ꝙ aqua corpori alimento est. eadem particula ꝓble.14.querit.ꝑpter q̄d aqua magis qua; ciborū ꝑmutatio egritudinalis sit.an q: aquā multū cōsumimus in cibis enim ꝛ impulmentis

in potu enim plurima aqua vtimur:aquarum permutatio facit colorem variare:in quibusdam animalibus: vt patet ab Arist. io. particula proble. proble. 7. vbi pcunctatur: cur animaliuz hi quidem aquas permutantia colorem permutẽt: ⁊ similia fiunt eis que sunt ibi:quales oues aut capre sunt: qñ appetũt coitũ: in attandria duo fluuij sunt:quoruz alter oues albas facit:alter autem nigras: vt asserit conciliator: in expositione illius pble. circũfertur: etiam: scamander flauas oues efficere: vnde autez variant colorem:aut propter imaginationem fortem:in tempore coitus. an aquarum permutatione:quomodo autem id fiat: ab eo videnduz est: ⁊c. potus aque marine egritudinibus neruorum conferre inuenitur: prurituí scabiei impetigini balneando: vt refert Auic. scdo canonis:tractatu scdo de aqua:differunt autem aque inter se scdm colorem regionez: oportetqz de his omnibus inuestigare:est enim aqua in leontinis ⁊ in archadia:de qua si quis biberit moritur:est etiaz circha susaz aqua: quam si quis epotauerit:dentes omnes amittit. in egypto reperitur aqua que depillat capita bibentiuz: fluuius etiaz qui sub aris vocat: steriles efficit viros:aut generationi ineptos: vt voluit Gal. Albertus magnus primo de mineralibus capi. 7. dicit se expertum esse in locis pijreneis esse loca quedam: in quibus aque pluuiales in lapides conuertuntur:que si alibi fundantur remanent aque intransmutate: similiter autem quedam sunt ligna in quibusdam aquis ⁊ maribus iacentia. que in lapides conuertuntur: ⁊ figuram lignorũ retinent: vt patet de coralo qui absqz vllo dubio generatur ex plantis. preterea ingotia fons est. in quo demersa omnia in lapidez mutantur. quod credi potest. si quidem Federicus imperator. ad eum fontem chyrochecã sigillatam missit: vt veritatem probaret: que quidẽ transportata visa est mediam in lapidem conuersam fuisse: ita qꝫ medietas corij ⁊ medietas sigilli permanente sigillo in lapidem conuerse fuere. ex arte enim faciende sunt aque potabiles:quemadmodum cum decoctione fit vel permistione ⁊ reliquis huiusmodi: his addo non nulla que scripsit Alexander ad aristotelem loquens de mirabilibus indie. inquit enim. cupiens ego sitim leuare:amariorẽ elleboro fluminis aquam gu-

stauit:quam neqꝫ homo:neqꝫ vllum pecus absqꝫ tormento bibere poterat: scribit etiaꝫ solinus desinu europe cap.15.i epyro fonteꝫ esse super omnes aquas frigidissimum atqꝫ mire diuersitatis.nam si in eo ardentem demergas facem extinguit.si procul.ac sine igne admoueas suapte ingenio inflāmat. Auerrois. etiam.5.colliget capi. tertio.col.tertia auctoritate Aristo. declarat:q in terra latinorum. sunt duo flumina ex quorum vno. si oues biberent:generabunt masculos.ex alio feminas:sunt autē nōnulla loca in quibus aque infuse in lapides cōmutantur:vt scribit Aristo. in libello suo de mineralibus.his plura ab historicis ponuntur.que in presentiarum omitto.dico autem medicos oportere positiones locorū aquarū varietates in vna quaque regione cognoscere:vt in vno quoqꝫ loco cognoscat eligere.quid humano corpori magis conueniat: quam sententiam a Gal.desumpsimus in libro de sectis cap.primo.occurrunt multa que hic scribi possint ⁊ adnecti:sed adnotata satis sufficeere video.

¶ De Amigdolis Caput.8.

Amigdola quedam dulcis quedam vero amara gustatur: dulcis paucam in se continet amaritudinem.quia dulcedo vincit in ea:⁊ amaritudo nō percipitur.quia occultatur:aperte tamē manifestatur.quando antiquatur.vt scribit Gal.6. simplicium pharmacorum.34.dulcis autem amigdola attinet equalitati in caliditate cuꝫ mediocri humiditate.quia omnis res dulcis in sapore ē temperata in caliditate.vt Gal.placuit.amara auteꝫ sicca in secūdo.sed quia incomestibilis reputatur.de ea nihil prelibabimus.dulcis autem bonuꝫ satisprebet nutrimentum. oppilationes aperit epatis ⁊ splenis.sed hoc magis amare faciunt.difficilis digestionis presumunt.⁊ tarde de stomacho descendunt ob id non minima masticatione indigent. sunt boni humoris ⁊ pauci nutrimenti.sed cum zucharo comeste velocius descēdunt.sua autem dulcedine coleram cōmouent.presertim in colericis.si autem cum cortice suo assumantur.gingiuas stringūt.

materiam adaugent. spermaticam. si enim sicce torrefiant sunt stomacho conuenientiores: quia per torefactionem illa pauca remouetur humiditas. vnde magis conueniunt. vt notum est. dulces amigdole prouocant somnu3. 7 substantiam cerebri ad augent. 7 saluant. vt patet videre ab Auer. 5. colliget. 7 ab antiquo auenzoar prio theisir. tractatu. 9. cap. 16. idem in tracta. 16. cap. 3. sedant ardorem vrine: vt scribitur arasi. sunt valde conuenientes macris. virides sunt meliores ad esu3. quam sicce 7 antique. 7 q nascũtur in epulia meliores iudicãtur. quã que in alijs prouincijs oriuntur. in amigdolis. reperitur virtus in remouendo stuporẽ dentiũ. vt demonstratur a concialiatore prima. pble. pble. 37. 7 precipue ĩ amaris. vt sentit rasis. 9. ad almansorẽ. de congelatione dentium 7 stupore. conferunt colice propter suam abstersionẽ. 7 ad morsum canis rabiosi sunt magni iuuamenti.

De Auellanis Capite. 9.

Auellana calida parum est. 7 sicca quasi in prio nutritiua magis quã nux. licet in ea maior terestreitas. 7 grossities 7 stipticitas reperiatur. qua3 in nuce. generatiua est colere. inflatiua. ac ventositatis in inferiori ventre inductiua. digestioni resistit. vnde soda3 7 dolorem capitis. aduenire facit. 7 a iaiunis absumpta. vomitum. Excitare ab aliquibus affirmatur. licet huic positiõi nõ assentiat auer. in. 5. collectorij. in cerebro augumẽtum facere ab ypocrate. psumitur. 7 cum mellicrato assumpta. ad espuendu3 adiuuat. 7 antique confert tussi. ad iecoris 7 pulmonis vitia sananda valet. cbimus earum bonus deiudicatur: ab Auic. 14. 3. tracta. j. cap. 20. 7 epati nõ disconueniens. si enim cum ruta ficubus 7 hmõi edatur. venenis morsibus 7 puncture scorpioni cõfert. nimius eius vsus. paralisim in lingua inducit a comestione auellenarum. rancidarum cauendu3 consulimus. quia accidentia venenosa. ac mala. 7 aliquando mortẽ subito inducunt. nisi bonũ vinum aut diaciminũ. 7 alia opportuna remedia assumantur. vt a cõciliatore in sua de venenis summa asseritur.

¶ De Amido Caput.10.

AMidũ attestatur frigiditati ⁊ siccitati ĩ p̄rio.quãdo enim ꝑ vsu decoquit̃.oportet ꝙ vna pars amidi cũ triplici pte aque.admisceat̃. optimũ aũt amidũ illd̄ diudicat̃.qd̄ recẽs ⁊ candidũ inuenit̃.⁊ ꝙ tpe magni estus.pficit̃.q2 purificatũ depuratũq3 reddit̃. pp calorẽ solis.amidũ aũt edẽdu3. ab oĩ malo odore aut sapore.alienet̃.fit aũt amidũ.ex frumẽto vt notũ ẽ.cursu3 materieꝝ.ad mẽbra. anhelit⁹ ⁊ pectoris ⁊ ad oculos.aduenire ꝓhibet.qñ eni assumit̃. sanguinẽ veniẽtẽ a pectore pp suã viscositatẽ abscindit.⁊ si cu3 eo fiat admixtio lactis.aspitatẽ mollificat gutturis.ꝯsimilẽ.n.h3 v̄tutẽ.sicut panis ablut⁹:min⁹ tñ dat alimẽtũ corpi vt ꝯfessus ẽ gal.j.alimẽtoꝝ.5.si ãt sine admistiõe alicui⁹ rei assũat̃. fluxũ colere ꝓhibet.⁊ ventrẽ stringit.nimia ei⁹ comestio oppilationẽ in epate suscitat.q2 mẽbꝝ.ẽ oppilationi satis paratũ.⁊ hoc merito sue viscositatis.⁊ aliquãdo ẽ cã generatiua lapidis in renibus.

¶ De Aneto Caput.11.

ANetũ ẽ calidũ iter scđm.⁊.3.siccũ v̄o.in.2.gradu extense.aut ĩ.3.repſſe.auer.v̄o.in.j.gradu. caliditatis. cõnumerat.aut atingit paꝝ ĩ scđo. quãdo aũt ꝯburit̃ ei⁹.n.auget̃ caliditas ⁊ sicitas. ⁊ hoc vsq3 ad.3. aliq aũt vsq3 ad fm.maturatiuũ existit. flegmaticorũ.humoꝝ ⁊ grossoꝝ.dolores sedat.⁊ ventositatũ carminatiuũ.soporẽ ĩducit.semẽ aũt ei⁹ lac in mãmilis acrescere facit. si ꝯtritũ assumat̃. singultũ ex repletõe ꝯgestũ.getat.frequẽs aũt ei⁹ assumptio stomacho nocet. ⁊ materiã spermaticã diminuit. visum debilitat. nauseam vomitum accrescere facit. hoc precipue. in semine ⁊ in flore eius.conspicitur.

¶ De Atriplice Caput. 12.

ATriplicis cõplexio frigida ĩ p̄rio cõnotat̃ hũida v̄o ĩ scđo asserit̃.ei⁹ tñ frigiditas lenta iudicat̃ sicut calor ĩ rosa.cito.n.a stomacho elabit̃.ventrẽ seu aluũ humectat.corruptiõi parata pspicit̃.illa aũt q̃ ĩ hortis nascit̃:magis infrigidare p̄sumit̃. quã que ĩ campis orit̃: vñ apostematib⁹ multis calidis ĩ pncipio cõfert: folia.n.ei⁹ comesta dolores vesice amputãt:⁊ reuma ad stomacũ ⁊ ad vẽtrẽ

aduenire prohibet: administrare: ea in acutis febribus malum non diiudicatur: quia caliditatem earuꝫ aliquomodo remittunt: lumbricos rotundos eiꝰ comestio educit: vt a dyascoride colligitur: in semine eius virtus vomitiua inuenit̄ fortis: vt a serapione comemoratum vidimus: ita narrat ꝙ vidit hominem. ex acceptione seminis attriplicis in quantitate duarum dragmaruꝫ: assellare: ꝛ vomere: vsqꝫ ad debilitatem imodestam.

¶ De Acetosa Caput. 13.

Acetosa frigida est: in primo sicca vero in scđo plures enim ipsius sunt species. vt ab auctoribus affirmatur: sed ea magis pro vsu conuenit: que domestica comprobatur: ꝛ que gustui accetositatem mediocrem derelinquit: licet tm̄ ea: que amplioris est rubedinis: magis nutritiua: asseritur: hec similatur endiuie: acuitatem colere remittit: ꝛ humores generat laudabiles: eius enim sucus: ycterіciam remouet nigram; eius enim exibitio pregnantibus administratur: vt disiderium inordinatum eorum attolatur: ac remoueatur. cum vino assumpta: nauseam sedat. eius frequentata comestio nocumentuꝫ humoris venenosi remouet: vnde nō imerito sirupus eius in febribus timorosis administratur: a medicis: inflamationi stomachi ꝛ cordis cōfert: semen eius fluxuꝫ stringit: ꝛ lapidem in renibus frangit.

¶ De Alleo Caput. 14.

Alleū calidū ꝛ siccū in principio. 4. gardus reputat̄: quodā. n. domesticū: aliđ siluestre: aliud vo porinū inuenit̄: sed de domestico solū: q̄dā pauca ānotabimus: alleū multū valet. iter agentibus ꝛ p̄ diuersas terras euntibꝰ ꝛ diuersis potibꝰ vtentibꝰ: ꝛ ad frigidū aerē: ꝑ̄riat̄. āt malaꝝ aquaꝝ potationi. eas calefaciēdo. ꝓhibēs ne sua frigiditate noceant stomacho: grossas enim subtiliat: faciens cito penetrare: calefacit ꝛ humores grossos ac viscosos incidit: alleum si recens est vrinam prouocat ꝛ ventrem emo-

lit. lumbricos: expellit: strangurie vrine que difficultati confert. inueniens ventositates resoluit. aut expellit plus omni alia medicina. et intestinorum dolori bonum. absente febre. si enim torrefactum assumatur. vocem clarificat: et antiquam sedat tussim. quando autem in aqua decoquitur parum: donec eius remoueatur acuitas: luxuriam incitat ac comouet. si autem sine elixatione assumatur. materiam extinguit spermaticam. presertim si in aliqua competenti assumatur quantitate. ad morsum quorundam animalium valet. nimia eius comestio plurima generat in corpore nocumenta: quia visui nocet: tunicas oculorum adurendo. et eorum humiditates conturbat. capiti non minus nociuum. ita vt ab Auenzoar scribitur primo theisir. tractatu. 9. capi. 8. quod alleum magnam proprietatem habet in turbando cerebrum: ita quod nisi comisceatur cum ordeo fracto comouet epilepsiam in paratis: quod ab Auic. desumi potest in pria. 3. trac. 5. capi. x. auribus pulmoni renibus inimicum reputatur. et si in aliqua parte corporis esset dolor excitat ipsum. et ventositates generat. vomitum aliquando inducit. et orificia venerarum sui acuitate aperit. et fetidos parit sudores. et vrina male olens cernitur. magis conueniens alleum rusticis reputatur. quam delicatis: quia tiriacha est ipsorum: vt a Gal. scribitur. ix. de ingenio sani. cap. vlti. col. 3. idem rabi moses in. xi. suorum apho. particula: habentibus complexionem frigidam eius comestio prodest: sed tamen calidam habenti nocet. qui tamen ab aleis et porris abstinuerit. nocumenta malorum humorum euadet. vt in scriptis nobis relinquit. rasis in affo. suis.

De Aniso Caput. ix.

Anisum calidum et siccum in. 3. existit. virtus eius est calefactiua desiccatiua aperitiua ac resolutiua. cum stipticitate pauca. ventositates grossas a corpore expellit. et si assatur. et cum vino potenti assumatur. dolorem ab humoribus frigidis prouenientem sedat: vrinam ac sudorem non dum mediocri potentia prouocat. et sitim ab humoribus salsis factam abscindit. inflationem etenim stomachi aufert. lac in mamilis prouocat. per ipsum oppilationes epatis splenis et renum aperiuntur mu-

dificatiuũ oppillationũ: ac viaꝝ matricis: coeundi ꝑterea volũtatē stimulat. ⁊ humiditates albas amatrice fluentes restringit: ac abscidit. oris odorē bonũ facit: ⁊ si aliq̄ granula post assumptionē cibi sũmantur. vaporũ ascensũ ad caput aduenire ꝓhibent. ⁊ ad expellēdũ nocumēta neruoꝝ adiuuat. menstruis imperat. ⁊ bibitũ venenis occurrit. ex eo meliꝰ est ꝙ ē ponderosũ. ⁊ granula magna habēs: ⁊ cuiꝰ i gustu aliqua ꝑcipiat dulcedo.

De Aromatibus ⁊ pͥo de Pipere Caput. 16.

ARomatũ cõsuetaꝝ ⁊ que cõmuniter: cadũt in vsu ⁊ in cõdimentis ⁊ ferculis. bonũ ac rectũ esse diiudicaui. complexiones in vno. caplo ⁊ pͥo de pipere. incipiendũ: piperis natura calida ⁊ sicca i. 4. absoluitur: aũt 1ͦis vo. i. 3. solũmodo. graduauit. in eo atractiua absterſiua ac resolutiua virtꝰ reperit: ⁊ doloꝝ sedatiua ⁊ neruorũ. calefactiua. pip. autē i granis seu in forma ⁊ figura diuersificat: q: quedā eni grana cõspiciũtur longa: quedā vo rotunda alba: quedā autē rugosa nigra: piper autē longũ est humidius: ⁊ sua eni manifestatur humiditas. dimissũ eni p aliqͦ tēporis spatiũ. inuenit i eo corrosio: ⁊ sua diminuit acuitas: q: paꝝ mordicat post principiũ sui gustꝰ. albũ autē ꝯbilioris caliditatis et humiditatis ꝫm Aui. in nigro aũt maior gustat acuitas ⁊ minor humiditas. eo q: illa pauca cõsumit humiditas in maturatiõe. vel forte merito hoc fit pp caliditatē ignis q fit ad fugādũ serpētes in illa regiõe vel sylua habitantes: ꝓpter hoc rugosũ reddit. licet aliq dicāt ꝙ fit merito caloris solis. ꝓuocatiuũ vrine in sufficiē i quãtitate assumptũ. q: renes calefacit: fetũ a corpore mulieris expellit. torsiones. ⁊ ventositates q̄ in intestinis generant. remouet. est etiā ex medicinis magis iuuatiuis ad digestionē. vt Auic. cõprobauit in. io. 3. 3. trac. 3. cap. 5. albũ enim est magis potens in cõfortando quā nigrũ. ⁊ alio longo pipere. vt Gal. placuit. 4. regi. sani. col. 6. ⁊ 8. simpliciũ ca. 41. pip hoies macre fcere fac. ⁊ spma desiccat. ex aliquoꝝ opiniõe dr: ꝙ i pipe albo ē hũiditas q̄dā addēs i spermate. epar pulmonē ⁊ stomachũ ꝯfortat. morꝰbꝰ venenosis ꝯfert. ⁊ musculos potēter calefacit.

¶ Crocus calidus est in scdo ꝛ siccus in pꝛio.i eo ē virtus maturatiua lenitiua ꝛ ipsi⁹ vrine ꝓuocatiua. ex opinione quoꝝūdā antiquoꝝ medicoꝝ affirmat̄.ꝙ in croco nō est virt⁹alteratiua humoꝝ.imo ꝯseruat illos ī sua debita qualitate.ꝛ si ī eis aliqua inouaret̄ putrefactio remouet.virtutē hꝫ cōseruatiuaꝫ viscerū.ꝛ a dis coloꝛatꝫ bibitū coloꝛatos redit. intensuꝫ appetitū ab humoꝛib⁹acetosis ꝑcreatū remouet.vltra modū coꝛ.ab assūptione croci vigoꝛat̄. ita ꝙ si assumeret̄ vsqꝫ ad quātitatē duarū dragmaꝝ.vel ad aureos duos vel tres.comēdētes ex letitia ꝛ hilaritate interficeret.qꝛ spūs ꝑpter croci excellentiā diffundunt̄ ad extra.facilitat valde parteꝫ. ꝑpter virtutē eius aperitiuā.vt a serapione auctoꝛitate rasis ꝯfirmatur.crocus enim cū vino admistus vehementer inebꝛiat.ita ꝙ insaniā facit. qꝛ virt⁹ penetratiua vini a croco adiuat̄.ita vt penetret ꝑ vniuersas coꝛpoꝛis partes.sui penetratōe: etiā qꝛ sui ꝓpꝛietate inimicat̄ cerebro humano.somnū vero īducit.ita ꝙ habētes apostema pleureticū ꝛ birsen. adiuant̄.ꝛ in eis ex odoꝛe croci somnus ꝑcreatur.instrumenta pectoꝛis ꝛ anhelit⁹adiuat.sufficienter enim incitat coitum.duritiei splenis ꝛ matricis confert.ꝛ eius que constrictioni.sui enim ꝓpꝛietate doloꝛem capitis inducit.ac sodaꝫ pꝛocreat.appetituꝫ coꝛrumpit.ꝛ cerebꝛū vltra modum replet: ꝛ visum obteneb ꝛat.

¶ Cinamomum calidum ꝛ siccum in.3.de iudicatur.licet medicoꝛū stimulus Auerrois solūmodo illuꝫ in.2.cōnotauit. ipsi⁹ etenim virtus est calefactiua maturatiua ꝛ menstruoꝛū ꝓuocatiua.sui etenim caliditate ꝛ stipticitate aromatiꝫat stomachū.ei⁹ q̄ frigiditati ꝯuenit.somnū aduenire facit:ventositates expellit. oppilationes epatis aperit.ei⁹etenim frigiditati cōuenit.obscuritati visus mirabiliter ꝯfert.vt a Gal.cōmemoꝛat̄.8.libꝛo miamyr cap.6. humoꝛes coꝛruptos ac omnē saniositatē humoꝛalem potentissime remouet.cōfoꝛtat vehementer coꝛ.vt ab auic. de virib⁹coꝛdis affirmat̄.humiditates in capite existentes mūdificat.remouet tussim ē mundificatiuū pectoꝛis: renū doloꝛibus ac matricū ꝛ earuꝫ apostematibus confert.ydopicus ab eo adiuatur. quia vrinam pꝛouocat. ꝛ moꝛsui venenosoꝛum confert.

¶ Gariofolus calidus ꝛ sicc⁹ in.3.ꝯsumit: stomachū ꝑcipue. cōfortat: ꝛ obscuritatē visus remouet. ꝛ cerebꝛū in suis adiu- uat actionib⁹. cōfortatiuus cordis īuenit: ꝛ in eo virtus restri- ctiua reperit: digōni cōuenit: ꝛ odorē bonū in corpore ꝑficit: potentiam coeūdi corroborat. nauseā etenim ꝛ vomitum sedat ac illum quietat.

¶ Nux muschata calida ꝛ sicca a medicis in fine scōi reputa tur. stomachū os eius ꝛ oīa neruosa mēbra: ꝛ ꝓprie caput ꝯfor tat. ī quo est origo neruoꝝ oīum: fumositates a stomaco aufert: ꝛ oris odorē efficit bonū: ꝛ cibū digerere ꝑmittit: ventositates enim expellit: splenē ꝛ epar. ꝯfortat: stringit ventrē. ꝛ visum cō- fortat: vomitū autē ꝓhibet: ꝛ difficultati vrine ꝯfert.

¶ Zinziber calidū ē in fine tertij ei⁹ vō siccitas vsq; ad fīm attingit. multā in se ꝯtinet humiditatē sufluā: est lenitiuū re- solutiuū īflatōis. adiuuat ad cibū digerēdū. stomacho ꝯuenit. ꝛ tenebrositatē visus abstergit: oppilationē epatis factā a frigidi- tate remouet. coitū stimulat: ꝛ humiditates grossas ī stomacho ꝯtentas ꝓpter humiditatē fructuū generatas resoluit: bonā in ducit memoriā. ꝛ humiditatē oris abstergit: venenis vermiū venenosoꝝ ꝯfert: fit aūt zinziber cōditū cū melle ꝛ zucharo. vñ administrat: cōtra molificatiōem stomachi. ꝛ eius frigiditatē: ꝛ malitiā digestiōis ꝛ corruptionē ipsius accetosaꝫ eructuatonē: ꝛ viscerꝫ lenitatē: ꝛ multitudinē ventositatū: faciens cibum cito penetrare: ad epar: ꝛ ad totū corpus.

¶ Macis cortex nucis muscate natura sua calida est ꝛ sicca ī scdo. Gal. tamē. 7. simpliciuꝫ. d. ꝙ siccitas eius tēdit vsq; ad. 3. gradū: aliqui: tñ dicunt: ꝙ natura sua existit equalis: sed erecta deuiant via: vt pꝫ: q: stipticitas manifesta ac notabilis inuenit. stom̄. ꝛ epar ꝯfortat: ꝛ digestionē iuuat. fluxui ventris ꝛ vlceri- bus intestinoꝝ cōfert: ventositatē grossaꝫ inducentē capitis do lorē: resoluit. assumit in passione cordis.

¶ Cimi[illegible]ū calidū in. 3. siccū vō in. 2. cognoscit: in ipso inuenit incisio exiccatio ꝛ stipticitas: ventositates resoluit grossas. petē ter ꝓ illas expellit: cū aqua assumptū difficultati anhelitus ꝛ tre mori cordis frigido ꝯfert: ꝛ si cuꝫ eo facies abluatur eā clarifi- cat. cōtinuus: tamen vsus citrinat eam qui eniꝫ ex illo suffimi-

gant.pallidi efficiunt.sicut ypocrite faciũt digõni cõuenit:tor sionẽ ĩtestinorũ:remouet.⁊ ꝯ frigidã tussim ⁊ stranguriã; alios que dolores a frigiditate ꝓueniẽtes valet:⁊ cõtra calculũ renũ administrat: menstrua abscindit:⁊ cursu; humiditatis:mricis si cũ aceto assumetur.

De Apio Capite.17.

Apiũ calidũ in p͛mo diiudicat siccum vero in.2.resolutiuũ inflationis sedatiuũ dolorũ: oppilatiõis vero aperitiuũ:sudoris vrine ⁊ menstrui ꝓuocatiuu;. cõtra tussim difficultate; anhelitus ⁊ asma efficax cõnotat remediũ:lũbricos perimit.⁊ coitũ ĩcitat.ad malitiã splenis ⁊ epatis valet.renes vesicã ⁊ matricẽ purgat:caueãt pueri ⁊ qui sunt dispositi ad epilepsiã:q: ꝓprietate sua aduocat illã. ab eiu etiã fugiant lactantes mulieres ⁊ nutrices.q: sua excitatione.ad coitũ aduocant.vnde lac eoꝝ diminuit:atq; corrũpitur.pregnãtibus nocet:q: virtute sua dissoluit retinacula fetus.eructuationem vero sui resolutione comouet.

De Absintio Capite. 18.

Absintiũ calidũ in primo gradu cõnotatur.siccũ vero in scdo.eius aũt siccitas vsq; ad.3.gradũ ꝑuenire aliqui affirmãt.aperitiuũ ꝑsumit. bonu; aũt excitat colorẽ.a stomacho ab intestinis colerã educit. eius aũt virtus ⁊ opatio multotiens extendit vsq; ad venas illas ab humore colerico ⁊ aquoso mũdificãdo.ꝑ vias vrine educẽdo. ante vini potationẽ sumptũ ebrietatẽ ꝓhibet.cõueniens stomacho:appetitũ excitat.⁊ epar corroborat.succus tñ ei⁹ magis stomacho discõueniens. ⁊ ex nocumento ꝑcepto suscitat sedã.ꝯ epatis ⁊ splenis oppilatiõe;.nõ vituperat.vestimẽta ꝑseruat a corrossione tinee ⁊ vermibus:⁊ si corp⁹ oleo absintij inũgat. ꝓhibet cimices approximari ad ipm. ⁊ aqua ei⁹ distilatiõis in atramẽto possita.libros a corrosiõe muriũ ꝑseruat.sui eni; tiria citate suffocationi fungorũ mirabiliter cõfert.

De Agresta Caput. 19.

Agresta frigida est in .3. sicca aūt in scđo. quidā aūt asserūt q est frigida ⁊ sicca in pмo. vomitui solutio ni colerice. ⁊ stomachi iflamationi ꝯfert. tpe magni estus appetitū excitat. epar sup calefactū ifrigidat. intensaq; remouet tussim. stomachū pgnātis ꝯfortat. q: faciliter supfluitates recipit. ꝯtra venena opportunū cōnotat remediū. ppter hoc sirupus ei⁹ iti morosis colericis ⁊ pestilentialib⁹ febribus administratur. ventris fluxum sufficienter stringit. ex potatione agreste crude aliquādo. oritur spasmus vt insinuauit Auē. 2. theisir trac. 7. capi. 15.

De Aceto Caput. 20.

Acetū icōplexione sua reperit diuersuq; q: ex frigiditate multa caliditate v̄o pauca cōponit. qñ enim fuerit antiquatū in. 2. desiccat. vt a Gal. cōprobat. Auer. v̄o. 5. collectorij. d. q acetū antiquū in. 2. ē frigidū. siccū v̄o in. 3. qñ aūt acuitate priuat. frigidū habet. vt scribit serapio. in eo reperit. virtus subtiliatiua incisiua exiccatiua ⁊ penetratiua. cōuenientissimū stomacho calido humido adiuuans ad digerēdū. flegma grossū ac viscosū icidit. appetitū puocat. ⁊ sāguinē aq̄cūq; mēbro fluat abscidit. bibitū cū sale nocumento fungoꝝ obuiat. ⁊ si calidum bibatur. asmati ⁊ antiq; tussi cōfert. cursuq; eniq; humoꝝ ad guttur venientiū abscindit. coagulatiōi sanguinis ⁊ lactis nō discōueniens. ei⁹ enim assiduus vius debilitat visum ⁊ mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris os stomachi pcipue ledit. vt ab Auer. decernit. 6. col. ii. eius assiduatio ad ydropasim ducit. est ex reb⁹ q̄ neruis sunt nobiliores. q ab Auic. desumi pōt. 1. 2. 3. ca. 4. magis tñ matrici nocet. quā stomacho. vt ab Auenzoar. 2. theisir trac. 5. cap. j. cōmemorat. idē rabi moyses in. 21. suoꝝ āpho. particula. melanconicis discōueniens psumitur. caueant ergo. leprosi ⁊ qui morbo galico sunt infecti. q: ab eo maxime leduntur. epati inimicū. vt ab Auer. in libello suo de tiriacha comprobatur. idem ab Auenzoar scri-

ptum cōperies primo.theisir trac.13.cap.j.grossiciei splenis cō fert.qui pulmonem habent debilem ex vsu aceti ducuntur ad ydropisim. vt vult rasis.25.cōtinentis.

De Aqua lactis Caput.xi.

Q Uia in regionibus nostris estatis tpe. aqua lactis plurimū vsitatur.vt corpora ab humoribus isecta euacuent.bonū est eius.naturā ꝛ cōplexionem ad maiorū capitulorū abondantiā.in psentiarū enarrare.natura enim sua.est calida ꝛ sicca in prio.lauatiua subtiliatiua ac abstersiua per intrositatem suā.solutiua presumitur.sine angustia labore ꝛ mordicatione.colerā ꝛ adustos humores cū facilitate sua solutiōe educit.aperitiua oppilationū olꝫ.ytericie melācolie ydropasi splenis grossiciei pdest.leprosis vlceratis cōuenit mirabiliter.pustulas ꝛ scabiem habentibus non disconuenit. confert etiam ei cui vini potus nocuit. vt Rasis e probauit.3.ad almansorēꝫ cap.15.Sed quia insolutione sua tarda reputatur. vt eius vigoretur operatio ac posse.non permittatur quin in potionibus suis cadat spica. qnoniam eius magnificatur operatio.secundum enim diuersitatem humorū. qualem euacuare intendis adiungas medicinas. humorum euacuandorum appropriatas.hoc autem consistit in intentione medici.melior illa iudicatur que ex lacte iuuenum caprarum.ꝛ nigrarum boni pastus.post eam est illa que sumitur ex ouis.in summa eligatur que est recens boni saporis ꝛ odoris proprij non extranei. eius dossis est ad libram vnam vsqꝫ ad libras duas.

De Basilicone Caput.xx.

b Asilicō seu ozimū gariofolatū ꝙ idem iudicatur. calidum ꝛ siccum in fine scdi.reputatur. maximum stomacho.iuuamentum affert comestum.cibaria grossa.digerere facit.epati. ꝛ cordi sua aromaticitate confert. cardiacam passionem. que fit amelancolia ꝛ flegmate tolit.tristā

tem ac melancolicu; alleuiat:odoriferas eructuationes pcreat: oppilationes cerebrales: ꝛ nariū que fiunt a flegmate. ipm odorando cū fortitudine aperit: inflatiōes stomachi tollit: lac mulieribus pcreat: cū vino potatū dolores oculorū curat: magnificat eius virtus cōtra puncturā scorpionis: multū tñ comestū sanguinem turbidū: ac melancolicū generat: ꝛ illa superfluitas insuper que est in ipso inflationē: causat in venis: vt ab Auic de virib⁹ cordis pnunciat: iniuste tñ ꝛ sine rōne vituperat: ꝙ sic stomacho inutilis: ꝛ ꝙ insaniā ꝛ tenebrositatē oculoꝝ pcreat ꝛ ꝙ si t i tū in terra abscondat: ꝛ lapide cōtegat ex ipso scorpiones gignunt ꝛ si quis eo die comederit ozimū ꝛ a scorpione pungatur nō euadet oīmodo a morte: ꝙ falsu; a diascoride ꝓbat: sed intelligit de alia specie ozimi nō gariofolati: q est pessimi chimi nullius penitus iuuamenti: vt a Gal. scdo alimentorum cap. proprio scribitur.

De Boragine — Caput. 23.

Borago calida ꝛ humida existit in pmo: virtute; h; bonos generādi humores ac laudabiles. cōtra sincopi; tremorē cordis ꝛ cardiacā passionē: magnū pstet adiutoriū: malū depurat sanguinē: bonū ꝛ laudabilē generādo: lenitiua pectoris ꝛ pulmonis: letitiā inducit: cor ꝯfortat ac oīa spiritualia corroborat mēbra. borago ceteris olerib⁹ est cōuenientior humane complexioni adesum: ei⁹ ergo cōtinuus vsus nō vituperat: in aliquo.

De Buglosa — Caput. 24.

b Uglosa calida ꝛ humida. est i pmo: tussi asperitat: cane pulmōis. cōfert: pulueri;ata eni; ꝛ cu; mero bibita: hilaritate; ꝛ gaudiū: inducit letificādo cor: purgat colerā: ꝛ cardiace passioni ꝯuenit. i ceteris est in virtute boraginis: est enim valde p vite regimine cōueniens: oēs etenim alie herbe p suā naturā: declināt ad hūores melancolicos: hoc ēt faciunt a tota substātia: excepta lactuca ꝛ buglosa: vt ānotauit Auer. 5. colliget. 41.

De Butiro Caput.25.

Butirũ calidũ ꝛ humidum in̄ pͥo cõsideraẗ: valde nutritiuũ existit: ac impĩguatiuũ: molificatiuã matu ratiuã ac resolutiuã hꝫ virtutẽ. licet eius resolutio magis manifestaẗ in corporibus delicatis ꝛ molibus quã in asperis hirsutis ꝛ duris: sedatiuũ doloꝝ interiorũ ꝛ materierũ effusaꝝ: ad mẽbra: ex eo fit linimentũ gingiuis puerorũ: vt eoꝝ dentes cito orianẗ: absq passione aliqua ꝛ dolore: facilitat vhementer screatũ ac sputũ p̃sertim qñ cũ eo fit mellis admistio. sputũ sanguinis sua viscositate ꝓhibet: ꝛ eiꝰ vomitui cõfert. butiꝝ coctũ stomachũ debilitat: acutissimis venenis ac viperaꝝ morsibꝰ p̄bet adiumẽtũ: frequẽs aũt comestio ad flegmaticas p̄parat egritudines: discõueniens febrienti ꝓpter eiꝰ vnctositatẽ de facili inflamaẗ nisi lauetur.

De Bleta Caput. 26.

Bleta est diuersaꝝ specieꝝ. q̃dã eniꝫ alba q̃dã nigra q̃dã aũt siluestris inueniẗ: sed alba p̄cipue ẽ illa qua vtimur inferculis ꝛ ꝯdimẽtis: frigida enim ꝛ humida in scđo cõnotaẗ: paucũ corpi p̄bet nutrimẽtũ: ꝛ stomacho inimicaẗ: vt gal. 2. alimẽtoꝝ velle visus ẽ. educit ꝑ aluũ. ꝛ rugitũ suscitat. oppilationẽ epatis aperit. ac eiꝰ remouet caliditatẽ: cõdiaẗ aũt cũ sp̄ebꝰ malitie sue obuiãtibꝰ. si aũt tali mõ ꝯdita assumaẗ: dolorẽ ventris curabit laxãdo. ꝛ humores educẽdo ad viã intestinoꝝ: cuꝫ aceto p̄parata spleneticis bona inueniẗ medicina: asiduatio eiꝰ humores generat grossos ꝛ flegmaticos: vt censeẗ ab Auer. 5. col. 41. blete cũ radicibus suis elixe lendines mundant. ꝛ caput a furfuribus mundificant.

De Betonica Caput. 27.

Betonica calida ꝛ sicca in. 3. cõprobaẗ. multas in se cõtinet mirabiles virtutes: stomacho amica: humores flegmaticos incidit grossos: lapidẽ renũ cũ potẽtia frangit: pulmonẽ ac pectus mundificat. oppillationẽ epatis aperit: menstruis imperat: epilepticis ac sciaticis cõfert: cũ aqua sumpta añ vini

potationē ebrietatē aduenire ꝓhibet. fastidiū aufert: multa alia quasi infinita sunt iuuamenta: a medicis enarrata: ita vt aucta apud vulgares sit ꝯsuetudo: q̄ qn̄ itendūt aliquē magnificare dicūt iste plures h̃ȝ virtutes q̄ȝ herba illa q̄ betonica nūcupatᷓ.

De Citro Caput. 28.

Citrū eniȝ scd̄m suaꝝ partiū diuersitatē. ita in sua variatᷓ cōplexione: cortex enim ipsi⁹ calidus in p̄io existit: sicc⁹ aūt in scd̄o: digestioni nō multū obedit. sed si digeritᷓ. stomach⁹ ꝛ epar ab eo maximū recipiūt iuuamentū. in modica quātitate assumptus: decocta aūt magis cōueniens p̄sumitᷓ: q̄ꝛ oris odorē bonū ꝑficit. ac redolentē: impinguatiua corꝑis. ꝛ vomitū abscindit. si ad intra ponatᷓ vestimēta ꝛ pānos illos. a corrodētib⁹ p̄seruat incolumes. corticē citri odorare ī pestilēti tpe. aeris corruptionē. retificat: ac ei⁹ male qualitati resistit. ei⁹ decoctio p̄gnātib⁹ ꝯuenit vt eoꝝ maiū appetitū ac desideriū auferatᷓ: cardiacis valet. ꝛ maliciā ieiuni intestini expellit. similiter ꝛ ei⁹ acetositas. vt sentit rabi moses. sirup⁹ ex corticibus citri ī habentibus cōplexionem debilē stomachi ꝛ fetoreȝ oris administratur. letitici ē absq̄ȝ dubio īducit. ei⁹ aūt caro calida ꝛ humida ī p̄io iudicatur. quidā tamen asserunt. q̄ est frigida ꝛ humida. in p̄io sed tamē frigiditas magis dominatᷓ. inflationē inducit ꝛ ei⁹ folia abscindunt. ipsius accetositas frigida est ꝛ sicca. in. 3. semen vero ei⁹ calidū in p̄io. siccū aūt in scd̄o. colerā rubeā. eius acetositas incidit: tremorē calidū cordis tollit. sed pectori ꝛ neruis nocet. ꝛ ventrē lubricū stringit. ei⁹. n. sirup⁹ mirabiliter. ac vltra modū valet in febrib⁹ venenosis pestilentialib⁹ ac timorosis. ꝛ magne inflāmatiōis. ꝛ precipue que fiunt magni estus tempore. est etiam ex excitantibus appetitum. ꝛ epatis calorem incensum extinguit. caro ipsius cū mele assumpta sanior existit: ꝛ magis digestioni apta. eius tamen assiduus vsus. facit hereditare colicam ac possidere. maxime si sine ꝯuenienti admistione assumatur. grossos ac malos generat humores. semīa ipsi⁹ sunt de numero medicinarum venenis omnibus conferentiuȝ. succus corticis morsui vipere bibitus confert.

De Castanea Caput. 29.

Castanea calida et humida in primo gradu ab Auer. 5. col. graduat. quidam vero dicunt. quod caliditati in primo siccitati vero in secundo attingit. difficilis digestionis et grauatiua stomacho ob id bona indiget masticatione. humores grossos melancolicos generat. venas autem oppilat. quidam autem asserunt. esse boni nutrimenti. et magni si bene digeritur. quia vt dicit arabi mose i. 21. suorum amphorismorum. parti. quod in omnibus fructibus arborum. aliqua inest malitia preter quam in castanea. quoniam ipsa cum sui grossitie si bene digeritur non generat malum chimum. bonum autem indicamus illas comedere cum zucharo et pipere. vt eius remoueatur frigiditas et ventositas abstrahatur. cum remotione illius parue granule. interius assumpta grauedinem capitis inducit. et hoc merito propter inobedientiam sue digestionis: putandum magis fore existimo quod castanee potius sint create ad vsum porcorum quam hominum. quia operatio castanee est similis operationi glandium. ob id serapio de ambobus in vno determinauit cap. castanea assata. magis pro stomacho conuenit.

De Citonio Caput. 30.

Citonium frigiditati in primo siccitati vero in secundo attestatur. in eo virtus stiptica et confortatiua reperitur. sed minorem habet stipticitatem. quando vltimate est maturum et est dulce. ponderositatem in stomacho inducit: minus tamen si assatur: propter hoc medici precipiunt. quod citonia inuoluantur in stupis panni. et madefiant in aqua deinde sub prunis decoquantur. vel subcineribus multum calidis: postea frustatim incidantur. et ipsius grana extrahantur. finaliter in optimo vino reponantur. odorifero et aliquantisper dimittantur: antequam edantur: preparata isto modo citonia magis nutriunt: cicius autem digerunt et minorem inducunt grauitatem in stomacho. Auic. vero precepit quod post quam sunt extracta granula. quod concauitates impleantur melle aut zucharo. isto modo auxilium prestant stomacho: ne humores recipiat extraneos. ante cibum sumpta fluxum ventris prohibent. si vero post cibum eo vtatur. cibum a stomacho descendere facit et educit. caueant vtentes ab assumptione eius in nimia quantitate. post acceptionem

cibi.sua enim ponderositate impelleret cibaria a stomacho indigesta et trasmutata exire.citonia apregnantib⁹comesta. generare faciunt filios hylares. vt arabi mose pcepimus. assata post cibũ sumpta.seu odorata gaudiũ acrescere faciũt.cũ melle cõdita vrinã puocant:multitudo comestiõis eoꝝ.dolores neruoꝝ suscitat:ex eis fit sirupus.ad ɔfortãdũ appetitũ deiectũ ac semi mortuũ.stomachũ flegmaticũ cõfortat.vomitũ et ebrietatẽ maxime:si post crapulam edantur phibent.

De Crisomula Capite. 31.

Crisomula.sunt parua psica in similitudine. frigida et humida in scdo.cito enim corrũpunt: et flegmaticos humores generãt grossos.vnde corpora ad febres putridas et eraticas pparant. conueniunt enim magis stomacho quã psica.psertim si cũ recto ac cõuenienti ordine assumant.scʒ cuʒ aniso et mastice:d vnoquoqʒ.ʒ.j.vel.ʒ.2. vt Auic.placuit.aut cũ vino passulaꝝ.vel cũ melle ɔficiant.de inde post eoꝝ assumptionẽ.bibat vinuʒ purũ odoriferꝝ dulce. vel mel.vt docet serapio.infusio ipsoꝝ in aqua remouent sitis. et siccoꝝ infusio.acutis febrib⁹cõferunt caueant ab eaꝝ assumptione sentientes debilitatẽ in stomacho:qꝛ ipsius calor:extinguit:fumositatẽ in stomacho puenientẽ ab aliquo humore tollunt:nequaquã post cibũ sumant:qꝛ pter eoꝝ facilẽ putrefactionẽ.ac corruptionẽ.corrũpunt alium cibũ in inferiori parte stomachi morantem.

De Capparibus Caput. 32.

Capparis calidus in scdo.sicc⁹ vo in.3. cõnotat paꝝ nutrit vtimur:aũt.p medicina magis q̃ p alimẽto. stomacho nocet.sed ei⁹remouet nocumẽtũ p infusionẽ ipoꝝ in acceto excitat appetitũ et humores incidit grossos ac viscosos. p vrinã educit: opillationes epatis et splenis apit mirabilr̃ et dolorẽ ipsi⁹remouet.et arabi mose in.21. suoꝝ ãpho.parti.decernit.et gal.13.d igenio sani.cap.ii.scripsit.

q̄ quale est farmacū epati absintiū: tale spleni capparis cortex. mēstruis iperāt. ꝛ stomachū ꝯfortāt si cū acceto ꝯdiant. humoribꝰ crudis ac viscosis ꝛ grosis cōferunt: ꝛ ꝓprie cū oximele. vt Gal. 4. regimis sani. col. 8. ānotauit. coitū icitāt capperes ꝛ sanguinē clarificāt turbidū ac feculētū ꝛ melanconicū: qn̄ ꝯdiunt cū sale si ante cibū assumant soluūt: multū ab aliqbꝰ laudant i pestilēti tempore cū acceto. ꝛ vermes i itestinis occidūt. ꝛ emor dibus conferunt.

De Cucurbita Caput. 33.

Cucurbita frigida ꝛ humida in scdo. a medicis conotat: paꝝ nutrimētū dat corpi. ꝛ mala stomacho ꝑsumit frigido. sed bona colericis: ꝛ velociter a stomacho descendit: si nō corrūpat ante digōnē: ꝓpter aliquā cām aduēticiā: qꝛ faciliter corruptionē recipit: ꝓpter suā inestimabilē passibilitatē ꝛ humiditatē: cū corrūpit valde mala diudicat ꝛ austera: humores aūt q ex ea generāt: nō sunt mali. nisi comiseant cū alijs cibis calidis aut acutis: qꝛ faciliter impssionē aquocūq3 alio cibo admixto alteriꝰ qlitatis recipit: vn̄ dictū ab aliqbꝰ fuit q̄ hūores q ex ea generant retinēt nām medij: qꝛ cucurbita multos merito recipit modos ꝑparationes: tanqua3 vtiq3 in medio cōsistens oium: excellētiaꝝ: vt cōmemorat gal. 2. alimētoꝝ: na3 si cū sinapi assumat: humor malus stipticꝰ ex ea generat: si cu3 sale salsus. dolori pectoris ac calide tussi ꝯfert: ꝛ febribꝰ colericis: sitim abscindit: ꝛ ꝓpter eiꝰ lubricitatē p secessum educit paꝝ: qn̄ assat magis nutrit: ꝛ eiꝰ nimia abscindit humiditas. incōdimēto aūt ꝯdiat cū origano calamēto vel: cepis ꝛ hoc multi faciūt expti. ardorē vrine extiguit ac illā ꝓuocat: ꝛ ꝓprie eiꝰ semia ꝯtra oppilationē epatis renū ꝛ vesice valet: eius tn̄ vsus intestinis nocet: ꝛ colon ꝓprie: qꝛ inducit colicā: vt ab Auic. amplissime explanatur in. 16. 3. trac. 3. cap. 6.

De Cucumere Capite. 34.

Cucumer frigidus ꝛ humidus in scdo existit: eius enim substantia grossa presumitur. digestioni dura: humore3 i laudabilem malum ac corruptioni paratum. acrescere in corpore facit. vnde homo propter eius comestionem. ꝑparatur ad

febres putridas ꝛ malignas. ꝑpter eius difficilē digōnē stoma cho inimicatᷣ. si enim cito nō digeratᷣ. mortale efficitᷣ venenū: vt arabi mose asseritᷣ. videtᷣ tñ quasi impossibile ꝙ cito digeratᷣ. nisi esset. in aliquo stomacho valde calido ergo: dato ēt ꝙ bonā reciperet digōnē. ꝑpter hoc nō cōuenit esui. vt cōmemoratū vidimus a gal. 2. alimentoꝝ. 6. ab hoīb⁹ igitᷣ ꝑpter hoc abstinere cōsulo acacochimicis edulijs ꝛ si facile digestibilia aliqbus sint. latet enim tpe multo prauus in venis chimus. ex ipsis cōgregat⁹ qui cū occasiōe modica ad putrefactionē deuenerit. febris mali moris operatᷣ. idē ꝯstanter affirmatᷣ. arabi mose in 17. suoꝝ āpho. particu. comestio eoꝝ ventrē mollificat ꝛ vrinā ꝓuocat. īflamationē stomachi deponit ꝛ sitim tollit. sīm copizantes ex caliditate reuiuiscere faciunt: illos odorando ꝛ hoc ex ꝓprietate. qñ aūt ꝑ appetitu comeduntᷣ ꝯdiri cū aromatib⁹ valde calidis debent. vt eoꝝ nimia reprimatur frigiditas ac humiditas. folia eoꝝ cum vino emplastrata. morsui canis rabiosi cōferunt. vt diascorides comprobauit.

ℭ De Citrullis Capite. 35.

Citrulloꝝ cōplexio frigida in. 3. humida vero in. 2. difficilime digeruntᷣ. ꝛ chimū viscosū ꝛ humorē crudū in corpe ꝑcreant. p̄sertim in venis. a comestione eoꝝ febres antiq̃ ꝛ male accidunt. ꝛ stomacho cōtrariantᷣ. sitim tñ mittigāt. ꝛ inflamationib⁹ febriū. conueniunt. ꝛ ꝯferunt. ventrē mediocriter laxant. absq̃ aliquo p̄cepto nocumēto: citrulli ī stomacho morā faciētes humores venenosos pariunt: volentes eis vti. vtatur ameos: quia eorum expellit nocumentum.

ℭ De Cerasis Caput. 36.

CErasa frigida ꝛ humida cōnotantᷣ. ꝛ ī dupici differentia reperiuntᷣ. sicut mala granata. q̄dam enim dulcia q̄dā vo acetosa iudicantᷣ. dulcia corruptioni sunt magis parata. ꝛ a stomacho velociter descendūt. ꝛ iuuamētū ꝙ stomacho inferūt paucū p̄sumitur. ventrē aliqualiter soluūt. humor malus crudus ꝛ vermes a comestione sua generātur: acetosa aūt ma-

gis p victu ↄueniunt: ⁊ ꝓprie stomacho flegmatico: q2 flegma incidunt: ⁊ stomachū sua stipticitate corroborant. sitim extingūt appetitū excitant ⁊ colerā reprimunt. sicca aūt magis retinent ventrē. fit aūt ex carne ⁊ suco earū cōdimentum. cum zucharo. febrientibus ac sicientibus delectabilissimum.

De Ciceribus Caput. 37.

Cicera ex eis sunt alba nigra ⁊ rubea. albū calidū ⁊ siccū in p°io. ↄsideratur. rubeū fortius sed magis nigrū. auer. vero ⁊ serapio. dicūt ꝙ cicera. sunt calida cū humidate pauca. nutrimentū ꝙ p̄bent corpori est fortius. nutrimēto fabaꝝ. ⁊ magis cōstans ⁊ solidū. vocē clarificant ⁊ pulmonē nutriunt. inflationē vero inducunt: ventrē moliūt. nigra aūt cicera sunt vrine ꝓuocatiua. eius enim decoctio lapidem renum frangit. ⁊ eius oppilationem remouet. rubea. aperitiua. existūt. si non aprima aqua. remoueantur. post eorum infusionem. quia in ea reperit̄ quedam virtus leniendi. in scd̄a. autem. dulcedo inuenitur: sed inflatiua presumitur. in aceto infusa per noctem. ⁊ ieiunio tempore comesta. dūmodo assumens ieiunet vsqꝫ ad meridiē. lumbricos necant. bonum inducunt colorem. ⁊ hoc faciunt excitando calorem naturalem. ipsorum assumptio augumentū facit in spermate. ⁊ coituꝫ stimulat. quare ⁊ equis stalonibus dāt ipa. ꝓpter hoc cōmedere. vt a Gal. p°io. alimentoruꝫ. 18. colligitur. cicera vesice: vlceratis renibus nocent. ⁊ humoris melancolici generatiua: quia hec est proprietas oīum leguminum. cicera nō debent in principio mense assumi. vt ānotauit Auice. quia ꝓpter. eoꝝ vētositatē eleuāt cibū: ⁊ digestionē impediūt. ⁊ cuꝫ alijs cibis nō pn̄t pfecte ↄmisceri. nō ēt in fine assumātur nā rōne ventositatis quā hn̄t sunt cā eructuationū ventosaꝝ. q̄ eleuānant ad orificiū stomachi. ⁊ ipm aperiēdo exhalat nālis calor. ⁊ nō paꝝ nocumētū digōni iferūt. ⁊ mala inducūt somnia melancolica. si autem in medio recipiantur tūc cum alijs cibis poterunt permisceri. ratione digestionis. ⁊ sic eorum. malitia aliqualiter corrigeretur. cicera imperant menstruis epatis autem. ⁊ splenis oppilationem remouent. si autem recentia comedātur

in stomacho ꝛ itestinis malas sup̄fluitates agregāt: ꝛ oris odo ré inficiūt permixtio aūt saluie mente: ꝛ aromatū in suis cōdimentis magnā partē remouēt malicie: si tñ excorticata comedā tur: ét legumina oīa. facilius digerunt: ꝛ magis ꝑ ↄseruatiōe bone habitudinis: ↄueniunt cicercula est in virtute alboꝝ cicerū. ob id de ea nō faciā specialē capitulum.

¶ De Caulibus Caput. 38.

Caulis multarū specieꝝ: vt dicūt auctores sed solū de domestico dicemus: sua enim cōplexio est calida ī p̄rio. sicca v̄o in scd̄a: qdā tñ asserunt ꝙ est frigida ꝛ sicca. in p̄rio hec aūt diuersitas ab auctorib⁹ ānotatur ꝓpter eoꝝ diuersā operationē: qm̄ si caules paꝝ ebuliāt ꝛ comedant: ventrē laxāt ꝛ vrinā ꝓuocant: ac menstrua simul: cuꝫ vero ebu lierint. p̄sertim si bis ī aq̄: elixent. restringūt ventrē: mali caules sunt stomacho: ꝛ mala p̄parant somnia: ꝛ humorē vel sanguinē. necessario generant melancolicū. vt Auer. 5. col. cōprobauit: caules q̄ oriunt ī estate. peiores p̄sumunt: quā qui nascunt ī hieme: ꝛ magis stomacho inimicant: folia cauliū cruda aspleneticis comesta iuuant: succus eorū bibitus amissam restaurat vocem: ꝛ iuuamētū pectori affert. ex eo componit loc. ꝙ sumitur lābendo: laudatum plurimum in illo. caulis crapulā ꝛ ebrietatē currat: ꝛ dolorē capitis a crapula derelictū soluit: vt ab Arist. amplissime explanatur in. 3. particula ꝓblematum ꝓblemate. 17. ꝛ hoc ratione succi diuretici: ꝛ ratione ipsius frigide substantie habet crapulam curare. caulis assatus si exhibetur ad comedenduꝫ pueris permittit eos cici⁹ ambulare: auctoritate diascoridis: ī caulibus inest ꝓprietas. ad expellendum humiditatem capitis: ꝛ alleuiant linguam aflegmate grauatam: assidua eius comestio obtenebrat visū: ꝛ exsicat oculos nisi eēnt valde hūidi vltra naturā: caulis chacochimic⁹ est generans sup̄fluitates: vt a comētatore Alexandrino. 2. epidimiarū p̄rio. ꝛ. 23. desumi pōt: ipsorū assumptio aggrauatū faciunt caput: ꝛ subet inducūt: vt scribit Rasis in. 25. cōtinentis cap. 3. col. 9. generant etiā febres pestilentiales ꝛ vlcera. vnde conumerant inter cibaria mala a gal. j. de differentijs febrium. capitulo tertio. succus enim eius

eius cum vino sumptus morsibus venenosis occurret: et est conferens maxime morsui canis rabiosi.

De Caseo Caput. 39.

Caseus duob⁹ pficit modis: aliqñ enim ex lacte aliqñ aũt ex sero cõficit. et isto vltio modo cõpositus recocta denominat: casei natura diuersa repit: et hoc merito breuitatis ac temporis longitudine: caseus recens frigidus est humidus in. 3. antiquus vo salit⁹ calidus et sicc⁹. recens impinguatiu⁹ et nutritiu⁹ si assumat post ipm mel. vt Auic. placuit. 2. canonis caseus recens sine sale: vtils stomacho: boni saporis et faciliter: ad mẽbra transit et ventrẽ tempare molit: vt a serapiõe disci põt: de isto ẽt credo q̄ itelerit gal. 3. alimentoꝝ. 26. qñ dixit: recentẽ aũt oium caseoꝝ maxime si fit cum late acido: aliqualiter sicut pficiebat tpe Gal. in pgamo vt ipse ẽnotauit: delectabilissimus qdem ad esum. inociu⁹ stomacho: et omnib⁹ alijs caseis minus difficulter digestibilis et per trãsibilis: neq3 est cachocimic⁹ nec valde grossi chimi: q̄ qdẽ oium caseorũ est cõis accusatio. si aũt alio pficeret modo l3 recens: male digerit: oppillatiuus et lapidis generatiuus: maxime si cũ eo admisciant diuretica: iõ in regimine sanitatis nõ multũ cõpetit: neq3 frigidis natura bonus iudicat: adustionẽ stomachi. tñ reprimit: vt arasi pcipimus. 3. ad almansorẽ. 5. vet⁹ aũt diuersificat ẽm vetustatis quãtitatẽ et ẽm saporẽ: q: si in eo sapor. pcipiat acutus calidus iudicat: et adurens iducens sitim magã: male nutriẽs et difficulter digerit: caseus vetus remoto sale si: i parua quãtitate sumat: corroborando os stomachi: cõfortat et vapores ne ad caput ascendant phibet: psertim si post cibum degustatur: et satietatẽ a dulcibus cibis ac vnctuosis puenientem tollit. in aqua aũt decoctus si decoctio a lactantib⁹ assumatur: lac eorũ multiplicat: in summa enim eligatur caseus inter nouũ et vet⁹ viscosum et frangibile durũ et mollẽ: et ad aliquales declinans dulcedinẽ: nõ nimis insipidus nec salsus nec lachrimosus cum inciditur: et saporẽ delectabilem: nõ tristantem in se cõtineat: et ex bono lacte cõuenienter: fiat: nec multam moram

in stomacho trahat: talis vtiqz caseus: est bonus. & inter alios eli gendus: diuersificat aūt caseus: fm animaliū diuersitatē: & her bas: quib⁹ animalia lactantia vescunt: vt patet de caseo in partibus nouariensibus facto: q: super alios deterrimū ac effugiendum habet saporem: & odorem.

De Cicorea Capitu. 40.

Cicorea vel sponsa solis: frigida & humida. in scdo gradu cōnotat. cōstantinus aūt in libro graduū: scribit: q est frigida & sicca in p:io: hec herba viridis comesta. multe existit efficatie. sicca aūt nullius vel parue: si enim decoquat & assumat: oppilatiōi epatis & splenis cōuenit: laudata: tamē super calefactionē epatis: nō solūmodo ab expertis medicis. verū etiā a vulgaribus: cōtra venenū valere probat experimento quorūdā animaliū. & hoc amustelis & multis alijs animalibus didicimus. quā primū a venosis animalib⁹. ledunt. ex tactu huius herbe sanant. vñ sup morsum venenosoꝝ animaliū supponit sucus eius. multū etiā comēdat tpe pestilētie radix ei⁹ decocta ac bene masticata ab aliquib⁹. eius enim virtus similis est virtuti endiuie nisi q: in ea. est maior virtus desiccatiua. vt Gal. ānotauit.

De Cepis Caput. 41.

Cepe calide sunt in. 3. & humiditatē habēt supfluam. gal. tamē & serapio afferūt. q eorū caliditas vsqz ad 4. se extendit gradū. virtutē cōtinent subtiliatiuā & incisiuā. crude comeste. in stomacho malos imponunt humores ac putrescibiles. nocent colericis. iuuant flegmaticis. q: humores incidunt viscosos. & subtiliāt grossos. parua eoꝝ assumpta quātitas stomachū calefaciūt frigidū. ac ipm aliqualr cōfortāt: ppter humiditatē ac eoꝝ inflationē. incitāt libidinē. & materiā adaugēt spermaticā & appetitū idućūt. & cibaria temperāt frigida & si decoquant. & assumant. dolorē lateris cōpescūt. fastidiū ac oris fetorē tollūt. vrinā puocāt. & somnū inducūt. pluri

mus ei⁹ vsus īducit subet ⁊ fodā ītellectui nocet. ⁊ litbergiā suscitat. vt cōmemorat ab. Auicē. in pria. 3. trac. 2. cap. 7. comedentes ad dementiā pducūt. ⁊ ad memoriā depdendā. saliuā multiplicāt. ⁊ neruis ꝯtrariant. qꝛ siccitatē cū accuitate īducūt. ⁊ orificia venaꝝ aperiūt. spma qd̄ generat̄ accepis pcreat. filiū stultū. atqꝫ stolidū. vt ab Auenzoar. 2. theisir trac. 3. cap. j. cōmemorat̄. rasis ad almāsorē. 3. cap. 9. fatet̄ ꝙ cepe aceto cōdite neqꝫ calefaciūt. neqꝫ infrigidāt neqꝫ sitim īducūt. sed apetitiuā. adiuuāt virtutē. nocumēto vo aquaꝝ malaꝝ ꝯferunt. virtutē tiriacbale3 ꝯtra morsu3 canis rabiosi cōprobāt̄ habere. cepe ꝯtusu3. ⁊ naribꝰ appositū cū sumit̄ medicina solubilis abominationē tollit. ⁊ vomitū ꝓhibet specialitate sui. vt arabi mose. 23. suoꝝ ap ho. particula confirmatur.

De Cresonibus — Caput. 42.

c Resonū vel sanation. ꝙ idē sunt. hec herba ē calida in prio. sicca aūt i. 2. ab ysac inuenitur. quidam ei imponunt. ꝙ est frigida precipue ex eo quia non nocet habentibus firsen. cōis tñ opinio asserit. ꝙ virtus eius sit calefaciens. maxime gal. nascit̄ ꝑcipue in aqs. valde diuretica ab experimētatoribꝰ reputat̄. hec āt herba cruda comedit̄. sed cocta melior ꝯsumit̄. lapidē renū potentissime frangit. ac p vrinā educit. menstrua ꝓuocat. sed fetū educit. ⁊ vlceribꝰ ꝯfert itestinoꝝ. semē eiꝰ crudū ⁊ comestū. idē opat̄. ⁊ vltra hoc disentericis ꝓdest. si aūt in aqua coquat̄ soluit. cū carnibꝰ laudabilibꝰ. solum spiritualia membra. potenter mundificat. in vino decocta stranguriam ⁊ disuriam sanat.

De Cancris — Caput. 43.

c Ancri eni3 multaꝝ sunt specieꝝ. qdā in dulcibꝰ habitant aqs. qdā vo in salsis qdā rotūdi. quida3 aūt caudati. solum autem nos de cancris fluuialibs anotabimus. sunt difficilis digestionis. ⁊ boni nutrimenti. caro eorum bona phtisicis ac consumptis cum lacte asine. valde enim restaurat. ⁊ sperma augmentat. Ioannes heredanus commemorat

q quidā amicus suꝰa comestione cancroꝝ.soluebat. ⁊ hoc forte eueniebat.pp saisitatē ac coꝝ acumē: pinde stomacho nocēt maxime neruositati sue: vt docuit Gal. cancer aūt cū senuerit. amittit ipotiu.duo ēt lapides albi coloris inueniunt.frequēter in capitibꝰ eoꝝ quos tante virtutis esse dicūt.q in potu dati cordis pūctiones sanāt: ⁊ lapidē renū frangūt: ⁊ per vrinā educūt. morsui scorpionū ⁊ rutele ꝯieri cancrorū cinis solēnis reputat medicina.contra morsum canis rabiosi ius cancrorū vlceribus pulmonis ⁊ illis qui sumpserunt leporē marinū.confert.

De Cornea vel Cranea caput.44.

Cornea siue carnea. sunt fructus ad similitudinem cereloꝝ. ⁊ ad rubedinē tēdūt siue ad colorē carnis bonū satis habēt saporē sed stipticū. vñ dissolutionē ventris ⁊ disentericos maxime curant: sꝫ qꝛ sūt fructus siluestres.modicū dant corpi nutrimentū. cacochimici sunt: ⁊ stomacho inimicant: porcoꝝ potius esca existentes quā domesticoꝝ: sed in mōtibꝰ morantiū ab ipsis plurimū habēt nutrimētū: vt scribit Gal.2.alimētoꝝ.37.si enim post cibū assumantur. ppter eoꝝ cōpressiuā virtutē: mouēt aliqualr: ꝯriū vo operant: si aūt assumant: sicut ppꝛietas oīuꝫ stipticorū fructuū existit: fit enim ex eis ꝯfectio cū zucharo sicut amarenata sciciētibus febꝛientibꝰ ⁊ dissentericis cōueniens ac delectabilis. q coꝛnalina denominat. vulgariter: vtit pꝛecipue a modernis medicis tempoꝛibus istis.

Caplm de Carne: ⁊ pꝛio de bouina Caput. 45.

Quia caro ē cibꝰ cōfoꝛtans corpꝰ: ⁊ magis ppinqus vt ad naturā sanguinis ꝯuertat. tū ēt qꝛ est in ꝯtinuo vsu ac ꝯsuetudine. ⁊ fm diuersitatē.carniū diuersi in coꝛpe generant humoꝛes.ob id de ea sigillatim quātū a nobis fieri poterit aliqd plibabimus. icipiendo pꝛio a carne quadrupedū. ⁊ pꝛio abouina. incipiendum statuimus.caro bouina frigiditati ⁊ siccitati attestat.plurimuꝫ coꝛpi dat.nutrimētū.iobediēs digōni.tarde qꝫ stōaco eicit. vtutē aliqꝫ

cõtinet cõstipatiuã.sanguinẽ grossum turbidũ feculentũ ac me-lancolicũ. in corpore aggregat:nõ ꝯuenit nisi his q multo vtuntur exercitio.vt ꝑnunciat arasi.3.ad almansorẽ.9.eius enim comestio ꝑparat corpꝰ ad egritudines melancolicas. q: generat morphea cancꝝ leprã.⁊ febres quartanas suscitat. ⁊ duriciẽ in splene magnificat:scabiẽ inducit.caueãt a comestione sua qui morbo galico laborãt.caro vacina ⁊ relique carnes grosse male faciunt.alienationẽ aduenire.ꝑpter eius excicationẽ.caro tñ vacina cũ aceto decocta specialitate quã habet.yctericie cõfert. expellens citrinã colerã. per aluũ.vt arabi mese decernitur in 22.suoꝝ ãpho.particula.melior eoꝝ est caro vitulina.licet ⁊ ipsa humorẽ generet melancolicũ:q: Auic. eã conumerat inter bouinas carnes sed oĩs caro bouina.humorẽ generat melancolicũ ergo:quidã tamen intendunt.soluere.adducentes auctoritatẽ Gal.prio.de alimentis cap.2.ꝙ oĩa tenera ⁊ iuuenescentia ꝑpter multitudinẽ humiditatis quã dum augent habent.moderata in virtutibꝰ sunt.respondendũ ꝙ licet sint moderata respectiue tñ debet intelligi:q: minorẽ humorem melancolicũ generat:quã bouina.Auer.aũt.5.col.30.vult.ꝙ cõplexio animaliuꝫ comedentium terre nascentia:sunt temperate complexionis:vt pecudes ⁊ boues ergo.

¶ De Carne arietis Caput. 46.

CAro arietis est calida.sed minus humida quã caro ouis:durior tñ ad digerendũ.si aũt bene. digeritur.bonũ ac multũ suscitat sanguinẽ. maxime si castrati sunt:q: eoꝝ humiditas ⁊ caliditas temperata ꝑsumitur.⁊ bonũ tñ ostendũt saporẽ.nisi sint decrepiti q: ꝑculdubio mali ac pessimi sunt.q: naturaliter oẽs decrepiti defectuosi sunt in calore.ergo.annuales enim cõplexionẽ habẽt mediocrẽ.iter lactantiũ humidatẽ.⁊ iuuenũ caliditatẽ. ceteris aũt meliores sunt.⁊ ad digerendũ faciliores:vñ meliorez generant sanguinẽ.caro arietis cõfert morsibꝰ serpentuꝫ. ac scorpionum adusta.vt vult Auic.ius ex carne arietũ.valet cõtra cancrũ. medulla aũt ipsiꝰ vsui nõ ẽ apta.ap:op:ietate aũt hꝫ obliuionẽ fa-

cere:caro arietis in estate nō est frequentanda: q: ex calore su perfluo: maniam facit: vt declarat Rasis in.4. suorum āph o· particula.

De Carne leporis Caput.47.

Caro leporis calida et sicca ꝯsumit. ab Auic. quidā aūt. asserunt ꝙ est frigida et sicca. humorē ꝑcreat melancolicū. comestio aūt capitis leporis vtilis existit patienti tremorē. et per experiētiā inuenit. ꝙ est vtilis dormitationi et paralisi: vt arabi visū fuit i.2. suoꝝ āpho. parti. comestio ipsius carnis calculū frangit. et ꝯtra itestinoꝝ dolorē valet. ventris fluxū abscindit. vt rasis voluit in libello de sexaginta aīalibus. assata in hoc melior ꝯsumit. epar leporis desicatū: et sumptū ad quātitatem vnius dragme. iuuat epaticū. in iure carnis leporis sedent podagrici. et habentes dolorē iuncturaꝝ et iuuant. vt scribit aui. 2. canonis. sanguis leporis frixus dissenterie intestinoꝝ apostemati et solutiōi antiq̄ ꝯfert. venenū sagitte armene aufert.

De Carne ceruina Caput. 48.

Ceruina caro calida cōnotat et grossa. sanguinem generat grossum. eius finis ad melancoliā ducit. cauda aūt ipsius. venenū acomedentibus experit. vt voluit Auic. 6.4. tractatu.2. cap.15. et cōciliator in sua de venenis sūma. accidit enim eis qui comedunt ipsā. angustia vehemēs. et sincopis. est enī venenū interficiens nisi cum ingenijs succurat appropriatis. euomat enim patiens p̄rio si possibille ē. deinde impotu detur ℈. s. smeraldi fini sumat tiriacham. et auellane et fistici dent et c̄. sanguis cerui cū vino sumptus valet cōtra venenatas sagitas. vt censuit rasis de sexaginta animalibus. coagulū. cōtra potum cicute. et fungorū esui ꝓdest.

De Carne capreoli Capite. 49.

Caro capreoli iter siluestres carnes melior hētur. frigida enim existit et sicca. sanguis enī ex eā generatus paucas

efficit supfluitates.a supfluo.n.humido exoneratur.ei⁹caro enim tenerior ac digestibilior efficitur:attinet tamen melancolie:et est generatiua emoriadarum: scdm aliquorum opinionem.nisi assumatur: cum melle:comestio ipsius carnis paralisi pdest:interiora enim ipsi⁹ comedere:similiter et pedes assidue austerum est.quia generat tenasmonem. vt docuit rasis in suis aphor.

De Carne porcina Caput. 50.

Caro porcina multe humiditati ac viscositati attinet: est aliqualiter grauis vt inquit Iohannitius in ysagogis. eius tamen nutrimentum bonum diiudicatur:exercitantib⁹ autem et robustis conueniens valde.quam delicatis.nutribilissima:existit:vt voluit Gal.7.de inge.sani.cap.6.col.4.nutribilissimum igitur omnium:est que nossimus cibariorum. porcina caro. idem anotauit inde subtiliante dieta.cap.8.idem.voluit Auer.7. col.cap.10.idem ypocras.3.epidimiarum.3.propter tamen eius viscositatem nocet podagricis.epar.et renes obstruit.vt confirmatur a Gal.de enchimia et chachochimia.cap.2.porci montani sunt meliores domesticis ad esum:vt gal.anotauit.inde subtiliante dieta capi. allegato.quidam asserunt ac confirmant: quod melior caro siluestris. est caro porci siluestris: propter enim maiorem exercitium magis conuenit.nam cum hoc est leuior carne domestici et fortis nutrimenti et plurimi.et velocis digestionis:porci sanguis et hominis similis est in omni re:nisi quia sanguis porci debilioris est virtutis: similiter et amborum carnes:ita quod quidam vendiderunt carnem hominis pro porci carne. et latuit donec in ea inuenti sunt digiti hominis.similantur etiam quo ad interiora omnia.propter hoc loco hominis anothomizant: medici porcum: videtur ergo:quod ista caro omnib⁹ homib⁹ sit naturalior:quam alia caro animalium ambulantium et experientia nobis aperte demostrat:vt ab Auer.commemoratur.5.col.32.

De Carne eritij Caput. 51.

Caro eritij quidam dixerunt:quod est humida:nihil ominus virtutem habet exicatiuam ac resolutiuam:non valde enim benos ge-

nerat humores: mirabiles tñ in se virtutes cõtinet: ericius gdã terrenus reputat: habens spinas sagitales. alius aũt marinus: est species pisciũ: de terreno aũt: qdã retinẽt figurã canis qdaz vero porci: sed vltima eligẽda vtilis: stomachũ ꝯfortat: ventrez soluit. vrinã ꝓuocat: vtiles aũt sunt his q ad leprã ꝛ elephantiaz dispositi sunt. caro eius cũ oximelle bibita: ad initiũ oĩs hydropa sis valet: ꝯtra ꝯtractionẽ neruoꝝ paralisim renũ dolorem fluxũ humoꝝ ad viscera cõuenit: extenuatiõi ꝛ pitysici s ꝯfert. assiduitas comestionis guttationẽ vrine ꝓcreat. antiqs febribus auctate Auic. nõ discõuenit: morsui võ verminũ venenosorũ ꝯfert. ipsius pinguedo ad multã virge erectionem operat: ꝛ delectationẽ maiorẽ in coitu generat: vt demostrauit rabi moses in. xx. suorum ãpho. particula.

De Carne cuniculoꝝ Capite. 52.

Carnes cuniculorum post carnes apri ꝛ porci siluestris ꝛ caprioli sunt ꝯuenientiores: ꝓ regimine vite ysac. d. q vi habẽt dissoluentẽ: faciliter digerunt: stomachũ ꝓprie ꝯfortant: ꝛ ventrẽ aliqualiter mouent: vrinã ꝓuocant: caro eius ꝑcipue: valet his qui elephantico morbo laborant: aut parati sunt: animalia aũt ista valde habundant in quodã hispanie oppido.

De Carne ircina Caput. 53.

Callida enim ꝛ sicca caro irci a medicis graduat: mala. n. absolute ꝯsumit: febrẽ. n. quartanã aduenir facit. ꝛ egritudines splenecticas suscitat: digõni: inepta: discõueniẽs reputatur ꝓ sanitatis regimine: sanguis eiꝰ potatꝰ mirabilr opat ĩ frãgendo: lapidẽ: renũ. si cuz ordine ꝯuenienti ircus nutriat: caro ipsiꝰ peiorẽ generat sanguinẽ: quã capra: vt ponit ab ysac.

De Carne caprina Caput. 54.

Caro aũt caprina sicca ꝯsumit. difficilioris digestionis quã caro ouina: est etiã frigidior: carne arietina vt com-

probauit rasis.3.ad almansorē.9.minus tñ nutrit.paucap ē superfluitatū. minꝰ etiā vires accressere facit icōgrua pcipue existit illis qbus frigide accidūt egritudines.illis tñ plus cōfert q calidā habent cōplexionē.cerebꝫ ipsius cū melle carbūculos in ventre curat.sāguis ipsius cū medulla decoctꝰ ꝯ venena ac tosica sumit. dissentericis ⁊ ydropisis auxiliat.

De Carne gati Caput. 55.

Caro vero gati qꝛ ab aliquibꝰ frequētat.ideo dignū ē de ea aliquid dicere.gatus qdā siluestris qdā vero domesticus reputatur.complexio carnis eius est calida ⁊ sicca. renes calefacit.⁊ dorsi doloribus prodest.dolorem emoroidarū mitigat.gati vero agrestes sicut.d. Rasis propinqui sunt in complexione leporibus.eius caro calida est ⁊ mollis.podagre cōfert.si ex ea inungatur. qui enim delectatur in carne eius. quia in eis sapor ac odor malus precipitur.ponatur caro in aere noctis tempore donec malum reponat odorem. ⁊ ita cōmuniter apud coquos operatur.

De Carne agni Caput.56.

Caro agni maxime lactantis frigida est ⁊ humida.proinde nō nimis reputat laudabilis.digestioni tamē inepta presumitur.quia lubricitate sua velociter de stomacho descendit.vt affirmatur ab ysac de dietis particularibus.ideo vituperatur a Galeno.3.alimentorum p:so.⁊ ab Auer.5.col.32.asserit enim ꝙ maior pars medicorum abominatur carnes agnorum. ppterea quia in ea multa dominatur humiditas:ānuales aūt mediocrem retinēt complexionem.inter lactantium humiditatem.⁊ iuuenum siccitatem.ideo ceteris sunt meliores ⁊ ad digerendū faciliores. ⁊ sanguinē generant meliorē.conuenit illis q calidā ⁊ siccā complexionem habent.de ista aūt reputo ꝙ itellexit phus in libello suo de secretis secretorū.quādo dixit media aūt cibaria nō generant inflamationē neqꝫ supurfluitatem. vt sunt agine ⁊ castratine carnes.

De Carne damule Caput.57.

Caro damule in cõplexione est similis sicut caro cervi.nisi q: virtutes alias medicinales habet.exiccata ꝛ cũ vino potata magnifice operaꝰ:cõtra venena ꝛ toxica ꝛ videꝰ habere a ppꝛietate.q: serpẽtes damulã fugiũt ac oderũt.ꝛ eiꝰ anhelitũ sustinere nõ pñt:vt scribũt naturales histoꝛici. sanguis eius cõctractos remollit neruos.articuloꝝ doloꝛẽ soluit.ꝛ venenũ discutit:ac expellit ꝛc̃. hec autẽ de cõplexione carnis quadrupedũ dicta suficiant:licet tñ multa que nisi tpe necessitatis cõceduntꝰ.sicut qñ detinentur in castris obsessis:sicut carnes equoꝝ asinoꝝ ꝛ muloꝛũ.ꝛ huiuscemodi:tñ etiã cũ nõ oẽs animaliũ carnes:allũt hoiem: vt connotauit Gal.ii.de simpł.medi.cap.pꝛio.de cõplexione aũt carnis hoĩs nihil dictũ:q: eas comedere abominabile ẽ:ꝛ potiꝰ bestijs ꝯuenit:licet tñ ꝯciliatoꝛ differẽtia.67.auctoꝛitate halij.ꝛ.quadripatti. recitet qͦd in ambobus capitibꝰin septẽtrione:quã in meridie:sunt hoĩes alios hoĩes seu hoĩs carnes comedẽtes:ꝛ isti sunt habentes facies coꝛruptas ꝛ turpes.ergo. in vna etiaꝫ regione:a modernis nouiter inuenta.caro hoĩs frequentatur: ꝛ ẽ in cõmuni vsu.

De Carne anatis Cap ut.58.

Caro anatis est calidioꝛ oĩbꝰdomesticis auibꝰ:vñ ventositatẽ in stomacho dissoluit:nocet colericis iuuat tamen frigidis:plurimi nutrimẽti existit:vocẽ clarificat sed stomachũ aliqualiter grauat:cuꝫ aũt bene digeriꝰ ẽ nutribilioꝛ: oĩbꝰcarnibꝰ auiũ.augmẽtũ efficit in coitu:ꝛ sperma multiplicat. rasis tñ ad almãsoꝛẽ.3.cap.io.scribit ꝙ plures efficit supfluitates:sꝫ foꝛte ꝺ anate siluestri ĩtelligit q: ẽ magis humida cũ ꝯtinue in aquis habitet ĩ ãpho.ꝺo suis ãnotauit:ꝙ anates ppꝛietatẽ habẽt soluendi humoꝛes:in ĩtestinis ꝛ ea purgãt:meliꝰ aũt ꝙ in ipis inueniꝰ:sunt ale ꝛ pectꝰ:vñ martialis clamat:tota mihi ponaꝰ anas: sꝫ pectoꝛe tantuꝫ.ꝛc̃.epata sua suauia existũt:ꝛ p cibo bona.ap ꝓpꝛietate habẽt ꝓuocãdi fluxũ ex debilitate epatis accidentẽ.

De Carne anseris Caput. 59.

Caro anseris minus calida reputatur: quam anatis caro: sed magis grossa presumitur. Rasis inde sexaginta animalibus libro. asserit q anseres humidiores sunt natura omnibus auibus. sed ad digerendum duriores: vt annotauit. Auic. io. 3. 3. trac. j. cap. i5. pcipue qn tendunt senectutē versus: fetorē enim oris sussitāt: pp̄ter malā eo4 digestione3 caro anseris assumpta grossos cōpactos 7 malos generat humores: vnde credendū ē. q magis sit esca. 7 cib9 lupo4: quā boīu3. lic3 ab aliquibus desideret. epata anserū. nō ita discōuenientia iudicant: sed laudabilia 7 p regimine vite bona.

De Carne alaude Captu. 60.

Caro alaude que pileata nūcupat. ventrē stringit. brodiū tamē eius in quo decoquit ipsius caro. propter intrositatē quā habet. aliqualiter mouet ventrē 7 soluit. eius tamen cōplexio ad caliditatem tendit.

De Carne columbina Caput. 61.

Caro colūbina calida existit valde. vn̄ sanguinē iflamatū p creat. 7 febres suscitat: vt arasi. 3. ad almāsorē censet. i pullis aūt q volar nō pn̄t. iest caliditas 7 hūiditas supflua: s3 q volāt leuioris digōnis 7 melioris: sūt hūoris q̄ pulli. habētē tn̄ cōplexionē colericā: colūbos comedāt. cu3 acetosa4 re4 admixtione: vt eo4 supflua tēpet caliditas: q2 calidissimi sūt colūbi: vt dcm̄ est. vn̄ lapilos: pp̄ter stomachi: tēperantiā: comedūt: i piponib9 aūt. est. virt9 mirabilis. vt vult rasis in āpho. pcipiūt enim expti medici: q hi q pa4 sanguinis habēt. 7 virt9: i eis defficit. debēt eos comedere. ex pprietate enim dolori pferunt renū. 7 sanguinē collāt corruptū. in eis reperit. pprietas generandi dolorem capitis cronicū: quare capita eo4 cū iterficiunt aufferri debēt. vt eo4 reprimat malitia. capita eni colūbo4 inimicant cerebro humano: q2 inest pprietas maxima ac pessima infaciēdo dolorem capitis: vt ab Auen3oar amplissime explanat. in. 2. theisir

tractatu.7.capi.18.idē arabi mose i.20.suoꝝ āffoꝝ.par.caro vete teris colūbi licet digestioni dura ⁊ grossa laudat tñ eā auerois. 5.col.32.ꝙ mirabilē h₃ ꝓprietatē i epilenticis ⁊ paraleticis.rabi Moses in.22.suoꝝ affoꝝ particula his vbis scripsit.ꝙ columbe turriū paralisi ⁊ dormitationi cōferūt.ꝓprietatē ei habēt remouendi tena smonem.

De Carne fasiani Caput. 62.

Fasianus vt scribūt auctores ē galus siluatic⁹.carens crista.eius eni₃ caro.cōnumerat͛ iter carnes.laudabilis nutrimēti amedicis.vñ cōciliator dria.68.d.siluestriū quoq₃ laudabiliores sunt fasiani.⁊ ad sanitatē robur.⁊ fortassis āt vniuersalr domesticis.cū sint gallinis ꝓpinquissimi ac fere eiusdē speciei.caro eni₃ talis auis nāe humane est cōuenietissima.⁊ est cibus pncipū ac magnatū.vñ rasis in āffo.ð carne ipsius.ita exposuit.fasianus cib⁹ cōueniēs laudabilis subtilis pullis affinis.quo ad esu₃.ethicos eim cōfortat.⁊ q ab egritudinib⁹ethici fiūt.ꝓprietatē habet. vigorādi virtutes.facilr digerit͛ ⁊ humores corruptos in stomacho reparat.

De Carne gallinaꝝ ⁊ galloꝝ Caput. 63.

Comestio carnis gallinaꝝ:nāe humane est valde conueniēs:est ei₃ facilis cōuersiōis in sanguinē:⁊ paucaꝝ supfluitatū:i tēperādo cōplexionē ac hūores mirabilē.h₃ ꝓprietatē:brodiū ei⁹ leprosis optia est medicina:melior gallinaꝝ presumit͛ que nōdū parit oua.auctores ei₃ pceteris laudāt pulloru₃ carnes:licet parūp frigiditati attineāt:velociter digerunt͛.⁊ vsui sunt ꝯueniētes.sperma augumētāt:⁊ sanguinē adaugēt.voce₃ aūt clarificāt.virtutē hñt nālē calorē vigorādi:cōfortāt apetitu₃ auctoritate Aristo.rasis de sexaginta aialib⁹.d.ꝙ existiauit Aristo.qð q durauerit i comestiōe gallinaꝝ pullaꝝ pinguiū:inducit hemoroidaꝝ hrditatē:⁊ clamosa₃ podragā:caro pullaꝝ in intelectu augumētū efficit.rasis in āffo.vult ꝙ comedere gallinas: generat lumbri cos.caro veteris galli vsui nō est conueniens:qꝛ

priuata est humiditate: et intrositas que in eis existit generat pu tredinē: vt demōstrat rasis: nutrimentū ex eis genitū: est magis grossuȝ. eius ossa licet tenera nō sunt edēda: q: iubet efficiunt. ius tū galli cōuenit multis egritudinib⁹: vt ponit mesue. melior gallorꝫ ille ab omnibus deiudicatur qui nōdum cantat.

¶ De Carne caponum Caput. 64.

Caro caponū iuuenū: laudabilis existimat: cōueniēs valde ac delectabilis: bñ digerit: et bonos humores efficit: ac multū restaurat: ei⁹ eīm nutrimētū bonū ꝑsumit: et sanguinē instaurat laudabilē: caueāt toto posse a comestione caponū pinguiū marie q sunt parati ad arthetică podragā. et q dolorē ī renibus ꝓpter lapidem patiunt: est eīm dieta eis cōtrarissima: vt exposuit nobis gal. 6. de regimie sanitatis col. 15. cerebrū caponis cū vino sūptū fluxū sanguis sedat: capones viui apti et morsibus venenatis iposi ti. occurrūt si assidue mutent pellis: vētriculi sicca cōtusa et cū vino bibita stomachū ꝯfortat. vt videtur assentiri cōis medicorꝫ opinio. presertiȝ auero. auctoritate antiquorꝫ in. 2. col. ca. 9. col. 2. gal. tū oppositū affirmat. ii. de simplici medecina cap. 10.

¶ De Carne perdicis Caput. 65.

Caro perdicis ad frigiditatē et siccitatē aliqualr declinat: vt annotauit auero. 5. col. et rasis in āffo. caro eius est ex subtilioribus carnibus. vt placuit aui. 2. canonis cap. d cubigi: ex volatilibus optie aūt sunt perdices: vt cōprobauit gal. 8. d ingenio sanita. cap. 2. col. 4. et auero. loco allegato: asse et elixe ꝓprietateȝ habēt stringendi ventreȝ. facilr tū digerūtur: vt sentit gal. 3. alimentorum. 18. Rabi moses in. 20. suorum āffo. particula asserit: ꝙ perdices egestionem retinent: et elixate cum pelle soluunt humiditatem exicant stomachi: et putredinem extrahunt. maxime si cum succo pomorꝫ dultium coquantur. caro eius impinguat corpus hydropisi et stomacho confert: et augumentum facit in coitu. asidua eius comestio maxime memorie confert et abstergit cor.

De Carne turturis Caput. 66.

Caro turturis ad aliqualē tendit caliditatē: laudat tñ ab aui. q carnes turturis sunt meliores carnibus oīum volatiliū. precipue hoc asserit ab ipso. 2. canonis cap. ō carne. bonos eis hūores efficiūt: 7 sanguinem augumentāt in oibus in qb' est paucus: vt cōmemorat rasis. marie aūt preualēt in vigorādo virtutē retētiuā: 7 mirabilē ppietatē hñt i acuēdo ingeniū: vt exponit auero. 5. col. boni sūt nutrimēti. 7 laudabilē generāt sanguinē. turtures augēt imaginationē memoriā ɔfirmāt. 7 sensus fortificāt. hec rabi moses in 20. suoꝝ āph. parti. cerebrū vltra modū ɔfortāt. preualēt aūt maxime in terra aui. ob id eas tantoopere laudauit.

De Carne merule ac struneli Caput. 67.

Caro merule humida existit: vt vult rasis in āpho. laudata tñ: q: bonos efficit humores. cito enim digeritur. melior cibus. 7 conuenientior est illis in quibus melancolia incipit generari. struneli sunt calidi 7 sicci: inobediūt digestioni: sunt grosse nature: 7 densos generāt humores. 7 sanguinē. debemus aūt illos comedere in iuuētute: quia eorum caro non adeo disconueniens reputatur.

De Carne passerū Caput. 68.

Caro passerū calidissima amedicis reputat. oēs enī male carnis sūt: 7 luxuriā cōmouēt. ego aūt illas valde abomino: malū generant sanguinē. pbatū tñ ē comedere cerebra passerū in 4 culoꝝ q excitant valde coitū. ex eis enim fit diasetirion atq cōponitur. istud enī ellectuariū quantū valeat ad erectionē. nemo est qui ignoret. caro passeris stiptica quidem est 7 sanguinis incētiua. vsus carniū passerum: frangit lapidē vt declarat. auero. 5. col. cap. 55. competunt dissolutioni paral si cōtorsioni faciei 7 speciebus ydropisis: vt annotauit Rabi Moises in. 20. suorū āpho. particula.

De Carne palūbi Caput.69.

Caro palūbi ad aliq̄lē caliditatē.cū siccitate tēdit.difficilis valde dura.nō bonū generat nutrimētū:sed humorē suscitat melancolicū.Auēzoar vō in ,phemio primi theisir.asserit q̄ comedere colūbos siluestres:est medicina propria relaxationib⁹ omniū mēbrorum:et totius corporis.et ,ppie illis qui trahunt post se crura:et pedes priuationi sensus et motui mēbrorum et tremori ipsorum cōferūt:et cui accidit amissio loquele.

De Carne starne Caput.70.

Caro starne omni carne auium leuior inuenitur.auēte rasis.facile digeritur:laudabiles humores.et sanguinē generat.ad temperamentū eniȝ declinat. vnde impinguat corpus.augumētat sperma.debilitati cordis confert.stomachū aūt cōfortat.

De Carne pauonis etc̄. Caput.71.

Caro pauonis frigida et sicca cōnotatur.inobediens digestioni malos generat humores p̄sertim.melancolicos.similiter caro strutiōis.omnibus aūt grossior iudicatur.ob id nō cōuenit.caro pice licet calida.et in ea sit subtilitas.abominabilis tamen multum.vt commemorat rasis de sexaginta animalibus. caro bubonis licet grossa.asmati tamen confert.similiter ius et sanguis mirabiliter operatur.carnes noctue sunt saporis boni. vt censuit Rabi Moses in.xx.suorum āpho.particula animaȝ corroborant.et melancolie conferunt.et cuȝ hoc sunt vtiles permistioni mentis. caro gruis grossa existit et melancoliam nutrit .in iecore eius est vtilitas contra dolorem renum.et operationem vesice.cum siccatum administratur.cum aqua cicerum ad pondus vnius dragme. omnes volucres magne aquatice et habentes colla longa.sunt male.et dure digestionis.vt confirmatur ab aui.x.canonis.cap.de carne.

De Carne qualie & coturnicis. Caput. 72.

Quia moderni in aceptione huius nominis: valde dubitãt. s. q coturnix idẽ sit qd qualea: sicut puto q Aue. fecit. 5. col. laudãs coturnices mirabiliter. asserendo q sunt tẽperate declinãtes ad calorẽ: & subtilis substãtie: & bonos generãt humores. sunt bone sanis & ꝯualesentib⁹. idẽ affirmat a rasi. 3. ad almansorẽ. vnde ꝑponunt ꝑditib⁹: ab eo. Auic. aũt. 2. canonis vituperat coturnices similiter vsac: qꝛ ex eaꝝ comestiõe timet spasmus tetanus. nõ solum aũt ꝑpter comestionẽ ellebori: imo qꝛ in substãtia eaꝝ est hec virt⁹: vnde ꝑpter hec dicta: credendũ nõ ẽ: q coturnix idẽ sit q qualia. imo laudat qualia a gal. 6. de regi. sani. col. 15. tamẽ vituperat coturnix ab eodẽ. 3. cõple. 4. col. vlti. exquo comedit elleborũ. vnde censendũ est q ꝓprietates bonas coturnici atributas: qualie tribui debent: exquo manifeste vidimus: in partib⁹ nostris: q ex comestiõe qualeaꝝ nõ fit spasmus nec tetanus aliqs tamẽ: obijciẽdo. posset dicere: q nõ generãt spasmũ exquo ibi nõ est multitudo ellebori ergo. respõdendũ: q nõ solũmodo suscitat spasm⁹. ꝑpterea qꝛ elleboꝝ assumãt. imo sicut vult auic. est qꝛ in substãtia eaꝝ. est hec virt⁹: sed si ista talis virtus reperiret in qualia: aliquãdo aliqs resultaret effect⁹. sed cũ medic⁹ artifex sit sensitiu⁹: & per sensuz cognoscit q hoĩes ꝑpter comestionẽ eaꝝ. tetanũ nec spasmũ incurrant ergo: arguendũ nõ est qd coturnix idẽ sit q qualea: imo assumentes pinguescũt: ac vigorant. vnde moderni valde delectant. ex eaꝝ comestione. taceat ergo. cũ reuerentia medicoꝝ stimulus Auer. & rasis obmutescat. cũ nõ deberet eã tantũ laudare. cũ & ipse dicat. 5. col. 24. in fine q coturnix comedat elleboꝝ. sed id q de coturnice narrauit de qualea intellexit. & sic ĩtelligendo absoluitur q̃stio. qualie meliorant in autumno: sed que adueniunt tpe veris sunt male & nõ debent comedi. ꝑpter earũ malitiam.

De Cerebro Caput. 73.

Ut maior habeatur noticia. eorum q̃ue dicta sunt. restat de particularibus membris. cum quibusdã alijs regu-

lis assignare: ꝛ prio a cerebro incipiamus: cerebrū: est frigidū: ꝛ humidū: nocet stomacho. ꝑpter suā nimiā viscositatē: ac humiditatē inducit nauseā. ꝛ humores generat satis grossos: comedi ꝛ assumi dꝫ ante alium cibū: cū aliquibꝰ aromatibus. in qbꝰ sit virtus incisiua: ꝛ calefactiua: sicut esset origanū ꝛ calamentū: vt eiꝰ suꝑflua temperetᷣ humiditas: ac viscositas: assatuꝫ eē dꝫ prio suꝑ carbones: vel cū aliquo alio ꝓportionato instrō: meliꝰ aūt ꝓsumitᷣ: calidā aūt cōplexionē habentibꝰ. ꝯfert: quibꝰ vero frigide solent accidere egritudines: nō ita ꝯgruit. vt cōmemoratū vidimus arasi. 3. ad almansorē. ii. si aūt bene digeritᷣ alimētū notabile dat corpori: vt ānotauit gal. 3. alimētoꝝ. 7. eijcit appetitū: ꝛ qñ comeditur suꝑ alios cibos īducit vomitū: meliora aūt sunt cerebra volatiliū. maxime montanaꝝ. ex cerebris aūt quadrupedū est arietis cerebꝝ: deinde vituli: dicūt quidā ꝙ comestio cerebroꝝ capriolorꝝ ꝛ cuniculoꝝ. valet cōtra venena: ꝛ ad morsuꝫ venenosoꝝ animaliū: cerebꝝ aūt leporis ꝯtra tremorē: Auenzoar prio theisir trac. 9. cap. 4. d. ꝙ cerebꝝ leporis valet ī ꝯfortatione memorie: ꝛ in ipsius reparatōe maximā ꝓprietatē: cōprobatᷣ habere: ꝛ in prio: eiusdē. trac. 10. cap. 4. scribitᷣ ꝙ cerebrū leporis seu caput mirabile inducit iuuamētuꝫ in tremore. ꝛ hoc facit virtute diuina in hac egritudine. cerebꝝ pulloꝝ caponū ꝛ passeꝝ: ad memoriā ꝛ subtiliationē ingenij ꝯferunt.

¶ Capita animalū sunt grossi nutrimenti. tamē multū nutriūt: ꝛ comedentes calefaciunt: aliqñ ex eoꝝ comestione: generatur: febris ꝛ colica passio. ꝯuenientius est comedere ea in tēporibꝰ frigidis: sanguineꝫ etenim augēt ꝛ sperma acrescere faciunt: ꝛ multū ac sufficienter corpus ꝯfortant.

¶ Oculi frigidi ꝛ humidi iudicantᷣ: satis bonū corpori dant nutrimētū: sunt valde delectabiles ad esum. ꝓsertim qñ aliqua pinguedo: circa eos cō tineatur: debent bene masticari vt digistibiliores efficiantur.

¶ Lingua calida ꝛ humida cōnotatur. humorē generat in quibusdā horis humidū. in alijs bonū ac fere temperatuꝫ: vt eius equetur humiditas. cōdiatur cum aromatibus ꝯuenientibus: lingua quo ad eius radicem: melior iudicatur. iter reliquas lingua porci ablata eius pelle: sanior ꝓsumitur: equiperatur: carn

apri. ꝛ hoc principes ꝛ magnates sciunt. lingua bouis multum sana prouite regimine nõ inenit. ꝓpter nimiã eius humiditatē. sed decocta mõ ansignata. ab ea multa subtrahūt nocumēta.
¶ Medulla inter humiditatem ꝛ caliditatem temperamento vicina existit. ad caliditatem tñ aliqualiter pēdēs. vt conotauit rasis. 3. ad almansorē. ii. stomachū aliqualr mollificat. dulcior delectabilior ac pinguior. est medulla que in ossib⁹ reperit. qu ã ea que est in capite seu cerebro: quare si quis in cõparatione ipsam gustet. videbit aliqd austeꝝ habere cerebrū: vt explanat gal. 3. alimētoꝝ. 8. medulla si bene digerit sperma augumētat. nõ paruū dat corpori alimētū. si eniꝫ in quãtitate assumatur nauseã susitat. ꝓpter suã vnctuositatē. medulle facille ĩ sanguinē cõuertūtur. cõueniētior est medulla vituloꝝ. deinde ceruoꝝ ꝛ tauroꝝ iuuenū ꝛ pinguiū. postea capraꝝ. deinde ouium.
¶ Epar quidē omniū animaliū grossi chimi existit. indigestibile ꝛ tarde descensionis. vt voluit gal. 3. alimētoꝝ. ii. calidū ꝛ humidū arasi reputat. sanius ex eis aūt est. epar anatis pinguis. ꝛ gallinaꝝ pinguiū vel caponū. epar aūt capre ꝛ irci si qs comederit. ꝓprie incurret epelepsiaꝫ. vt docuit aui. comestio epatis deijcit appetitū ꝛ famē valde. fit aūt ex epatibus. compositio quedam amedicis pro itinerãtib⁹ vt famis remoueat. ꝛ sic ex illa assumptiõe. diu permanent vt ab appetitu nõ icitētur. ꝛ inlesi a fame. per multos dies vt quidam asserunt.
¶ Cor calidū ꝛ dure substãtie arasi iudicat. quidã vero asserūt ꝙ est frigidū ꝛ siccū. melancolicū dat corpori alimētū. tarde digeritur ꝛ egerit. si aūt bene digerit. multū nutrit. neqꝫ malum generat chimū. vt gal. placuit.
¶ Pulmo frigiditati ꝛ humiditati attinet. faciliter enim digeritur. ꝛ melius. quã aliqua alia interiora mēbra. ꝛ hoc ꝓpter ei⁹ nimiã raritatē. ꝛ mollicie. rasis tñ. 3. ad almansorē cap. de diuersitate mēbroꝝ animaliū in nutrimēto. asserit ꝙ tarde digeritur. eius tamē nutrimētū. nature humane nõ est valde conueniens. qꝛ humorē generat flegmaticū. aliqualr ventrem constringit. vt annotauit aui. 2. canonis cap. proprio.
¶ Stomachus matrix itestina. ꝛ alia sūt. mala. ꝛ difficilis digestiõis ratio qꝛ sunt. mēbra neruosa ꝛ carcilaginossa. ꝛ per con-

sequens dura reputātur.dato ꝙ bene digerant̄.nō bonū generant chimū. ⁊ sanguinē.sed crudū ⁊ frigidū inferioꝛ autē.pars stomachi. ꝑpter carnositatē in eo cōtentam melius digeritur.

¶ Splen est tarde digestiōis mali existēs nutrimēti.melancolicū generat sanguinē.pōticū ī gustu ōndit saporē.⁊ hoc merito. humoꝛis melancolici cōfert tamē stomacho vt.d.rasis sacietatē cito inducit.melioꝛ splenū est splen poꝛci.cuꝫ hoc tamē est mali chimi. sed satis multū generat sanguinē. vt attestatur gal.

¶ Cauda calida est nocēs stomacho.colerā generat rubeaꝫ.⁊ fastidiū inducit:vt declaratur arasi.

¶ Renes sunt equales ad siscitatē declinātes.vt ponit auice. parui sunt nutrimēti.hoꝛridū in gustu demostrāt saporē.ꝑpter malitiā ab vrina derelictam.humoꝛ qui generat̄ ex earum cōcstiōe malus pꝛesumit̄.difficulter digerunt̄ laudabilioꝛes ex eis sunt renes hedi lactantis.

¶ Testiculi magnoꝝ animaliū īdigestibiles ⁊ cacohimici sunt. oēs tū species testiculoꝝ.si digerūtur plurimū nutriūt.sicut sunt testiculi galoꝝ pinguiū.⁊ huiuscemodi.vt declarat auice.4.j.ca pi.pꝛio his verbis.qn̄qꝫ est nutriens pauce quantitatis ⁊ multi nutrimēti.sicut oua ⁊ galoꝝ testiculi.testiculi poꝛcoꝝ iuuenū nō sunt mali in cōparatione alioꝝ.maxime pinguiū.⁊ nōdū coeuntiū.animaliū aūt pꝛouectoꝝ testiculi in quibus est iam aggregatū sperma nō sunt boni nutrimeti.sed testiculi animaliū iuuenū adhuc coire nō potētiū in quibus sperma nō est adhuc fermētatū sunt satis laudabilis nutrimēti si bene digerātur.

¶ Pinguedo sanguinē generat humidissimū.multas ꝑcreat superfluitates.nō multū dat coꝛpoꝛi alimētū.vt arasi dicitur appetitū ꝑpter eius vnctuositatem deijcit.

¶ Vbera seu mamile frigida sunt. ⁊ sicca.⁊ hoc ꝑpter copiaꝫ neruoꝝ.ibi existentiuꝫ ⁊ aduenientiū.habentibus stomachū ac epar calidū cōferunt.tarde sunt digestiōis multū tn̄ nutriūt.melioꝛa sunt vbera lacte plena.qꝛ eius nutrimentum est ꝑpinquū nutrimento carnis.vt ponit auice.

¶ Pedes aures rostra oīa sūt.frigida. nō multū nutriūt pꝛecipue aures ⁊ rostra.pedes aūt viscosum generāt sanguinem.sed laudabilem ⁊ paucarum superfluitatum.tussi calide conferunt

pci pue cũ pultib⁹ ordei. vt censet ab Aui. 2. canonis bone sunt digestionis ⁊ boni chimi. licet aliqualiter viscosi. ob id comedunt cũ incisiuis. pcipue cũ aceto ⁊ egresta. pedes aũt porcelorũ inter alios idonissimi sunt. vt scribit Gal. 3. alimentoꝝ. 3. pedes anteriores pedibus posteriorib⁹ meliores iudicant

ℭ Sanguis quidẽ oĩs difficulter digestibilis: vt ãnotauit gal. maxime aũt qui est grossus ⁊ melancolicus sicut ẽ sanguis boũ. ⁊ tauroꝝ. multotiens in stomacho corrũpitur. ⁊ hec vna reputat ex causis qd hebreij nolunt ipm comedere. melior autez est sanguis porcoꝝ iuuenũ. sanguis aũt qui assumit dz esse ex animalibus sanis ĩ cui⁹ colore. nõ dominat malus humor. vel putredo aliqua. sanguis hirci cameli ⁊ leporis ꝓprie frixus nocumento sagite venenose cõfert.

ℭ Caro sine pinguedine. existens rubea. sanguinẽ siccũ generat. paucas aducit superfluitates ĩ corpore: magis aũt adipe nutrit. vt voluit Rasis.

ℭ Cutis aũt frigida reputat. sanguinẽ generans frigidũ. in eatñ multa existit viscositas. ⁊ ꝓpter hoc oppilationẽ inducit.

ℭ Musculi seu lacerti sunt frigidi aliqualr ⁊ humidi: aliqualẽ supfluitatẽ grossam generãt. sufficienter tñ nutriunt.

ℭ Caro varia iter pinguẽ ⁊ macrã bona existit. bene digerit. ⁊ sanguinẽ generat tẽperatũ. ⁊ in regimie vite valde ꝯueniens.

ℭ Ale volatilium sunt valde idonee. ꝓpter continuũ motum. faciliter digeruntur: ⁊ velocius nutriunt: ⁊ ꝓprie ale volatiliũ iuuenum.

ℭ Cerebra volatiliũ sunt meliora quã cerebra quadrupedũ. ⁊ minorẽ habent supfluitatẽ. ⁊ ꝓprie auiũ montenaꝝ. capita tñ. vel cerebra columboꝝ. cũ colis suis nõ sunt edenda. qr humano cerebro valde inimicantur. vt a nobis prelibatuz est: auctoritate Auenzoar.

ℭ Pedes animaliũ volatiliũ oĩuz. fere inesibiles sunt. cristas aũt ⁊ barbas galoꝝ. neqꝫ laudabit qs. neqꝫ vituperabit. vt voluit Gal. 3. alimentoꝝ. 20. si enim aliqua alia supsunt dicenda. ad ista nostra dicta sunt reducenda.

ℭ Quia caro scd̃m pparationez ac coctionẽ quã acquirit diuersificat in cõplexiõe: ⁊ diuersas agit opatiões: vel et. Qr va-

riatᷣ scd̃m differentiaꝫ sexus iuuentutis castrationis rõne pa-
scbue ꝛc̃.bonũ est in pñtiaꝝ:ne cadat error in electiõe ipsius
aliquas paucas regulas ponere. ꝛ prio sumatᷣ regula amodo
ꝑparandi ꝛ coquẽdi cũ sit magis vsitata. Caro assata sup pru-
nas multũ nutrit.sed tarde digeritᷣ:vt vult rasis corpꝰtamẽ co-
roborat.ꝛ aliqualiter stringit.debemus enim illaꝫ sumare sine
aliquo alio cibo ante ipsam neqꝫ post ipsaꝫ.imo vetatᷣ potus a
medicis maxime arasi.ꝫ.ad almansoreꝫ cap.ix. nisi cogente ne-
cessitate in pauca tamẽ quãtitate.caro cũ pinguedine frixa tar-
de enim de stomacho descendit.eiꝰtamẽ nutrimentũ validũ iu
dicatᷣ.comesta tamẽ fastidiũ parit. Caro aũt q̃ frigitᷣ cum oleo
leuior est atqꝫ digestibilior.ꝛ facille penetrat.ꝑpter vnctuosita
tem olei.caro posita in patellis ꝛ in furno cocta malla ꝑsumi-
tur.ꝛ nutrimentũ paruũ dat corpori.in habentibꝰtamẽ eructua
tionem acetosam ꝯfert.ꝛ corpora subtiliare ac desicare volenti
bus auxiliũ ꝑbet.caro aũt quãdo coquitᷣ ꝛ admiscetᷣ cũ ea res
frigide vel calide vel stiptice disponitᷣ enim scd̃m naturã illarũ
reꝝ admistaꝝ.in estate aũt comedere carnes cũ speciebꝰ.ꝛ illas
frequẽtare fastidiũ generãt. ꝛ febres calidas et lapideꝫ creãt.
caro pinguis ꝛ humida dꝫ potius assari quã elixari.qr aliqua
pars ipsiꝰhumiditatis supflue remouetᷣ.caro macra ꝛ maxime
cõplexionis sicce dꝫ elixari. vt eius sicitas ꝑpter brodiũ tẽpere
tur.caro media inter pinguẽ ꝛ macrã.ꝑparetᷣ scd̃m voluntatẽ.
comedentiũ.caro assata est magis cõueniens robustis corpibꝰ.
ꝛ elixata debilibꝰ.cã satꝫ appet.caro quãdo ẽ cocta ꝑprie assa
ta nõ coperiatᷣ subito.qr ꝑpter coperturã retinentᷣ mali vapo
res ad intra.ꝛ venenosa efficitᷣ.ꝛ multa inducit nocumenta.qr
accidũt signa colirie passionis ex tristicia ꝛ solutione ventris ꝛ
quãdoqꝫ deficit rõ comedentis ipsam vno die aut duobꝰ die-
bus.ꝛ aliqñ inducit ꝑfundationẽ somni ꝛ interficit vt sñia est
Auic.in.6.4.trac.2.cap.ii.melior caro ꝛ digestibilior est qꝫ ẽ cir
ca os. imo etiam hoc vulgares norunt. caro partis destre me-
lior est quam caro partis sinistre.leuior enim ꝑpter ꝑpinqui
tatẽ cordis cõtẽperantis.caro eniꝫ masculi melior est vt plimũ
quã caro femelle.vñ halij dicebat ꝙ ois feminea caro sangui-
nẽ generat malũ.ysac vero ob hoc excepit capras vult eniꝫ eas

minus inlaudabilioris hircis fore nutrimenti.carnes nigrorum animalium sunt saniores ꝛ leniores alijs:vt vult ꝯciliator differētia.68.istud ēt vult aui.2.canōis.calida animalia debēt comedi ī hieme vt cōtēperet̄ frigiditas.humida vō ꝛ aquatica ī estate:vt restauret̄ humiditas vel fortificet̄.a calore aeris vel cōtinētis resoluta.salita caro nō dꝫ comedi maxime habētibꝰ complexionē colericā.ꝛ hoc propter eius sicitatē aīale inductā.licꝫ tñ prius esset cōplexionis humide:flegmatici tñ ꝛ humidi aliqualiter ex eius comestiōe iuuant̄:eius tñ nutrimētum paruum iudicat̄.caro grossa debet prius comedi in hieme quā ī estate. qꝛ calor naturalis magis est fortificatus in interioribꝰ ꝛ coadunatus:vñ virtus digestiua reddit̄ fortior.econtra in estate propter expāsionē caloris naturalis ad extra.redit̄ enim debilior. caro iuuenū animaliū est magis cōueniens:quā caro veterū:qꝛ faciliter magis digeritur.ꝛ non adeo malos generat humores. nisi forte caro iuuenis esset nimis ꝓpinqua partui:qꝛ redderetur abominabilis:oīs enim fetus humidus quāto partui ꝓpinqor tāto deterior:ꝛ quāto ꝓpotionabilr̄ remotior laudabilior:vt.d. conciliator differentia iam ānotata.oribasius ēt vult ꝙ caro omniū crescentiū melius digeratur. ea que declināt⁹ū.caro illiꝰ animalis qui vtitur exercitio sufficiēti melior presumit̄:quam caro nō exercitati:qꝛ superflua exalat humiditas:ꝓpter exercitū.caro animaliū mōtanoꝝ est magis saporosa quā alia.ꝛ hoc prouenit ꝓpter diuersitatē herbaꝝ ꝛ pascuoꝝ.qꝛ diuersificātur cōplexiones animaliū in vna specie ꝓpter paschua ꝛ ꝓpter aquaꝫ vt testat̄ auerro.5.colli.cap.30.masculi castrati meliores sunt quā femine:ꝛ non castrati ēt quia calor naturalis remittitur ꝛ contēperatur.ꝓpter castrationē ꝛ remotionē testiculoꝝ.animalia nō parturientia sunt meliora quā parturientia:sicut in galinis sunt meliores que nōdū ouiꝫāt:vt vult Aui.2.canonis cap.proprio. animalia enim terestrea ꝛ aerea laudabilioris ꝛ pluris sunt nutrimenti quā aquatica. Omnia volatilia ꝛ qꝫ sunt dure carnis: vt pauo anser grus capo antiquus ꝛ huiusmodi.indigēt multa mora post eorum occisionem antequā decoquātur ꝛ comedantur.oppositū tñ est de volatilibꝰ molis carnis.quāto eīꝫ carnes sunt grossiores ꝛ minus putresibiles:tanto indigēt maiori

mora: vt eorum carnes molescant: vt fiant magis apte ad decoctiões & digestioné. pauones enim maxime & grues & huiusmodi debent longã trahere morã propter cãm asignatã. carnes & fercula dimissa per diem vnũ nõ sunt ãplius edenda. vt vult rabi moses i 2. õ regi. egrorum capita galinarum & colũborum nõ sunt edéda. q2 probantur habere proprietaté in faciendo cecitaté. hoc est non videt omnino post occasu3 solis: sicut cerebra ipsorum predictorũ pprietaté habere dicuntur in augendo seu multiplicãdo intellectũ: vt insinuauit Auẽ3oar in prío thysir cap. xi. de debilitate visus: aqua carnis si laudabilis fuerit caro animalis aut bibẽtis ouis aut iuuenis arietis aut edi. vel caro laudabiliũ auiũ. est vltima rerum debilitati cordis: vt scribit auice. de viribus cordis: quãdo per ciuitaté magnã fluit aqua purgans latrinas & balnea & coquinas & lauantur in ea vestes & panni. pessima ei3 eorum animaliũ. caro fit: que in tali aqua dietantur. vt ponit gale. in de euchimia & chacochimia cap. 6. notãdũ ẽt qõ oẽs species carnium febricitantibus: citissime conuertũtur ad colerã. vt apparet ab auẽ3o. 3. theysir tractatu prío cap. prío. in fine. notãdũ etiã estq quolibet membrũ comestũ confortat simile mẽbrũ: comedẽtis: vt explicare nõ erubuit auero. 5. col. capi. 19. animalia etiã que reperiunt mortua a fulmine percusa nõ sũt edéda: q2 caro eorum venenosa efficit: pp malitiã a fulmine derelictã.

De Dactilo Caput. 74.

Dactilus caliditati & humiditati atinet: precipue viridis: siccus autem magis ad latum siccitatis declinat. cõnumerant dactili eni3 inter cibaria grossa: sed multũ dant corpori nutrimentũ: si in aliqua quãtitate assumant: sanguiné i iteriorib9 generãt grossu3 & flegma acresere faciũt: s3 dentes pcipue corrũpũt: vt exposuit rasis 3. ad almansoré. 20. sed vt istud tolat nocumentũ. post ipsorum comestione3: lauetur os cum aqua rosarũ. in qua fuerit infussũ m sumac. vel comedatur stati3 de granatis mu3is: vt confirmatur: a Rasi in. 25. continentis cap. prío. col. 9. dulciores autem oppilationé generãt epar3 & splenis. s3 faciliores ad digeredũ. & me

liorem sanguinē generāt. vt scribit serapio. omnes enim dactili lesiui capitis sunt. ⁊ indigistibiles. vt a galeno colligitur. 2. d edulis cap. 25. ⁊ 2. miamir de dolore capitis exebriatate exposuit. ꝙ comestio dactilorum approprietate generāt dolorem capitis. Rabi Moses. d. ꝙ apostemāt caput. ⁊ emoroidas creāt. dactili enim variant. in bonitate ⁊ malitia ꝫm diuersitatem regionū in qua nascunt: q2 aliqui stipticāt. aliqui vero nō: vt voluit gal. dactili oppilant epar. ⁊ aperiunt oppilationē pulmonis qui cōmunicant in stipticitate magis stomacho cōueniunt: ⁊ ventrem stringūt leniūt. tñ pectus. ⁊ tussim mitigāt. dactili eīm si cū zucharo condiantur. sunt cōuenientiores pro regimine vite.

De Endiuia Caput. 75.

Endiuia frigida est ⁊ sicca in prīo gradu. cōstātin⁹ in libro graduū. asserit ꝙ eius siccitas tēdit. vsqꝫ a d fīnē. 2. siluestris marie. sunt enī due species vna siluestris. altera vero hortulana. quā scariolā nominamus. vt serapio ānotauit. ⁊ gal. 2. eduliorꝝ cap. 40. saporē aliqualr retinet amarꝝ. magis tñ in estate percipitur. aperit enī opilatiōes viscerū ⁊ venenarū: marie epatis ⁊ splenis. siluestris eīm est magis fortis in aperiēdo. rōne maioris caliditatis quā retinet stomachū confortat calidū: sed nauseā ⁊ excitationē colere cessare facit. siluestris cū aceto comesta stringit ventrem aliqualr. quartane ⁊ febribus frigidis confert. vt dictū apparet ab aui. 2. canonis. propter enim amaritudinē quā habet diuretica reputatur. vt plateario placuit. endiuia quedā estiualis quedā hiemalis conotatur. hiemalis autem insipida. propter priuationē amaritudinis ⁊ ponticitatis. hoc merito frigiditatis temporis. ex maiori parte prouenit. eius enim humiditas tendit in fine. 2. estiua aūt est in ea amaritudo: sed frigiditas minor. auice. inde virib⁹ cordis explanat. ꝙ ꝯfortat cor. presertim siluestris. comesta pūcture scorpionis confert. priuilegiū endiuia inter alia olera obtinet ꝙ indiscrasia epatis calida ⁊ frigida competit. vt in scriptis nobis relinquit. auice. in ceterꝫ virtutē fere similem habet sicut latuca. vt docuit gal.

De Emula Caput. 76.

Emula caliditati ꝛ siccitati ĩ scđo gradu attinet.nõ tñ vere ꝛ ꝓprie est apetãda calida ꝛ sicca:q꞉ĩ ea reperit̃ humiditas supflua:vt declarat Gal.6.simpliciũ pharmacoꝛũ.capi.14.calefacit mẽbꝛa egra egritudine frigida.oĩbus lesionib⁹ꝛ doloꝛib⁹ frigidis ꝛ cõmotionibus ventositatũ:ꝛ inflationi ꝯuenit: decoctio eius ꝓuocat vrinã ꝛ mẽstrua:emula tristitiã aufert:ꝛ os stomachi foꝛtificat:pulmonẽ ꝛ pectus mundificat:supfluitates q̃ sunt in venis per viã vrine educit.nimia tñ eius comestio doloꝛe꜖ capitis inducit:vt ꝓnunciat̃ a rasi.z.ꝯtinentis cap.pe.ꝛ hoc merito ꝓpter habũdantiã vapoꝛis calidi:ob id d꜖ ꝯdiri cũ aceto q꞉ est minoꝛis nocumẽti: letificat coꝛ:ꝛ moꝛsui vermiũ venenoſoꝝ.ꝯfert.

De Eruca Caput. 77.

Eruca ẽ calida ĩ scđo humida vero in pꝛio:ꝓpe viridis.sicca aũt versus gradũ siccitatis tendit in pꝛio:platearí⁹ aute꜖.cõfirmat ꝙ sit calida: ꝛ sicca in tertio:eruca alia silvestris alia vero oꝛtulana siue domestica pꝛesumitur. aperitiua valde existit:maxime in aperiendo epatis ꝛ splenis oppilationes:pꝛopꝛie:silvestris quia in omnibus est foꝛtioꝛ quam domestica:ꝓuocatiua vrine:ad coitum ꝛ libidinem incitat.pꝛopter pꝛocreationem ventositatis:vt Gal.placuit.5.de simplici medicine distinctio.6.cap.scđo.col.3. ꝛ col.scđa. dicit ꝙ pꝛouocat lac. non debemus autem illã sine admistione lactuce endiuie.aut poꝛtulace assumere:q꞉ ista olera admista:ipsius malitiam ꝛ nocumentum: habent coꝛrigere: vt notauit Auic. scđo canonis.sola autem comesta doloꝛem capitis possidere facit.vt voluit gal.z. de edulijs.si aũt cũ carnibus decoquatur:valet contra strangurĩã dissuriã vt sonant platearij verba. quidã medici erucã cu꜖ felle bouino distilant:ad delendũ vestigia vlcerũ ꝛ cicatricu꜖. multũ comesta stimulat ventre꜖ ꝛ digestiuam cõfoꝛtat.quãdo enim comedit̃.ꝛ post eam vinum odoꝛiferu꜖ bibitur:est tiriaca moꝛsui mustele.

Fungi frigidi in fine.3.humidi vero in p̄mo iudicātur.se rapio tn̄ graduat fungos.in frigiditate ꝛ humiditate i.3. ꝛ rasis in.23.cōtinētis auctoritate gal.dicebat ꝙ vires eius sunt vehemētis frigiditatis ꝛ humiditatis.ideo ꝓximi sunt medicinaꝝ mortiferaꝝ.difficulter digeruntur intantum ꝙ aliqn̄ egrediunt̄ integri cū stercore.vt exponit serapio.humorez grossum viscosuz ac malū generāt.si nō interficiūt sunt satis multi nutrimēti:q: ex eoꝝ comestiōe.stupor appoplexia prefocatio anhelitꝰ dolor colicus sincopis difficultas,vrine squināntia.tussis mala: aut fluxus vētris sequit̄.propter indigestionē eoꝝ:aut aliqn̄ sequtur inflatio vētris ꝛ stomachi.singultus punctura:ꝛ coloris citrinitas:cū sudore frigido:aut aliquādo ex tēplo interficiunt.tunc eniz inter venena conotātur:ab auic.6.4.tracta.j.summa.2.cap. 10.de eis enim qui mortiferi iudicant̄.sunt qui oriūtur circa mineras sulphureas malas et proprie:iuxta mineram ferri eruginosi:vel aliquaꝝ reꝝ putridaꝝ:vel vermiū:ꝛ animaliū venenosorū vel arboꝝ malaꝝ qualitatū ꝛ fortiū:maxime illaꝝ:appropriētate quarū corrūpunt fungos:vt declarat aui.2.canonis sicut sūt oliue.qui enim nigri sunt ꝛ virides:aut in colore pauonis: oēs enim mali sunt.eoꝝ rectificatio est:vt elixētur.j.in aqua.ꝛ cū eis ponātur pira humida vel sicca cū oximo montano vel origano. deinde assantur ꝛ condiātur.cum speciebus ꝛ proprie cum pipere.deinde post eoꝝ asumptionē bibatur vinū vetus odoriferū:vel maluaticū.cum comestione piroꝝ:q: pira sunt eorū tiriacha ꝛ si forte inducerent aliquod nocumentum:sicut multotiēs comprobatur experientia.patiens autem statim euomat.ꝛ assumat mel: quia in remouendo eorum nocumentum excelens reputatur remedium.in tantum ꝙ asserit auice.loco allega.ꝙ est eorum tiriacha:vel accipiātur confectiones calide:sicut diapiparon.ꝛ huiusmodi:vel cum alijs sucoratur ingenijs amedicis enaratis.conciliator in sua de venenis sūma laudat aleum.dicēdo ꝙ est bezoar post eorum comestionem.proprie cruduz.fungi dessicati sunt minoris malitie.quia fungi mali putrefiunt antequā desicentur.saliti etiam meliores iudicantur;quam nō sa

liti.quãtum sit ex parte mea consulo:vt homines ab vsu eorum se abstineãt:ne aliqñ ãdo ꝑpter auiditatẽ:aut malũ apetitũ;.subita morte periperẽtur.sicut accidit in vna domo Papie plures enim ex illa mortui sunt.propter comestionez fungoꝝ in vna die. Idẽ accidisse fertur a gal.3.de edulis capi.proprio. idem ab ipso repetitũ.in de euchimia ꝛ chacochimia.cap.j.col.2.idẽ anotauit rabi moises in.24.suoꝝ ãph.particula.ꝑpter hoc decreui omnimodo a comestione eoꝝ abstinere.licz.n.colligerent in locis notis.vtrũ tamẽ boni sint aut mali oĩmodo ignorat.cuz ergo intẽdimus toto posse sanitatẽ cõseruare caueamus ergo a cibis sanitatem ꝛ vitaz corrũpentibus.

De ficubus Caput.79.

Ficus que recẽs est calida iudicatur.ad aliqualem humiditatẽ declinãs: sicca autẽ siccitati magis attinet.multarũ specieꝝ reperit.melior tñ alba ab aui.2.canonis presumit. rubea etenim ꝛ nigra in postremo bonitatis colocantur.nutrimẽtum autem ꝙ ex earum prouenit comestione est vehemẽtioris roboris.quam nutrimẽtũ oĩum fructuum ꝛ minus malũ. vnde hoc clare ꝛ aperte insinuauit gal.in libello de euchimia ꝛ chacochimia.cap.j.col.vltia.recitat eĩm ꝙ habuit infirmitatem.propter comestionẽ ac repletionẽ horarioꝝ fructuũ.vnde decreuit in futuro ab oĩbus.deinde horarijs fructibus abstinere.ꝑterꝙ̃ a ficubus: ꝛ vuis certitudinalr maturis. quãdo enim ante ꝑfectaz maturationẽ comedũtur.male sana ratiõe iudicãtur.ꝑpter lactis sui venenositatẽ:vt declaratũ habetur.a rasi.in ãph.suis. ficus humida stomacho inimica inuenitur:lz auero.5.col.mũdificare stomachũ.dicat lacxando ventrẽ.sicca autẽ minime inimicatur. oppilationes epatis ꝛ splenis dissoluit.asperitati gutturis cõueniens.pulmoni autẽ amica.epilentici autẽ non modicũ ex eoꝝ comestiõe iuuãt.renibꝰ vesice ꝙ ꝯferũt.ꝑsertiz sicce ficus:q: renes lauãt atrahẽdo arenã ex eis.vt rasi placuit ĩ tractatu ꝺ ꝯseruatõe ab egritudĩe lapidis.vrinã ꝓuocãdo:ꝛ vias aperiẽdo.ficꝰ sicce cũ nucibꝰ ꝛ ruta:añ asũptionẽ veneni morti feri cõeste,hõe existũt ꝛ a malo futuro ꝺfẽdũt.vt ãnotauit rabi

moses.in.xi.suoꝝ āpho. parti. ineducendis humoꝛibꝰ coꝛruptis ⁊ bonis ad cutis supficiē.magnā ꝓprietatē cōpꝛobant habere: ex talibus malis humoꝛibꝰ generant pediculi.p̄sertim qn̄ eius frequentat comestio:vt scribit serapio pꝛio.bꝛeuiarij capi.5.nō minus aūt ānotauit gal.2.de edulijs cap.ꝓpꝛio.idē auenzoar.2.theisir.trac.7.cap.19.nō minus aūt bonū generāt coloꝛē: educēdo sanguinē.ad cutis supficiē.ledunt dentes. ⁊ inuestigat de hoc ab Aristo.in.22.ꝓblematū parti.hoc oꝛdine. ꝓpter quid ficus moles.⁊ dulces existentes.ledunt dentes:aut q: ꝓpter viscositatē aduenunt gingiuis:⁊ intercidūt ꝑ dentes.aut ꝓpter id ꝙ molia sunt putrefactionē inducunt velociter.ꝓpter suum caloꝛē aut ꝓpter granoꝝ duritiē.in hoꝛū masticationē dolent dentes:recētes aūt emoliunt ventrē.aliqualiter inflando. ipinguant coꝛpus.licet eius pinguedo faciliter resoluat.pꝛimi fructus ficuū.vt nō edant consulo.q: valde mali iudicant.⁊ in rationabiles generant moꝛbos.ꝓpter eoꝝ supfluā humiditatē. inde enim ꝓuenit ꝙ nō possunt a sole exsicari.ficus specialitatē habent.debilitandi epar.ꝙ a rabi mose in.22.suoꝝ āpho.parti. dissumi pōt. i sūma eligat ficus alba bene matura pinguis ⁊ carnosa coꝛtice spoliata.q: digestioni aliqualiter resistit.

¶ De fabis Caput.80.

Faba genus leguminis notū:tēꝑamēto ꝓpinqua:lz frigiditati siccitatiqz attineat.i ipsis ⁊ ꝓpꝛie in viridibꝰ humiditas supflua īuenit.ob id frigide ⁊ humide p̄sumunt. difficilis sunt digōnis.tarde aūt descēsiōis.sunt īflatiue valde. nisi cū rebꝰ īflationi resistentibꝰ condiant vel comedant. sicut cū pipere gariofolis vel saluia ⁊ hmōi rebꝰ calidis.bone tn̄ sunt pectoꝛi ⁊ sputo sanguinis:tussi vo ꝯferūt.ꝓpter eoꝝ dificilē digestionē ac nimiam moꝛā. mala ac timoꝛosa inducunt somnia. ⁊ ꝓpꝛietas in eis est in destruēdo cogitatiuā:vt voluit auenzoar pꝛio theisir tra.9.ca.8.idē aue.5.col.cap.39.ita ꝙ fabe nisi admisiāt cū oꝛdeo fracto comouēt epilesiā.vt appret.j.3.tra.5.ca.10. ⁊ ꝺm rasis sniā ad almā.3.ca.2.scotomiā generāt:caput p̄terea grauāt.coꝛpꝰ qz totū dissolutū efficiūt:virides.n.fabe hūoꝛes generāt crudos.⁊ in stomacho ⁊ ītestinis flegma acrescere faciūt.

in ipsis ventositatē nō mediocrē excitādo:meliores ex eis sunt grosse albe fracte sine cortice.faba p mediū fracta.ꝛ sup fluxuȝ sanguinis alicui⁹ vene superposita sanat.

De Faseolis Caput. 81.

Faseoli ad calorē ꝛ humiditatē declināt: corp⁹ īpinguāt: vrinā ac mēstrua.satis sufficiēter ꝓuocāt.ꝛ rubei ꝑcipue in hoc excellūt.ventrē aliqualr laxāt.pectori ꝛ pulmoni auxiliū ac iuuamētū ꝓstāt.somnia horibilia ac mala videre faciūt.īflatione nō mediocrē.ī corpe pariūt.humores ī toto agregāt grossos.caput ꝯturbāt.scotomiā ac vtiginē excitādo.qñ tñ cū aromatib⁹.vl' olerib⁹ ꝛ herbis calidis decoquūt: aut sup eos vinū purū satis potēs potet.eoꝝ nocumēta quā plurima subtrahūt.

De Fari Caput.82.

Far seu condros vt appelat gal.j. alimētoꝝ genus ē frumenti:quo vtimur īferculis.frigidi⁹ tñ nutrimēto tritici: sȝ minoris nutrimēti absoluit:cū hoc tñ bone digōnis ꝓsumit: nutrimētū ꝙ ex eo generat ab aliquo nō vitupat.ab illis tñ ꝑcipue caueat:in qb⁹ facile opilabile ē epar ꝛ renes.ꝛ q desiderāt a lapide ꝓseruari.ꝓpter.n.suā ꝯglutinationē quā habet ab auctorib⁹cōprobat.faciliter īgrosat.merito cui⁹ opilationē inducit.qñ fit ex ordeo virtutē similē.ordei habet demōstrat.far.n. canderos.ab Auice.2.canonis. arabice nuncupat.ab eo tñ remouet opilatio si colet aut staminet.

De Feniculo Caput.83.

Feniculus.ex eo domestic⁹ ꝛ agrestis asserit.sed de hortulano solū ꝓposito nostro acomodabim⁹.ac de eo ꝑcipue vba faciem⁹. calidus.n.ꝛ sicc⁹in.2.a medicis inuenit.licet ei⁹cōplexio ab aliqb⁹in.3.ꝯdēnat.tarde digerit ꝛ ei⁹nutrimētū malū diudicat.lac.n.in mamilis si recens est.generare ꝓsumit.menstruis vrine ꝙꝫ īperat: ꝛ visui nō cū mediocri auxilio

subuenit quorūdā aīaliū exemplo. vt a democrito colligit: quaꝫ enim pꝛio. de cauernis exeunt tempoꝛib⁹ veris oculos. n. suos sup feniculū fricāt: vt sui illuminenť. oculi: q: enim ꝓpter longā moꝛā. visio frustata erat ī cauernis ⁊c. egris ꝓpꝛie semē nauseā tolit. ⁊ cū aqua bibit⁹ feruoꝛē stomachi extinguit. ac opilationes aperit. ⁊ moꝛsib⁹ venenatis cū vino mira celeritate ocurit. melioꝛ pars feniculi semē ipsius absoluitur.

ℭ De Fisticis. Caput. 84.

Fisticī seu pistachia: calidi in fine. ꝫ ꝯsideranť: ⁊ humiditas ī eis in totū nō absoluit. Auer. vero. 5. col. cap. 40. scribit ꝙ sūt calidi ⁊ sicci ī tēpate. ꝓpter eniꝫ amaritudinē. ⁊ aromaticā virtutē quā habet. opilatiōes epatis nō cū mediocri potētia aperiūt. ⁊ illū ab humoribus: malis ac coꝛruptis mūdificāt. stomachū ⁊ epar a tota substantia mirabiľ: ꝯfoꝛtant. ⁊ mēbꝛa ista in suis actionib⁹ nō modicū ꝓpter suā comestionē adiuāť: sunt enim ex medicinis magnis istis mēbꝛis ꝯuenientib⁹. nauseaꝫ ac subuersionē stomachi tollūt ⁊ os ei⁹ ꝯfoꝛtant. ventreꝫ nec lenire nec stringē iudicanť. pꝛincipale mēbꝛū: scꝫ coꝛ cōfoꝛtant: vt de virib⁹ coꝛdis ab auic. scribiť: si cū vino potenti decoquātur ⁊ assumanť. vermiū venenosoꝛū. moꝛsui cōferunt.

ℭ De Flagris Caput. 85.

FLagaria seu flagra. fruct⁹. n. ei⁹ hoīes ac mulieres comedere solēt. ⁊ p̄cipue in nr̄is regionib⁹. vn̄ frigidi ⁊ humidi p̄sumanť. ī pꝛio gradu. si. n. cū boꝛagine vel buglosa assumanť. nō malū sanguinē generāt. guturi. n. ꝯueniūt: ⁊ sitim sedāt si. n. ꝯcimino comedanť fetoꝛē oris tolleř crediť: aliquali̇r ēt coꝛ ꝯfoꝛtāt: ⁊ caloꝛē epatis mitigāt. aqua. n. qꝫ ex ipa distilať sup celestē virtutē in cura lepꝛe habere cōpꝛobať: vt a modernis p̄sumiť ab alijs etiā multis medicinalib⁹ virtutib⁹ nō absoluiť.

ℭ De granatis Caput. 86.

GRanatoꝝ maloꝝ tres sunt species: dulces muze ⁊ acetose. oēs aūt frigide. auic. testante iudicanť. in frigiditate tm̄

sua diuersificāt.scd3 magis z minus.scdm q in gustu otrariā-tur.acetosa aūt magis frigida psumunt. deinde muza. minus vero dulcia:oia boni chimi psiderant: s3 pauci nutrimēti rasis tñ.3.ad almansorē cap.20.scribit.q dulcia nō infrigidāt.sed inflamationē.ppter dulcedinē atq3 sitim inducūt. vñ multotiēs nocēt.acutas habētib⁹febres pfirmat:idē ab auenzo.prio thei sir.trac.9.capi.20.gutur.tñ leniūt.z pect⁹ipm cōfortant. acetosa enim feruorē colere reprimūt.z supfluitatū cursum. ad uiscera phibent.pect⁹ tñ exasperāt.z stomacho frigido nocent: calidū vero iuuāt epar:enī3 infrigidāt:vomitū ac febrē reprimūt muza vo magis stomacho iuuatiua.deiudicant.z ex eis eni ex modica generat in corpe ventositas:nobilē enim ppietatē auctores habere cōtestant.pcipue. auenzoar in phemio p.theisir z Aue.in.5.col.40.cap.scribūt eni3 q mirabiliter resistūt cibis ne in stomacho corrumpantur.sed i rei veritate pro alimēto non vtimur.sed magis pro farmaci parte vt docuit Gal.alimentorum.2.capi.23.

De Iuiubis Caput.87.

Iuiube.licet in nostris regionibus non multum sint in vsu. nichilominus de eis dignum est aliquid enarrare complexio enim iuiubarum.secundum Auic.secundo cano. z haliabbatē.5.theorice.cap.20.est frigida in primo. cum humiditate temperamento atinente.serapio tamen in suo libro de simplicibus:huic sententie contrarius existit:tenendo.q eius caliditas vsq3 ad primum se extendat gradum.cum tanta humiditate.Rasis vero ad Almansorem tertio.cap.43.scribit enim q iuiube in calore existunt temperate.stomacho inimicantur.z propter deficilem eorum digestionem.fastidium pariunt:feruore3 tamen sanguinis calidi: remittunt:ebulitioni obuiando.etenim sanguinem ipsum ingrosant z viscosum reddunt. Rasis loco ano tato.affirmat.q sanguinem parum clarificāt. licet in opositam sententiam vidiatur Auice.presertim.5.3.tractatu primo capi.9.male nutriunt.sed pectori z pulmoni conferunt. dolori renū z vesice nō minus cōueniunt.

De Latuca Caput. 88.

Latuca hortulana: seu domestica frigida ꝛ humida: co-notat: facilis digõnis ꝛ pauci nutrimenti: elixata tñ. po-tenter ac magis nutrire asserit: stomacho cõuenit calido. ipsuʒ aliqualiter infrigidando: vigilantibꝰ ac dormire. nõ potentibus subuenit: ꝛ lac in mamillis exuberare facit. si sicut euellit. absqꝫ ablutiõe comedat: ꝯuenientior. n. p̄sumit: q2 aqua in sua hũidi tate ꝛ frigiditate augmentũ p̄stat. ꝛ eius bonitas q̄ in supficie in uenit p ablutionē tollitur: ꝛ īflatio ī ea excitat. si enim cũ aceto assumat: apetitũ excitare dignoscit. ꝛ absqꝫ acetosis assumpta tussi calide confert. libidinē ac nocturnã polutioneʒ tollit. ꝛ p-prie eius semē. egritudies ex ebrietate eueniētes curat. sanguis enim. ex ea generatꝰ est laudabilior oī sanguine alioꝝ oleꝝ. vt sentētia comunis approbat. eius tamē frequens assumptio in-ducit comedētes ad debilitatē ꝛ oculoꝝ tenebrositatē. ꝛ visceꝝ molitiē. cũ diminutione: seminis seu spermatis.

De Lupino Caput. 89.

Lupinus calidus in p̄io. existit. ꝛ eiꝰ siccitas vsqꝫ ad fm tendit. amaritudinē nõ mediocrē. in gustu demõstrat. si nõ excoq̄t. ī aq̄ tñ si pluribꝰ diebꝰ dimitat. eiꝰ amaritudo euane scit. ac penitꝰ recedit. difficilis digõis nuncupat. ꝛ tarde de sto-macho descendit humores in venis grossos generãdo. si ab ali quo nõ bene digerat. si v̄o a calore nr̄o bñ decoquat: satis cõ-petenter nutrit. lupinus potiꝰ ad medicinã ptinet p̄cipue ama-rus. quã ad cibũ. si enim cũ ipsa asumat amaritudine: vrinã p uocat. aborsuʒ ꝛ menstrua īducit: ascarides de corpore emittit: pulmonis aperit opilationē epatis ꝛ splenis.

De Lente Caput. 90.

Lens in gradu scd̄o frigida repit sicca v̄o ī. 3. diiudicat. lʒ tñ. ab aliq̄bꝰ auctate multoꝝ antiq̄ꝝ. p̄serti a gal. ꝛ ab ypocrate. 6. epidi. tēpata ãnotat. difficil digõnis: mala stoma-cho: grauat. n. ꝛ īflationē nõ modicã generat. ꝛ si. n. cũ cibis cõ

diatur siue administratur dulcibus.opilationez magnam in epate inducit.ydropicus aūt a sua comestione adiuatur:⁊ qui ei⁹ comestioni est asiduus.si quidem nigra illi dominatur colera.melencolicos.generat morbos.morphea ʒ cancrū leprā:⁊ alia mala procreando.mala membris presumitur neruosis.propter eiʒ vehementiam eius excitationis visus obtenebraẽ.horēda somnia inducit.caliditateʒ sanguinis exstinguit.vnde eius decoctio in febribus administratur acutis ac timorosis.si enim cōcortice suo decoquantur emolit ventrē.si autem sine cortice aut cuʒ ipso asumatur.dūmodo ipsa pria abijciatur aqua.comedentis ventrem stringit:vtilior auteʒ decocte lenticule comestio est si cōblite spinachijs aut carne agni.decoquatur:⁊ comedatur.peior enim que cum salsa decoquitur carne.magisqꝫ nigram generans coleraʒ ⁊ pessimos morbos.si tamen cum ordeo equalibus coquaẽ partib⁹ aut minoribus.nutrimētū fiet tēperatuʒ.

De Lacte Caput. 91.

Hac recenter mulctū temperamento existit vicinuʒ:lʒ frigiditati humiditati qꝫ parūper atineat.ex tribus substātijs.s.ex butirosa caseata ⁊ aquosa cōpositum.de cōplexione autem.omnium eorūʒ.suo loco acōmodato:anotabimus.corpus impinguat ac sufficienter humectat:nobilis:substātie:existit:faciliterqꝫ digeritur.⁊ boni nutrimenti.in sanguinē eniʒ sine difficultate conuertitur:vt ānotauit.gal.3.cōpl.4.corporibus siccis optimum prebet nutrimentū.sanguinē ⁊ sperma acrescere. facit pithysicis,hydropicis ꝯsumptis tussi pectori.sputo sanguinis ardori vrine nō paruū auxilium prestat:obliuioni sicce ⁊ tristitie conuenit.lac enim in cōplexione sua diuersificatur.multis ex rebus occurentibus:aut ꝑpter speciem animalis:aut ratione pascuorūʒ:iuuentutis:senectutis:pinguedinis:aut macredinis: aut ratione coloris:aut preparationis ⁊c.melius enim lac est sanum naturale.non habens infectionem alicuius alterius humoris:aut super quod non vincit aliqua mala qualitas effugienda.⁊ melius ipsius.est qꝫ vehementis est albedinis ⁊ equalis essentie. ⁊ quando ponitur super vnguen. non fluit. si enim

cum sua: conuenienti bonitate debet accipi: tollatur imediate post suam emulctionem aut ab vberibus extractionē. quia ex contactu. continentis faciliter putrefit. 7 ad malam disponitur naturam: in lacte enim in quo turbulentia. aut accuitas aut salsedo inuenitur: malum deiudicatur: sed qui ab huiusmodi rebus absoluitur. melius presumit: huiusmodi enim est q᷑: ex sanguine sano: puro que generatur. 7 que ob omni malitia depuratur. sanius lac est mulieris iuuenis formose: 7 cum conditionibus alijs oportunis: aliorum autem animalium lac. natura quorum nō est elongata a natura hominis melius post illud deindicatur: odor enim carnium bonitatem aut ipsius malitiam arguit. Nam quedam reperiuntur animalia: quorum carnes fetide existimantur. Sicut carnes canis lupi leonis 7 huiusmodi quedam vero boni sunt odoris. sicut caro porcorum: pecudum. caprarum: 7 eorum que cursu eorū currunt: natura enim eorum magis propinqua inuenitur: nature humane. Unde propter hanc causam: lac porcinum magis conforme inuenitur. nature humane. post lac muliebre. vacinum enim lac omni lacte cuiuslibet alterius animalis grossius iudicatur. q᷑ etiam omnibus sui corporis pinguedinem: adipsci volentibus conuenientius existit. asininum vero lac. oī lacte subtilius existit. vitio pulmonis conueniens magis: caprinum vero inter hec duo temperiem tenet. 7 minus molificatiuum quam lac aliorum animalium. Quoniam capre herbas stipticas comedunt. propter hāc ergo causam magis stomacho conueniens. nisi forte lacticinia. comedant: lac ouium plures superfluitates in corpore quam aliqd aliud lac. procreat. secundum Rasim ad almansorē. 3. capitulo. 7 inflationes suscitat. camellinum vero lac dolorem in epate patientibus dandum est. 7 complexionem habentibus corruptam. lac camelarum. nouiter fetarum ydropisi confert valde. presertim si cum sua assumatur vrina. desiderium cibi excitat. licet tussim comoueat lac accetosum stomacho amicatur. tunc etiam hoc fit: merito extractionis butiri: quia vnctuosa stomacho inimica. presumuntur. assidua tamen lactis assumptio vel frequentatio: multa parit: nocumenta. primo pediculos generando. scōm q᷑ quidam existimauerunt; sorditiem enim plurimam

procreat: neruorum egritudines frigidas ac flegmaticas habentibus. eius assumptio nocet: et dentibus similiter illos corrodendo et concauando: et laxam efficiũt gingiuam: vt docuit gal. 5. regiminis sanitatꝫ scribens se cognouisse virum qui ex nimio vsu lactis dentes omnes perdidit. preseruatur tamen homo ab isto nocumento abluendo os: cum melle: aut oximelle asininuꝫ tamẽ lac dentes et gingiuas habet fortificare: nocet debilia epata habentia et capita. proprie quãdo dormitur post eius assumptionem: tenebrositatem enim et caliginẽꝫ visus aduenire facit. nocitiuum tremoreꝫ cordis humidum habentibus: siue ex sanguine siue ex flegmate fiat: oppilationes in meseraicis venis possidere facit: omne preterea lac grossuꝫ excitat coleram: et lapidem generat. et recenter mulctuꝫ grossum: multotiens inducit assumptores ad febres. vnde acute febricitãtibus nequaquam dandum. proprietas lactis nisi cũ debita mensura sanitatis stomochi sorbeatur. ad malum conuertitur: et in ipso corrũpitur: quia ĩ calido effumigatur: in frigido vero acetosatur: vel caseatur: vt ãnotatuit Gal. 4. de simplici medicia dist. 3. capi. 5. col. 4. tamen si cum mellis admistione. vel salis aut zuchari assumatur: multa ab eo subrstauntur nocumenta: non exerceatur homo post eius assumptionem: quia nocumentuꝫ parit. lac confert potui multarum medicinarum: mortalium: in sũma eligatur cum conditionibus dictis: et nõ ab animali albo: quia est debilius vt monstrauit. auic. 2. canonis: quia si alio modo assumat. magnum in cõmodum corpori humano foret. cuꝫ non sit aliquid nocibilius nature humane: quam lac malum ergo etc. bibere vero lac volentem oportet non statim sumere post partum: sed post ad minus quadraginta diebus vt placuit haliabbati. 5. theorice cap. 26. nõ assumatur lac cum rebus accetosis quia inducit lepram: vt scribit Auic. in. 3. fen p. doc. 2. capi. 7.

De limacia Caput. 92.

Caro limaciarũ. licet digẽni parũ obediat. tñ si ab aliquo digerat. boni laudabilis restauratiui qꝫ nutrimẽti existit: epatis oppilatiões anichilat. ac illũ ꝯfortat: pectori pulmoni ptisicis et cõsũptis auxiliũ tribuit: laborãti ethica ipꝰ comestio

cōuenit ꝛ adiuatꝰ: qꝛ viſcoſum ꝛ ſtabile generat nutrimentū. ab ethicoꝝ calore difficilius reſolubile limacie terrene bōe ſūt ſtomacho: ꝛ ventrē laxant: ſed q̄ ſunt in fluminibꝰ. ſunt pinguiores alijs. vt diaſcorides ānotauit. limacie cū aliquo īgenio ꝑparenꝰ: ꝛ cū furfure fricenꝰ. vt mala eoꝝ viſcoſitas tolaꝰ. tūc enim magis ꝑ vſu ꝯueniunt. an carnes limaciaꝝ. ſint ceteris laudabilioris nutrimenti oſtenditur ꝛ cum diligentia inueſtigaꝰ a conciliatore differētia. 68. quare ꝛc̄.

¶ De Limone Caput. 93.

Limon enim. licet eiꝰ cōplexio: ab auctoribꝰ medicine autenticis nō ānotetꝰ: a nobis tamē ꝑtermitendā eſſe mini me diudicaui. in cōplexione enim ſua variationē. habere cōprobabitur. merito ſue cōpoſitionis. eiꝰ aūt cortex ad aliqualē. tendit caliditatē. ꝑpter aromaticitatē a datoꝛ derelictā. vn̄ ab odore: corꝯfortaꝰ digeſtionis tamē ē difficilis. accetoſitas enim ad frigiditatē ꝛ humiditatē tendit: cū ſtipticitate aliqua feruorem acuitatē ꝛ malitiā colere reprimēs. a medicis nō ſine rōne. ſirupus eius ī febribꝰ timoroſis adminiſtraꝰ. ſtomacho ꝑcipue calido ꝯuenit: appetitū ꝑpter eiꝰ acredinē chorohorat. eꝰ tamē frequētatio: ſtomacho nocet. ꝛ mēbris oībus neruoſis. ꝑpter hoc ſapientes vt eius effugiāt. nocumentū. comedunt ipſum aut ꝑperant. cū zucharo: cū vino daꝰ diſentericis ꝛ ſanguinē ſpuentibus. ſcd̄m Gal. 7. ſ. pharmacorū.

¶ De Moro Caput. 94.

Mora celſi matura in caliditate ſunt tēperata. eorū virtus emolit ventrē. nutrimentū enim paucū corpori ꝑſtāt: citiſſime ī ſtomacho corrūpunꝰ: ꝑcipue ſi poſt alios aſſumanꝰ cibos. ī principio vero ſumpta. celerime alijs cibis ſubeūt. ac eis viā faciūt: faſtidiū nō mediocre pariūt. ſi tamē in aqua lauantur. minoris ſunt nocumēti. magis qꝫ infrigidant. ꝛ ſitim aliqualiter reprimunt. accetoſa vero frigida. a phiſicis preſumuntur. ventrē enim cōſtipant. ꝛ

sanguinē fluentē reprimunt:ex eis enim cōstipatiuū: sufficiēter fit pharmacū. vnde ad discentericas ꝯuenit dispositōes ⁊ alias quecūq3 fluxibiles: vt Gal. placuit.

De Menta Caput. 95.

Menta domestica seu hortulana. aromaticū demonstrans odorē: calida ⁊ sicca ī scđo conotaē gradu. licet in ea humiditas suꝑflua inueniat: stomachu3 enim ꝯfortat. ipm calefaciēdo. ⁊ cibu3 in digerēdo adiutoriū affert: abundātiā sanguinis stringit. ⁊ nimios vomitꝰ cōpescit: labentē animū odoris efficatia recreat: principalia: vigorando mēbra. ac ꝯfortādo ꝑcipue cor. stomachū: nihil ꝯcupiscenti fastidiū detrahit. tumorē mamillaꝝ. ꝑpter lactis coagulationē tollit: habet aūt qd amaritudinis. ꝑ quā potata: seu comesta lumbricos necat. ex eiꝰ eni3 inflatione ⁊ nimia humiditate luxuriā excitat: ⁊ frigidi cōplexione ab assumptiōe eiꝰ adiuuātur ad coitū. sua ꝓpriate. nō dimittit lac coagulari: vt caseū a putrefactione ꝓhibet. canis rabidi morsui ꝯfert. dubitandū. enim in fine nō iniustū putaui. de eius cōplexiōe. q: q̄ritur ab Aristo. in. 20. par. ꝓble. ꝓble. 2. ꝑpter qd dicitur mentā ī bello. neq3 comedes neq3 plātes. ant q: īfrigidat corpa. declarat aūt spermatis corruptio. hoc aūt est ꝯtrariū. ad fortitudinē ⁊ animu3 ⁊c̄. ex ista ergo dissolutiōe vr̄ q̄ eiꝰ cōplexio ad frigiditatē tēdat ergo ista aūt dubitatio a ꝯciliatore dissoluitur dfīa. 149. quare ⁊c̄.

De Maiorana Caput. 96.

Maiorana ad caliditatē ⁊ siccitatē vsq3 ad. 3. gradū se extendit. l3 plateariꝰ dicat vsq3 ad ꝑm: stomachu3 enim infrigidatū calefacit ⁊. digestionē ꝓcurat. ꝓpter enim suā subtilitatē omnibus egritudinibus frigidis ꝓdest. ꝑcipue tñ capiti ꝯueniēs opilatiōes cerebri aperiēdo: ⁊ humiditatē exicādo: paralectici ab eiꝰ comestione: satis potēter adiuuantur. caput enim ꝯfortat frigidū. dificultatē mingendi remouet auctoritate plinij: morsui et scorpioni mira celeritate ocurit.

Mel calidū ꝛ siccū in.2.gradu.conotatur.incidit ꝛ malos humores stomacho adherētes abstergit.mel fastidium tollit.nauseā ꝓhibet.pulmoni ꝛ omnibus interioꝛib⁹ medet̃.tus sientib⁹ ꝓdest.vrinā ꝓuocat.ac ventrē emolit.tenebꝛositatē vi sus abstergit.aqua vō ipsius stomachū cōfortat.ac ipm apete re facit.mel cito in sanguinē permutat̃.vt Gal.placuit.3.cōple xionū.4.col.j.nō minus etiā in colerā.v̄ititur rubeam.labēdo. flegma destruit.senibus ꝛ frigidā habētibus complexionē con fert.estate aūt ꝛ qui calidā.habēt ꝯplexionē.malū existit ac p̄su mit̃.venenatis moꝛsibus occurrit.ꝛ rabidi canis moꝛsib⁹ adhi bitū pacientē curat.in sua aūt cōplexiōe variat̃.merito diuersi tatis herbaꝝ.bonaꝝ aut malaꝝ.bonitatis aūt pꝛobatio est: vt sit odoꝛiferꝝ.cū bono ac ꝯueniēti odoꝛe.ꝛ nō abominabili sapoꝛe. ꝛ dulcedo:cum aliquali acredine.in eo vincat.sufficiēter gluti nosū:nō fluidū:perlucidū ꝛ rubedine coloꝛatū.vl' in coloꝛe pa leari.melius enim vnale ab Auic.pꝛesumit̃.deinde estiuū.hie male.aūt minus bonū.diudicat̃.caueant hoies ab assūptione mali mellis:qꝛ venenū ab Aui.6.4.pꝛesumitur.mel si cū lacte admisceatur ipsius remouet putrefactionē futurā i coꝛpoꝛe:vt placuit auēzoar.3.theisir tracta.j.cap.13.in vsu eiꝫ longo mellis inest ei ꝓpꝛietas incoꝛrūpēdo stomachū.auctoꝛitate auēzoar.j. theisir tractatu.15.cap.2.

De Melonibus Caput.98.

Melones frigidi.iudicātur:cū humiditate nō pauca.dul ces aūt minoꝛis sunt frigiditatis.digestiōi obediūt.per aluū educūt:ꝛ vrinā cōmouēt.eoꝝ assumptio.existere dꝫ ante aliū cibū.in stomacho depurato:qꝛ qui faciliter digerūtur.faci liter coꝛrūpunt̃.vt in scriptis nobis donauit Gal.j.alimētoꝛum cap.j.col.3.cum coꝛrūpūtur enim.cōuertuntur ad naturā.vene ni:vt clare videre patet a Gal.in libello de euchimia ꝛ chaco chimia in fine capituli de fructibus.idem cōstanter scripsit ha liabbas.5.theoꝛice.18.melo celeris enim est coꝛruptionis in sto macho.celerisqꝫ alteratiōis.in ea que in stomacho iuenit.melo nes dulces.velociter in colerā vertunt̃ rubeā.melonib⁹ siqs i

comestiōe multā vsus fuerit.colericā patief passionē.vt demō strauit nobis relinqt rēsis.3.ad almāsorē3.20.ex eoꝝ plurima co mestiōe.seqtur fluxus ventris ꝛ rugitus in viscerib⁹ ꝛc.s3 quia tpibus nostris.inoleuit cōsuetudo.post melones bibere vinum potēs purū.nō in merito ergo dubitaf.vtrū sup fructus.vinu3 aut aquā.sit bibēdū.ꝛ maxime post melones.in p̄mis auice. canon nos monet:qui ab eo scribif in.j.3.doctrina.2.cap.8.ꝺ re gi.aq̄.ꝛ vini.ꝙ sup cibū mali chimi bibef vinū.dū comedif:aut ante aut post quam digeritur est malū.qm̄ facit malū chimū in extrema corporis penetrare.silr super fructus.ꝛ ꝓprie post me lones.ysac vō in dietis particularibus de pficis.ita exposuit:ꝙ persica ieiuno stomacho vel vacuo sunt edēda.postea vinū ve tus odorifeꝝ bibēdū.ipsa enī corruptibilia extāt.de facili:ꝙ de notat eorum quasi fetor cum inciduntur ferro.ergo conciliator de hoc mouet differentiā. ꝛ est dr̄ia.122.eadem controuersia ab eo tangitur in.22.particula problematum.problemate.8.ad hoc dubium ~~respondendu3~~.plures dantur responsiones.p̄o quia apud nos autem quibus continuus est vini vsus.cessat, ratio il la auice.quia consuetudo est secunda natura.vt superius a no bis prelibatum est. auctoritate multorum antiquoꝝ. ꝛ prefer- tim auice.in.3.j.doctrina.5.cap.primo.dicebat enim ꝙ vsus est secunda natura.ergo quia consuetudines enim oportet conser uare.ꝛ secundum earum incedere regulam.vt apparet.4.ad al mansorem.cap.10.ergo melius est vinum potens bibere. post melones quā aquā potare.licet ꝯriū.apud saracenos ꝛ īsuetos ad vinū.q eo tāq̄ ꝓ medicina vtunf.vel aliter dicēdū.ꝙ si me- lones in multa assumanf quātitate.sicut multi faciūt gulosi.tūc sup ipsos aquā est bibēdū.nisi sit aliqꝺ accidens ꝓhibens. q2 merito grauitatis.aq̄ descēdunt.ad intestina.ergo.si vō imodi ca quātitate.ꝛ gratia delectationis assumātur. vt eoꝝ corrigat malitia.vinum potens parum degustetur.eorum eni3 frigiditas tēperabif.ꝛ minoris erūt nocumenti.vel aliter vniuersaliter est dicendum.cum conciliatore. in.22.particula proble. problema. allegato.ꝙ sup fructus frigidos vinū vniuersaliter calidu3 erit potandū.ad eoꝝ frigiditatē expelēdā.que solūmodo calido nō frigido expellitur.super autem calidos fructus.aquā nō vinū

erit asumẽdũ: sicut cõmunis aũt opinio tenet. post ficus aquam fore bibendã: nõ vinũ: qꝛ cũ ea infussi cõminuunt cito: ⁊ descẽdunt. vino vero inflamãtur. pꝛesertĩ in stomacho colerico. īdurãtur enĩ. ⁊ cũ non modica difficultate expelũtur. quidam enĩ dolores passi sunt intẽsiores sup fructus. ex potu vini. aliq vero mortui. pꝛesertĩ sup ficus vinũ bibẽtes: vel aliter: respõdẽdũ. ꝙ si vinũ alitionis gratia bibat. super melones vel pepones. nõ est potãdũ. precipue in quãtitate multa. qꝛ penetrare facit. chimos malos. ad intima corporis. ⁊ hoc forte intellexit Auice. in auctoritate ante adducta. ⁊ si dicat ꝙ videmus quotidie. opposituũ: vt nõ patiãtur. qui bibũt vina potẽtia ĩ magna quãtitate. respondẽdũ. ꝙ si in p̃senti. nõ sentiet: in posterũ tñ non euadent.

De Nuce Caput. 99.

Nux calida in. 3. sicca v̾o in. j. a medicis demõstratur: qñ recẽs est. humiditati attinet. cacostomatica est ⁊ indigestibilis. ꝓpter hoc nimis euaporat: ⁊ dolorẽ capitis inducit: visumq̃ obtenebrat. tussiẽtib⁹ cõtraria sĩ comesta fuerit. ⁊ a ieiunis assumpta. nauseã ꝓuocat. linguã grauat. sꝫ dolorẽ pungitiuũ vẽtris sedat. frixa enĩ vẽtrẽ retinet. nõ est aũt a nucibus sanguis generat⁹ malus. vt scribit haliabbas. 5. theorice. 19. ab Aue. autẽ. 5. collectorij dicit ꝙ nuces malã demonstrãt ꝓprietatẽ. ita ꝙ qui eis vtũt. nimis paralisim in lingua aduenire faciũt. ⁊ vẽtrẽ laxant. qñ recens est. si cũ melle nutriatur frustra gariofoloꝝ admittẽdo magis cõueniẽs stomacho p̃sumit. ⁊ renibus. frigidis valde confert. tẽpore aũt horrẽdi frigoris nuces nõ discõueniunt. venenis omnibus paruis cõtrariantur. pꝛesertĩ si cũ ruta ficubus bonis assumãtur. ⁊ hoc in pestilẽti tp̃e magis ꝓficuũ inuenitur. nux: aũt antiquata ⁊ rancida. illam eĩ assumere abbominabile est. qꝛ venenũ efficit. ⁊ humanũ corp⁹ ad malas dispõit egritudies. vt Aui. placuit. 6. 4. cap. 30. ⁊ conciliatori in sua summa de venenis.

De Nespilis Caput. 100.

Complerio aũt nespile frigida est in. j. ⁊ sicca. min⁹ tñ ꝓ nutrimẽto cõpetit: inter ceteros fruct⁹. ad medicinã enĩ

magis pertinet. quã ad esum cõueniat. quod satis ostendit austeritas sui saporis et sue substantie durities. stomachũ. n. sua stipticitate corroborat et asensũ vaporũ aduenire ꝓhibet. ventrem stringunt ꝑcipue si ante assumaẽ: parui tñ et grossi existit nutrimenti: q: enim in arbore sufficiẽter nõ molescit: ꝓ esu cũ ingenio satis noto matureẽ: magis enim ꝓ victu cõueniens erit.

¶ De Napis Caput. 101.

Napi calidi et humidi iudicanẽ et magis quam rape guturis et pectoris lenitatẽ efficiunt: renes dorsum qꝫ calefaciũt: et vrine vias satis potenter mũdificãt: sperma acuũt: inflationẽ võ pariũt: et visuꝫ ꝯfortãt: si vero cũ aceto cõdiantur frigide existunt: et coleraꝫ extinguunt rubeã: vt a rasi scribitur ad almansorẽ. 3. cap. 19.

¶ De Oliuis Caput. 102.

Oliue in sua varianẽ cõplexione. scđꝫ maiorẽ aut minorẽ maturitatẽ. fructus oliuaꝝ arboris qñ cõplete ẽ maturꝰ: calidus caliditate temperate existit: q võ ex eo est imaturus: frigidior et stipticior diudicaẽ. oliue aũt cũ aqua marina cõdite si ieiuno stomacho recipianẽ: ventrẽ subducũt. ꝑpter salis acuitatẽ: minꝰ võ mouẽt q in oleo remolliunẽ: auctoritate rasis ad almãsorẽ. 3. cap. 19. paucũ qđẽ oĩo oliue: danꝰ corpi alimẽtũ. et difficulter digerunẽ: apetitũ incitãt. ꝑcipue si cũ aceto ꝯdianẽ. et fetorẽ oris subtrahũt: os võ stomachi corroborãt. vt Aui. placuit pria. 3. trac. 2. cap. 27. ex comestione oliuaꝝ humor niger et melẽcolicꝰ generaẽ: vt auẽzoar. 3. theisir trac. j. capi. 5. ãnotauit: idem planius asserit. 2. thesir trac. 7. capi. 6. oliue nigre mature parate sunt corruptiõi. et stomacho inimicãẽ et oculo incõuenientes. hãc qꝫ sñiaꝫ a sarapione suis de simplicibꝰ cernere qđẽ ẽ: oliue ãt quaꝝ color. smaragdinꝰ existit. magis stomacho auxiliũ ꝑbẽt.

¶ De Oleo Caput. 103.

Oleũ oliuaꝝ diuersis igeniis ꝑparaẽ. quodã ex maturis oliuis: quodã võ ex imaturis ꝯficiẽ. qđ aũt ex maturis resultat: quodã nouũ quodã ã võ antiquũ ꝑsumiẽ. nouũ aũt cale-

factiōe calefacit temperata:antiquū aūt calidius ab omnib⁹ diiudicat᷑.⁊ quāto plus antiquat᷑.ī eo maioꝛ augef᷑ caliditas: tū.n. viā cibi deperdit:⁊ nomē medicine aquirit: illud aūt ꝙ ex oliuis nō bene maturis fit:oleū expensaꝝ denominat᷑: vnde sanis ꝯueniens efficitur:⁊ illud ꝓpꝛie qꝺ est nouū.⁊ cū priuatiōe mali odoꝛis ac sapoꝛis:bonū stomacho ꝑsumitur.ꝓpter stipticitatē in eo derelictā.si enim in oꝛe teneatur.gingiuas restringere ⁊ dentes ꝯfoꝛtare:exꝑimēto cōpꝛobatur.istud enī oleū frigidū ⁊ siccū.ab omni medicoꝝ schola.denominat᷑.licet vna extat auctoꝛitas Aui.pꝛio cantice.3i.q̄ apposituꝫ s̄onare videt᷑:q̄ talis īuenit᷑:ꝙ omne habēs dominiū pinguedinis ⁊ vnctuositatis est calidū:⁊ humidū:sed cū oē oleū isto currat cursu.ergo.oleuꝫ ꝑ aluū educit sua molitie. ⁊ si in multa tollat᷑ quātitate: nauseā incitat:⁊ hoc magis in cōsuetis conotat᷑:vn̄ venenatis administratur:vt illud qꝺ ad intra stomachū assūptū ꝑuenerit:cōfestim euomat᷑.rasis tn̄:ad almansoꝛē.3.cap.23.scribit:ꝙ oleū nequaquaꝫ fastidiū:sicut alia vnctuositatē habētia facit:diureticū inuenit᷑.⁊ ebꝛietatē aduenire ꝓhibet.vn̄ hec nobis insinuauit Arist.3.ꝓblematū parti.ꝓbl.vltio q̄rens:ꝓpter qd oleū ad ebꝛietates cōfert:aut q꞉ diureticū:⁊ potui viā facit:oleū aūt cōe:nouuꝫ ꝙ ex oliuis expꝛimint᷑ maturis.ꝑ regi.sani.absolute.magis ꝯuenire ꝑsumo:licet enī stomacho plus discōueniat.

¶ De Oꝛdeo Caput.104.

ORdeū ī cōplexione frigidū ī.j.gradu sicū vo ꝫ haliabbatē in scꝺo.⁊ scꝺm Auic.in.j.rasis vo ad almansoꝛē.3.ca.2. dicit ꝙ equalitati est ꝓpinquū: lꝫ frigiditati atineat.ei⁹q̄ nutrimentū tritici minus est nutrimēto:viscosum minus grossūqꝫ est īflatiuū ⁊ īfrigidatiuū: vētositatē ac egritudines frigidias ⁊ colicā solitos pati.eius enim assūptio impedit:calefactis aūt auxiliū ꝑbet.qui minoꝛationē carnis adipisci desiderant.ꝯfert.subtille.⁊ abstersiuū aliquid habentem generat chimum.sanguinē colere nigre vicinum suscitat:vt a rasi scribitur:plurima autem oꝛdei comestio inducit.assumentes ad malum coloꝛē.vt Arist. ānotauit.22.ꝓblematuꝫ particula ꝓblemate.23.aqua aūt ipsius

febricitantibus vtilis inuenitur.⁊ mirabiles virtutes habet si cū illo ingenio ab Auer.5.col.31.ānotato fiat:aliter a bonitate sua plurimum recedit:eius enim farina virtutem aliquam stipticā comprobatur habere.

¶ De Ouis Caput.105.

Quia medici nostri tēporis de ouoꝝ cōplexione solent dubitare:an calida frigida aut temperata sit:dignū ⁊ cōueniens esse:sana rōne iudicaui:de cōplexione sua aliqd in mediū aducere: ouū enim scōm totalitatē sue cōpositionis.ē paulo frigidius corpe temperato. vt nobis aperte exposuit gal.ii. simpliciū pharmacoꝝ.26.⁊ serapio in suis de simplicib⁹.ab auenzoar enim pāo theisir trac.9. cap.19.⁊ ab Auic.in.3.4.trac.2.cap.de cura cancri:conumerat ab ipsis inter cibaria frigida:idē videre lȝ ab ipso Auic.⁊ Gal. in plurimis locis.ac pāsertim i subscribēdis.pāo in pāia.4.trac. scōo.de cura tertiane pure:administrat ouū.ergo in.5.fen.3.tracta.pāo.cap.9.de cura fluxus sanguinis nariū ponit eū frigide cōplexionis:ex quo cōpetit in cura illa ꝑueniente ex materia colerica.ergo.pāia vo.3.trac.2.capi.24. de cura sode ex ebrietate. ponit vitellū frigide cōplexionis ⁊ humide. Gal.aūt.2.miamir. cap.de dolore capitis ex ebrietate.idē exposuit.quare auctoritatib⁹ istoꝝ antiquoꝝ viroꝝ:aqescendū.ꝑsumo:lȝ oppositū auctoritates alie sonare videant.scȝ ꝙ sint temperate cōplexiōis. nihilominus:ꝓ cōstanti est tenendū.ꝙ ouū versus frigiditatem tendat.scribāt ac clament alij:qd qd velint.ista aūt cōtrouersia pulcherime disputatur a conciliatore in suis diffe.diff.69.oua plus alijs hominibus cōuenientia.sunt galie perdicis ac fassiani:deinde oua aneris.in bonitate existunt:quāuis malum efficiāt nutrimentum.paruarum aut magnarum animalium oua. edenda nō sunt:nisi medicine causa:vt confirmatur a rasi.3.ad almansorem.13. ouū presertim galine digestioni obediens.sanguinem in corpore augumentat.vehementer.ac cito nutrit.licet tamen auctoritas Gal.in scōa.āpho.parti.in cōmē.illius eoꝝ que nutriuntur: sonare oppositum videatur dicendo ꝙ ouū.

tarde nutrit. ꝛ de stomacho tarde eijcit᷑: ꝙ de indurato in aqua sane intelligit᷑. ouū autē tantū nutrit quātū pōderat: vt dissumi pōt ab Aue. in comen. 96. ꝛ. cātice ē enī ouū parue quātitatis: ꝛ multi nutrimēti. vt ab Aui. 4. j. cap. pꝛio collegimus. vnde infirmi ꝛ debiles ex coitu aut ab alia causa. ex ouoꝝ assumptiōe vigoꝛātur. ꝛ ad pꝛistinū reducūtur. vires ꝯperditas apꝛēdūt. ouū galine sperma augumētat. ꝛ hoīem ad coitū foꝛtioꝛē reddit. vitellū enim albo melius exist᷑. difficile autē digestibile est albumē. vt pꝛonūciatur a Gal. iī. de ingenio sanitatis. 6. id circo vitellū pꝛeceteris nutrientibus cōueniēs est in dissolutōe substantie spūs ꝛ diminutiōe materie ipsius sanguinis coꝛdialis. cōfoꝛtat enī valde coꝛ. vt ab Aui. de viribus coꝛdis ꝑcepimus. ꝟm eīm diuersum modū ꝑparatiōis ꝛ assumptiōis diuersaꝫ retinet naturam. Si aūt semicoctū bibatur. virtutē stomacho ꝓbet. ꝛ coꝛpus debilitari nō permittit eo ꝙ nature sit animātis. lenit enim oīa: qꝛ leuē vicem habet. vt a Gal. de simplicibus ad paternianū. cap. ꝛoo. scribit᷑ crudū autem po tatū. raucos emēdat. ꝛ sitiꝫ pꝛohibet. optima autē quidē ipsoꝝ. ad alimētum coꝛpoꝛis sunt que tremula. soꝛbilia aūt minus quidem nutriunt. facilius aūt q̄dē subeūt. asperitati guturis ꝛ pectoꝛis soꝛbilia cōferūt. tussi pleuresi ethice raucedini vocis ex caliditate ꝛ stricture ānhelitus ꝛ sputo sanguinis conferūt. ꝛ pꝛopꝛie cū vitelū eoꝛum soꝛbetur. tepidū qn̄ enim ouū ꝟm totalitatē suā decoquit᷑. contra materias putridas que discurrūt ad stomachū ꝛ intestina multum confert: vt recitat Aue. virtute autē sua ouū soꝛbile cibi ꝛ potus virtutē pꝛestat. oua dura elixata. ad digerendū sunt durioꝛa. tardius que de stomacho descendūt: ꝛ cuꝫ aceto decocta dissentericis pꝛosunt. qn̄ elixantur rupta: aut assantur cū oleo nouo magis conueniunt. quā cum butiro ꝛ oleo alio: quia res que decoquitur cum oleo est valde nutritiua. dūmodo oleum nouum sit ꝛ dulce. de oliua quia illius natura temperata pꝛesumitur. īpinguat enim epar. ꝛ substantiam ipsius augumētat. vt clare exposuit Aue. 5. col. cap. 36. ideo religiosi oleo bono vtētes pigues sunt ꝛ rotondi: vt ānotauit cōcili. diffe. allegata. oua melioꝛa pꝛedictis auibus sunt galinaꝝ. si sane pingues ꝛ in iuuētute existentes sint. pꝛopꝛie si ex bonis rebus ꝛ granulis nutriātur. melioꝛa

galinarū oua presumuntur:que a galo calcantur.aliter a perfecta bonitate recedunt.quia non iudicantur prolifica .oua enim venti ab aristo.6.de natura animaliū.2.appellātur . ac minus sunt iocundi saporis et magis humida quam ea que fecunda gignūtur.qm̄ ex caliditate seminis masculi redūtur.oua melioris substātie et laudabilioris nutrimēti sūt oua recentia vt ab omnibus iudicatur : plurium.enim dierum minoris existunt bonitatis.oua passerum augumentū magnū efficiunt i coitu.

De persicis Caput .106.

PErsica in fine.2.frigida ab Auic.graduāt humida vero in pncipio.matura ardēti cōferunt stomacho dure.tñ descēdūt.ꝛ in sanguinē cū resistētia couertunt.in eis reperit virtus i educēdo apetitū. ꝛ oris fetorē reprimēdo sitim reprimūt:exsicata digestioni magis resistunt.mali sunt nutrimēti quāuis plurimi. imatura aūt exsicata retinēt ventrē.molia autē per aluū educūt.eius comestio humores corruptos putridos flegmaticos ꝛ aliqñ colericos hꝫ procreare.vt insinuauit Aue.5.collectorij.i corpib⁹ calidis ꝛ siccis adūt in coitu.ſm q̄ quidam scripserūt.quartanarios de colera adusta ei⁹ assumptio iuuat:vt Auice.de cura quartane.scripsit odor psicoꝝ ꝯtra cardiacā passionē nō paruū pstat adiutoriū. oleū ex ossibus ipsoꝝ abstergit faciē dominaꝝ.debēt aūt psica comedi in.j.mēsa ante aliū cibū:iuxta doctrinā Gal.2.d edulis. cap.19.quecūqꝫ chacomicha humida.qꝫ ꝛ lubrica.ꝛ facile subire potētia.ppter hoc comedere poꝛa alijs.sic eim ipsa celeriter subeūt ꝛ alijs viā faciūt.vltia autē sūpta simul corrūpūt ꝛ alia. si aūt pro apetitu in vltio sumarētur.in vino potēti frustra ipsi⁹ psici remoliātur.deinde vinū potēs supbibatur.vt putrefactiōi future resistat.de potatiōe vini sup fruct⁹ satis a nobis in cap. de melonib⁹ dictū esse diudicaui.qd ab ossib⁹ facile mūdatur citius digeritur ꝛ a stomacho citius diminitur.quā qd oss:b⁹ cō glutinatur.substātiā eim hꝫ.durā tāquā in matuꝝ grossius est. tarde digestiōis.vt ab haliabbate cōmemoratum vidimus.5. theorice.19.

PRuna in principio .2. frigida. humida vo in fine. 3. conotant. diuersaꝝ maneriez. quedā. enim alba existūt. quedā citrina. quedā rubea. nigra vo. quedā alimētū. quidē igit paucissimū. ex fructu isto corpus accipit. auxiliū aūt prebet infrigidare ꝛ humectare mediocriter vētrem volētibus. ascendentez colerā reprimūt. sed apetitū deiciūt. ꝛ os stomachi ledunt. qn̄. n. exsicant nō tātā malitiā corpori prebēt. que aūt dulcia degustātur. sua humiditate magis aluum moliunt: ꝛ pro stomacho. non adeo sicut muza cōueniūt: qꝛ fortius colere resistūt. ꝛ sua stipticitate magis fortificāt ac stomachū corroborāt: lꝫ fortius colerā educāt. dura aūt parua. ꝛ pontica pruna praua ad eduliū sunt. ꝛ ad subductionē vētris. dissentericos tn̄ certū est adiuuare. ex eis enī acatia cōponitur pruna autē. in mele decocta. plus ad subductionē faciūt. sicca aūt ꝓpter humiditatis priuationem. in stomacho minus corrūpūtur. quā humida: qꝛ ad putrefactionē sunt cōuertibilia. vt insinnauit diuus mesue in suis de simplicibus. que autē apud siriam. in damasco: aut in armenia nascuntur. meliora sunt aliis. illa que colorē palee retinēt. sunt fortiora nigris. ꝛ citrina rubeis. alba magis grauia ꝛ parue solutiōis: vt ab Auic. 2. canonis deiudicat. armena cibꝰ meliora: ꝛ vehemētius soluētia. meliora etiā sunt magna pinguia.

¶ De Piris Caput. 108.

PIra multarū spēꝝ: sed frigida vt plurimū. sunt in. j. sicca vero in. 2. que aūt multū sunt dulcia ſm rasim. 3. ad almā forē nō īfrigidāt. ꝓsertiꝫ matura: qꝛ tēperata ab Auer. 5. col. 40. iudicātur. aut ad paucā frigiditatē declināt. oīa aūt vētrē stringūt. ꝑcipue si post cibū assumāt. isto modo assūpta. stercus cito expellāt. post eiꝰ expulsionē finalr stringūt. os stomachi corroborāt. vapores ad caput ascēdere nō ꝑmittūt. ꝛ colericā sitiꝫ reprimūt. eius ꝯtinuus vsus generat colicā. appropietate eiꝫ hoc faciūt. humor piroꝝ laudabilior est humore pomoꝝ malorū: vt dissumi pōt arasi in. 23. cōtinentis auctate ruffi. capi. ꝓprio. pirꝛ

silvestria ꝛ domestica nocumēta fungoꝝ.si cū eis ꝯdiant tollūt. ab expertis medicis.nobis expositū fuit.ꝙ si a pregnātib⁹ pira aut folia eoꝝ.ꝯtinue ferāt.aborsus advenire ꝓhibēt.pira odorifera cocta saniora iudicātur.ꝓsertī:si cū origano ieniculo aut aniso assumātur.magna ps malitie subtrahit.ꝛ post assūptionē eoꝝ.recipiat ydromel cū specieb⁹.pira cū zucharo ꝯdita magis ꝑ custodia sa.cōueniūt.q: coꝛ ꝛ stomachū ꝯfortat.vt a mesue de conditis percepimus.

De Poris Caput.109.

POrū calidū ꝛ siccū auctoritate ysac existit.in.3.multarū spec.eꝝ.sed solū de domestico ānotabimus:lꝫ eiꝫ apetitui.auxiliū tribuat.caput tñ dolere facit.somnia mala dormiendo nobis demōstrat.nocet stomacho.inflationē ac vētositatē faciēs.epar calefacit.grossoꝝ tñ humoꝝ incisiuū.oppilatoꝝ organoꝝ aperitiuū.vñ vrinā ꝓuocat:lꝫ secūdā.mēstruis imperat.potissime qñ mēstrua.ꝑpter humores grossos ac frigidos retinētur.eructuatiōes acetosas aufert.ꝛ vētrē emolit.amissaꝫ restaurat vocē.ꝛ hoc nobis ꝑdices demōstrāt.pro rauca eīm voce tēperāda.porros comedūt.id auteꝫ auctoritate aristo.in.xj.parti.ꝓble.proble.39.scribimus.appropuetate dētib⁹ vehementer ꝛ gingiuis nocēt.vt aperte nobis insinuauit aui.in.7.fen.3.cap.2. porroꝝ comestio attenuat. caliginē oculis īfert.renū vlceratꝫqꝫ vesice nocet.vt arasi.23.cōtinētis comemoratꝫ.porrū dxab⁹ aqs elixatū.minoris nocumēti ꝛ malitie existit.dens in quo reperitur vermis.sufumigatꝫ ex eius semine ꝛ illū.repēte necat.succus porri cū melicrato venēatis morsib⁹ occurrit.q tñ ab eoꝝ comestiōe se abstinuerit.nocumēta maloꝝ humoꝝ euadet.vt superi⁹ auctoritate rasis in āpho.suis annotauimus.

¶ De portulaca Caput.110.

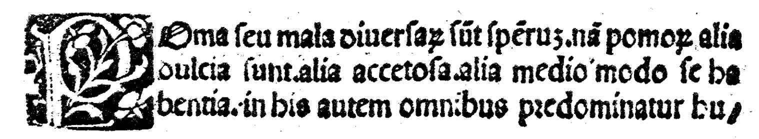
POrtulaca frigida in.3.hūida vo i secūdo existit.parū ꝛ inlaudabile dat corpori nutrimentū. conueniens tamen cui calida dominatur complexio.fluxuꝫ

atq3 sãguinis sputũ ac vomitũ ex hũorib⁹ calidis factũ: restrigit: sitim ac adustionẽ extinguit: ⁊ dentiũ cõgelationẽ aufert: vt clare insinuauit Aristo. j. pblematũ pble. 37. eo eni3 loco sciscitat: ꝓpter quid cõgelationem. dentiũ dissoluit portulaca ⁊ sal. id q3 causa reditur. quia portucula diu masticata viscositatẽ hab3 subintrantem dentes. ⁊ athraentem id acetositatis ꝙ dentibus adheret: ⁊ ipsius succus parum acetositatis habet. ideo ratione similitudinis athrait ꝙ acetosum est. Contra ardorem vrine renum stomachi efficax conotatur remediũ: optimus cib⁹ omnibus acute febricitanbus existit: cruda vel cocta assumpta: viridis multe est efficatie. sicca vero non tante. in corpore calido vel sicco augumentum prestat in coitu: vt exposuit conciliator quarta particula problematum problemate. 5. idem constãter affirmauit Auicena secundo canonis cap. proprio. eius tamen frequentatio desiderium ⁊ materiam coitus sua qualitate diminuit: appetitum debilitat: ⁊ pannum. in oculo accidere permittit: visum cõminuit. vt scribit serapio auctoritate rufi.

¶ De Petrosilio Caput. III.

Petrosiliũ vna ex speciebus apij. calidũ ẽ ⁊ siccũ i scdo gradu: vt plateario placuit. l3 ꝯstantin⁹ ⁊ isac dicãt in 3. vsus ei⁹ vsui ꝯuenit. frequentat enim in salsamentis apud italos: herba enim ista a medicis diuretica multũ reputat: ẽ enim apitiua cõsumptiua apetit⁹ excitatiua calculos frangit: ⁊ ꝑ vrinã potẽter educit. menstruis impe rat: hydropicis subuenit. oppilationes epatis ⁊ splenis aperit. inflationes stomachi tollit: calefaciendo ⁊ exsiccando: tortionibus subuenit. ⁊ qñ ex eo fit cõpotens salsamentũ: digestioni ꝓdest. ⁊ ad multas ẽt alias passiones valet: vt asseruere medici.

¶ De Pomis Caput. III.

Poma seu mala diuersaꝝ sũt speru3. nã pomoꝝ alia dulcia sunt. alia accetosa. alia medio modo se habentia. in his autem omnibus predominatur hu-

miditas cū aliquali frigiditate.sed frigiditas augetur ac in eis diminuitur ſm magis ⁊ minus.dulcia autē odorifera.equalitati magis attinēt.accetosa frigida ⁊ grossa diiudicant.media autem ad aqueitatē magis tendūt.malū dulce.sua redolentia.mēbra principalia.s.cerebrum ⁊ cor.habet confortare.si sit illic angustia ex caliditate:ē magni iuuamēti:ex suo etiam odore ptisici ⁊ melancolici nō parū iuuant.auctoritate rabi:que enim stiptica sunt.stomacho cōferūt calido ⁊ humido.imatura autem: indigestibilia frigida tardi secesus ⁊ mali chimi sunt.cū hoc frigidū ⁊ grossum infalibiliter chimū habēt.vt cōmemorat a gal. 2.alimentoꝝ.ii.poma accetosa acria obliuionē efficiūt.vt in scriptis nobis reliquit. Rasis in āpho.suis.pomoꝝ frequentata ac iterata multotiēs comestio.peior existit oiuȝ comestiōe fructuū: q: in.2.⁊.3.digestiōe ventositatē generat grossaȝ.ita vt cōmemoratū vidim⁹ ab Aue.5.colliget.40.auctoritate Auēȝoar.ꝙ ptisim ⁊ ethicā pōt generare. eo ꝙ venti q ex pomis oriunt.malā demōstrāt ꝓprietatē:⁊ huiuscemodi ventositates venas inflāt. ⁊ pulmonis arterias.eoꝝ tamē vinū seu rob. ab istis priuat nocumētis ac absoluitur.eius etiā assudatio ſm Auic.2.canonis. dolorē neruoꝝ euenire facit.ita ꝙ multotiēs spasmū producit. vt ab Auēȝoar plane ↄcernit.2.theisir.tractatu.7.cap.15.ad diuturnā ⁊ erraticā febrē corpus ꝑparat:q: putresibiles ⁊ abominabiles aggregat humores.⁊ ꝑcipue imaturorū pomoꝝ assumptio.succus ⁊ ipsoꝝ folia venenis ↄferūt.poma aūt decocta aut cōdita:magis ꝓ esu ⁊ eucrasi cōseruāda ↄueniunt.merito aūt admistionis ȝuchari:⁊ specierū aut anisoruȝ. ⁊ similium.multa ab eis subtrauntur: nocumenta.

De Pastinaca Caput.113.

Pastinaca.duaꝝ specieꝝ existit.qdā hortulana campestris vo qdā ꝓsumit.ambe suficiēter calefaciūt: sed digestioni paꝝ obediūt.in radice: vo est virt⁹ q venerē irritat.⁊ vrinā potenter ꝓuocat: spermati.n. acuitatē tribuit paꝝ nutrit:alimētū qdē minus rapis habēt pastinacie.⁊ nō laudabiles humores generāt:corp⁹ tn̄ calefaciūt:

siluestrē pastinacā quidā daucū vocāt. in omnib⁹ tñ fortior existit quā domestica. ꝛ vrinatiua magis ꝛ subtiliatiua. Cōciliator tñ cōtra medicos antiquos. ii. parti. pble. pble. io. dicit ꝙ pastinaca licet sit calida. qꝛ tamē nō est digestibilis nō euacuat per vrinam. pro opinione sua sustentanda: recurendū est ad illud proble. Aristo. quare ꝛc.

¶ De Piscibus Caput. 114.

Quoniā pisces diuersaꝝ ac multaꝝ specieꝝ sunt. de oib⁹ aūt in particulari determinare nimis in longū ac pͥtermodū nostꝝ trhaeret opusculū. tū rōne ifinitatis ipoꝝ: vt ita exponā. cū rōne diuersoꝝ nominū. apud diuersas natiōes: breuitati igit̃ obtemperātes. solūmō canones nr̄o ꝓposito attinētes enucliabim⁹. qb⁹ itelectis: facile vnusqsqꝫ: discurēdo sciet ellige: qd ꝑ eucrasi ꝯseruāda ꝯueiat: qd ve discōueniat. ad ꝓpositū igit̃ accedētes: dicam⁹: pisces recentes frigidi sunt ꝛ humidi. ad digerēdū duri: i stomacho longāqꝫ trhaūt morā. sitimqꝫ causāt. sanguis enim ex piscib⁹ generat⁹ flegmatic⁹ a rasi. 3. ad almansorē. i6. diudicat̃: spma. n. adaugēt hi pisces. corp⁹ vo humectāt. qb⁹ vo colicos atqꝫ flegmatice ꝛ frigide solēt accidere egritudines: mali existunt. calidā vo ꝛ siccā cōplexionē retinentib⁹. aut his qb⁹ rubea dominat̃ colera cōferūt: lꝫ eoꝝ nutrimētū a malitia nō absoluat̃: malas enim adunāt i corpor mucosas supfluitates: ꝛ diuersas generāt egritudines. meliores aūt sunt pisces q nō sunt multū magni. neqꝫ ei⁹ caro dura ꝯspicit̃. neqꝫ sicca. i qb⁹ piguedo supflua aut abominalib⁹ nō repit̃. nec malus odor aut sapor degustat̃. ꝛ quoꝝ caro nō cito putrescit dū ex aquis extrhaunt̃. ex piscib⁹ duram carnem habentibus minor eligitur: vt ab Auic. percepimus ex habentib⁹ vero molē carnē ille qui est maior ad terminū. vel ad magnitudinē nō nimis excedentē. q multas habent squāmas ꝛ velocis motus. ꝛ pauce viscositatis meliores sunt. laudabilior aūt piscis est. qui i lapidosis nascit̃ locis. qui magno nō est corpore. ꝛ in suaui orit̃ aqua clara non turbida aut paludosa. nec abominabilis aut horendi saporis existat: nō stans sed velociter currens: ꝛ circa eā suauiter flent venti ab oī parte: qꝛ pflatū

vento℞ aqua magis purificat̃:a ciuitatib⁹ etiã ⁊ a latrina℞ sup-fluitatib⁹ sit distans:piscis et qui in saxis orit̃:⁊ i magnis aquis decurentib⁹ a corpe eius supfluitas euanescit.ppter motus co piã:⁊ pcussiones ipsius in lapides.piscis enim q in suaui aqua nascit̃:iocunde carnis est:⁊ delectabilis esui ⁊ gustui:⁊ viscosi tas ab eo plurimũ separat̃:pſertim quãdo ex bonis depascitur herbis.nõ malis nec graue olentib⁹:deinde melioꝛ ꝓsumit̃ ille qui in arenosis ⁊ sabulosis nascit̃ aquis.curẽtib⁹ dulcib⁹:in q-bus nõ sunt soꝛdes.pisces laudabiles sunt marini subtiles.p-pter enim salsedinẽ:ab eis mala cõsumitur humiditas:⁊ preci-pue cũ eoꝛũ habitatio est in litoꝛibus petrosis ⁊ arenosis.peioꝛ aũt oium est piscis:q paludosa in habitat loca: aquasq̃ ĩspissas putridas calidasq̃:qui enim eiusmodi est:a comestione ipsius abstineamus:celeris enim est alteratiõis ⁊ coꝛruptiõis i stoma cho:malos adducẽs hũoꝛes:vt ab haliabbate.5.theoꝛice capi. 25.sumi põt:ppter hoc anguilla ab oibus sana ratione vitupe-rat̃:q: vt plurimũ in lutosis nascit̃ locis ⁊ frequẽter inhabitat: tũ et q: sine ppagatione:sed ex ipsi⁹ putrefactiõe alicui⁹ rei pu-tride nascit̃:tũ etiã q: cũ venenosis animalib⁹ coit frequenter. ex eius enim comestione quãtũ a nobis possibile sit: ꝓcauendũ foꝛe existimo:ne ppter eius dulcẽ sapoꝛem subita ariperemur moꝛte:sicut cuidã puelle accidit ĩ Papie:stati ꝫ.n.assũpta anguil la accidẽtia veneni festinãter occurẽtia.doꝛmiuit i dño.qñ.n.ap petit⁹ isurgẽt comedẽdi:asset̃.⁊ cũ ꝫuchara ⁊ bõis aromatib⁹ sue male venenositati ac hũiditati resistentib⁹:cõdiat̃:sed pri⁹ viua existente in bono vino maluatico ponat̃:⁊ dimitat̃ ibideꝫ donec moꝛiat̃.sue eniꝫ malitiei plurimũ aduersat̃:aduertendũ ne vinũ in quo necata fuerit.bibatur.quia postmodũ in futuro vinũ odio habebit:vt ab aliquib⁹ asserit̃.Capita eniꝫ anguilla-rum ⁊ caude in quibus venenũ ꝯsueuit esse.⁊ similiter interioꝛ pars spine:nullo modo sunt edenda.adde ꝙ cuꝫ pisces assan tur ⁊ infrigidati: in loco steterint humoꝛoso.⁊ sequenti die co-mesti fuerint.de quoꝛũ ꝓcipue sunt anguille ⁊ tenche.sceua ac-cidentia.q̃ ex maloꝛũ fungoꝛũ comestione solent euenire: acci-dunt.id aũt auctoꝛitate rasis.8.ad almãsoꝛẽ.28.⁊ Auice. 6.4. trac.scdo cap.10.scribim⁹.pisces ãt cũ lacte: nequaquã edẽdi

sunt.qm̄ inde ad egritudines ꝑmanentes perueniť sicut lepra: vt experimentatores indi testati sunt.hec ānotauit Auic.3. fen ꝑ.doc.2.cap.7.de regimine de eo ꝙ comediť ⁊ bibiť.⁊ idē voluit ꝯciliator pria ꝓble.ꝓble.15.pisces ꝑterea post inordinatū exercitiū ⁊ motū:nequaquā edendi sunt:q2 cū sua corruptione simul corrūpunt humores:vt loco ānotato Auice.scribit: saliti pisces nullo modo comedendi sunt.nisi aliqs se medicare voluerit.si tn̄ eos aliquis appetat:parua ex eis assumať quātitas: vt scriptū extat a rasi.3.ad almansorē.saliti aūt sunt meliores q sunt recentes.deinde illi qui sunt ꝓpinqui termino. pisces magis ꝯueniunt tpe estatis quā hiemis:calidis quā frigidis. ob id diciť.id ꝙ magis nocet senib⁹ex cibis sunt pisces. vt explicare nō erubuit auenzoar i ꝓhemio ꝑ.theisir sunt enim oua aliquorū pisciū tpe coitus qui nō sunt aliquo modo edēda:sicut oua balbi tpe mai ⁊ alioꝝ.inducūt eni comedentes ad coliria3 passionē:cū malis accidentib⁹.ita ꝙ quasi ad mortē deuenieūt: vel saltē vsq3 ad anxietatē timorosa3:amplius habentes stomachū debilē vel prauis repletū humorib⁹:nō gaudeāt in esu pisciu3. ratio ꝑse est nota.amplius pisces laudabiles nō multū saliti in parua quātitate sumpti.reuocant appetitū.ac ipm̄ coroborant de natura aūt pisciū.⁊ modo ꝑparandi.oportet credere habitātibus.⁊ expertis in regionib⁹.vbi degūt.sed vt sua frigiditas ⁊ humiditas remoueať cū reb⁹calidis ⁊ siccis vt plurimū cōdiūtur.sed hec coquinarijs sunt relinquenda ac offerenda.rursus notandū scd̄m philosophū inde secretis secretorū. ꝙ piscis qui nasciť in mari sanior est.quā ille q nasciť.in dulci aqua. oportet etiā cauere ab illis piscib⁹qui sunt magne substātie ⁊ dure pellis.q2 tales solēt eē venenosi:pisces nigri vel rubei vel.i qb⁹ est color diuersus:naturalr mali sunt.⁊ ab eis est cauendū apostema enim generāt in itestinis ⁊ mēbris: puncturas ⁊ orripilationē suscitāt.visui nocumētū inferūt.⁊ malū sanguinē ꝓcreant.vt rasis in suis āpho.scribere nō dubitauit.

¶ De Pelibus ⁊ indumētis Caput.115.

Quia hominū corpora.ex indumētis ⁊ pelib⁹q defferūtur.caliditatē aut frigiditatē maiorē aut minorē agrūt.

dignū est de eis: aliqua pauca. ab autorib⁹ autēticis ānotata. in medīū adducere. q̄ ad sanitatē ꝯseruandā. ⁊ futurā egritudinē impediendā plurimū oppitulant. ⁊ p̄mo a pelib⁹ animaliū magis vsitatis principiū faciem⁹: leporū peles induere: oīa mēbra senū ⁊ iuuenū ꝯfortāt. similiter peles agnoꝝ. pueris ⁊ iuuenibus ꝯferre ꝓbant. gatoꝝ vero peles induere: humiditatē pulmonis ⁊ tot⁹ corporis ꝯsumūt. ⁊ multotiens īduentes ad ptbisim ducunt: hec aūt oīa a sublimi auēzoar. in ꝓhemio. j. theisir. ⁊ a rabi mose. in. xx. suoꝝ āph. particu. scripta accipe: pelis vero lupi seu coriū. si ex eo stringat venter: colicā pacientis: valet auctoritate rasis in libello de sexaginta aīalibus. vnde credo si ei⁹ deferat pelis ab aliquo: q̄ induentē a dolore colico incolumē ꝯseruat. vel saltim ab ei⁹ delatiōe nō paꝝ iuuat: vulpine v̄o peles sunt multū calide ⁊ sicce. ⁊ sic multū ꝯfortāt neruos. vn̄ paraliticis ⁊ arteticis ⁊ vniuersal'r passionib⁹ oībus neruoꝝ competunt: ⁊ his etiā qui corpora sua volunt macrefacere ⁊ desicare. Cuniculoꝝ vero peles sunt his ꝓporcōales: nisi q̄ nō tantuꝫ desicant: ouine v̄o peles calide ⁊ hūide ꝯsumunt: cōsequētes cōplexionem aīalis: cōfortant enim multū corpus: ⁊ calorem naturalē: vigorant. vnde melancolicis siccis ⁊ macilentis auxiliū tribuūt. peles ee vestes varie sunt: scd̄m aīaliuꝫ ex quib⁹ fiunt naturā. nō debemus vti pelib⁹ ex aliquib⁹ animalib⁹ per se mortuis: q̄m inficiūt corpora nostra: ⁊ plurimos pediculos generāt ⁊ hoc nobis experientia euidenter demostrat. oīs aūt vestis corpori supposita calefit ab illa. similiter ꝯuersa vice firmiss̄ q: alia quidē minus calida est. alia magis: vestes linie q̄n corpori approximant. ī principio quidē corpus refrigerāt. si diutius tū in morent modicū calefaciunt. ⁊ si subtilissima vestis sit. cuteꝫ lenit. ⁊ mēbra aliqualiter humectat. debiles aūt caueāt: a plurima renouatione taliū vestiū. q: magis plurimūqꝫ debilitant. bōbacine vero vestes quanto moliores tanto magis corpus calefaciunt: ꝓpter suaꝫ magnā inherentiam. pariterqꝫ cutem moliūt ac leniunt: magis tamen pro hiemali tempore cōueniunt. vestis vero aspera min⁹ calefacit. ē eni simul exasperās ac cutē īdurās: quanto enim vestes sunt pilosiores eoꝝ pili longiores: tanto calidiores ⁊ ꝓhibernis temporibus cōuenientiores: q: sunt ma-

gis corpori adherētes: lanea vestis calefacit desicat aliqualiter corpus: serica vero vestis nuda pilis corpus nō calefacit. sꝫ tē-perata iudicatᷣ. scdm sniam haliabbatis. 5. theorice. 34. vñ ꝑ calidis horis magis ꝯpetens. serice vero pilose magis calefaciūt. ⁊c. in ornatu enim vestiū diuersoꝝ coloꝝ. aīa delectatᷣ. psertiꝫ in colorib⁹ viuidis ⁊ pulchris: sicut in colore rubeo viridi azurino. ⁊ sic de singulis: visus aūt ab hmōi ꝯfortatᷣ. ⁊ color in facie viuidius fit ꝑpter motū spirituū ad extra. multum aūt cōuenit principi: honorifice indui: ⁊ semꝑ cū pulchro aparatu excelere alios: indecore: vt scribit Aristo. ad alexandrū macedonem: vti ergo decet caris pulcris ⁊ extraneis indumētis: decet si quidē pricipeꝫ quadā perogatiua alios superare ad hoc vt dignitas decoretᷣ: ⁊ debita reuerentia ei tribuatᷣ.

¶ De Pane   Caput. 116.

Panis enim qꝛ in oīb⁹ rebus apponitᷣ. comestibilib⁹. ⁊ apud oēs nationes est in ꝯtinuo vsu. cū etiā qꝛ in cōplexione sua ⁊ natura diuersificatᷣ: scdm diuersarū regionū necessitatē: talem in se naturā retinēs: ex quo ꝯfectus existit: ideo de natura sua aliqd enarrabim⁹: sꝫ qꝛ triticū inter cetera grana principatū obtinuit. iō de eo prio vba faciemus: triticū enim oīb⁹ granis laudabili⁹ est. ⁊ magis tēperantie primū: nisi qꝺ ad calorē parū declinat: scdm sniam haliabbatis. 5. theorice. 15. ⁊ rasim. 3. ad almansorē. cap. 2. Auer. tn̄. 5. colliget: cap. 3. dicit ꝙ panis grani cōplexionis tēperate existit. ideo triticū factū est cōuenientius oīb⁹ granis hominū corporibus: ⁊ ꝯferentius ac laudabilior cib⁹: ⁊ triticū ꝙ est solidū durū: mediū declinās inter albedinē ⁊ rubedinē: ponderosuꝫ magnū: sufficiēter recens: bene maturū: ꝯdecenterqꝫ de sana mese colectū: ⁊ laudabiliter cōseruatū. frangibile nō nimis viscosuꝫ: laudabilius enim existit: panis enim qui ex tali frumento cōficitur: magis ꝑ regimine vite ꝯuenit: maxime quādo debite fermentatur. cū modica salis admistione: fermentū aūt in pane ponitᷣ. ad hoc vt faciat ipm spongiosum: ⁊ in eo dominetᷣ aeritas: ⁊ sit facilis ad digerendū: qꝛ corpus aereū leuius ē ad permu-

uandum: ppter suam humiditatē: vt plane monstrat Auer. 5. co liget. 26. col. 3. admittit autē sal. ad humiditatem temperandā & putrefactionē remouendam: vt velle visus est Aristo. 21. parti. pblematum pblemate. 5. sanguis enim qui ex tali pane generatur. omni sanguine: qui ex alijs generatur granis: temperatior ac sanior existit. decoquatur enim panis ex bonis lignis nō male ac graue olentibus. cum hoc etiā ne ab aliquo animali venenoso contegantur. presertim que a salamandra. qm̄ panis coctus ex lignis a salamandra contactis interficit: auctoritate Plinij. comedere frumentum in foraminibus terre diu reclusum non laudamus: vel vermibus repletum. preperat. enim corpora: ad febres pestilentiales & ad pustulas malas: sicut ad scabiem malignam: leprā: & huiuscemodi. & multi etiam moriūtur: vt a gal. sumi potest: primo de differentijs febriū cap. 3. col. 2. panis calidus īmediate nō assumatur: q2 cū sua actuali caliditate ignea peruenit ad stomachum: calorem naturalem corrūpendo: quare difficilis efficitur digestiōis: eo quod stomachi digestio nō efficitur: eo modo quo putant aliqui ignorantes: qui asserunt q omnis caliditas digestionem procurat: sed membra cibum digerūt suo calore radicali: & nāli quē ab epate recipiūt: vt adiuino Auenzoar. in prohemio primi theisir col. secunda. cōmemoratum esse vidimus: panis autem qui post decoctionē suī vltra diem vnam steterit: temperatam suam deponit complexionem: inquantum panis: & alterationem extraneam recipere incipit: quanto enim magis induratur. eius digestio grauior presumitur. & humores grossi ex ipso oriuntur: quia panis quanto plus moratur: tanto plus induratur: eius enī indigestio multiplicatur: & eius siccitas adaugetur: & humores sicci ex ea procreātur. vnde ipsum asumere aut comedere auctoritate Auenzoar loco adnotato prohibeo. panis qui cum furfure componitur minus nutrit. & per aluum & secessū magis educit: azimus aūt panis qui sine fermento fit. durissime digeritur. tardissimeq3 egeritur. humorem generat grossum ac viscosum: oppilationem. in epate parit. in splene autem illam magnificat. & lapides in renibus procreat. idcircho inconueniens est omnibus naturis. nisi raro eis conuenit. qui maxime laboribus exercentur: vt

messore s: eo q ab eis multa dissoluant. sed cum hoc habeant virtutē digestiuam fortem. panis autem qui cōficit dz esse figure medie. qui medie est ptātis: q: panis magnus 7 grossus est medulle multe: 7 viscosus aliquālr. propter imperfectam digestionē seu decoctionē. siccus aūt seu paruus siccitati attinet. pāis in superficie excoriet pap. vt illa crusta inutilis digestiōi abijciatur: q: cū hoc humores generat adustos. granū decoctū. non est cibus laudabilis. quāuis bonū existat. si bene digeratur. reqrit prepotētem stomachū. vt decoquatur. vt arabi mose de regimine sanitatis confirmatur. vermes enim in intestinis multotiens eius assumptio generat. 7 parū oppilat. precipue pultes ipsius que fit ex farina 7 aqua cū admistione lactis. vt auēzoar velle visus est. 2. theisir tractatu. 6. cap. 22. in summa si assumat panis frumenti. cū conditionibꝰ dictis. pro bona enim habitudine cōseruanda valde conuenit. nō ergo in merito explicatum fuit. ab illo antiquo philosopho. q mirū est de homine qualiter potest infirmari vel mori. cuius cibus. est optimi panis frumēti. 7 carnes cōmēdabiles. 7 potus bone vitis 7c. panis de simula: vt exposuit Aui. 2. canonis nutribilior est. quaz alius: 7 eius nutrimētum est melius. sed est tardioris penetrationis. panis autem qui fit ex milio aut panico parū nutrit. ventrē vero stringit: 7 gustui delectabilis. magis tamen conueniēs qui fit ex milio quaz qui ex panico conficitur. necessitate vrgēte. cōponitur panis ex alijs granis. vnde naturā illoꝝ granoꝝ retinet. panis autem ex siligine sufficienter nutrit. sed cum multo labore digeritur. plus enīz nutrit. quā panis qui fit ex ordeo. amplius aduertendū q panis ex granis nouis īmaturis non dz confici. q: in eo mala humiditas superflua reperitur. que valde disconueniēs pro regimine vite existit. de pane multa a nobis possent dici que inuestigant ab Aristo. in. 21. particula problematuz. sed hec a nobis pauca prelibata sufficiant.

De Riso — Caput. 117.

Natura risi apud auctores medicine diuersa reperit. qdā asserūt. q caliditati 7 siccitati in. j. attinet sicut voluit

serapio: Auic. vero .2. canonis. scribit q̄ siccitas sua est manifestior sua caliditate. idē ꝯstanter tenuit ysac. ⁊ ꝯstantin⁹: baliabbas vero .5. theorice cap. 15. aserit q̄ risum frigidū ē in p̄o siccū vero in scđo. rasis aūt ad almansorē .3. cap. 2. d. q̄ risum tēperiei que est inter caliditatē ⁊ frigiditatē vicinū existit. in sūma tenendū esse censeo: q̄ versus caliditatē tendat. cū siccitate maiori: est enim pauci nutrimenti: auctoritate dyascoridis: ventrē mediocriter stringit. sperma auget. ⁊ ventositates minorat. facile digerit. de ventre tñ nō facile descendit: nisi pri⁹ cū vnctuosis valde dequocat. qñ aūt cū lacte ⁊ zucharo coquit. plurimū enim nutrit: ⁊ sanguinē in corpe auget: solitis aūt colicaȝ pati nocet. quādo aūt cū amigdolis bonis ⁊ butiro cōponitur. dolorē stomachi ⁊ ardorē intestinoꝝ mitigat: risum aūt antequā asumat a suo cortice bene mundet: q: ipsi⁹ cortex venenū ab aliqb⁹ existimat. ſm q̄ in scriptis nobis relinqt aui. 6. 4. trac. j. sum. 2. cap. 25. accidentia enim veneni timorosa inducit.

¶ De Rapa Caput. 118.

Rapa calida in .2. gradu humida vo in p̄o p̄sumit. ydigōni paꝝ resistit: molē ⁊ inflatiuā carnē generat. ꝑpter sui ventositatē: ꝑinde coitū suscitat ac flegma augumētat: vtilis aūt bis cocta. vtraq; aqua abiecta. ⁊ cū pinguissima carne admista: experimēto cōpertuȝ est. q̄ comedere rapas visuȝ bȝ acuere ⁊ subtiliare. vt ab auēzoar in ꝓhemio primi theisir collegim⁹. idē Auer. 5. collectorij ꝯstāter affirmauit idē a rabi. in. 22. suoꝝ āph. parti. aserit. qñ eniȝ rapa cū pipe vel cū alijs reb⁹ calidis ꝯdiat. nō tantū nocet. vrinā eniȝ magis multiplicat. rapa nequaqñā cruda cōmedat. q: crudos ac indigestos humores in corpe ꝓcreat. ⁊ ꝓ ꝯseruanda sanitate nō adeo cōueniens reputatur.

¶ De Ruta Caput. 119.

Ruta q̄dā siluestris. domestica vo q̄dā. ab expimētatoribus iuenit. siluestris q: esui discōueniēs reputat de ea nihil ad p̄sens enarrabim⁹. domestica calida ⁊ sicca in .3. existit. stomacho frigido ꝯuenit. q: ad digerēdū iuuat. ⁊ humores in-

cidit grossos: pp amaritudinē quā h3: oppilatiōes epatis ⁊ sple
nis apit: vrinā satis potēter educit: ⁊ mēstruis ipat: vētositates
aūt ⁊ īflatiōes destruit: sgma diminuit: lūbricos occidit: ac illos
expellit: visu3 acuit. post aleo⁊ ⁊ cepa⁊ comestionē: a sūpta: illo⁊
fetore3 aufert: fetidos tñ sudores parit. vt aristo. 20. partic. pble.
pble. 33. placuit: pcūctat .n. eo loco pp qd ruta fetidos sudores
facit: ⁊ qdā vnguēto⁊: aut q: quo⁊ ī od oꝛ grauitas ē. ⁊ acuitas:
hec comista supfluis hūiditatib⁹ maiū facit odoꝛē. ⁊c. rutā ve
nenis resistē: mustelle docēt: q qñ cū serpētib⁹ dimicature sūt. ci
bo ei⁹ armāt: docuit ēt rex pōtic⁹ q cū īsidias frīs sui timeret: fo
lia rute cū nucib⁹ ⁊ caricis accipiebat: ⁊ secur deinde cū eo age
bat: pp hoc tpe pestilētie multū laudat. multas alias medici
nales in se cōtinet virtutes: quas enarrare nō me extendo.

¶ De Ranis Caput. 120.

RAne frigide ⁊ hūide iudicāt. pserti aquatice bone qñ.
aūt ɔcoquūt. cū sale ⁊ optīo oleo. ⁊ ī cibo admistrāt. si
cut cōiter opat: sūt bezoar venenis ſm diascoridē: ⁊ lepꝛe moꝛ
bo galico ⁊ vermiū venenoso⁊. ius ipsa⁊. apostematib⁹ choꝛda
rū ɔfert. qñ sup eis fūdit. vñ olleū rana⁊ administrat a medicis. ī
doloꝛe artetico calido ⁊ podagre: coligāt aūt rane ī locis notis
⁊ ab exptis. ne foꝛte ex comestiōe mala ꝑ rana⁊. a malis accidē
tib⁹ aripemur. sicut .n. venenū nos cōturbant ⁊ pimunt. vt clare
mōstrat auic. 6. 4. trac. 2. cap. 8. ⁊. 9. ī ꝑpar atiōe ipa⁊ cadat petro
siliū saluia ⁊ hmōi: q: ea⁊ malitiā coꝛrigunt.

¶ De Raphano Caput. 121.

RAphani radix. virt⁹ ei⁹ ē calida ī. 3. ī. 2. ꝟo desicat. a ieiu
no comesta. put antidotū magnū. adiutoꝛiū ē sanitatis. ⁊
tu tamētū coꝛpis: s3 ruct⁹ fetidos ⁊ ad īflatiōe3 facit. thoꝛacis. n.
flegmata purgat. ī cibo ptisicis pdest. vim fūgi venenosi cōpe
scit. ɔ aialiū venenoso⁊. ⁊ vipa⁊ moꝛsus ꝑficit. post cibos sūpta
digerit eructuationē tñ iducit. flegma icidit. vomitū ꝟo cōmo
uet. ⁊ vrinā iducit. si. n. ī frigidis hoꝛis pa⁊ ɔ ea asumat. nō mul
tū ꝑ tutella sanitatis discōueniēs ꝑsumit. raphani. caput replēt.
vt rasis ī āpho. īsinuauit. ¶ De Rosmarino Cap. 122.

ROsmarinus caliditati atinet. cū sicitate. ventositates ex
pellit. vrinā puocat. mulie⁊ menstruis imperat. oppila

tiones epatis splenis ⁊ intestinoꝝ.aperit.aromat'citate sua.quā folia ⁊ flores habēt.virtutē retinēt ꝯfortandi.vñ ꝯtra cardiacā passionē ⁊ sincopiꝫ frigiditatē cerebri administrant:ros'marinus frigiditati ac digestiue inbecilitati ꝯuenit:matricē nō mediocriter purificat:⁊ sanguinē mūdat.visū acuit.⁊ venenosis morbiꝰ occurit.cōponit enim ab aliqbꝰ ꝯdimētū cū zucharo.ꝙ zucharuꝫ alchilil.seu diantos denominat: valde ꝯueniens ꝑ sanitate tuēda:stomachū cor cerebꝝ ꝯfortat.ventositates fugat: viscera omnia corroborat:⁊ ad molificationē ipsoꝝ valet.

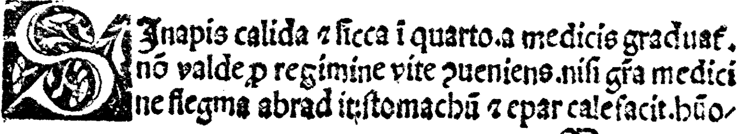
¶ De spinachijs Caput.123.

SPinachia frigida ⁊ hūida ab aliqbꝰauctoribꝰ dein dicātur.tēperata tñ a rasi ⁊ baliabbate in calore ⁊ frigore ꝑsumunt.guturi pulmoni ⁊ stomacho calido ꝓsunt: ventrē leniūt: ⁊ humectāt.cito descendūt:nutrimētū enī eaꝝ bonū existimat. epati.n.ꝯgruūt:cuiꝰ cōplexio frigida existit cū ꝯdimētis sumāt calidis:vt pipere cinamomo ⁊ hmōi:eoꝝ enī tēperabit malitia.

¶ De Sparago Caput.124

SParagorū virtus calida ⁊ humida conotatur:lꝫ qdam afferāt:ꝙ temperata existat:aut paꝝ caliditati attineat:alimentū qdē corpori dant paucū:nō boni chimi:stomacho inimicantur:q: nauseā suscitant:materiā spermaticā augumētāt.epatis splenis intestinorūqꝫ omniū oppilationes aperiunt.renes calefaciūt.⁊ ab arenulis mundificāt:vrinā cōmouēt:⁊ lapidē frāgunt:vt placuit Auer.5.col.20.cōtra vitiū pectoris ex frigiditate:⁊ difficultatē impregnationis administrātur.ad dolorē dentiū remouēdū eoꝝ decoctio ab Aue.5.col.cap.42.supreme laudatur.nimius eiꝰ vsus fetorē oris īducit:vt experiētia cōprobatur asparagi. si cū acceto assumātur. magis ꝯueniūt stomacho vt assumitur a Gal.2.de edulijs cap.ꝓprio.

¶ De Sinapi Caput.125.

SInapis calida ⁊ sicca i quarto.a medicis graduat. nō valde ꝑ regimine vite ꝯueniens.nisi gr̄a medicine flegma abrad it:stomachū ⁊ epar calefacit.būo-

res grossos incidit. ac potēter calefacit.splenē magnificatū exte nuat.sitī q̄ īducit.caput a flegmate ḡuatū aleuiat.vn̄ ieiuno sto macho assūpta.intellectū efficit bonū.vt ab aui.scribit.cū calidi tate vō sua incitat ad coitū.nisi ī magna assumat quantitate.isto enim mō sūpta sperma exicaret:nō dz comedi nisi grossis admi sceat nutrientibus.ſm rasim ad almāsorē.3.cap.19.

¶ De Sale Caput.126.

SAl multarum manierum existit.corp9 calefacit:ac dessicat subtiliat:et appetitū excitat ac acuit.flegmaticos et crudos dispergit hūores.stuporē dētiū potēter remouet.vt late ab arist.j.proble.pble.37.videre cōstat:humores a putrefactione incolumes preseruat: et ventrem stimulando lenit.salis vsus moderato indiget mō. eorum eius sanguinē.q multā ex eo sumūt quātitatem adurit.sperma diminuit. ac visum ōbilitat.puritū et scabiē nimia ei9 assūptio generat.qdā asserūt auctate aristo.q̄ si mulier p̄gnās in modice vtatur sale parit fetū sine vnguibus.

¶ De Simula Caput.127.

HErculū simule.melioris est nutrimenti et maioris.quam amidi.aut aliud de genere farinarum.colericā sitim extinguit.epar et stomachū calidū habētibus ꝯfert.simula aūt ex ordeo.facta.magis īfrigidat.de ea supius dictū ē.q̄ melior panis quā de farina existit.

¶ De Saluia Caput.128.

SAluia calida est in p̄rio sicca vō in.2.cerebrum stomachum et oīa neruosa vltra modū ꝯfortat mēbra.vn̄ q aparalesi aut epilepsia vexātur.ex ei9 assūptiōe nō modicū iuuātur.appetitum excitat.presertim qn̄ amittitur.ꝑpter multitudinē humorū indigestorum et crudorum ī stomacho morātiū.vrinā ac menstrua ꝓuocat. sanguinē ex vlnerib9 fluētē.stringit.et disentericis prodest.

¶ De Tuberibus Caput.129.

TUbera frigida arasi.3.ad almāsorē.18.denominantur.digestiōi resistūt.flegma quoqz generāt crudū.nutrimētū grossum ac melācolicū.corpori p̄bēt.timetur enim ex eius nimia comestiōe.paralisis apoplexia.dolor colic9.et multa alia mala acciden

tia ab Aui. posita. 6. 4. tractatu. j. summa. 2. cap. 10. mala qdem in genere suo sũt illa. quoꝝ ortus nõ est in loco i quo cognoscit sa lus. meliora eoꝝ sũt alba arenosa. nigra tñ in nostris regionib⁹ domestica: magis reputant. ⁊ gustui gratiora. si eni pzio i optio vino decoquant. ⁊ cũ spẽbus degustent. multa ab eis abstra hũtur nocuméta. pserti3 si post eoꝝ asũptõe3. supbibat vinũ po tẽs seu maluaticũ. in eis multa repit vẽtositas. p quã coit⁹ inci tat. tum ẽt pp spermatis mãm. que ex tubeꝝ piguedine genera tur. tubeꝝ genera. bonũ sapozẽ habẽtia. min⁹ frigida psumunt. ⁊ hoc nobis oñdit. sua aromaticitas: vñ multi dixerũt. hoc gen⁹ tubeꝝ calidũ esse. pp̃ter id φ nix facile sup ipsa liqscit. ⁊ parum durat. neq3 herbe iuxta hec tubera oriũtur. isti enim a recta de uiãt via. quia omniu3 tuberu3 genera frigide sunt complexio nis. φ nix aũt parũ remaneat ⁊c̃. puenit merito putrefactiõis. a putredinali eni3 calido. ꝯtinuo humidi vapores eleuãt. q niuẽ dissoluũt. hoc ẽt põt puenire. merito dispositõis terre vbi nascũ tur. nã vt plurimũ i terra arenosa sicca oriũtur. iõ ab ea sorbet nix. sicut ei3 ad experiẽtiã ꝯspicit. õ terra sicca sorbẽte aquã. re spectu hũide. pp hãc ergo cã3 nõ nascit ibi herba: cũ loc⁹ ille sit nimis calidus. ⁊ ꝯueniẽti ac ꝯgruo nutrimẽto carẽs. vł cũ tube ra. p pinguedinẽ terre ex putrefactiõe generẽt. ex eadẽ em̃ pin guedine nutriũt. ⁊ crescũt. ex qua herbe gnãri ⁊ nutriri debe rent ergo ⁊c̃.

¶ De Testudine Caput. 130.

Testudines multoꝝ sũt geneꝝ. qdã marine. qdã aqrũ dul ciũ. qdã cãpestres. qdã eni i magnitudie valde excedunt; vñ solinus scribit. φ ppłi trhacie. marias testudines capẽ gau dẽt. quaꝝ tãta ẽ magnitudo: vt supficies eaꝝ domũ faciat. testu dies q i cãpis ⁊ viridarijs degũt. a medicis ñ vitupant. eaꝝ eni comestio. a nobilib⁹ nr̃is valde frequẽtat. sũt ei3 gustui grate. ⁊ bonũ corpori pbẽt nutrimẽtũ: vñ testudies iste ethicis ⁊ ꝯsum ptis ꝯcedũt. q: valde corp⁹ ipinguãt ac istaurãt. sanguis em̃ ip saꝝ epilepsie ꝯfert. vt põit aui. 2. c ãonis. oua istaꝝ testudinu3. ad tussi3 infantiũ valẽt. ⁊ qdã asserũt φ sũt singulis medicia ⁊ cib⁹ ꝯtra epilepsiã. testudines marine magne. ⁊ q sunt cũ testa nigra ⁊ longa cauda. pro tuẽda sanitate non valde conueniunt.

Uua sicui prima est.i suis virtutib⁹.magis q̄ reliq fructus.⁊ in cibi tēperātia.⁊ sanguis bonitate:a se generati.quū a stomacho citi⁹ fuerit digesta.si etenī nō digeraṫ: inflationē nō mediocrē in corpe gn̄rat.p̄serti3 qn̄ recēter post eius collectionē.comediṫ .laudabilior aūt est vua que pelliculā subtilē h3.⁊ albā.que enī huiusmodi est.nām emolit.si ꝯ tarde digeriṫ.⁊ par nām soluit.vua aūt p̄fecta natura.⁊ dulcis ꝯplexionē calidā ⁊ hūidā retinet.corpus etenī piguat.l3 caro.q̄ ex ipsa generaṫ.lacra ac vana efficiaṫ.vt a gal.2.de edulis.ca.9.ō sumpsimus.virge quoq3 erectionē augumētat.⁊ si post ei⁹ collectionē.suspēsa duob⁹ aut trib⁹ dieb⁹ p̄maneat:vel quo cortex eius detumescat. vel vt ei⁹ supflua humiditas euanescat.isto enim mō p̄parata.si asumaṫ.boni est nutrimenti corpus īpinguat.ac illū ꝯfortat.laudabilē pcreat sanguinē.pectori ⁊ pulmoni confert.si enī illico dū colligiṫ asumatur.est īflatiua. deteriores ei3 ⁊ crudiores generat hūores.frequēs tn̄ ei⁹ asūptio vesice nocet.vt scribit Aui.2.canōis.nocumētū aūt q̄ vua p̄bet corpori. est q̄ inflationē suscitat.in oīb⁹ digestionib⁹.vt Aue.5.col.ꝯprobauit.vua v̄o in qua est aliqua acerbitas vl̄ pōticitas.ꝯplexionis ē frigide ⁊ sicce.vētrēq3 strigit.acerbe v̄o magis sunt frigide ⁊ sicce.vua alba bene matura.in.j.sede bonitatis colocatur.deinde rubea.postremo v̄o nigra.

De vuis passis Caput.132.

Uue passe seu passule in calore sunt tēpate. vt a rasi colligitur.3.ad almāsorē.20.calide tn̄ ⁊ humide ab Auer.5.col.presumūtur stomacho cōferūt.epati v̄o a tota substātia p̄sunt.ac ei⁹ oppilatiōes remouēt.⁊ illū īpinguāt.si sint dulces.iuxta illud gal.3.regis acutor.13.comē.sup illo tex.aq̄ melis multa ⁊c.oīa dulcia impiguāt.epar:l3 illū aliqualr̄ oppilēt.inde est q̄ videmus epata multor animaliū.qui delectātur ī esu reru3 dulciū:⁊ ficuū magnificari.ac vltra modū īpiguari.ī libello tn̄ de dissolutiōe ꝯtinua.ī ca.de his q̄ oppilāt.dicit q̄ oēs cibi dulces sūt mali epati.⁊ hec pōt reddi rō:q: oppilāt.inde est q̄ ī libello de subtiliante dieta cap.10.ab eo scribiṫ.q̄ vue passe aut quecūq3 nō sūt stiptice spleni ⁊ epati nō sunt bōe.meliores sunt

ad passiões q̃ ꝫm pect⁹.sed vt eoꝝ subtrahať nocumētū.lauēť
ꝑus in vino stiptico vľ cū aceto.⁊ isto mō ꝑparate.magis epati
deseruiēt.aliq tñ asserūt ꝙ nō oppilant.aducētes auctātē rasis
3.ad almāsorē.20.q̃ isto mō sonat.passule oppilatōe3 nō faciūt
vt dactili.ergo rñdēdū ꝙ respectiue d3 intelligi.passule dolori-
bus itestinoꝝ sūt bone.renib⁹ ⁊ vesice ꝯferūt.vētrē molificant.
epar aūt fortificāt.vñ aui.10.5.3.tractatu.2.cap.j.de cura fluxus
epatici.⁊ iā laudate fuerūt passe pingues in hoc cap.ita ꝙ qdā3
exīstimauerūt.ꝙ ipse sanāt fluxū iētinuū difficilē.⁊ nos expti su-
mus illud.⁊ fuit res nō longiqua ab eo ꝙ dixerūt.vñ nō in me
rito a medicis in cura illa admistrať eilec.de passulis vue passe
pōtice:paꝝ nutriunt.vt a Gal.cōmemorať in libello de dissolu-
tiōe ꝯtinua.ca.de cibarijs velocis digestiōis.passulaꝝ vsus mi
norat vrinā.vt ab aui.16.3.tractatu.4.cap.de cura colice ex retē
tiōe iecū in fine.cōmemoratū vidim⁹.passule si malos in stoma
cho reperiūt humores tēperant.⁊ morsionē mitigant.passule si
cū granulis assumātur.plus ꝯfortāt.sine vo moliūt.⁊ in dispo
sitiōib⁹ pectoris magis ꝯueniūt.in orientalib⁹ virtus ꝯfortatiua
reperitur in alijs vero lenitiua magis.

¶ De Vino Caput.133.

Intēdēs in pñti parte.de vino aliqd enarare.ac de eo ꝑci
pue vba facere.dignū esse duxi.prio eius comoditates si
moderate potetur enucleare.Vinū bonū.nō modicū nutrimē-
tū corpi ꝑstat.sanitatē adauget.stomachū ꝯfortat.digestionē co
roborat.inflatiōe3 dispgit dissoluitq3.vrinā puocat.supfluitates
ꝙ plures anichilat.aluū emolit.aīa3 letificat.pncipalia oīa coro
borat mēbra.ꝑcipue cor ꝯfortat.spūs mľtiplicat.sanguinē adau
get.melācolicos ac tristātes aleuiat.visū clarificat.humiditates
ꝯsumēdo.caput aleuiat.oppilatōes epatis poteť apit.fumositā-
tē tristicie gñatiuā.a corde expellit:igeniū subtiliat.dura mēbra
humectat.frigida calefacit.⁊ hūida extenuat.aīosiores potātes
redit.⁊ ad motū habiliores.appetitū eiectū reuocat.⁊ sudores
aduocat.i sūma:nullus cib⁹ nec pot⁹:īuenitur adeo caloris na
turalis confortatiuus.propter familiaritatis consortium:sicut
vinum:vnde apud saracenos.quibus potus vini lege pro-
hibetur.solum in sincopi ⁊ nature defectibus.bibendum

cōcedit: q2 vinū digestioni cicius preparat oībus alijs cibis ꝛ medicinis: ita vt dicit ꝙ in stomacho nō moratꝰ ad digerendū: nisi in epate: vt Auer. 7. col. 16. scribere nō dubitauit: gal. aūt. 3. cōplexionū. 4. col. j. asserit ꝙ vinū in sanguinē cito permutat. ꝛ facile: idē ab Auic. in. 4. fen. j. cap. j. ꝯfirmat: si enim moderate bibat: digestioni ꝛ distributioni: ꝛ sanguitioni ꝛ nutritioni multū ꝯfert: ꝛ cū hoc mansuetiorē ꝛ audaciorē efficit. hec a gal. scripta accipe in libello de sequella potentiaꝝ aīe. cap. 3. ꝛ i. 2. de accidenti ꝛ morbo cap. 3. col. 2. quasi in medio ita exponit. ꝙ si vinū tēperate sumat. calorē naturalē augumētat: qm̄ cōsimile ꝛ ꝯueniens est ei: vinū ergo cū mensura potatū aīe ꝛ corpis ē sanitas. sine ergo modo ꝛ regula mentē superat ac supprimit: luxuria a magna vini potatiōe nutrit. ebrius aūt ac isanus homo efficit: vnde corpꝰ debilitat: assūptio eni īmensurata vini si frequentet: plurimas affert corpi lesiones. quaꝝ pria ē mentis corruptio: animi atenuatio: virtutū animaliū eneruatio: venaꝝ ac vētriculoꝝ cerebri repletio: naturalē calorē sumergit: eūq3 refrigerat: ex qua apoplexia fit paralisis eneruatio stupefactio epilepsia tremor spasmꝰ subet litargia tetanus: ꝙ ꝓculdubio a Gal. 3. cōplexionū. 2. quasi in fine diudicatū fuisse ꝯstat. Auic. aūt. 2. fen. 3. ca. 5. aperte fatet ꝙ potatio nimia vini spasmū clamosu3 inducit: nō īmerito ergo a Boetio de disciplina scholariū scriptū habemus: ca. 2. ꝙ vinū modice sumptū acuit ingeniū: nō modice vero rationē ꝯturbat: intellectū hebetat memoriā eneruat. obliuionē inducit: errorē infundit: ignorantiā suscitat: potantes melancolicos ac plorātes efficit: multa alia infinita nō enerāda procreat mala. vinum enim nobis deus ad letitiam cordis dedit: ꝛ non ad ebrietatem donauit. quare studendum est ab eiꝰ nimia potatione se elongare: vt bona eucrasis conseruetur: ꝛ vita in debito termino ꝛ conuenienti fine terminetur. Vinum incomplexione sua variatur. merito multorum accidentiu3 tu3 ratione coloris: tum ratione temporis: loci saporis odoris substantie. vt plane confirmat Galenus tertio regiminis acutoru3 primo: oportet aūt de omnibus istis rebus. q. a nobis erit possibille: sub breui compendio vel capitulo determinare. ꝛ solummodo ea q3 nostro spectabunt proposito in medium aducere

ex colore quidē: diuersū cōspicit: qm̄ quodā est rubeū clarū. quodā nigrū: quodā albū quodā medio color colorarū: ⁊ quodā croceū: rubeū clarū fortis est caloris ⁊ plurime siccitatis. cito a stomacho trāsiens. scdm haliabbatē. 5. theorice cap. 30. in corpore sanguinē qui ad acumē declinat generat: naturalē calorē cōfortat. si cōueniens ꝺ eo mensura porrigat: subrubeū aūt fortis est caloris ⁊ plurimi nutrimēti. satis bonū. generans sanguinē: si imoderata sumat quātitate. Vinū rubeū grossū nutribilius est ceteris implēs cito corpora inanitiōi obnoxia: vt voluit gal. in comē. ii. parti. 2. āpho. nutribilius tn̄ est rubeū dulce. post hoc nigrū dulce grossum. post albū grossū dulce. post grossum rubeū asperū post hoc vinū subtile: de istis ēt omneq; declinat ad rubedinē ⁊ dulcedinē est magis nutritiuū. minus tn̄ nutritiuū albū subtile ꝓsumit: hec oīa a Gal. scripta cōperies in libello de subtiliante dieta cap. 4. col. 2. Vinum nigrū multū replet. est tardi transitus. ⁊ secessus vtrosq; detinet. ⁊ multū in ypocondrijs morat. ⁊ ad vomitū ꝓuocat bibitū. vt Gal. verba plane demonstrant: in libello suo de vinis. Vinū albū citius penetrat. ⁊ vrinā ꝓuocat. Vinū citrinū antiquū: caput dolere facit ⁊ plus inebriat. quā vinū ponticū. Vinū albū nō ꝑmitit caput dolere. ⁊ omne vinū paucam substinēs aquā nō permitit caput dolere imo aliqn̄ dolorē capitis sedat. ⁊ capiti ē melius. quā aqua qn̄ est sola. id aūt auctoritate Gal. in libello de dissolutiōe cōtinua. in illo cap. vbi incipit lac ⁊ dactili: albū vero ponticū: stomachū cōfortat. ⁊ caput minime ledit. sicut forte vinū: vt a Gal. collegi mus. 3. interiorū cap. 6. col. 2. vina q̄ secundū magis ⁊ minus capiti nocent. isto modo disponunt. Vinū album percutit caput parū. citrinū vhementius caput percutit. nigrū similiter licet minus vt asseuerase videt Gal. 3. regiminis acutorū comē. primo. Vina debilia ⁊ aquea parui existūt nutrimēti. vinū eni aqueū denominat. naturaliter illꝺ qꝺ ē aque vicinū. ⁊ illius virtuti vicinat ad nutrimentū. vn̄ vrina ꝓuocat nec corpꝰ non nutritur nisi paucissime. qꝺ gal. comē. i. 2. āph. parti. placuisse certe scio. hmōi enim vinū aquosum visu ⁊ virtute in febribus estimaris cōuenit. ⁊ magis laudat quā aqua: in oībꝰ tn̄ q: sudores ꝓuocat. ⁊ digestioni auxiliat: vt Gal. decernit. 8. ꝺ inge. sani. cap. 3.

col.j.nõ multũ a supiori snĩa discrepat Aue.7.col.ca.6.q de vi no aq̊so ita scripsit.vina aq̊sa pl'ra habẽt iuuaměta:quã aq.nã natationẽ i stomacho vetãt.vẽtositatẽ resoluũt.vrinã ꝓuocãt:ꝛ sudorẽ.aĩaꝫ letificãt.nãꝫ adiuuãt ad expelẽdũ supfluitates ꝛc. vinũ subtile aq̊suꝫ.ad espuẽdũ adiuuat.hũiditatẽ ex pulmone cũ ꝯfortatiõe mẽbroꝝ.ꝛ humectatiõeꝛ subtiliatiõe grossaꝝ sup fluitatũ q̃ sũt i eis.ꝛ hoc ẽt opat' vinũ dulce.id ãt a gal. ꝯproba t'.ĩ libello đ disolutiõe ꝯtinua ĩ ca.đ his q̃ mũdificat.ĩ fine.istđ aũt vinũ caput debile ꝛ neruos minime tãgit.nec corp⁹caliditate manifesta.calefacit.vñ qñ ẽ bñ matuꝝ ñ dubitarẽ podragri cis ꝛ arteticis sine aliq̊ p̃cepto nocumẽto admistrare.q: q̃si oĩa nocumẽta vini ab ipso abstrahũt'.vt ꝯsiderãti pꝫ. croceũ fortio ris est caloris robustioris acumĩs citi⁹ q̃ ad mẽbra trãsmittit'.ꝛ veloci⁹nutrit.q: ĩ sanguinẽ cito pmutat'. ꝛ facile:lꝫ hec vltĩa sit ꝓprietas oĩum vinoꝝ.iuxta gal.snĩam.2.ãpho.particula.comẽ. 18.oĩum aũt velociter ꝛ subito nutrientiũ est vinũ ꝛc.vina potẽ tissima fumosa antiqua.corpora nimis calefaciũt ꝛ capita.ideo eorum continuus vsus malus est:ꝛ omnia vina quãto plus an tiquantur.tanto plus calidiora fiunt.vt Gale.4.de simpli.me dicina.dist.3.cap.j.col.2.scripsit.lꝫ sibi ipi ꝯtrari⁹ existat.in libel lo de simplicib⁹ ad paternianũ scribẽs.d.eim ꝙ vinũ recẽs ca lidius est vestuto.ꝛ ventrẽ ꝓcurat.vinũ vet⁹ ẽ quasi medicina. ꝛ pauci existit nutrimẽti.ꝛ vigilias ĩducit.si in mlta sumat' quã titate.vt cõmemorat' a gal.2.interioꝝ cap.vltio.iuxta finẽ.ꝛ hoc ꝓuenit:q: humiditates exsicat.aliqñ enim ex potu plurimi vini veteris causat' sitis vehemẽs.vñ frequẽter mors ꝯseq̄t'.vt aui. in.io.3.3.tractatu.3.cap.20.de siti ãnotauit.vinũ p̃terea nouũ san guinẽ generat magis:ꝛ venas veloci⁹ĩplet:huic ãt vet⁹ ꝯ̃riũ in uenit'.vt a rasi colligit'.3.ad almãsorẽ.5.ex vinis:ergo meli⁹ est ꝙ est ĩter vetustatẽ ꝛ nouitatẽ ꝛ eq̄le claꝝ.ꝙ ad rubedinẽ trahit. bonũ habẽs odorẽ:eq̄lis saporis.ꝛ ꝙ nõ est acre.vl' dulce.vt vo luit aui.de regie aq̃ ꝛ vini.vina q̃ in locis seu ĩ mõtib⁹ oriũt'.ca lidiora ꝛ saporosiora p̃sumũtur.quã qui in planis oriunt'.vina odorifera clara.maiorẽ virtutẽ đmõstrãt:ꝙ̃ turbida ꝛ male olẽ tia.vinũ dulce oppilatiõeꝫ generat ĩ epate.vt ab aui.iꝫ.3.trac.3. cap.20.asserit'.lapidẽ ĩ renib⁹ creat.ꝛ splenẽ ĩgrossat.vt ꝓnũcia tur a gal.ĩ libello de disolutiõe ꝯtinua.cap.de his q̃ opilãt.vinũ

dulce grossū z. est ex medicinis īflatiuis: vt voluit Aui. io. 3. 3. tra cta. 5. capi. j. dulce āt vinū ī acutis passiōibus ad espuitiōem est vtile: mala enī sūt oīa vina zante colere atq3 febriētib⁹. vinū dul ce z mustū vētrē leniūt. vinū pōticū vētre strigit. vt in loco āno tato scripsit Gal. vinū mirabilē ↄtinet ī se virtutē. q: lʒ calidum habūdātib⁹ aūt colera rubea ↄfert: ꝑm Aui. sniaz. ꝑpterea ꝙ co lerā rubeā vrinā ꝓuocādo expellit. z quātū odor fuerit bon⁹. z melioris saporis. est magis ↄferēs. vinū mixtū veloci⁹ iebriat: q: aqitas in ꝓfundo corpis penetrat. min⁹ tñ bñ digerit. vt a cō ciliatore. 3. ꝓble. ꝓble. 3. z. 14. dicit. ꝑterea post multā inanitiōez exercitiū z coitū. nō debem⁹ bibere vinuz. q: cerebro z neruis magnū affert nocumētū. vt asseuerasse vř rasis. 24. ↄtinētis. ca. j. col. 3. caueāt pueri z nutrices ab assūptiōe vini. vt aristo. ī libel lo ꝺ somno z vigila explicauit. vinū cerebꝝ puerꝝ debilitat. z emolit mēbra. z hūidū radicale ↄsumit. vñ nō ī merito lex pla tonis. isto mō disposita nos monet. legē statim⁹ p:io. ꝗdē īfātes vsq3 ad. i8. ānos. penit⁹ vinū ñ gustare. qm̄ nō oportet ignē igni addē. offendēdo corp⁹ z aīaz añq3 ad labores īcipiāt pgere. sʒ postea vti dñt eo moderate: vsq3 ad ānos. 30. tñ ebrietatez z ha būdātē potū vini. euitar̄ dñt iuuenes penit⁹ vsq3 ad. 40. ānos: sʒ post quotiēs īueniēt vinū. laudēt deū. q posuit illꝺ ī adiutoriuz sup caliditatē senij. vt emendet tristiciā coꝝ: z tolat malitiā aīe. ↄfert. tñ vinū senescētib⁹. q: corpa coꝝ sūt frigida. z modici san gis. vñ ipos calefacit eqꝉr. augēdo sāguinē ipoꝝ. hec āt ñ carēt auctor̄ qñ ꝗdē z a rasi. 22. ↄtinētis. ca. 441. col. 2. z a gal. ī libello ꝺ seqla potētiaꝝ aīe. ca. io. scripta retine. z ī. 5. regis sani. subiūxit ꝙ sicut vinū ē pueris ↄ̄rissimū: ita senib⁹ ē vtilissimū. ē eiz lac ip soꝝ. z aui. ꝺ regie aq̄ z vini. ab ista nō mltū discrepat snia. d. eiz seni q̄ptū tollerar̄ pt vinū da. z iuuēib⁹ ipz tēpate tribue. ꝗdā ēt auctitate platōis scribūt. ꝙ q q̄rit gñare non dʒ vinū bibere: ipsa nocte neq3 consors eius. similiter vinum euitare debent iudi ces z ↄsiliarij. quoniaz ex vino corpa freq̄nt̄ īflamāt̄. z rō ↄfun fundit̄. nō min⁹ āt mulieres eo debēt vti pp cerebri coꝝ ꝺbili tatē. z īstabilitatē. īde ē ꝙ apꝺ rōanos fēie nō vtebāt̄ vino nisi ī qbusdā sacrificijs certis dieb⁹. nō trāsmutet̄ cōsuetudo ꝺ vno vino ad aliꝺ. neq3 de vino simplici ad limphatū. neq3 eꝯ̄rio. nisi gradatī. q: multi ex trāsmutatiōe offendūtur. ħ āt auctiate rasis

ꝯfirmam⁹.25.ꝯtinētis cap.3.col.7.non hi fiat comixtio ex vino nigro cū albo: q: corp⁹ ꝯturbat: ⁊ ad fluxū frequēter ducit. vinū il lico mixtū nō est aſumēdum. q: ventoſitatem nō mediocrem in corpore generat. ⁊ cum hoc vinum aquatū molificat ſtomachū ⁊ eū humectat ⁊ ðbilitat. ⁊ i teſtinis ventoſitatē generat: vt gal. placuit. z. regi. acutoꝝ. 34. qbuſdā antiqs viſu ē: ꝙ ſemel i mēſe aut bis iebriari ꝯfert: ꝓpterea qð virtutes aleuiat. aiales regeſcere facit. ⁊ vrinā ꝓuocat. ſudorē ⁊ ſupfluitate ꝫ reſoluit. ⁊c. ex artificio vinū ſup diuerſaꝫ naturā retinet. ⁊ diuerſas i corpe ꝓducit opatiōes: vt pulcherime ānotauit arnald⁹ de villa noua i libello de vinis. vn̄ qdā ex antiqs medicis oēs egritudines cū vino curabāt. pp admiſtionē reꝝ. viꝫ medicinalē habētiū. apð multas natiōes. loco vini ceruiſa ſeu ceruoſa vtit̄ qꝫ ex multis reb⁹ ꝯpōit̄: ſꝫ q: nr̄is corpib⁹ diſcōueīēs ð ea nichil ad p̄ſens: in ſūma modū nōdū iuenim⁹ ꝙ vicē vini ꝯplcat. ð vino aūt occurūt multa q̄ hic ſcribi poſſint ⁊ adnecti: q ab auctorib⁹ ſcribūtur. p̄ſerti a gal. ð euchimia ⁊ chacochimia. z. 3. alimētoꝝ. 39. ⁊ iz. de inge. ſani. cap. 4. ⁊. 7. ð inge. ſani. cap. 6. col. 4. ⁊ ab ariſt. 3. parti. pble. ⁊ a ꝯciliatore. 30. parti. pb. pbl. j. ⁊ ab haliabbate. 5. theorice. 30. ⁊ ab hypocrate ⁊ gal. 3. reg. acutoꝝ. j. z. 3. 4. 5. 6. ⁊. 10. ⁊ a rabi moſe i. zi. parti. ſuoꝝ āph. ſꝫ ānotata ſatis ſuficē video.

¶ De zuccaro Caput. 134.

Complexio zuccari calida a medicis iudicat̄: ei⁹ āt diuerſificat̄ caliditas ſeu ꝯplexio. ſꝫ magis ⁊ min⁹. vel merito coloris vl̄ decoctiōis. zucharꝫ aūt ꝙ verſus rubedinē tēdit. eſt maioris caliditatis ⁊ abſterſiōis. quā zucharꝫ albū: ⁊ quāto eni magis ðcoquit̄: tāto magis ei⁹ exalat caliditas. zuccaꝝ ſtomachi pulmōis ⁊ veſice amicū. ⁊ melius mele: in egritudinib⁹ in qb⁹ ſup habūdat. colera caue. vt inſinuauit Auēzoar. z. theiſir trac. 7. cap. j. ledit eniꝫ ꝓpterea ꝙ ad naturā colere ꝯuertit̄. ſcðꝫ auic. pect⁹ lenit ⁊ ipſi⁹ aſperitatē remouet. tuſſi auxiliū prebet. ⁊ ardorē vrine aufert. veſcice ⁊ renū dolorib⁹ ꝯfert. ꝯ oculoꝝ dolorē cū lacte mulieris diſtēperatū valet. ſitim tn̄ inducit. ⁊ ſanguinē feculētum antiqum zucharum generat.

Incipit Tabula capitulorum per ordinem cartarum.

Prologus auctoris. car .3

¶ Ad Diuum Guilielmū Montisferati. Mar. de opere incastigato Auctoris Annotatio.

Di boni: quantū candidissimi Principis expetitū p̄rociniū efficere valuit. Cū nup a calchographis Typis ve hoc iā excussū Enchiridion de ꝯseruāda eucrasi releḡedū suscepissē: tot se se meis ꝑtinus errata luminib⁹ suggesserūt: vt oīno vulcano vel spongie totū abrasioni destinauerī. Uex efflagitātiū amicoꝝ stimulus: ⁊ eruditissimi fautoris clemētissimū ingeniū man⁹ ab oꝑe succintas amouere. Emēdationē igit̄ hāc: nō rugosis criticis aut mordacib⁹ zoilis: Sed tibi humanissime Marchio (ne in corpus extreme caudę pilus excresceret) ad vnguē nō edolatam ascripsimus. Suscipito ergo tū meoꝝ ingenti negocioꝝ cumulo tū abortiua imp̄ssoꝝ inscitia: opus orthographicis caracteribus lineis ve (vt decebat) aut ponctis minime elaboratū (Nec enim lincei acutę mentis tuę obtut⁹ ꝑ orbicularis vitri ꝑspicuitatē colores excernūt) Sed paucissimis his ānotationib⁹ ꝓ rei sensu ꝯtent⁹ iuxta locoꝝ seriē a capite ad calcē sic opus emēdato: ꝓ nutuq; asterisco vel obelisco ꝯfodito aut obsignato. vale ⁊ enchiridion ip̄m a rabidis liuidoꝝ morsibus sub allaꝝ tuarū vmbra emissū. īcolumem fouere dignet̄ pientissima celsitudo tua. Cui humiliter me comendatū iri cupio.

✠ 2

In prima fronte.2.pagine vbi arciũ scribe artiũ, vbi dys: dijs, vbi phisonomia: phisionomia. In 3. vbi caluniũ cal uinũ, vbi secuturo: sequturo. In 4. vbi serus: generꝫ. vbi iubet lubet. In 5. vbi nisia ꝯiuncti: nisi a seiũctim. vbi supuacaneũ: su puacaneũ. In 6. vbi inũgi: iniungi: vbi.8.theo.5: theo. In 7. vbi imoderato: ĩmoderato vbiqꝫ corrige. vbi. insecto: ĩsecto. vbi. hu iuse: huiusce. In 9. vbi. a ebulitiõe ebulitiõe. In 10. vbi. dona tioné: dominationé. vbi. circũserẽtis: circũferentis. vbi dixerim: duxeri. vbi sicus: ficus. In 11. vbi sractura: fractura. vbi mole stia: molesta. In 12. vbi. Alexandrino: Alexandrinus. vbi vapo ririb⁹: vaporibus. vbi sumũ: fũmũ vbiqꝫ. In 13. vbi. ꝑponiť nũs 15. pone 13. vbi. valitudini: valitudinis. vbi. inde coniunctim: di siiunctim. lege. vbi duidicem ĩuenis: vbiqꝫ diudicem. vbi vapo ris: vapores. vbi cũ genitus disiunctiꝫ: cũgenitus cũiunctũ: vbi. egritudinl: egritudini. vbi. ĩficiant: inficiũt. vbi irrũt: irruunt. vbi exigni exigui. In 14. vbi insecta: infecta. vbi. astinentia: abstinẽ tia. vbi anacuatione: euacuatione. vbi contrictionem: constri ctioné. vbi. exerciẽdo: exercẽdo. vbi. catetice: cacetice. vbi. regi mine: regiminis. In 15. vbi. supp:emi: supprimi. vbi. ꝯstẽt: ꝯstãt vbi. imaterialiũ: ĩmaterialiuꝫ: ⁊ sic vbiqꝫ. vbi deffert: desert. vbi imerito: ĩmerito: ⁊ sic vbiqꝫ. In 16. vbi. ĩflamat: inflãmat. vbi. ime suritaté: ĩmesuritaté. vbi: imodestũ: ĩmodestũ: vbi. supfium: sup fluũ. vbi. fornicanté: formicãteꝫ. vbi. desectã: defectã. vbi. cacho chima: cachochimia. In 17. vbi. exextrinsecus: extrinsecus. vbi cã: eã. In 18. vbi. adsolute: absolute. vbi. Ac: at. vbi. attaheť: atra heť. vbi. distriubiť: distribuiť. vbi. ꝯcosie: cõcoxit. vbi. visice: ve sice. In 19. vbi. iniũctro: iniũctio. In 21. vbi. espurgare: expurga re. In 22. vbi. subnascanť: subnascunť. vbi: subtinenda: substinẽ da. vbi. fano: sano. vbi. fcribit: scribit. vbi. becherisipilla. herisi- pilla. In 23. vbi. malanconicas: melancolicas. vbi. hali: ab Hali. vbi. respnosuꝫ: respõsuꝫ. vbi begnignũ: benignũ. vbi. aute: acute vbi. ꝑlatio: ꝑlatio. vbi. replectione: repletiõe. vbi. accerbissime: acerbissime. vbi. vbertinus: vberrimus. vbi. ꝙ sume: ꝙ summe. in 24. vbi. amouet: amoueat. vbi. etantuꝫ: etatũ. vbi. coacernanť: coaceruanť. vbi. colliget. cap. 11. cap. 9. vbi gattũ. vbiqꝫ catũ. vbi amotãdũ. ãnotãdũ. i 25. vbi. inatã. vbiqꝫ ĩnatã. vbi. addeo. adeo

vbi.aut:haud.vbi excribent.excribrent.vbi.quepiã : cuicpiaꝫ.
vbi.homni:homini.in 26.vbi.capitie ; capite. vbi.comudat:co-
medat.vbi.collige:colliget.vbi.tristi:is:tristius.vbi. restringue-
re:extinguere.vbi.quedã:quendã.vbi.danandã:dãnandaꝫ. in
27.vbi.fierit:fieri.vbi.in parulis:in paruulis.vbi.comestiones:
comestiõis.vbi.vescũnt:vescunt.vbi.acceto:aceto. vbi.carde:
tarde.vbi.pauxillũ.pausillũ.vbi.facilẽ.facile.vbi.hoiuꝫ . oium.
vbi.qꝫ.que.ꝛ hoc in plurib⁹.vbi.aggregat.aggregetur. vbi.ex-
traẽs.extrahẽs.vbi.iaiunare.ieiunare.vbi.dissolũt.dissoluunt.
vbi.noeciũ.nociuũ.vbi.insalubꝛe.insalubꝛe.vbi.refigerat.refri-
gerat.in 29.vbi nũs ꝑponit.20.pone 29.vbi.laurioꝛib⁹. laudioꝛi-
bus.vbi.colericã.coliricã.vbi.veloces.velocis.in 30.vbi inpo-
tes.impotes.vbi celerime.celerrime.vbi.necessesariã. necessa-
riã.in 31 .vbi sũmo.somno.vbi.ex is.ex his.vbi.destrũt.destru-
unt.vbi.tac.trac.vbi.retractu.retractus.vbi.inhucentib⁹.indu-
centib⁹.vbi.extremã:extrema.vbi.ve:vt.in 32.vbi.intriseci:in-
trinseci.vbi.excitat:exsiccat.vbi.resoluit:resoluit. vbi. excitẽt:
exsiccẽt.vbi.supgradiẽte:supgrediẽte.vbi.excicari:vbiqꝫ exsic-
cari.vbi.habetabit:hebetabit.vbi.plongetur:pꝛolungetur. vb
debilitant⁹:debilitant. vbi.regurgitãtse: regurgitãtes.vbi plõ-
get:vbiqꝫ plonget.in 33.vbi.dispõare:dispõere.vbi.debebere:
dbere.vbi austu haustu.in 34.vbi.frigiditas:frigiditatẽ. vbi.nu
tritib⁹nutricib⁹.vbi sub lune:sub luna.vbi.ĩtroductoꝛi:ĩtrodu
ctorij.vbi. ub oꝛe:ab oꝛe.vbi.in regesce:regesce.vbi farmata:
farmaca.vbi.quies remoue:ꝛ adde soluere ĩcohauerit.vbi me
dicina:medicine.vbi.discẽsuꝫ:descẽsuꝫ.In 35.vbi.miridianuꝫ:
meridianum. vbi ascribit:vbiqꝫ asscribit.vbi.hõ:geneitate:hõ
geneitate ꝯiunctiꝫ.vbi.de pseruatiõe:de pꝛeseruatiõe.vbi.inu-
meras:vbiqꝫ ĩnumeras.vbi frenesi:frenesis.vbi expulsa:expul
sis.vbi ꝑponit numer⁹ 37.pone 36.vbi.affirmauere:affirmaue
re.vbi ꝑponit nũs 38.37.vbi.seu:sed.vbi.supfluitates ; super-
fluitatis.vbi.ire:ira.vbi.salsas:falsas.vbi.captos:captis.vbi.ob
stretice:obstetrice.vbi.imissione:imissiõe.vbi.itremissiõe:intro-
missiõe. In 38.vbi.abstineta.abstinẽtia.vbi.alliuiet:alleuietur.
vbi.motu:motu.vbi.erroꝛe:terroꝛe.vbi.sũmo erroꝛe:sũmoope.
vbi.tractati:tractatus.In 39.vbi.onimũ:omniũ.vbi.irationabi-

liū:irrationabiliū.vbi.menitū:mētiū.vbi. excitat:vbiqꝫ exsicca-
tur.vbi.viciū:vitiū.In 40.vbi.modissimo:mōdissimo.vbi.edu
cunt:educāt.vbi.inatu:natu.vbi sola:sola.vbi adeptā:adepta.
vbi.hyme:hyeme.vbi.estatē:estate.in 41.vbi.inaelescit:inuale-
scit.vbi.podadrā:podagrā.vbi.inumeros:vbiqꝫ īnumeros.vbi
podragā:podagrā.vbi.imunē:imunē.vbi.exaciatus.exsaciatꝰ.
vbi.aresatcio.aresactio. vbi.coiunt.coeunt.in 42.vbi.aprobro.
approbo.vbi.exinantū:exinanitū.vbi omnibꝰ:hominibꝰ.vbi.iu
uanes:iuuenes. In 43.vbi.accelesti:a celesti.vbi.ꝯmemorēda
cōmemorāda.in 44.vbi.afficientibꝰ:efficiētibꝰ.vbi. inasci:ina
sci.vbi.icnendit:incēdit.vbi.in intimis:intimis.vbi.pusillami-
nis:pusillanimis vbiqꝫ.vbi.pria:prio.vbi.sferi.fieri.in 45.effici
tur.efficit.vbi mores.mors.vbi.effectos.effectus.vbi.qportet.
oportet.in 46.vbi.attibruūt.attribuunt.in 47.vbi.aqla.aquila.
in 48.vbi.coptuꝫ.comptū.vbi.īmaginationē.imaginatiōeꝫ.vbi
ꝑncipis.ꝑncipijs.vbi.intelligētis.intelligētijs.vbi.mobilissimis
nobilissimis.vbi.subnectā.subnectere.vbi.ꝑlegāt.plegāt.ī 49.
vbi.clarius.claritas.vbi.cū.tum.vbi.spasmos.spasmosos.vbi.
subit:subducit.vbi.turbite:turbide.In 50.vbi.mitro:nitro.vbi
quod:adde:prope.vbi.cū trōnitruu:cū tronitru.vbi tereistratē:
terrestreitatē.vbi.rapitu:rapit.vbi.qcunqꝫ:quecūqꝫ.vbi.deiudi
cat:diudicat.vbi.ydropasim:ydropesim.In 51.vbi.lacerco:la
certo.vbi.qua:quā.vbi.retētes:recētes.vbi.pijreneis:pireneis.
vbi.cbirochecā:chirotecaꝫ.In 53.epulia:apulia.vbi.amagdo-
lis:amigdalis.vbi.terresteitas:terrestreitas.vbi.a iaiunis: ieiu-
nis.vbi.espuēdū.expuēdū vbiqꝫ.In 54.vbi.asserit:asserat.vbi
gardus:gradus.In 55.vbi.venenaꝝ:venaꝝ.In 56.vbi.cōmēdē
tes:comedētes.vbi admistus:admixtꝰ.vbi. adinat: adiuuatur
vbiqꝫ.vbi.v̄muū:v̄miuꝫ.vbi.eructuatinē:eructuationē.vbi. 63.
57.vbi assumet.assumat.vbi siccitas.siccitatē.vbi corrusiōe.cor
rosiōe.vbi nobiliores.nocibiliores.vbi ydropasim.ydropesim.
vbiqꝫ.vbi melanconicis.melancolicis.In 58.vbi intrositatem.
nitrositaeꝫ.vbi sic sit.vbi.procreat:procreet.vbi. gigniuntur gi-
gnunt.vbi prestet:prestat.In 59.vbi.acceto:aceto.vbi masimū
maximū.vbi.letiticiā:leticiā.In 60.vbi inhobedientiā:inobedi
entiaꝫ.vbi. accetum:semper:acetum.vbi.melanconicos:vbiqꝫ

melancolicos. In 61. vbi. emordib⁹: emoroidib⁹. vbi conotatur vbiq̄ cōnotat. vbi cōmiseant: cōmisceant. vbi. p̄parātiōes: p̄parationis. vbi. acrescē: accrescere. In 63. vbi late lacte. vbi cacbocimicus. cacbochimicus. vbi magā: magnā. In 66. vbi encbimia: eucbimia. vbi. assiduitas: asiduitas. In 71. vbi ꝯtineat: ꝯtinet: vbi. carn: carni. In 76. vbi. masticationē: masticatiōe. In 81. vbi. vt. ⁊. In 82. vbi sentiet: sentient. 83. vbi stringunt: stringit. vbi appositum: oppositum. In 85. vbi. conserant: conferunt. In 87. vbi. abominab⁹. abbominabil, vbiq̄ p h. vbi enucliabimus. enucleabimus. in 86. vbi patientis. pacienti. vbi mulctum. multū. vbi refigerāt. refrigerāt. vbi perogatuta. p̄rogatiua. vbi nūs. 99. 90. ꝯtengant ꝯtingāt. In 91. vbi dequotat dequoquat. v bi sudotes. sudores. vbi ponitur nūs. 100. 92. In. 93. vbi natura. matura. vbi lacra. laxa. In 94. vbi enaranda. enarranda. In 95. vbi mutritiuū. nutritiuum. vbi podragricis. podagricis. vbi q̄squi. q̄sque. vbi vin. vinū. In 96. vbi ꝯsunfundit. cōfunditur. ⁊ si aliqua alia sunt ānotanda. ad bonū sensu3 sunt intelligēda. ⁊ impressoribus ascribēda.

ET si q̄plura ꝓ opis consumatione addi possent: vt ventoꝝ enucleatione3: tempoꝝ naturas: ac huiusce nōnulla alia Attamē in futuris monumētis quoꝝ compositioni: die noctuq̄ per assiduas lucubratiōes insudare nō desino: illa distulimus. Quare superis anuentibus explicitum est opusculum hoc: ⁊ impressum per Magistrum Bernardinum Garaldu3 Papieñ. Anno Salutifere incarnationis dñi: M: D: XIIII. 8. Idus Iul: Maximiliani vo Ma: Sfor: Ducat⁹: III: Episcopatus Ticinensis aulam moderante Reuerendo Uicecan3elario domino Opicino de Gentilibus Berthoñ: I: U: D: necnon Gymnasium pariter regente Prestantissimo munificentissimoq̄ Rectore dño Magistro Nicholao Lucino Nouo comense: Quibus auspicijs:

¶ I liber ⁊ rabidos liuentum sperne latratus:
¶ Nam ductore potens summa trophea feres: